

FAMILJEN

FAMILJEN

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

MONDIAL

© Johanna Bäckström Lerneby 2020

Mondial, Stockholm

Tryckt hos Livonia, Lettland 2020,
i samarbete med Printpool

ISBN 13 978-91-89061-15-6

FÖRFATTARENS ANMÄRKNING

Familjen är en dokumentär bok som baseras på hundratals samtal och intervjuer med öppna och hemliga källor, både i Sverige och utomlands, som jag gjort sedan 2006 då jag första gången kom i kontakt med familjen Al Asim.

Jag har också haft långa samtal och intervjuat flera personer i familjen och släkten. Ibland öppet, ibland med löfte om källskydd. Jag har gått igenom mejl, sms och ljudupptagningar som kommer från, eller handlar om, familjen.

Intervjupersonerna i övrigt är representanter för olika myndigheter och samhällsfunktioner, vanliga människor och folk från den kriminella världen i Göteborg.

Boken bygger också på tusentals dokument från bland annat polisen, förvaltningsdomstolar, brottmålsdomstolar, socialtjänsten, Försäkringskassan, Skatteverket, Kriminalvården, Ekobrottsmyndigheten, kommuner och stadsdelsförvaltningar. Även rapporter från forskare och myndigheter finns med som källmaterial, samt kartläggningar på sociala medier som till exempel Instagram, Facebook och Youtube.

I de fall då jag själv inte har varit på plats och bevittnat händelser bygger miljöbeskrivningar och personbeskrivningar på vad jag har sett på övervakningsfilmer, filmer publicerade på

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

sociala medier och annan dokumentation som fotografier och polisförhör, intervjuer, sms och mejl.

I vissa fall där jag inte haft möjlighet att intervjua personen själv har jag tagit mig friheten att tolka en persons känsla utifrån uppgifter i polisförhör eller uppgifter de lämnat till andra personer som jag har talat med.

Familjen Al Asim har avböjt att medverka och därför har jag valt att fingera deras namn. Även namnen på brottsoffren är fingerade.

*

Kaféägaren Maria finns inte i verkligheten. Hon är en fiktiv person som jag har gestaltat utifrån intervjuer som jag har gjort under många år med flera utpressade företagare på olika platser i Sverige. Händelserna som Maria råkat ut för bygger också på intervjuer med kriminella som drivit in påhittade skulder.

Jag har i vissa fall också hämtat berättelser från polisens förundersökningar.

Ingen av företagen kan enskilt berätta öppet vad som hänt, på det här sättet får de alla berätta.

PROLOG

ULF MERLANDER vittnade under ed och tog i från tårna när åklagaren bad honom berätta om familjen:

– Jag har följt den här familjen Al Asim under ganska lång tid. Familjen består idag av ungefär 120 individer. De flesta bor i Angered. De har förekommit i väldigt mycket brottslig verksamhet under åren. De har påverkat lokalsamhället uppe i Angered ganska negativt under lång tid. När jag tittar på den här familjen så är ungefär 60 av de här 120 individerna över 15 år. Och ett 40-tal av dem är män och över 30 av dem förekommer i polisens register. Och de brott som Al Asim är kända för är mord, utpressning, grov kvinnofridskränkning, misshandel, olaga hot, narkotikabrott, vapenbrott.

Rättegången i april 2017 pågick i Göteborgs tingsrätts säkerhetssal. Media, släktingar och vänner till de tilltalade satt på platserna bakom glaset som skiljde åhörarna från de medverkande i rättegången. De två brottsoffren fanns på hemlig ort. Kammaråklagaren hade väckt åtal för grov misshandel och grovt övergrepp i rätts sak. Men åklagaren hade bestämt sig för att även teckna en annan bild. Hon ville att domstolen skulle förstå vilken familj målet kretsade kring. Enligt åklagaren var brotten mycket mer komplicerade än att bara handla om en

misshandel och ett övergrepp i rättssak. Åklagarens plan var att få rätten att begripa att den här brottsligheten följde ett mönster, ett tillvägagångssätt som hon menade att familjen Al Asim använde sig av när de, enligt henne, spred skräck i Angered.

Därför hade hon kallat in Ulf Merlander som expertvittne. Han var lokalpolisområdeschef i Nordost i Göteborg och hade många års erfarenhet av att jobba som polis i förorten. När han arbetade i yttre tjänst hade han följt släkten Al Asim under lång tid.

Kammaråklagaren frågade nu Merlander vad han menade med »viss påverkan i området«.

– Med tanke på familjen Al Asims brottsliga historia så har de en negativ påverkan på lokalsamhället. De gånger de har varit inblandade i olika brott, oftast våldsbrott, är det väldigt vanligt att man hotar och skrämmer vittnen och det gör man ofta i en stor grupp. Samma beteende använder man när polisen stoppar dem, då samlar man ihop en grupp som genom subtila hot försöker påverka polisens arbete i området.

Familjens advokater protesterade högljutt mot bilden som Ulf Merlander målade upp i rätten. I en intervju med Sveriges Radio efter rättegången var advokat Edip Samuelsson fortsatt kritisk:

– Man kan inte säga att alla i en hel släkt är lika stora brottslingar, bara för att någon i släkten är dömd. Det är helt fel att säga så. Man får inte dra alla över en kam. När man hör något sådant måste man bli upprörd, man måste bli arg, för jag skulle inte tolerera om någon sa det om min familj, eller om någon sa det om din familj, eller om någon familj överhuvudtaget.

FAMILJEN

I och med att polischef Merlander stod i rätten och beskrev familjen Al Asim blev det enklare för medier att rapportera om det som hände i Angered. Någon hade satt ord på hur familjen jobbade, det var inte bara rykten längre, utan polischefen hade vittnat under ed och stod för vad han sa.

Ekot rapporterade om att familjen i Angered använde sig av något som liknade maffiametoder. Studio Ett följde upp Ekots rapportering med en diskussion om hur det kunde ha gått så långt att en hel familj hade tillåtits sprida skräck i en stadsdel med drygt 50 000 invånare, lika stor som en medelstor kommun i Sverige. Göteborgs-Posten gjorde en granskning där tidningen kartlade familjen, visade på olika familjemedlemmars brottsliga bana och citerade poliser och andra som beskrev hur familjen förstörde i lokalsamhället i Angered. Och när domen kom den 27 april hade kvällstidningen GT rubriken: »Familj sätter hel stadsdel i skräck«.

Själv fick jag upp ögonen för familjen drygt tio år tidigare, men hade aldrig rapporterat om dem annat än genom enskilda rättsfall. Jag hade precis börjat på Aftonbladets krimredaktion när Ulf Merlander stod i rätten och beskrev Al Asim som en maffiafamilj, och jag följde medierapporteringen om familjen på avstånd. Det gjorde mina chefer också och tittade menande på mig:

– Du, den här maffiafamiljen i Göteborg ... Varför har man inte hört talas om dem förut? Borde inte vi berätta den historien?

Skulle vi skriva om familjen fanns det bara en person jag ville intervjua. En man som jag redan hade träffat en gång tidigare, hemma hos hans svärdotter. Familjens överhuvud: imamen Salim Abu Nizar Al Asim.

I

– **HAN ÄR EN AL ASIM**, deras yngsta, Tareq, sa polisen och tittade på mig som om jag borde veta vem det var.

Men namnet sa mig absolut ingenting. Inte då, när jag träffade honom för första gången i Hammarkullen 2006. Det var en småkyllig kväll i mitten av december och jag jobbade som krimreporter på Göteborgs-Posten och var ute med en fotograf för att följa ungdomspolisen i Angered. Vi körde runt i Göteborgs nordöstra förorter i en polisbil med David och Fredrik, två poliser som just den här kvällen jobbade i uniformer.

Mitt och fotografens uppdrag var att skildra ungdomspolisens arbete. Angered hade problem med kriminella ungdomsgäng och poliserna visste att deras närvaro behövdes, men ändå tvingades de göra allt möjligt annat. Just hösten 2006 hade ungdomspoliserna i Angered bland annat sett till så att inte valstugor i centrala Göteborg vandaliserades, de hade spanat på en misstänkt pyroman som brände ner förskolor i Skövde, de hade jobbat på fotbollsmatcher som ansågs ha hög risk, de hade varit med under kommunfullmäktiges öppnande och satts in som extra resurser under demonstrationer.

– Vi satt också två man och vaktade utanför gängledaren Hazirs rum när han låg på sjukhus efter ha blivit skjuten,

II

berättade en av poliserna när vi satt i bilen den här kvällen och svängde in mot Angereds centrum.

Han bromsade in. Kollegan hissade ner rutan och ropade till en ung kille som stod utanför McDonald's.

– Säg till Anton att vi vet att det var han som gjorde det, och att vi kommer att fånga honom! Hälsa honom från Fredrik, hojtade polisen Fredrik och log mot killen.

Minuterna innan hade ett gäng på cirka tio ungdomar i 13-årsåldern sprungit iväg från McDonald's när de såg polisbilen närma sig. Inte för att de direkt gjort något olagligt. Men man kunde ju aldrig veta vad poliserna ville. Därför var det bättre att sticka.

Killen utanför polisbilen skrattade lite nervöst och lovade att han skulle framföra hälsningen.

Fredrik suckade när han hade hissat upp rutan igen.

– Man kan ju fråga sig varför ungar i den här åldern är ute såhär dags överhuvudtaget. En vardag. Med skola dagen efter.

– Men det är klart, fyllde han i som svar på sin egen fråga: Anton bor med sin pappa som är en av stans största knarkare. Hans mamma bor på ett annat ställe och är gravt alkoholiserad och hänger med de andra alkisarna. Så man kan ju förstå att han inte vill vara hemma.

Vi körde vidare och svängde upp mot Hammarkullen. Området hörde till stadsdelen Angered och låg ett par kilometer från Angereds centrum och var ett av de fattigaste i Göteborg. Vi parkerade bilen och gick uppför en stentrappa till Mixgården, Hammarkullens fritidsgård.

Så fort vi kom in i den stimmiga lokalen kom en stor kille i vit T-shirt och vit mössa mot oss och började prata. Han var glad och trevlig och ställde genast ungefär hundra frågor på en

FAMILJEN

minut. Han var huvudet högre än de flesta andra på gården, och om han inte hade börjat ställa alla frågorna skulle jag ha trott att han var en ur personalen. Men det visade sig att han var 15 år, gick i nian och verkade känna alla där. De andra ungdomarna skrattade när han drog skämt och hängde på när han ville vara med på bild.

På bilden som vi sedan publicerade i Göteborgs-Posten spelar han pingis. Han ser koncentrerad ut och de andra killarna står runt pingisbordet och tittar på.

När vi lämnade Mixgården en halvtimme senare följde han med oss ut på trappan. Han ville inte sluta prata och berättade att han älskade musik och att han rappade. Vi stod och skojade med killarna ett tag, men till slut sa vi hej då, tackade dem för pratstunden och sa att vi var tvungna att åka vidare.

Det var då en av poliserna menade så att det där var Al Asims yngste son.

Jag minns att jag svarade ungefär »jaha« och inte tänkte mer på det. Inte förrän fyra månader senare.

Då var 15-åriga Tareq Al Asim i centrum av nyhetsrapporteringen i Göteborg efter ett brutalt knivöverfall.

2

ANGERED LIGGER CIRKA en mil nordost om centrala Göteborg och är uppdelat i tio områden: förutom Angereds centrum är det Agnesberg, Bergum, Eriksbo, Gunnilse, Gårdsten, Hammarkullen, Hjällbo, Linnarhult, Lövgärdet och Rannebergen.

En tiondel av Göteborgs befolkning bor i Angered, ungefär 53 000 personer, nästan alla i lägenheter i något av stadsdelens alla höghus. Angered har en ung befolkning, hälften är under 30 år och bara tio procent över 65. Hälften av befolkningen är också född utomlands och i stadsdelen pratas över hundra olika språk. Angered är en stadsdel med låg socioekonomisk status och Hammarkullen, Hjällbo och Lövgärdet finns på polisens lista över »särskilt utsatta områden«. Gårdsten räknades som ett »särskilt utsatt område« tidigare men står nu bara med på listan som ett »riskområde«.

Det tar 17 minuter att åka spårvagn mellan centralstationen i Göteborg och Hammarkullen.

Hållplatsen »Hammarkullen« skiljer ut sig från andra spårvagnshållplatser i Göteborg genom att ligga under jord, insprängd i berget, och man får ta rulltrappan upp för att nå torget och komma ut. Runt Hammarkulletorget och de angränsande gatorna tornar grå och vita rektangulära niovåningshus. Där finns livsmedelsbutik, pizzeria, servicebutik, frisör, med-

FAMILJEN

borgarkontor, frukthandlare, ett Folkets hus och en simhall. I Hammarkullen bor drygt 8000 personer, och googlar man »miljonprogrammet« skulle det kunna komma upp en bild på vyn runt just Hammarkulletorget.

På 70- och 80-talet var Hammarkullen en levande stadsdel med en befolkning ur olika samhällsklasser. Kanske inte för den övre medelklassen, »men för rödvinsvänstern, vanliga medelklassen, arbetarna och pensionärerna«, som en advokat uttryckte det när vi pratade om områdets utveckling. Hammarkullen var ett kreativt mångkulturellt nav där bland annat ungdomar och vuxna på en fritidsgård startade den välkända Hammarkullekarnevalen 1974. Karnevalen samlade många människor, och tågen med dansen, musiken och de färgsprakande dräkterna ringlar fortfarande långa genom Hammarkullen en helg i maj varje år. Folkfesten lockar publik från hela Göteborg.

Men Hammarkullen har förändrats. Sedan 1990-talet lämnar de som kan stadsdelen. Kvar blir de som inte har något val. Arbetslösheten är skyhögt. Socialtjänsten är en av de högst belastade i hela Sverige. Området är ett av landets mest segregerade. Barnen har svårt att klara skolan. Medellivslängden är kortare än på andra ställen i Göteborg. Fattigdomen är utbredd.

– För barnen i Hammarkullen är det onormalt att ha föräldrar som går till jobbet på morgonen, berättar en kvinna i 50-årsåldern sorgset när jag ber henne beskriva området som hon har lämnat men ändå tycker så mycket om.

*

Under 2000-talet förvärrades situationen i Hammarkullen. Polisen som ansvarade för Angered började få in allt fler vittnesmål

om hur det verkligen var i området. Berättelserna kom alltid »under bordet«, i flykten, när Hammarkulleborna var säkra på att polisen inte var tvungna att skriva upp deras namn någonstans. De som bodde i Hammarkullen ville att polisen skulle veta hur de hade det, och göra någonting åt situationen, men absolut inte att just deras namn skulle stå bakom vittnesmålen. De sa att det var farligt.

Barn kunde i förbifarten berätta för polisen hur de, mot en slant i betalning, lydigt cyklade och höll vakt vid Hammarkullens två infarter när någon äldre bett dem. De unga pojkarna kallades för spejare och hade sina platser i buskarna vid var och en av infarterna, den vid torget och den vid vägen som ledde till Bredfjällsgatan. Uppdraget var att rapportera när polisen kom. Pojkarna kände igen alla poliser i Angered. De visste vilka civilpolisbilar de använde sig av. De hade järnkoll på vilka som rörde sig i området. De visste vilka som bodde där, vilka släkter de tillhörde och vem som var i konflikt med vem.

De kände till var knarkförsäljarna stod, de visste vem som sålde och vilka droger de sålde. De kände också till var de kriminella hade sina vapengömmor och det var till dem de kriminella hörde av sig när de behövde en pistol snabbt. Pojkarna var inte straffmyndiga och ytterligare ett samtal från socialtjänsten var ingenting som avskräckte. Ibland kunde pojkarna nämna delar av allt de visste, men de skulle aldrig någonsin berätta något viktigt för polisen.

I Hammarkullen fanns en rad företagare runt torget och de anslutande gatorna. De försökte bedriva affärsverksamhet och försörja sig så gott det gick, i livsmedelsbutiker, servicebutiker, fruktaffärer, restauranger, kaféer och pizzerior, alla de verksamheter som är så karaktäristiska för varje förortstorg.

FAMILJEN

I möten med hyresvärdar och myndigheter vädjade handlarna i Hammarkullen alltid om fler poliser på torget och om att det skulle sättas upp övervakningskameror. Då skulle polisen med egna ögon kunna se hur öppen narkotikahandeln var, sa de. Då skulle de kunna se hur de allmänna ytorna snabbt blev tomma efter mörkrets inbrott. Vanligt folk vågade inte gå ut. Det här skulle handlarna aldrig berätta om öppet, så att fel personer kunde höra.

De som höll i knarkförsäljningen visste att i princip ingen vågade prata, därför stod de på torget och i trappuppgångarna och skötte sina affärer öppet och ostört. Vilde man köpa kokain, marijuana eller hasch ringde man någon av »knarklurarna«, enkla kontantkortsmobiltelefoner som försäljarna använde, och som snabbt och enkelt kunde bytas ut om polisen kom dem på spåren. När en röst svarade i knarkluren frågade man vad som fanns inne, vad det kostade och när man kunde komma och hämta. På onsdagar och torsdagar var trafiken som störst, då kom göteborgare från resten av staden till Hammarkullen för att få tag i sitt helgknark.

Handlarna runt torget såg vad som pågick, men tittade bort. När polisen var ute och rutinpatrullerade gick de in i affärerna, hälsade och pratade en stund. Handlarna försäkrade alltid att allt var bra. Lugnt och skönt. Inga problem.

De visste att i samma ögonblick som polisbilen svängde ut ur Hammarkullen skulle de få besök.

De kriminella kom in i butiken. Ibland sa de någonting högt som vittnade om deras missnöje med att polisen hade varit där, men ofta behövde de inte säga någonting. Det räckte med att de visade sig. Handlarna visste precis vad som gällde.

De kriminella visste också att handlarna visste.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Polisen hörde rykten om att det fanns handlare som tvingades betala beskyddarpengar. Andra rykten sa att handlare även tvingades leverera tjänster till underpris. Polisen fick höra exempel på hur kriminella gick in i affärer, tog för sig av de varor de ville ha och sedan gick rakt förbi kassan utan att betala. Demonstrativt visade de upp varorna för personen i kassan och kunderna som stod i kö.

Butikerna runt torget brukade stänga eller byta ägare. Snacket gick att pressen på handlarna blev så stor att de till slut inte orkade mer. De gav upp och slog igen. Lokaler gapade tomma både på Hammarkulletorget och inne i Angereds centrum. När någon ny handlare vågade säga emot, eller vägrade följa instruktioner, blev de trakasserade och inte sällan fick de rutorna till affären krossade dagen därpå. Äldre kriminella kunde också ge instruktioner till pojkarna att gå in i affären och leva rövare så ofta och mycket att vanliga familjer inte vågade gå dit med sina barn, utan valde att göra sina inköp på andra ställen. Utan kunder gick affärerna under. Då var det bättre att anpassa sig.

Allt det här fick polisen höra, men det blev aldrig några polisutredningar eftersom ingen stod för uppgifterna de hade lämnat. Nästan ingen vågade vittna, och på så sätt kunde allt fortsätta, och sakta men säkert eskalera.

*

2013 försökte ett gäng somalier sätta sig upp mot familjen Al Asim i Hammarkullen och de hamnade i konflikt. Exakt vad konflikten handlade om blev aldrig offentligt, men i området var alla säkra på att den berodde på att somalierna hade börjat

FAMILJEN

sälja narkotika i områden som Al Asim tyckte tillhörde dem. En 23-årig somalier vittnade i en rättegång sommaren 2013. Ett par månader senare sköts han mitt på Hammarkulletorget. Två svartklädda, maskerade unga män kom körande på en moped, en av männen släpptes av, siktade och sköt 23-åringen med tre skott på nära håll i båda benen. Två av skotten träffade i vänstra låret, ett i det högra. Skotten gav också splitterskador i lårbenen och skadade ischiasnerven. 23-åringen blödde mycket, och om han inte så snabbt hade kommit till sjukhus hade hans liv inte gått att rädda.

Trots att det var fredagskväll och flera personer såg händelsen var samtliga vittnen fåordiga med information som verkligen skulle ha hjälpt polisen i utredningsarbetet.

I förhör, liggande i sjuksängen på Sahlgrenska, berättade den skottskadade mannen:

– Folk är rädda för sina liv när det kommer till att vittna. Jag vill inte riskera deras liv genom att säga vilka som var med. Jag vill ringa och prata med dem innan jag lämnar ut vilka de var, men ingen kommer att vilja vittna. Se på mig, visst, vittna, men se vad som hände sedan.

Polisen avslutade förhöret för att mannen var trött och behövde mer smärtlindring för skottskadan i benet.

Några vittnen berättade efteråt att en 15-årig kille från, vad polisen läste in mellan raderna, familjen Al Asim var den som åkte på mopeden och hjälpte till vid mordförsöket, men ingen sa familjens efternamn rakt ut. I förundersökningen gick att läsa att ett vittne inte visste vilken familj medhjälparen tillhörde men »de har makt över allt i Hammarkullen«. Och ett annat vittne berättade ännu lite mer:

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Alltså själva familjen, den familjen han kommer ursprungligen ifrån, har mycket kriminalitet i sig. Jag har ju bott här i Hammarkullen i hela mitt liv, 20 år. De har ju också bott i Hammarkullen hela deras liv, så jag känner de här killarna från de var små. Vi har växt upp med varandra. De har alltid varit med i varje slagsmål, varje bråk. Hela familjen är kriminell och de är många i familjen. De har många släktingar och kusiner och allt. Vi har gått på samma skola. Han hade makten över hela skolan. Alla var rädda för honom.

15-åringen från familjen Al Asim var aldrig formellt misstänkt i målet, däremot kände offret igen mannen som sköt honom och den mannen greps och åtalades. Den åtalade var en 20-årig man som tidigare hade hotat offret på en spårvagn, för att han hade vittnat mot 20-åringens vänner så att de hamnade i fängelse.

Trots utpekandet friades 20-åringen i domstol.

*

Med hjälp av de tioåriga spejarna höll de kriminella i Hammarkullen noggrann koll på vem som vistades på torget och runt Bredfjällsgatan. De kunde gå fram till okända och fråga: Vad gör ni här? Ni bor ju inte här.

I Hammarkullen berättade folk utan att skämmas att de valde att titta bort om de såg någonting brottsligt. De sköt samma ungdomarna sa som det var till polisen: det är bättre att följa de kriminellas regler än att bli utsatt för våld.

Störningsjouren hade nästan inga ärenden i Hammarkullen. Det fanns uppgifter om att det berodde på tystnadskulturen, att det var stökigt där visste de, men de som bodde i Hammarkullen vågade inte ringa och anmäla störningar. Sanningen var också

FAMILJEN

att även om boende på vissa adresser hade ringt och rapporterat störningar skulle Störningsjouren inte ha kommit. 2018 slutade de åka på larm till specifika lägenheter efter en incident i ett trapphus på Bredfjällsgatan där personalen blev hotad till livet. Det var helt enkelt inte värt att dö för att få familjen Al Asim att sluta störa, resonerade de och lät bli att åka dit.

Störningsjouren i Göteborg är ett helägt dotterbolag till kommunens allmännyttiga bostadskoncern, Framtiden. Framtiden är i sin tur helägt av Göteborgs stad och Störningsjourens uppdrag är att tillsammans med de kommunala bostadsbolagen skapa en tryggare boendemiljö.

Det var till Störningsjouren man kunde ringa på kvällar och helger om någon granne störde. Det kunde vara bråk, spring i trappan, högljudda fester. Men också om det gällde mer allvarliga störningar som skottlossningar och knarkförsäljning i trapphusen kunde man ringa Störningsjouren.

Om man inte råkade bo på vissa adresser i Hammarkullen då.

Bostadsbolagen och deras fastighetsskötare sa heller inte ifrån, varken till familjen Al Asim eller till personer man visste stod familjen nära. Vid ett tillfälle när polisen skulle göra en husrannsakan för att leta efter vapen i en förrådslänga under ett av husen på Bredfjällsgatan, ringde de som vanligt till fastighetsskötaren för att få nyckeln.

När fastighetsskötaren kom ner till källaren och skulle öppna visade det sig att hans nyckel inte passade i låset.

– Oj, sa han och skrattade förläget.

Han lät överraskad, men i själva verket visste han att fastighetsbolagets nyckel inte skulle passa. Det hade den inte gjort sedan Al Asim bytt ut låset och sett till att ingen som bodde på Bredfjällsgatan hade tillgång till sina förråd längre.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

– Man visste ju inte om man skulle skratta eller gråta, berättade en av poliserna som stod där och skulle in, när vi pratade om händelsen några år senare.

– När familjen bestämmer att det är deras förråd är det ingen som vågar protestera. Men att bostadsbolaget låter det ske ... det är ju någonting annat, även om man kan förstå att den enskilde fastighetsskötaren inte säger ifrån, sa han.

Under samma tidsperiod inträffade flera incidenter mot personer som försökte göra sitt jobb i området. Rutorna krossades på en parkeringsvakts bil när den stod parkerad på Bredfjällsgatan, och däckerna på en polisbil skars sönder under tiden poliserna patrullerade till fots i området. Trots att det var mycket folk i rörelse hade varken handlarna runt torget eller någon av de andra boendena som rört sig där sett eller hört något.

I Hammarkullen var detta vardagen till den grad att de boende inte längre reflekterade över det – långsamt hade de anpassat sina liv efter de kriminellas regler. Till och med poliserna i området hade slutat tänka på situationen som något anmärkningsvärt. Polischef Ulf Merlander satte själv ord på utvecklingen i en rapport:

Det har skett en normalisering av det exceptionella, vilket lett till att varken polisen eller de boende reflekterar över det avvikande läget i området.

3

FESTEN I GÅRDSTENSSKOLANS matsal våren 2007 var i full gång. Flera hundra personer var där för att fira profetens födelse. Många från familjen Al Asim var på plats, gamla som unga. De fjortonåriga tvillingarna Said och Salim Al Asim var ett år yngre än sin kusin Tareq som jag hade träffat på Mixgården några månader tidigare. De var äldst i en syskonskara av sex och söner till familjens överhuvud Abu Nizars äldsta dotter.

Tvillingarna var rastlösa och lämnade festen tillfälligt för att se om någonting roligare hände utanför. De gick ut till fotbollsplanen, som låg ett stenkast från lokalen. En stund senare kunde festdeltagare som stod utanför skolan se att tvillingarna pratade med någon okänd kille som höll en fotboll under armen.

Den okände killen hade joggingbyxor och en röd jacka. På mössan stod det Chile. På avstånd såg man att det verkade bli något tjafs mellan tvillingarna och chileneren. Det gick inte att höra vad tjafset gällde, men efter ett tag kom tvillingarna rusande tillbaka till festen.

Väl inne i lokalen igen letade de genast reda på kusin Tareq Al Asim. Med upprörda röster berättade de vad som hänt.

Tareq gick ut med sina kusiner i släptåg för att ta reda på vem som hade bråkat. Men chileneren var inte kvar på fotbolls-

planen. De tre kusinerna gick runt en stund i området och letade. Efter ett tag såg de honom igen. Han stod vid trappan, till vänster om basketplanen vid Gårdstenskolan. Tareq gick fram och frågade vad fan han trodde att han höll på med. Han puttade på honom. Killen verkade inte förstå svenska. Tareq prövade med engelska, men killen fattade inte det heller.

Tjafset fortsatte och de drog sig upp mot innergården mellan husen på »kryddgatorna«: Muskotgatan, Salviagatan, Saffransgatan. Gänget drog vidare ut till parkeringsplatsen. Bråket eskalerade, det skreks och kusinerna plockade upp stenar som de började kasta.

Chilenaren drog fram en kniv, gjorde ett utfall mot dem som kastade sten, men missade. De började springa.

Tareq hamnade på efterkälken.

Sedan gick allt fort.

De andra hörde hur Tareq skrek och vände sig om. De såg hur han fick flera knivhugg bakifrån. Chilenaren tappade en sko, han högg igen och sedan sprang han iväg. De andra rusade fram till Tareq som blödande sjönk ihop på en bänk.

Någon kom utspringande från ett hus, en annan ropade till några trygghetsvårdare som var på nattvandring längre bort i kvarteret. En ung kille tryckte krampaktigt sin hand mot Tareqs vänstra sida för att försöka stoppa blodflödet.

Människor började samlas på balkongerna i husen runt omkring. En del kom utrusande. Flera ringde efter ambulans. Folk skrek upprört. Gärningsmannen kom från Latinamerika ropade någon, från Chile sa någon annan, eller Brasilien ropade en tredje.

Tareq blödde kraftigt. Till slut svimmade han.

– Vem var det som gjorde det?

FAMILJEN

– Vi måste få tag i honom!

Upprörda röster avbröt varandra.

Klockan var 22.00 på lördagen den 23 mars 2007 och 15-åringe Tareq Al Asim såg död ut när ambulansen körde iväg med honom med sirenerna påslagna.

Nyheten om att Salim Abu Nizar Al Asims yngste son blivit knivhuggen och svävade mellan liv och död spreds snabbt. Det visste Tareq ingenting om. Han låg nedsövd och opererades i många timmar. Huggen hade träffat levern, hjärtsäcken, njurarna och magen. Familjen vakade vid hans bädd. Utanför i korridoren samlades släktingar. Akutpersonalen kallade till sig vakter som sedan kallade till sig polisen för att säga åt folk som strömmade in till sjukhuset att de fick ta det lugnt och inte gå in i salen. Stämningen var upprörd. Kvinnor grät högljutt. Alla var där utom familjens överhuvud. Abu Nizar var på resa i Australien för att predika och ingen hade fått tag i honom än.

*

Själv gick jag till jobbet som krimreporter som vanligt på måndag morgon. Jag hade läst en notis i söndagens tidning om knivskärningen men hade ingen aning om vem offret var. Direkt när jag kom till redaktionen fick jag reda på att det var Tareq, samma kille som vi bara några månader tidigare hade pratat med på Mixgården och som vi haft på stor bild i tidningen. Han låg nu allvarligt skadad på Sahlgrenska sjukhuset. Jag ringde en äldre släkting till honom och presenterade mig och sa att jag hade träffat Tareq på Mixgården ett halvår tidigare och att jag hade hört vad som hänt. Och så frågade jag hur de mädde och bad honom hälsa Tareq från mig om det gick bra med allt.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Där och då i nyhetsrapporteringen hade jag en tanke om att det nog var bra att ha en relation med familjen för att kunna ge en så rättvis bild som möjligt av vad som hade hänt. Inte sällan är vi journalister hänvisade till polisen som enda källa och informationen vi förmedlar riskerar att bli alltför ensidig. Dessutom var det någonting hos den unga mannen som hade fastnat hos mig. Han hade varit pigg, rolig och trevlig när jag träffade honom och jag tyckte det var hemskt att han, som bara var 15 år gammal, nu svävade mellan liv och död.

Mannen svarade tack så mycket och lovade att han skulle framföra min hälsning. Han hade precis varit på sjukhuset och satt i en bil på väg hem till Angered.

Polisledningen i Göteborg var stressad. Redan under kvällen för attacken gick ryktet att familjen Al Asim själva jagade gärningsmannen. Samma natt som knivdådet inträffade skulle de ha börjat leta. Bland annat skulle de ha gått in på en chilensk fest, men de fick inte tag i honom.

Polisen hörde också ryktena. För dem var det en kamp mot klockan och de trodde sig veta att om de inte hittade gärningsmannen först, så skulle han inte leva länge till.

*

Polisens utredning av mordförsöket på Tareq gick trögt. Trots alla vittnen som såg vad som hände på lördagskvällen var det svårt att få fram vettig information. Dagen efter, på söndagen, var det dessutom någon som körde upp med en bil framför Sahlgrenska sjukhusets entré, vevade ner rutan och sköt en salva automateld mot familjemedlemmar i Al Asim som oroligt stod utanför och väntade på besked om Tareq. Polisen kopplade

FAMILJEN

initialt ihop händelserna, men senare framkom det att skotten var riktade mot två andra kriminella som stod bredvid familjemedlemmarna och rökte. Skottlossningen hade ingenting med Al Asim att göra.

På Sahlgrenska var det kaos. Inte bara för att någon besköt sjukhuset med automateld och sjuksköterskor fick söka skydd och låsa in patienter i väntrummet, utan också för att släkt och vänner till Al Asim vallfärdade till sjukhuset och ville in till salen där Tareq låg.

Pojken var fortfarande illa därän även om tillståndet hade stabiliserats.

När polismännen som skulle hålla första förhöret med Tareq, efter att han vaknat, kom in i salen mötte de Hazir. Hazir var ledare för det kriminella nätverket Hazirligan i Göteborg och hade fört ett uppmärksammat gängkrig mot Original Gangsters i början av 2000-talet, med skottlossningar och döda som följd.

Inte bara Hazir kom till sjukhuset för att visa sin respekt för familjen Al Asim i den svåra stund de befann sig. Flera personer ur de olika kriminella gängerna i Göteborg kom dit. I efterhand skulle en av dem berätta för mig att besöka någon på sjukhus så där, det gör man av två skäl:

– Ett: Man vill visa respekt och lojalitet. Två: Man vill visa att man är oskyldig.

När Tareq låg där i sjukhussängen omtöcknad efter operationen och hög på smärtstillande mediciner, ställde polisen som höll första förhöret frågan:

– Vem var det som gjorde det, Tareq?

Tareq öppnade munnen och svarade. Men just i den sekunden började kvinnorna i salen att skrika och låta så mycket att det

var omöjligt att uppfatta vad den skadade 15-åringen sa. Sedan bad kvinnorna poliserna att lämna salen så att Tareq fick vila.

Poliserna åkte från Sahlgrenska utan att vara det minsta klo-kare än när de kom.

Enligt ryktet höll familjen Al Asim på med en parallell utredning och utnyttjade alla sina kontakter i Sverige och utom-lands för att få fatt i gärningsmannen. Polisen behövde köpa sig tid och åkte till en av de andra äldste i familjen, nu när Abu Nizar inte hunnit hem från Australien, och vädjade att familjen skulle samarbeta med polisen och låta polisutredningen ha sin gång.

Polisen och familjens representant träffades i mannens före-tagslokaler för att prata. Polisen uttryckte oro för att så många medlemmar ur olika kriminella gäng kommit och besökt Tareq på sjukhuset. Mannen sa att familjen inte var kriminell och att man inte kunde styra över vilka som kom på besök till sjukhuset. Han sa att det var en del av deras kultur att man visade sitt deltagande om någon insjuknat eller råkat ut för en olycka.

Polisen vädjade sedan till mannen, och till hans två släk-tingar som också satt runt bordet, att familjen inte skulle göra någonting åt knivskärningen på egen hand. Polisen berättade att ryktet sa att när familjen fick tag i gärningsmannen skulle de skjuta honom med fler skott än Tareq fick knivhugg. Mannen försäkrade polisen att familjen inte hade någon som helst tanke på att leta reda på någon gärningsman, än mindre på att häm-nas. Han sa att det bara var rykten. Det bekräftade vad andra familjemedlemmar redan hade berättat i polisförhör. Tareqs fyra år äldre storebror, 20-åriga Asim Al Asim som var en stor fot-bollstalang, dementerade bestämt:

FAMILJEN

– Det är falska uppgifter och rykten. Vi skulle aldrig sitta och planera sådant. Vi lever ett fint liv. Vi jobbar, vi sköter företag. Vi har inga problem med folk. Varför ska vi sitta där och planera en massa sådant när vi lever ett underbart liv?

Polisen var dock inte övertygad. För att försäkra honom ringde mannen på andra sidan bordet till Abu Nizar, som var på väg hem till Sverige. Mannen ville att polisen skulle höra Abu Nizars egna ord. Han slog på högtalaren på mobilen och lade den på bordet framför dem. Abu Nizar svarade och sa tydligt till polisen att familjen inte hade något intresse av att få tag i gärningsmannen. Han försäkrade att ingen i familjen skulle leta efter knivmannen på egen hand. Han sa att han hade sagt åt alla familjemedlemmar att samarbeta med polisen så att detta fick en lösning. Och så skulle det bli.

– Kan jag lita på det? frågade polisen när de lagt på.

Han tittade på mannen som satt på andra sidan bordet.

– Ja, sa mannen. Pappas ord gäller.

*

Klockan 01.08 lördagen den 1 april sköts en 19-årig chilensk ung man till döds på fotbollsplanen vid Gårdstensskolan. Runt kroppen hittade polisens tekniker tio hylsor och tre kulor.

Då hade det gått exakt en vecka sedan bråket i Gårdsten som ledde till att 15-årige Tareq Al Asim fick sex djupa knivhugg i olika delar av kroppen, varav flera livshotande.

*

Två veckor senare hade polisen tre unga män häktade för inblandning i mordet på chilенaren. En av dem var Tareqs åtta år äldre storebror, 23-åriga Akim Al Asim. De andra två var 19 år och vänner till familjen Al Asim.

Men den person som polisen misstänkte hade hållit i vapnet var försvunnen. Ingen hade sett honom sedan mordnatten och ingen visste var han var. Den polisen sökte efter var Tareqs andre storebror, 20-åriga Asim Al Asim.

Det var han som i lampskenet från gatubelysningen natten den 1 april hade gjort en mantelrörelse med pistolen på fotbollsplanen. Han hade riktat den mot killen i de röda Adidasbyxorna och munkjackan. Och han hade tryckt av. En gång, två gånger, tre gånger. Allt hade gått fort och killen föll till marken redan på första skottet.

Totalt sköt Asim honom med tio skott.

Sedan sprang de därifrån.

*

Efter en tid slutade polisen aktivt leta efter Asim Al Asim. Han var häktad i sin frånvaro. Polisen trodde inte en sekund på att familjen inte visste var han befann sig. Internt gick snacket till och med så långt att det sas att familjen, ytterst Abu Nizar, hade planerat mordet och gett den näst yngste sonen i uppdrag att hämnas. På grund av sin låga ålder skulle han få lägst straff av bröderna om han åkte fast. Han hade dessutom ingen familj att försörja, en försörjningsbörda som skulle gå över till resten av familjen om en man dömdes till fängelse och lämnade fru

FAMILJEN

och barn. Enligt polisens spekulationer hade familjen sedan sett till att Asim kunde lämna landet med hjälp av släktingar och vänner runt om i Europa och resten av världen. Ingen av dessa teorier och rykten gick att bevisa, men det var så snacket gick.

Polisen vände sig till Abu Nizar direkt.

– Du får ta hem honom. Du får se till att han står för vad han har gjort, sa polisen och påminde Abu Nizar om att de också hade storebrodern Akim häktad misstänkt för mordet. Om han skulle bli dömd fanns det en livstidsdom att vänta.

Abu Nizar svarade att han ingenting hellre ville än att Asim kom hem och han försäkrade att familjen verkligen gjorde sitt yttersta för att pojken snart skulle vara tillbaka i Angered.

Senare skulle Abu Nizar berätta för polisen hur hans hustru, Asims mamma, hade åkt till flera länder för att leta efter sonen. Till slut hade Asim berättat att han var i Libanon, Abu Nizars födelseland. Mamman åkte dit och efter fem dagar fick hon träffa sonen. Mamman försökte lugna sin son och sa att familjen ville att han skulle komma hem. Det var inte tryggt i Libanon. Hon sa att storebrodern Akim satt häktad misstänkt för mordet, men att det inte var därför de ville att han skulle komma hem. Hon sa att det inte passade sig för familjen att ha en son som höll sig undan i 25 år.

Medier rapporterade om polisens framsteg. Vi journalister hade inte så många källor i den kriminella världen så det blev mest artiklar om den juridiska processen, vem som anhölls, häktades, släpptes och så vidare. Plus polisens teorier om motiv. Självt skrev jag inte alls om fallet. I maj åkte jag på reportageresa till Bosnien och gjorde en artikelserie om Balkanmaffians kopplingar till Göteborg, och ägnade inte särskilt många tankar åt familjen Al Asim och mordet på fotbollsplanen.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

*

I juni 2007 promenerade Asim in i polishuset på Ernst Fontells plats i Göteborg och anmälde sig. Ett år senare hölls huvudförhandlingen i Göteborgs tingsrätt. Abu Nizar och flera andra i familjen satt på åhörarpå plats inne i rättssalen.

Tingsrätten dömde Asim till nio års fängelse för mord. Hovrätten skärpte senare straffet till tio år.

4

EN SEN EFTERMIDDAG i början av mars 2012 ringde min mobil. Jag blev glad när jag hörde vem det var: en källa som jag haft kontakt med några år tidigare för ett reportage och som jag inte hade hört av på länge.

Han var upprörd.

Med hög röst berättade han hur en av hans bästa vänner, en ung mamma, riskerade att bli vräkt från sin bostad. Han sa att hon hade tre små barn och att de inte hade någonstans att ta vägen och att avhysningen skulle ske på måndagen därpå. Mamman var förtvivlad och visste inte vart hon skulle ta vägen.

– Får det gå till så här? Jag har läst att allmännyttan inte får vräka barnfamiljer, sa källan.

Jag frågade vad det var som hade hänt, om mamman inte hade betalat hyran eller om det låg någonting annat bakom vräkningsshotet.

Han berättade att det hade blivit bråk, att hennes sjuårige son hade blivit slagen av två tioåriga grannpojkar. När mamman hade gått till grannarna för att prata igenom det hela började de vuxna gapa och skrika och slå henne. Hon blev jätterädd. Dessutom hade hon inte bott i radhuset särskilt länge, så hon kände inte så många, berättade källan. Grannarna hade gått

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

direkt till bostadsbolaget och smutskastat henne så mycket att de hade bestämt sig för att vräka henne och barnen.

Jag sa att jag skulle ringa upp mamman och prata med henne och att jag självklart kunde åka och träffa henne och barnen. Angered låg inte långt bort.

– Du förresten, frågade jag innan vi skulle lägga på, vad heter pappan till barnen?

– Han heter Akim Al Asim.

*

Dagen därpå satt jag och en reporterkollega i soffan hemma hos Sara, trebarnsmamman som skulle vräkas. Hon skulle ringa en hel rad myndighetsamtal för att försöka upphäva vräkningen, eller åtminstone få myndighetspersonerna att tro på hennes version och förstå vad grannarna utsatt henne och barnen för. Vi skulle lyssna och spela in vad de sa.

Sara var upprörd och ledsen när hon berättade allt från början. Sedan började hon ringa samtalen till bostadsbolaget och socialtjänsten. Ingen svarade.

När vi satt där hemma hos Sara och hennes barn utan något inspelat material, förutom hennes berättelse, öppnades ytterdörren. En mansröst ropade hallå och klev med bestämda steg in mot vardagsrummet där vi satt. På vägen in skojade gästen med några av barnen som kommit hem från förskolan. Vi tittade förvånat upp. Det var en man i 60-årsåldern med stort gråvitt skägg och någon slags grön huvudbonad som kom in i rummet. Strax bakom honom kom en kvinna med hijab. Barnen tjattrade. Mannen stannade till i dörröppningen och log stort mot oss.

FAMILJEN

– Nämen, sa han och slog ut med armarna. Vilken överraskning. Välkomna!

Han hälsade genom att lägga höger näve mot hjärtat. Hans fru kom och tog oss i hand. Sedan tittade mannen med skägget på Sara.

– Men Sara! Har du inte bjudit dina gäster på någonting?

Han pratade högt och bullrigt. Han såg vänlig ut. Mannen gick in i köket och jag hörde hur han öppnade kylskåpsdörren. Ett ögonblick senare kom han tillbaka med två burkar energidryck som han ställde på vardagsrumsbordet framför mig och kollegan.

– Så! sa han och slog sig ner mitt emot oss. Klart vi bjuder på någonting. Varsågod!

Mannen tittade intresserat på oss. Och sedan började vi återigen prata om Sara och barnens situation. Jag förstod direkt vem det var som satt mitt emot mig och inombords snurrade tankarna. Jag kände mig både upprymd och fascinerad samtidigt. Utåt försökte jag se ut som att ingenting särskilt hade hänt.

Salim Abu Nizar Al Asim. I egen hög person.

Vid det här laget hade jag hört en hel del om familjen Al Asim och särskilt om Abu Nizar: han var familjen Al Asims överhuvud, imam med egen moské vid Bellevue, respekterad och fruktad, en man som styrde Angered med järnhand. Jag kunde historien med Tareqs knivskärning och det efterföljande mordet på chilaren.

Jag kände också till ett av de mer envisa ryktena om Abu Nizar som gjorde gällande att han ibland satt på en guldtron där han tog emot gåvor från folk som kom för att visa honom sin vördnad och respekt.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Jag hade också följt medlemmar ur familjen genom olika rättsfall. Utpressningar, misshandelsfall, övergrepp i rättsak och kidnappning. Jag visste att familjen Al Asim, enligt myndighetskällor, stod för »mycket elände« i Angered. Att de var »en stor maktfaktor«.

*

Det blev aldrig något reportage om vräkningen. När jag kollade närmare på vad som hänt visade det sig att historien var mer komplicerad än den verkat.

På fredagen, kvällen efter att Saras son åkt på stryk av grannpojkar, hade grannpojkarernas föräldrar fått påhälsning av några män som knackade på dörren. Vad som sedan exakt hände rådde det delade meningar om, men i polisanmälan efteråt stod det att männen slog ner föräldrarna. När pappan ramlade till marken fortsatte besökarna att sparka och slå honom. Samtidigt skrek de att han skulle låta Sara och hennes son vara ifred. Även mamman drogs ner på marken och blev sparkad. Barnen skrek. Föräldrarna berättade i polisförhör att de trodde att de skulle dö.

De var övertygade om att det var Akim Al Asim som låg bakom överfallet. Polisen rubricerade brottet som grov misshandel.

Sju veckor senare lades polisutredningen ner. Den formella anledningen var »Ej spaningsresultat«, men sanningen var att offren ångrat sig. De ansökte om skyddade personuppgifter, grät och vädjade till polisen att de inte skulle gå vidare med ärendet.

5

FÖRSTA GÅNGEN JAG intervjuade Ulf Merlander ringde han upp mig efteråt. Det var 2005 och han var ungdomspolischef på Hisingen och jag var krimreporter på Göteborgs-Posten. Jag hade varit ute och gjort ett trivsamt nyhetsjobb om polisen och struliga ungdomar i stadsdelen Backa som spelade en vänskapsmatch i fotboll tillsammans. Jobbet hade inte publicerats än och skulle inte bli någon stor artikel i tidningen heller.

– Jag hoppas att du citerar mig rätt, sa Merlander otrevligt när han ringde. Annars kommer jag aldrig mer att prata med dig.

Jag blev irriterad på hans ton och sa att jag nästan tyckte att det där lät som ett hot.

– Du får tycka vad du vill. Så är det i alla fall, svarade han ännu surare.

När jag berättar om samtalet 15 år senare så minns Ulf Merlander det inte ens, men han skrattar gott åt historien. Nu är han chef för lokalpolisområde Nordost och vi har förmodligen pratat med varandra över hundra gånger sedan 2005.

När jag ringde och berättade att jag skulle skriva den här boken lät han inte överförtjust. Jag berättade att den skulle handla om familjen Al Asim och om myndigheternas kamp för att komma åt dem. Merlander ville att jag skulle lova att inte

utmåla honom som någon slags märkvärdig person eller hjälte i boken bara för att han stått i tingsrätten och vittnat. Jag svarade att jag naturligtvis inte kunde lova något.

Ulf Merlander är drygt 50 år och bor på Hisingen i Göteborg med fru och barn. Håret som varit blont en gång i tiden är numera grått och han har varit polis större delen av sitt vuxna liv. I slutet av 90-talet jobbade han i nordöstra Göteborg på Kortedala polisstation och i början av 2000-talet flyttade han till Angered's polisstation och blev gruppchef för en ungdomsgrupp. Efter utflykten som gruppchef för ungdomspolisgruppen på Hisingen kom han tillbaka till Angered 2010 och är nu högste chef. Fortfarande tar han dock gärna på sig uniformen och åker spårvagn när han rör sig i stadsdelarna som hör till lokalpolisområde Nordost. Och när han klipper sig gör han det alltid i någon av salongerna i området.

Det första Ulf Merlander gjorde i maj 2015, när han tillträdde sin nya tjänst som lokalpolisområdeschef i Nordost, var att ställa höga krav på sina poliser. Alla som jobbade där var tvungna att arbeta hårt. Det fanns de som slutade när Merlander blev chef. Men det fanns också de som hade jobbat i den privata sektorn i några år, som ringde honom och frågade om de fick komma tillbaka till myndigheten.

När nya poliser anställdes i Nordost fick de inga långa Powerpointpresentationer som introduktion av chefen. Istället förklarade han kort och koncist vad polisjobbet i Nordost innebar:

– Du kommer att jobba i Sveriges tuffaste polisdistrikt. Det kommer att ställas extremt höga krav på dig. Jag förväntar mig att du alltid uppträder korrekt, oavsett vilka situationer du hamnar i.

FAMILJEN

Ulf Merlanders mantra är: »Vi ska återta gatan. Relationsbyggande och gränssättande. Samtidigt.« När han myntade uttrycket fick han kritik internt för att en del tyckte att det var ett alltför stort kraftuttryck. Andra tyckte det var bra. Äntligen någon som sa som det var. Återta gatan.

Merlander präntade in mantrat i alla poliser som jobbade i Nordost. De skulle sätta tydliga gränser och inte vara kompisar med de kriminella, men de skulle heller inte vara onödigt konfrontativa och de skulle ha en dialog med alla. De skulle skapa relationer med de som bodde i Angered och »återta gatan«. Vanligt folk skulle börja lita på polisen igen.

På andra platser, som till exempel staden Essen i Tyskland, där man hade liknande problem som i Angered, gick det att ha vissa poliser som enbart var gränssättande och andra som enbart var relationsskapande. Men Sveriges poliser var för få för att dela upp på det sättet, och svenska befolkningen för liten. Hos lokalpolisområde Nordosts 130 poliser i yttre tjänst och 50 utredare låg det i arbetsbeskrivningen att vara både gränssättande och relationsbyggande.

Det här med att »återta gatan« var egentligen ingenting Ulf Merlander hade kommit på själv, utan arbetsättet hade stöd i forskningen. När han blev chef införde han modellen som de skulle arbeta efter: Brottsförebyggande rådets fasteori.

I fas ett skulle man återta gatan. Det betydde att fler poliser skulle synas på gator och torg, i till exempel polisområdets »särskilt utsatta områden« Hammarkullen, Hjällbo, Bergsjön och Lövgärdet, där narkotikaförsäljningen skedde öppet och tystnadskulturen var utbredd.

I fas ett var målet att få tillbaka allmänhetens förtroende, de boende skulle känna att polisen fanns där för dem. Att de var där

för att hjälpa och att de stannade kvar vad som än hände. Om allt gick som planerat i fas ett skulle allmänhetens förtroende för polisen öka så pass mycket att de faktiskt började vända sig till myndigheten när de till exempel hade varit utsatta för brott eller kanske till och med för att peka ut en vapengömma i skogen eller berätta vem som sålde knark i området.

När fas ett var under kontroll kunde polisen även börja arbeta med fas två. Då kopplades resten av samhället in, till exempel andra myndigheter, föreningar och bostadsbolag som kunde sätta upp belysning där det behövdes, renovera tvättstugor, fixa gemensamhetsutrymmen och så vidare. Det ledde till att de goda krafterna i samhället fick legitimitet, de boende märkte att deras område rustades upp och tilliten ökade. När tilliten ökade började de som bodde i stadsdelarna berätta för polisen vilka som låg bakom den dolda, grova brottsligheten. När polisen fått tillräckligt med information kunde man lägga upp en plan för hur man bäst skulle bekämpa den och då kunde man gå in i den tredje och sista fasen.

I fas tre jobbade polisen med underrättelser och med att få fast de tunga brottslingarna bakom den grova kriminaliteten. Det polisarbetet märkte inte gemene man av så mycket, det mesta skedde inne i polishuset och nästan ingenting på gatan. Merlander menade att nyckeln till ett lyckat lokalt polisarbete var att jobba i alla faser samtidigt. Målet med fasteorin var att de som bodde i området själva såg till att upprätthålla det demokratiska samhällets normer med mindre stöd från den lokala polisen än vad som var fallet i Angered idag.

Ulf Merlander visste att polisarbetet i fas tre var populärast och hade högst status i kåren. Att patrullera på torgen och vara ute bland folk, ta tag i de mindre brotten och jobba med det

FAMILJEN

trygghetsskapande arbetet var inte lika attraktivt. Men Merlander gick efter forskningen och tog varje tillfälle i akt att berätta för sina poliser i Nordost om fasteorierna och varför de arbetade efter dem.

Nästan direkt när Ulf Merlander blev chef började polisen i Nordost kartlägga hur det såg ut i polisområdet. Framför allt ville de ha svart på vitt vilka som var mest brottsaktiva i stadsdelen. Ganska snart visade det sig att det polisen anat också var det siffrorna visade.

Mellan 2015 och 2017 hade personer ur familjen Al Asim polisanmälts för brott närmare 200 gånger. I många fall var polisutredningarna nedlagda, ofta på grund av att de som anmälde inte ville medverka.

När analysen var klar hörde Ulf Merlander av sig till Abu Nizar. Merlander ville berätta för familjens överhuvud vad polisen hade kommit fram till, hur det såg ut i hans familj och vad myndigheterna tänkte göra åt saken.

De sågs på ett hotell inne i centrala Göteborg. Ulf Merlander tog med sig en kollega till mötet. De hade hyrt ett av konferensrummen. Merlander valde en neutral plats för att träffas, eftersom han inte ville synas ihop med Abu Nizar. Han ville inte att folk skulle få för sig att de var vänner. I konferensrummet satt de och pratade i flera timmar och Merlander talade om för Abu Nizar vad han och hans poliser hade funnit: familjen stod för en oproportionerligt stor andel av de anmälda brotten i Angered. Han sa till honom att om han hade någon makt så skulle han se till att hans söner och barnbarn började sköta sig och slutade med kriminaliteten.

Abu Nizar svarade Merlander att han förstod, men sa samtidigt att han inte hade insyn i allt som hände i familjen. Däre-

mot kunde han påverka sina släktingar, försäkrade han polischefen.

Abu Nizar sa till Merlander att familjen upplevde att polisen förstörde för dem. Att så fort de till exempel försökte starta företag fick de polisen och Skattemyndigheten på sig.

Efter mötet med Salim Abu Nizar Al Asim gjorde Ulf Merlander på samma sätt med de andra tongivande i slakten. Han kallade dem till möte och berättade vad polisens analys visade. Slakten sa samma sak som polisen hört flera gånger förut, nästan som att Abu Nizar och de andra hade ett standardsvar inrepeterat. De skulle se till att lösa det.

Ulf Merlanders utgångspunkt var alltid att polisen skulle hjälpa människor, oavsett vem det var, det vill säga, oavsett vilket namn man hade skulle man kunna få hjälp av polisen. Däremot menade han att det var viktigt att göra ett statement, att berätta för dem som ställde till det vad som gällde. Om de inte skötte sig skulle polisen stövla in i lägenheten och ta dem.

När jag och Merlander pratade om det här invände jag och sa att det var väl ändå självklarheter? Flera personer ur familjen Al Asim hade ju suttit i fängelse mer än en gång. De visste väl exakt vad som gällde?

Det höll Merlander med om, men han menade att genom sådana samtal som han hade med Abu Nizar gav han dem ändå chansen att skärpa sig.

– Jag brukar säga att antingen tar vi av oss skorna när vi hälsar på och då är det ett socialt samtal, eller så tar vi inte av oss skorna och då kommer vi och sätter er i finkan. Antingen har man kängorna på eller så har man dem av. Har man kängorna på är det för att gripa, har man dem av är det för att bara ha ett samtal.

FAMILJEN

*

Den 1 januari 2015 organiserades polismyndigheterna om, och 21 myndigheter och Statens kriminaltekniska laboratorium slogs ihop till en enda myndighet, Polismyndigheten. I Angered innebar detta att polisstationerna i Kortedala och på Angereds torg stängde. Istället byggdes Gatubolagets gamla hus på Hjällbo Lillgata om till nytt polishus, och där samlades alla som jobbade i nya lokalpolisområdet Nordost. I samma byggnad låg Angereds stadsdelsförvaltning, och polisen delade numera reception med socialtjänsten, ett önskemål som flera gånger tidigare hade förts fram. Det var praktiskt att sitta nära varandra, socialtjänsten och polisens ärenden hörde ofta ihop. Särskilt när det gällde ungdomar.

Polisen hyrde en yta på över 3 200 kvadratmeter. Renoveringen var den största och mest kostsamma som det kommunala bolaget Göteborgslokaler gjort, ändå var lokalerna inte idealiska för polisarbete. När man till exempel gick in på polisstationen var man tvungen att passera genom polisernas fikarum nästan vart man än skulle. Inte helt populärt bland poliser som ville kunna sitta och slappna av med sin matlåda och slippa se både det ena och det andra.

Det tog tio minuter att promenera från Hjällbo centrum till polishuset via viadukten som gick över spårvagnsspåren, förbi Hjällboskolan, längs med gångvägen som följde den kraftigt trafikerade Gråbovägen och bostadsområdet med sina tio vita hyreshus. Polishuset med sin ljusblå entré låg uppe på en höjd och avslutade bostadsområdet Bondegärdet.

Polisens och socialtjänstens gemensamma reception var rymlig, och en tv-skärm visade samhällsinformation på språk som

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

arabiska, svenska, persiska och somaliska. Där stod också en kopiator som användes flitigt för att kopiera intyg och andra dokument som skulle skickas in till myndigheter för att söka jobb eller bidrag.

Vilken tid man än kom till receptionen satt människor med nummerlappar och väntade på sin tur.

Ingen sökte någon annans blick.

6

PÅ EFTERMIDDAGEN DEN 28 november 2016 satt kusinerna Mahmoud och Khalid och tre tjejer inne på McDonald's i Angereds centrum. Någon hade beställt pommes frites, resten satt och hängde och pratade.

Plötsligt knackade det på rutan. Utanför stod två killar som såg ut att vara i 11-årsåldern. En av dem knackade flera gånger och pekade finger mot Mahmoud och spottade på rutan där han satt. Han betedde sig allmänt illa och Mahmoud blev irriterad. Dessutom ville Mahmoud inte att tjejerna skulle se att han tog vad som helst. Han gick ut och lade handen på killens axel och puttade till honom, frågade vad han »höll på med« och sa att han skulle »lägga av«.

Killens kompis sparkade Mahmoud i magen och Mahmoud sparkade tillbaka. Hårdare, så hårt att kompisens ramlade till marken. Denne for upp, skrek och började ringa på sin mobil. Han sa till personen i andra ändan av mobilen att han och Farid blivit misshandlade och att de behövde hjälp. Den som knackat och spottat på McDonald's-fönstret hette Farid Al Asim och var 15 år, inte 11. Nu sprang han in i gallerian i Angereds centrum för att hämta hjälp.

Några minuter senare kom han tillbaka med ett gäng äldre

killar bakom sig. Mahmoud såg dem komma och sprang allt vad han kunde de hundra meterna till Angeredsgymnasiet för att söka skydd.

Mahmouds kusin Khalid gick efter honom. Mellan McDonald's och Angeredsgymnasiet blev Khalid upphunnen och gänget hoppade på honom. Först slog de honom med handflatorna, sedan, när han ramlat till marken, kom sparkarna. Han försökte skydda huvudet från det värsta.

Allt var över på några sekunder, och när de var klara sprang cirka tio personer med Farid i spetsen vidare mot Angeredsgymnasiet för att få tag i Mahmoud. Khalid reste sig och stapplade efter.

När de kom fram till Angeredsgymnasiet hade Farids fyra år äldre storebror, 18-åriga Faras Al Asim, anlänt i en mörkblå BMW och anslöt till de andra som kom springande. De rusade in på skolan och vid receptionen fick de tag i Mahmoud. Faras tog strypgrepp på honom. Han skrek: »Du rör aldrig mer min lillebror!« Skolpersonal som såg och hörde vad som hände försökte avstyra bråket. Rektorn gick emellan. Någon åkte på en smäll, en annan hotades till livet. Det var skrik och gråt. Mahmoud vräktes över en bänk och blev liggande i fosterställning på golvet medan han försökte skydda sig från sparkarna och slagen som haglade. Khalid lyckades komma loss och gömde sig i ett klassrum.

Enligt polisens händelserapport kom larmet in 15.21 och enligt samma rapport hade de flesta obehöriga lämnat skolan klockan 15.23. Mahmoud hämtades av ambulans.

Efteråt gick det att ta på tystnaden i Angeredsgymnasiets reception.

FAMILJEN

*

På kvällen ringde det i Mahmouds mobil. Dolt nummer på displayen, men han svarade ändå. Det var Faras Al Asim. Med vänlig röst frågade Faras hur Mahmoud mådde, bad om ursäkt för det som hänt och sa att han inte hade tagit reda på sanningen när de misshandlade honom, men att han nu visste att Mahmoud inte hade slagit hans lillebror. Sedan sa Faras till Mahmoud att lägga ner polisanmälan. Han sa att det var bäst så.

Mahmoud stod på sig och sa kaxigt att han minsann visst tänkte göra en anmälan.

– Okej, då får vi se vad som händer, svarade Faras.

*

Dagen efter pep det till i Mahmouds mobil igen. Han var fortfarande mörbultad efter misshandeln. Ryggen värkte, han var svullen i ansiktet och hade ont i vänster armbåge och sida. Han var 16 år, en ensamkommande flyktingpojke som bott i Sverige i knappt ett år. Han hade ingen historia i Angered, men när han såg ytterligare ett okänt nummer och hörde vad rösten sa så började det gå upp för honom att han kanske hade bråkat med fel personer.

Den här gången struntade Faras Al Asim i artighetsfraserna och gick rakt på sak. Mahmoud skulle komma till Storås industriområde, där Angereds värdshus låg. Och det var bäst att han såg till att dyka upp.

Mahmoud rös när han lagt på.

Faras hade sagt att Mahmoud skulle bli upphämtad av en bil. Det var slutet av november, mörkt och kallt. Mahmoud

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

kände inte mannen som körde och de sa inte mycket i bilen. De svängde in på ett öde industriområde ett par kilometer från Angereds centrum. Angereds värdshus låg inklämt mellan bilverkstäder, en skrot och en kontorsbyggnad. Mahmoud hade gråten i halsen. När de närmade sig såg han sju-åtta personer stå utanför och vänta på honom. De hade händerna djupt nedkörda i jackfickorna, trampade på stället för att hålla värmen och rökte. Bredvid stod en bil med dörren öppen och kupébelysningen på. Mahmoud kände igen flera av dem, tonåringarna hade varit med och misshandlat honom och Khalid dagen innan. En av dem var äldre, i 40-årsåldern, och han hade inte sett honom förut. Han gissade att det var Farid och Faras far.

När Mahmoud kom fram ställde de sig i en ring runt honom. 40-åringen tog till orda.

– Du behöver inte vara rädd, sa mannen.

*

Mahmoud sneglade in i bilen. Där, mellan sätena i framsätet, låg en kalasjnikov. Mahmoud hade sett sådana vapen förut, i sitt tidigare liv, innan han flydde till Sverige. Han började gråta.

– Du behöver inte vara rädd, sa mannen igen. Låter du bara bli att prata med polisen har du ingenting att vara rädd för.

De andra var tysta och släppte honom inte med blicken.

– Däremot, fortsatte mannen lugnt, om du pratar med polisen så svarar vi inte för vad som händer.

– *Då* ska du vara rädd, fyllde en av de yngre i.

Mahmoud hulkade. Ingen rörde en min.

– Pratar du med polisen kommer du att försvinna, konstaterade mannen.

FAMILJEN

16-årige Mahmoud försökte gråta så tyst han kunde. Han lovade dyrt och heligt att inte prata med polisen.

De var tysta en stund, sedan skrattade mannen till och lade armen om Mahmoud. Tröstade. Buffade vänskapligt på honom. Pussade på kinden. Alla skakade hand.

– Jag visste att vi skulle komma överens. Du är en bra kille, sa mannen och gav Mahmoud en varm kram.

*

Men Mahmoud stod fast vid sin berättelse och det hela gick till rättegång. De misstänkta åtalades både för misshandel och för övergrepp i rätts sak för att de hade försökt få Mahmoud att ta tillbaka sin polisanmälan.

I april 2017 kom tingsrättens dom. Domens inleddes med att rådmannen beskrev vad som hade präglat hela rättegången:

[M]ålsägandena, vittnen och till och med en av de tilltalade har uttryckt rädsla, vilket framkommit dels vid förhör inför tingsrätten, dels genom förhör som hållits under förundersökningen. Tre av vittnena begärde att få lämna sina berättelser i utevaro av såväl tilltalade som åhörare med förklaringen att de av rädsla annars inte skulle kunna lämna uppgifter. Ett annat vittne fick hämtas till förhandlingen. Ytterligare ett vittne, som vid det tillfället var anställd av Angeredsgymnasiet, har inte velat vittna med motiveringen att hon på grund av rädsla inte vill blanda sig i något och för att hon inte vill att det ska hända henne eller hennes familj något. Målsägandena, som omfattas av polisiära skyddsåtgärder, närvarade vid förhandlingen via en videolänk från okänd ort. Av säkerhetsskäl tilläts inte tolk att befinna sig på samma plats som

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

målsägandena. De inblandade har i hög utsträckning och med olika förklaringar lämnat uppgifter vid huvudförhandlingen som i väsentliga avseenden skiljer sig från de uppgifter som de lämnat vid de inledande polisförhören.

Faras Al Asim dömdes till åtta månaders fängelse för misshandeln av Mahmoud på Angeredsgymnasiet. Hans ett år yngre släkting dömdes också för misshandeln och fick ungdomsvård. Tingsrätten tyckte däremot inte att Faras och hans pappa hade gjort sig skyldiga till övergrepp i rättssak den där kvällen efter misshandeln, när Mahmoud åkte till industriområdet för att träffa dem, mötet som slutade med att de »löste allting som vänner«. I rätten hade pappa Hakim Al Asim berättat att det var ett arabiskt försoningsmöte. Man träffas och löser situationen. De som vittnade om mötet under rättegången lämnade i och för sig lite olika uppgifter, men ingen av dem stödde Mahmouds version av händelseförloppet.

Hovrätten skulle senare bedöma det »arabiska försoningsmötet« på ett annat sätt än tingsrätten. Hovrätten konstaterade att »[d]e tilltalade får anses ha anspelat på ett våldskapital« och att de dessutom förstärkte hotet »genom att han blev varse att de hade tillgång till vapen«.

Hakim dömdes till ett års fängelse för övergrepp i rättssak, hans son Faras var 18 år vid brottstillfället och dömdes till kombinerad skyddstillsyn och fängelse i två månader. De andra dömdes till fängelse i 1,5 år och till ungdomstjänst i hovrättsdomen som föll den 21 juli 2017.

7

– **SALIM?** Jag heter också Salim, sa rösten som svarade.

Det var i slutet av maj 2017 och jag hade dammsugit en gammal förundersökning på telefonnummer. Jag hittade ett som gick till, vad jag antog var, en av Salim Abu Nizar Al Asims släktingar. Jag uppgav mitt ärende och frågade om han kunde be Salim den äldre att ringa upp mig.

– Vet han vem du är?

Jag sa ja och skickade mitt nummer.

Ett par timmar senare ringde det.

– Ah Johanna, min vän! Det var längesen! Hur mår du?

Jag var på Aftonbladets redaktion. På rösten lät Abu Nizar som om jag var en kär gammal kompis som han inte hade hört av på länge. Efter diverse artighetsfraser berättade jag mitt ärende. Jag sa att jag skulle skriva ett reportage om familjen och maffia-ryktet och ville intervjua honom om det. Han sa »inga problem« och bad mig mejla frågorna till advokat Edip Samuelsson först. Edip Samuelsson var familjens advokat sedan några år och alltid deras förstahandsval när de skulle ha en försvarare. Han hade Advokatfirman Samuelsson i Göteborg, och företrädde familjen i allehanda ärenden, allt från brottmål till civilrättsliga mål, och tydligen också i kontakt med journalister. Det var också

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Edip Samuelsson som lärde mig att säga Abu Nizar istället för Salim. Han sa att det visade på artighet och respekt och betydde ungefär »farbror«, eller ordagrant »Nizars far«.

Abu Nizar och jag bestämde oss för att ses veckan därpå.

– Vi har saknat dig, habibi! Du är välkommen, avslutade han samtalet.

*

Prick klockan 21.00 fredagen den 16 juni 2017 parkerade jag och en fotograf bilen utanför radhuslängan där familjen Al Asim bodde. Det var ramadan, muslimernas heliga fastemånad, då varje rättrogen muslim avstår från att äta och dricka från gryning till solnedgång.

Vi skulle först göra intervjun, sedan äta ramadanmiddag tillsammans när solen gått ner. Jag hade frågat Abu Nizar i telefonen om det inte var jobbigt att sitta och prata med en journalist innan han hade ätit något, dessutom kanske han blev på dåligt humör om han var jättehungrig när vi skulle göra intervjun? Han försäkrade mig om att inte det var något problem.

När jag tittade upp mot raden av suterränghus där Abu Nizar bodde med sin familj, såg jag hur två män iakttog mig och fotografen från toppen av stentrappan där man gick upp för att nå ingången.

– Hallå Johanna! Välkommen! Det var längesen!

Abu Nizar, som jag nu kallade honom, stod med ytterdörren öppen i tvåvåningsradhuset. Första våningen var byggd i gult tegel och den andra var rödmålad och i trä. Ingången var på övre plan och låg inne på en minuiteplats. Abu Nizar tog emot oss med öppna armar. Han log med hela ansiktet och lade höger hand

FAMILJEN

mot hjärtat som hälsning. Det var emot hans religion att ta kvinnor i hand, sa han, och det var ingenting som störde mig heller.

– Vi har saknat dig! Kom in, kom in. Mitt hem är ditt hem. Så säger vi här!

Han hade svart kostym och vit skjorta, en grön huvudbonad. Han hade varken ätit eller druckit på nästan ett dygn. Abu Nizar var imam och tog fastan på stort allvar, det var fredag och hans fru hade lagat mat hela dagen med hjälp av två barnbarn i nedre tonåren. Abu Nizar visade oss in i huset. Solen gick ner kvart över tio och därför hade vi en timme på oss tills vi skulle äta. Han presenterade oss för barn och barnbarn.

Tareq Al Asim kände jag igen direkt, trots att det hade gått över tio år sedan jag träffade honom på fritidsgården i Hammarkullen. Tre av dem jag hälsade på presenterade sig som Salim. Alla döpta efter släktens överhuvud Abu Nizar. Några kände jag igen från förundersökningar, en av dem från fallet Mahmoud och »försoningsmötet«.

En liten kille som såg ut att vara i tioårsåldern hälsade artigt. Det visade sig sedan att han var 13.

– Det är Saras son, honom har du träffat, sa Abu Nizar stolt.

Jag kände inte igen honom, fast det kanske inte var så konstigt. När jag träffade honom var han sju år och hade åkt på stryk av två grannpojkar.

En av männen hade på sig ett linne och såg extremt vältränad ut. Jag kände inte igen honom men misstänkte att det var Asim, han som sköt den chilenske killen som knivhögge lillebror Tareq. Asim dömdes till tio års fängelse för mord efter att Abu Nizar hade sett till att han kom hem från Libanon dit han flydde efter mordet. Han borde precis ha kommit ut ur fängelset, tänkte jag när jag räknade efter i mitt huvud.

– Asim, sa han och sträckte fram handen.

Senare under kvällen pratade vi fotboll och Asim berättade att när han var tonåring, innan han dömdes för mord, var han en duktig fotbollsspelare. Han sa att han fortfarande hade sparat T-shirten som han fick när han utsågs till turneringens bästa spelare i Aftonbladet cup när han var 14 år. Han blev också uttagen till en landslagssamling med ungdomslandslaget en gång.

Abu Nizar visade oss in i vardagsrummet som gick helt i vitt. En färgsprakande bukett blommor i en vas stod på ett sidobord bredvid soffan, ett enormt fat med färsk frukt på vardagsrumsbordet, vita bulliga fåtöljer, en stor tv på väggen. Vi slog oss ner i soffan. Sju söner och systersöner satte sig på stolar och i fåtöljerna runt omkring, i köket lagade kvinnorna mat. Pojken som var 13 satte sig bredvid oss och lyssnade uppmärksam. Jag tänkte att det kanske var lite olämpligt att han var med, med tanke på vad vi skulle prata om, men jag sa ingenting. Abu Nizar sa att han ville prata arabiska i intervjun för att han tyckte att han var så dålig på svenska. Hans systerson skulle översätta.

– Du är välkommen, madame Johanna, inledde Abu Nizar intervjun på svenska, trots allt.

Vi hade satt oss tillrätta, fotografen hade ställt in kameran och både jag och Abu Nizar hade fått på oss mikrofoner.

Bland alla frågor som jag hade tänkt ställa hade jag två där jag var extra intresserad av svaret. Den ena var hur familjen försörjde sig. Det var bara ett fåtal av de vuxna familjemedlemmarna som hade någon beskattningsbar inkomst att prata om, det hade jag kollat upp med Skatteverket. Den andra frågan handlade om ryktet som jag hade hört i över tio år: att Abu Nizar hade en guldtron där han satt och tog emot gåvor från människor som ville hedra honom.

FAMILJEN

Det var lätt att tycka om Abu Nizar när man satt så där som jag gjorde. Han var trevlig, uppmärksam, karismatisk. Han hade humor, var klok och intressant att prata med. Jag kände mig sedd och välkommen. Han bjöd hela tiden på frukt och godis, skalade dem till mig och trugade att jag skulle ta mer kaffe, mer godis, mer frukt. Han var generös och mån om att jag skulle förstå vad han menade. Han spände blicken i mig när han talade. Jag tänkte att det var tur att jag visste en del om familjen innan jag satte mig i soffan. Det var lätt att bli charmad av Abu Nizar, och om jag inte haft så mycket bakgrundskunskap hade det varit enkelt att dras med i deras sätt att se på tillvaron. Jag blev svarslös ibland och kom på mig själv med att tänka att det kanske inte var så farligt ändå, trots att jag till exempel visste att familjen hade närmare 200 polisanmälningar mot sig på bara två år. Jag hade själv sett anmälningarna. Jag visste också att nästan alla polisanmälningarna hade lagts ner, främst för att folk inte vågade vittna.

Men situationen var komplex. Abu Nizar själv var inte straffad för någonting, och när jag pratade med folk i Angered så förstod jag hur respekterad han var. Inte bara på grund av rädsla för familjen, utan också för att han var en äldre, lärd imam som var överhuvud för en stor släkt med förgreningar världen över.

Abu Nizar själv ville gärna prata om sin kamp mot islamistisk extremism. Han hatade al-Qaida och IS. Han sa att det var en skam det de försökte göra i islams namn, i religionens namn.

– Vi måste bekämpa dem. De är ondska. Vi har sett dem komma, men jag är inte rädd för dem. De missbrukar religionen och vi måste berätta för alla om deras rätta ansikte, sa Abu Nizar.

Hans ögon glödde när han pratade om kampen mot terroristerna, enligt honom är det den han har överst på sin agenda.

Abu Nizar kom från Libanon och hade bott i Sverige i 36 år. Hans familj i Göteborg bestod av cirka 120 personer. Han hade sju barn och många barnbarn. Han var stolt över sin familj. Fyra av barnen och barnbarnen var namngivna efter honom. Det var han också stolt över.

Så började han räkna upp sina barn och hur många barn vart och ett av barnen hade.

– 30! Jag har 30 barnbarn!

Han skrattade hjärtligt.

– Inte så lätt att hålla reda på alla. Vi är en stor familj.

Familjen hade släkt på andra håll i Sverige och utomlands: Malmö, Uppsala, Jönköping, Stockholm och Tyskland. Under åren hade Abu Nizar åkt runt i hela världen och föreläst och undervisat om islam. Han hade varit i Australien, Kina, Europa och USA. Flera länder och långa resor. Han sa att det inte blev lika många resor längre, nu när han var äldre.

Sedan berättade han att han även gjorde andra saker. Han medlade i konflikter, »löste problem« som han sa. Inte bara i Angered, utan också i Jönköping, Uppsala, Malmö och andra städer hade han löst problem när de uppstått. Ibland också i Tyskland och andra länder. Abu Nizar såg det som att han hjälpte till i samhället.

Polisen i Nordost och Göteborg kände till det här. En polisman jag pratade med sa att visst, det kunde väl vara bra med medling ibland, men att polisen hade ett helvete med alla konflikter som inte nådde rättsväsendet. När någon blev skjuten i benet polisanmäldes det i stridens hetta, när adrenalinerna fortfarande pumpade hos den som blivit skjuten och hans anhöriga.

FAMILJEN

Polisen började utreda, ett grovt våldsbrott hade hög prioritet. Men sedan ville plötsligt ingen vara med. Den som blivit skjuten hade ändrat sig, sa att det inte var något problem längre. Att situationen var löst. Den misstänkte ville absolut inte berätta, inte vittnen heller, polisen hade ingenting att gå på. Bakvägen fick de höra att släkterna hade gjort upp mellan varandra istället.

Abu Nizar såg däremot inget problem med att lösa konflikter eller uppkomna situationer på det här sättet. Han menade att han hjälpte samhället genom sina medlingar. Han tyckte att polisen skulle göra sitt jobb och sa att han hade en helt annan uppgift än polisen. Hans jobb var snarare ett komplement till deras.

– Till exempel, om det finns två familjer där det har blivit missförstånd. Då går jag in och gör fred innan det har utvecklats till något större och till ett blodbad, förklarade han.

Jag invände och sa till Abu Nizar att i min värld, uppvuxen i Sverige, var det precis sådana situationer som jag tyckte att polisen skulle lösa.

– Polisen löser inte de här problemen på samma sätt. De vill inte ge samma typ av hjälp utan de vill gå vidare med det och det ska bli rättegång och folk ska träffas flera gånger. Det löser inget, utan det blir bara värre. Folk i sådana situationer blir bara obekväma av att sitta på rättegång och anklaga varandra. Jag kommer istället med en lösning direkt, så att problemet är löst och sedan går jag hem.

Jag använde ordet parallellsamhälle, men märkte att Abu Nizar inte riktigt förstod vad jag menade när jag sa det. Jag tänkte att om man var en del av ett parallellt samhälle så kanske man inte insåg det själv. Abu Nizar och jag såg på världen och

samhället på olika sätt, där jag var uppvuxen med en stark stat som man litade på, och han var uppvuxen med en stark släkt som man litade på. Vi hade helt olika ingångsvärden i huruvida det var bra eller dåligt att använda sig av medling istället för rättsväsendet.

– Men om folk vänder sig till dig istället för att vända sig till polisen ...

– Jag har redan sagt till dig från början att jag inte tar polisens plats. Problem som behöver polis, dem lägger jag mig inte i, avbröt Abu Nizar.

Jag sa att jag tänkte att det kunde vara en svår gräns att dra. Han svarade enkelt att när problemen var hanterbara så kom han in och medlade. När det hade blivit ett blodbad, då var det polisens uppgift.

Han gav ett exempel, så konkret som möjligt, för att jag en gång för alla skulle förstå vad han menade. Han tittade mig stint i ögonen, höjde fingret och bad mig att lyssna noggrant:

– Det finns många familjer här i Sverige. Stora familjer som vår. Om det händer något problem mellan två personer i två familjer, de slår varandra, till exempel, och polisen kommer och tar en person till sjukhuset och en person till häktet. Då kommer jag in här, mellan familjerna, inte mellan de två som har bråkat med varandra, utan jag kommer in och pratar med de andra familjemedlemmarna, som inte polisen tog.

Han sa att han medlade så att inte konflikten blev större. Han pratade med representanter ur familjerna, gjorde upp i godo, bjöd kanske på middag och såg till att de inte bråkade mer. Han förklarade att familjerna inte behövde bli vänner, men att de skulle sluta bråka. Om han inte gjorde det här kunde bråket bli ännu större och båda sidor i familjerna kunde ta till vapen

FAMILJEN

för att hämnas. Ett blodbad. Eller gängkrig om man så vill, som det ofta heter i Sverige.

– Du ser, jag tar inte polisens roll. Jag hjälper polisen, jag löser problem, sa Abu Nizar.

Han förklarade att traditionen var att man hjälpte varandra. Jag påpekade att om man gjorde som han sa så behövde man ju inte gå till polisen heller, även om man hade blivit skjuten.

Abu Nizar suckade, och fortsatte förklara.

– Lyssna. Du är skadad och din bror vill hjälpa dig, han hittar inte den som skadade dig, men han hittar hans bror och slår då brodern istället. Det är där jag kommer in, mellan folk. Jag ser till att stoppa problemet innan det blir stort. Förstår du?

Jag svarade att jag förstod. Men vi fortsatte argumentera en stund fram och tillbaka, tills Abu Nizar konstaterade att det var dags att äta. Han log och reste sig från soffan. Jag följde efter och tänkte att, visst, kortsiktigt så lät det kanske bra med en medlare. Om det skapade ett lugn i lokalsamhället. För stunden. Men långsiktigt var det en omöjlig tanke. I alla fall om man trodde på rättsstaten. Eftersom familjen Al Asim bara var ett exempel på en stark familj, i en stad i Sverige, så fanns det en mängd brott och konflikter som löstes i något slags civila »rättegångar« som lydde under lagar och regler som enskilda personer hade bestämt. Brott och konflikter som aldrig någonsin nådde rättsväsendet. Och inga brottsoffer fick upprättelse. Dessutom var många i familjen Al Asim kriminella med stort våldskapital, även om Abu Nizar inte var straffad för någonting. Hur skulle man kunna veta att folk inte gick med på medling för att de var rädda för familjen?

Solen hade gått ner och fastan var över. I uterummet stod en fantastisk libanesisk måltid uppdukad på det stora bordet.

*

Vad är det som gör en familj till maffia? Polisen och andra som jag pratade med i Angered och Göteborg sa att familjen Al Asim jobbade som en maffia, i alla fall med liknande metoder. De hjälpte varandra, drog sig inte för att ta till våld och hot för att få som de ville. De jobbade med rädslor och såg till att alltid backa varandra och hämnas när någon i familjen utsattes för, vad de menade, en oförrätt. De blandade helst inte in polisen, utan ville lösa problem själva. Som Abu Nizar berättade: han medlade i konflikter, även när det gällde våldsbrott, och då blev han ju någon slags åklagare och domare i ett, med en egen lagbok. Det var bilden jag fick.

Abu Nizar var familjens överhuvud. Han var äldst, en lärd och religiös man. När vi pratade om maffiaryktet, om kriminaliteten i familjen, fick han en rynka mellan ögonbrynen. Han sa att han inte bara såg bekymrad ut, han var bekymrad också.

När Abu Nizar läste i media att polischef Ulf Merlander hade stått i rättegången och beskrivit familjen som en kriminell familj som jobbade på ett maffialiknande sätt, blev han upprörd.

– Jag är inte maffia så att folk är rädda för mig, jag är inte maffia! Jag är en religiös man, ingen är rädd.

Jag protesterade och sa att jag visst hade hört att det fanns folk som var rädda för honom och för andra i familjen och att folk mycket väl visste att man inte skulle bråka med dem. Abu Nizar såg ledsen ut när han hörde det. Han sa att det var första gången han hörde att någon skulle vara rädd för honom. Han tyckte att jag var helt fel ute och gav sin bild:

– Människor kommer till mig på grund av att jag är ordfö-

FAMILJEN

rande i en muslimsk förening och vi håller på med välgörenhet. Jag hjälper. Jag löser problem i samhället. Min tunga är mitt vapen, jag pratar med folk, sa han och pekade på sin tunga.

De andra från familjen som satt runt oss i vardagsrummet och lyssnade lade sig i under intervjun. De protesterade högljutt mot maffiabilden och att familjen svartmåladades på det sättet. De pratade i munnen på varandra. Flera av dem som hade invändningar var dömda för brott.

– Det här är en orättvis bild som kommer utifrån. När man läser beskrivningarna så tror man att det här är en italiensk maffiafamilj som har egna regler, egna rättegångar och som har en ledare som leder alla, sa en av sönerna.

En ung man i familjen berättade hur han undvek att säga sitt namn när han träffade nya människor. Han sa att han blev dömd på förhand om han sa att han hette Al Asim. Han berättade att det till och med fanns två personer i familjen som hade bytt namn för att slippa förknippas med maffiastämpeln. Han berättade också om en ung kvinna i familjen som fick ett bra jobb på en bank, men fick lämna sin anställning efter att banken gjort sin säkerhetsprövning och såg vilken familj hon tillhörde, trots att hon själv var skötsam, hade utbildat sig och inte hade någonting med kriminalitet att göra.

En annan av sönerna utbrast:

– Abu Nizar beordrar inte oss att göra kriminella saker, som en ledare för ett maffianätverk gör. Abu Nizar förespråkar bra saker.

Tareq fyllde i:

- Han beordrar oss att inte hålla på med kriminalitet.
- Varför gör ni det då? insköt jag.
- Det är inte många som gör det idag. Kanske att någon

person någon gång har gjort en kriminell handling, men man är ju inte kriminell för det. Det är ju skillnad på att vara kriminell och kriminell. En kriminell är en som lever på det, livnär sig på kriminalitet varje dag. Han är beroende av att göra brott, sa Tareq.

Jag vände mig till Abu Nizar och frågade hur han kunde tillåta att det var så här. Då sa han att han inte kunde veta allting. Barnen, barnbarnen och släktingarna levde sina liv, han var ingen spåman som kunde lista ut saker som han inte hade bevis för. Han pekade på fjärrkontrollen som låg på vardagsrumsbordet framför oss.

– Jag frågar dig, Johanna, har du lagt den här på bordet? Om du förnekar, vad ska jag då göra med dig? Jag kan inte göra någonting, för jag har inga bevis för att du har flyttat den. Det är samma sak om jag frågar min son, mitt barnbarn eller min systerson om de har gjort det jag hör rykten om. Jag kan inte göra något på grund av att jag inte har några bevis. Jag är inte kriminalpolis. Jag är inte åklagare, det finns ingen utredningspolis som letar reda på uppgifter åt mig. Förstår du? Om du förnekar, vad ska jag säga? Om du gör det bakom min rygg, vad ska jag säga?

– Gud har skapat allt, Gud har skapat allting så ... 90 procent av folket som han har skapat gör synd. De syndar mot Gud. Hur ska jag veta om något av mina barn, eller om någon i familjen gör någonting bakom ryggen? Hur ska jag kunna veta det?

*

Klockan hade hunnit bli halv ett på natten när vi lämnade familjen Al Asims hem. Vi gick nerför trappan som ledde till parker-

FAMILJEN

ingen och jag såg fem män vid infarten av området. De stod och rökte och följde oss med blicken. Jag var övertygad om att de hade järnkoll på vilka vi var och fick känslan att de stod och vaktade något. Sedan tänkte jag att de förmodligen bara stod där och hängde och snackade och att mina tankar och fantasier var påverkade både av mörkret ute och av maffiadiskussionerna vi precis hade haft inne i huset.

När jag kom hem irriterade jag mig på allt jag glömt prata om. Jag hade inte ställt några frågor om polisanmälningarna som fanns mot familjen. Jag hade heller inte frågat hur de försörjde sig. Och frågan om guldtronen, där Abu Nizar enligt ryktet skulle sitta och ta emot gåvor från folk, den glömde jag helt bort. Jag tänkte att jag kanske blivit alltför uppfylld av situationen, det hade varit så trevligt och exotiskt med det intressanta samtalet och all den goda maten att jag släppte skärpan. Jag hade aldrig ätit ramadanmiddag förut. Jag hade heller inte pratat om familj och klaner med någon som lever på det sättet förut. Jag var så glad att Abu Nizar bjudit hem mig och fotografen på ramadanmiddag, trots att hans söner var helt emot att han skulle vara med i reportaget, att jag hade glömt bort att ställa de mest kritiska frågorna.

8

DRYGT TRE VECKOR efter att jag varit hemma hos Abu Nizar, i juni 2017, kom det en inbjudan till en presskonferens i stora polishuset på Ernst Fontells plats i Göteborg. Det var dåvarande rikspolischef Dan Eliasson, Linda Staaf, underrättelsechef för Nationella operativa avdelningen (NOA), och dåvarande regionpolischefen i Väst, Klas Friberg, som ville presentera en ny rikstäckande rapport om utsatta områden. Presskonferensen var välbesökt och journalister från GP, GT, SVT, Aftonbladet, TV4, TT och SR var på plats i salen högst upp i polishuset, alla med blicken uppmärksamt fäst vid podiet längst fram där trion satt med mikrofoner och namnskyltar. Rapporten som de skulle presentera var ingen munter läsning, och rikspolischefen var gravallvarlig när han inledde presskonferensen.

Vi som var där fick reda på att det totalt fanns 61 utsatta områden i Sverige. Antalet »särskilt utsatta områden« hade ökat från 15 till 23 de senaste åren. Av de 23 särskilt utsatta områdena låg sju i Göteborg. Fem av dem tillhörde polisområde Nordost i Angered. I rapporten förklarades vad ett särskilt utsatt område var:

FAMILJEN

Ett särskilt utsatt område kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen. Det kan även förekomma systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare i området. Situationen i området innebär att det är svårt eller nästintill omöjligt för polisen att fullfölja sitt uppdrag, vilket kräver regelmässig anpassning av arbetssätt eller utrustning. Många gånger har det skett en normalisering, vilket lett till att varken polisen eller de boende reflekterar över det avvikande läget i området. Ett särskilt utsatt område inbegriper även i viss mån parallella samhällsstrukturer.

På presskonferensen berättade underrättelsechefen Linda Staaf att det fanns cirka 200 kriminella nätverk som bestod av 5 000 individer i de utsatta områdena. Hon sa att de äldre i nätverken var tongivande och styrde med strategisk förmåga, många gånger hemma från vardagsrummen. Till sitt förfogande hade de kriminella personer i åldersgruppen 15–25 år som stod för våld och narkotikahandel och de explosiva gärningarna. Sedan fanns en stor riskgrupp med barn mellan tolv och femton år.

Dan Eliasson avslutade sitt anförande på presskonferensen med en vädjan:

– Hjälp oss, hjälp oss! Vi måste ha kommunerna med oss, de gör mycket idag men vi måste göra ännu mer tillsammans för att vända utvecklingen.

*

Min intervju med Salim Abu Nizar Al Asim, rikspolischefens presskonferens och ett möte i polishuset på Kungsholmen i Stockholm sammanföll i tid sommaren 2017. Mötet på Kungs-

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

holmen visste jag inte om när jag arbetade med reportaget om familjen, och det kände inte heller Abu Nizar till, även om mötet handlade om honom och hans familj.

Ulf Merlander och hans överordnade Emelie Kullmyr, operativ chef över hela Polismyndigheten i Göteborg, visste om det. För de var där.

Veckan efter midsommar, den 28 juni 2017, tog de tåget från Göteborg till Stockholm för att gästspela på Operativa rådets sammankomst, inbjudna för att hålla en dragning om situationen i Angered.

Varje månad året runt träffades 13 myndigheter i polis-huset på Kungsholmen i det som kallades Sveriges Operativa råd. Operativa rådet var en av regeringens satsningar mot grov organiserad brottslighet och hade funnits i lite olika former sedan 2007. Tanken med rådet var att myndigheter skulle samarbeta mer, hjälpas åt och dela information med varandra för att komma åt den organiserade brottsligheten på ett effektivare sätt. Det skulle till exempel inte längre vara möjligt för kriminella att ha miljonskulder som Kronofogden inte kunde driva in på grund av att de deklarerade noll, samtidigt som de gick runt i fängelserna med guldlänkar värda flera hundra tusen kronor. I samma veva som Kriminalvården och Kronofogden slog sina påsar ihop, kunde fogden helt sonika gå in på anstalterna och vackert be att få utmäta guldlänkarna. Snopna satt de kriminella kvar i sina celler utan sitt guld och undrade vad det var som hade hänt. Det skulle heller inte vara möjligt att kvittera ut olika slags bidrag som man inte hade rätt till. Sådana bedrägerier var svåra att komma åt, och en förutsättning för att lyckas var att myndigheterna samarbetade och delgav varandra information.

FAMILJEN

Därför var det obligatoriskt för alla myndigheter att vara representerade på Operativa rådets möten – fick man förhinder var man tvungen att hitta en ersättare. Polismyndigheten ägde Operativa rådets resurser och hade också alltid ordförandeposten.

Att myndigheter delade information med varandra var känsligt, den enskildes integritet var viktig och en svensk medborgare skulle inte kunna kartläggas bara genom en knapptryckning. Därför fick inte myndigheter i Sverige samköra register hur som helst.

När Operativa rådet bildades hade man därför bestämt sig för att man behövde något att luta sig mot, en definition av vad som kunde räknas som organiserad brottslighet. För enkelhetens skull hade man använt sig av amerikanska FBI:s och Europols definition. Man bestämde att samtliga punkter på en slags checklista skulle vara uppfyllda innan någon nationell satsning myndigheter emellan skulle komma i fråga.

Problemet med checklistan var bara att den nästan aldrig uppfylldes i Sverige. Brottsligheten såg helt enkelt annorlunda ut här än i till exempel USA. Och även om möjligen en och annan föreslagen aktion mot Hells Angels skulle kunna få alla kryss, så var det inte många fler. De andra myndigheterna kunde heller inte, till skillnad från Polismyndigheten, tänka sig att vara flexibla och tänja reglerna lite, som till exempel att inleda en nationell operation även om det saknades tre bockar på checklistan. En av Operativa rådets regler var glasklar: samtliga myndigheter var tvungna att säga ja innan man inledde ett myndighetsöverskridande samarbete. Alla myndigheter hade veto.

En polischef som satt med på mötena under den första tiden berättade för mig att han blev less på det där med veto. Som polis visste han att den organiserade brottsligheten i Sverige inte

såg ut som på FBI:s teoretiska lista. Han sa att man kunde ge sig fan på att »någon tant från skatten« viftade med fingret så fort något av kriterierna på listan inte var uppfyllt, och från polisens sida suckades och muttrades det om att de andra myndigheterna var paragrafryttare.

När Ulf Merlander och Emelie Kullmyr åkte upp till Stockholm för att delta på mötet var uppdraget att inför de 13 myndighetsrepresentanterna argumentera om nödvändigheten att de alla gick ihop för att slå ut makten hos de kriminella medlemmarna ur familjen Al Asim i Angered.

Innan Göteborgsdelegationen åkte hade ärendet om familjen Al Asim beretts noga hos det regionala operativa rådet i Väst. Liknande regionala operativa råd fanns på sju platser i Sverige och var en del av den nya polisorganisationen.

Samtliga myndighetsrepresentanter som skulle delta på mötet i Stockholm hade också i förväg fått handlingar om familjen Al Asim. Dokumenten skickades till var och en av dem i god tid för att de skulle hinna läsa in sig på ärendet. Det förväntades att alla hade järnkoll på det man skulle fatta beslut om i Operativa rådet. Stora resurser stod på spel för varje insats och ingen ville satsa på fel sak. Det var trots allt 200 poliser som Operativa rådet förfogade över. Förutom de 200 poliserna hade var och en av de representerade myndigheterna sina egna resurser som de bidrog med i projekten.

Ulf Merlander och Emelie Kullmyr var där för att kort presentera ärendet, och sedan skulle de svara på frågor som kunde tänkas dyka upp och ännu mer trycka på varför det var viktigt att Operativa rådet satsade på ett lokalpolisområde som Nordost i Angered. Och de fick gehör: Operativa rådet insåg allvaret. En insats mot familjen Al Asims makt skulle inledas omedelbart.

FAMILJEN

*

När Operativa rådet i Stockholm hade beslutat om att inleda en nationell insats mot familjen Al Asim delegerades arbetet till polisen i Region Väst. Stora myndighetsöverskridande operationer leddes alltid av den så kallade aktionsgruppen i respektive polisregion – förutom insatsen mot just familjen Al Asim. Där gjorde man ett undantag och gav istället uppdraget att leda insatsen till Ulf Merlanders lokalpolisområde. Det här hade man aldrig tidigare gjort, men bedömningen var att ingen annan polis skulle klara av uppgiften att hålla i ordförandeklubban för insatsen bättre än de poliser som redan nu arbetade i Nordost.

Ulf Merlander var nöjd.

9

23 JULI 2017 var en varm och solig dag i Göteborg, och hela staden präglades av Gothia cup, världens största ungdomsturnering i fotboll. Det var sen eftermiddag och Mahmoud och Wahid hade kommit med tåget från Malmö tidigare under dagen där de hade deltagit i en demonstration mot utvisningar av flyktingar till Irak. Wahid bodde inte långt från hållplatsen där de just klivit av bussen, medan Mahmoud fortfarande bodde på hemlig ort. Det var nästan ett år sedan han var i Angered senast. Han fick hjälp av polisen att gömma sig efter att han vittnat mot familjen Al Asim. Egentligen visste han att han inte borde vara i Lövgärdet. Både poliser han hade kontakt med och personer inom socialtjänsten hade sagt till honom att det kunde vara farligt att återvända, men Mahmoud tänkte att beskedet om domen i hovrätten som han fått två dagar tidigare gjorde att stadsdelen återigen var säker för honom. Åtminstone tillräckligt säker för att komma hit och titta på två matcher i Gothia.

Mahmoud kände väl till fotbollslaget de skulle titta på. Förra sommaren hade han själv hoppat in i och spelat Gothia med dem, det var därför han inte kunde motstå att kolla in hur det skulle gå för killarna i årets upplaga av turneringen. Mahmoud hade gärna velat spela i år också. Han hade till och med hört

FAMILJEN

av sig till tränaren och bett om att få vara med, men tränaren hade sagt att han inte ville ha med honom i laget. Inte efter vad som hade hänt hösten innan. Mahmoud hade försökt övertyga honom om att problemen med Al Asim var lösta och att allt var lugnt nu. Men det spelade ingen roll att tränaren förstod att det som inträffade inte hade varit Mahmouds fel, han kunde ändå inte riskera att någonting hände med laget. Han hade ansvar för alla killarna.

Så det här året fick Mahmoud vara publik.

Wahid och Mahmoud korsade Lövgärdesgatan och följde Kryddgatan tills de kom fram till fotbollsplanen. Matchen började 17.30 och solen stod fortfarande högt på himlen. De var på gott humör.

Efter matchen promenerade de tillbaka samma väg som de kommit. De stannade dock inte på hållplatsen för att ta nästa buss tillbaka till stan utan fortsatte över parkeringsplatsen mot en grå betongbyggnad som mest såg ut som ett parkeringshus. De var hungriga och planen var att äta pizza och sedan gå tillbaka och titta på ännu en match.

Några personer stod och hängde på gångvägen utanför pizzerian och Mahmoud ryckte omedvetet till. Han sneglade på gruppen av ungdomar och tyckte att det fanns någonting bekant över en av killarna, men innan Mahmoud kom så nära att han kunde se ordentligt hade den unge mannen redan försvunnit.

När de ätit färdigt föreslog Wahid att de skulle gå förbi hemma hos honom och hämta en vattenpipa innan nästa match började.

De hann inte gå många meter mot femvåningshuset vid torget där Wahid hade sin lägenhet innan Mahmoud hörde ett högljutt smattrande bakom dem. När han vände sig om och

såg vilka två som satt på mopeden stelnade han till. Han måste se i syne.

Den unge mannen som körde stannade mopeden och frågade sammanbitet:

– Hur vågar du komma till vårt Angered?

Mahmoud svalde. Han kände igen båda killarna på mopeden, men det var bara han som precis ställt frågan som han visste namnet på. Mahmoud blev förvirrad. Varför satt de inte i fängelse? Hur kunde de vara ute och köra moped när de hade dömts? Varför var de inte inlåsta?

Som från ingenstans kom ytterligare två killar fram på gångvägen där de stod. Nu var de omringade. Mahmoud kände hur alla fyra stirrade på dem, han vågade inte titta på Wahid, men hörde hans snabba andetag bredvid sig. De fyra runt mopederna hade huvorna uppfällda och någonting för munnen. Mahmoud såg att de hade handskar på sig i den varma sommarkvällen.

Mahmoud sa fortfarande ingenting, men fruktade att killen som körde mopeden hade ett vapen. De stod alldeles för nära för att det skulle vara bekvämt.

Han som körde började prata igen. Rösterna var lenare nu:

– Varför gick du till polisen? Hur kan du komma till vårt Göteborg igen? Vi vill inte behöva slå dig, däremot vill vi att du kommer med hem till oss och träffar vår far. Vi vill att du kysser hans hand och hans fot. Han har redan förlåtit dig och jag har också förlåtit dig, men du ska följa med till min far nu och du ska kyssa hans hand och hans fot innan han åker in i fängelset.

En yngre kille kom fram, Mahmoud kände igen honom som mopedförarens lillebror. Han gick rakt fram till Mahmoud och gav honom ett knytnävsslag på näsan. Mahmoud tappade balansen och ramlade baklänges. Han satte sig upp och tog sig om

FAMILJEN

näsan. Han tittade på handen och såg att det rann blod. Han kände hur ögonen tårades. Ska de skjuta mig nu? tänkte han.

– Lägg av, fräste mopedföraren till sin lillebror. Slå honom inte. Vi har förlåtit honom. Vi vill att han ska komma hem till oss och kyssa vår fars hand och fot.

Lillebrodern fortsatte slå på Mahmoud.

– Slå honom inte! skrek Wahid och försökte gå emellan.

Det samlades fler människor runt dem. Mahmoud kände igen en svensk och en somalisk tjej som han sett förut. I ögonvrån såg han också hur porten till Wahids trappuppgång öppnades, och han försökte snabbt uppskatta om han skulle hinna springa in i porten och låsa dörren utan att de hann ifatt honom. Han såg att det var Ahmed som hade öppnat, en psykiskt sjuk man som bodde i samma lägenhet som Wahid. I det allmänna tumultet tog Mahmoud sin chans. Han rusade upp och sprang allt han orkade de 50-tal meterna till portuppgången. Dörren hann precis gå i lås bakom honom innan de andra kom fram. De skrek och bankade på dörren, hotade att slå in den. Mahmoud kände hur hjärtat slog i bröstet och han hoppades att de inte skulle fara så illa åt Wahid. Han tog hissen de tre våningarna upp till lägenheten där Wahid bodde och låste snabbt dörren efter sig.

Han mätte illa och tog sig åt näsan igen. Den kändes inte bruten.

Han smög in i köket och ställde sig så att han inte syntes utifrån och kikade ut genom fönstret, ner på de andra. Genom det öppna fönstret kunde han höra hur Wahid vädjade med rädd röst:

– Jag vittnade ju för er så att ni inte skulle bli fängslade. Varför kommer ni hit igen och hotar och skapar problem utanför min bostad? Och så slår ni Mahmoud igen.

Wahid bad dem att ge sig av. Att han kunde följa med dem. Men bröderna Al Asim och deras kusin vägrade och sa att de skulle ha med sig Mahmoud.

Då hörde Mahmoud hur en nyckel vreds om i ytterdörren. Han stelnade till igen och kände hur han blev andfådd, trots att han stod blickstill.

När han insåg att det var Ahmed, Wahids inneboende, som hade använt sin nyckel för att komma in i lägenheten kunde han pusta ut.

Vid halv nio på kvällen ringde Mahmoud sin gamla tränare och berättade vad som hänt.

– Snälla, jag behöver hjälp. Kan du komma med en bil och hämta mig? bad han.

Tränaren svarade nej, sa att han fick ringa polisen eller en taxi.

– Jag vill inte ha någonting med det där att göra, du lurade mig. Du sa att problemen med Al Asim var över, sa tränaren.

Till slut frågade han i alla fall om Mahmoud var nära Lövgärdets centrum och sa att Mahmoud skulle stanna där. Tränaren skulle komma och hämta honom.

En stund senare fick han ett meddelande på Messenger att tränaren stod med bilen i Lövgärdets centrum, och Ahmed sa till Mahmoud att han måste gå ut bakvägen så att han inte blev upptäckt. Han fick instruktioner att åka ner till tvättstugan och gå genom källaren och sedan ut genom dörren på baksidan av huset. Sedan skulle han springa till bilen.

Tränaren körde honom till moskén vid Angereds centrum. Mahmoud tittade sig hela tiden över axeln för att se om de var förföljda av mopeden.

Framme i moskén fick Mahmoud beskedet att han bara fick stanna över natten, inte längre.

FAMILJEN

*

06.44 nästa morgon tog Mahmoud tåget från Göteborg hem till sin skyddade adress på en annan, hemlig ort.

När Mahmoud satt på tåget blinkade han bort tårarna. Han tänkte: Jag trodde att Sverige var ett tryggt land. Men det här går inte. Jag kan inte stanna här, jag måste till något annat europeiskt land. Varför sitter de inte i fängelse?

Mahmoud visste med säkerhet att domen som kommit bara två dagar tidigare hade dömt dem till fängelse. Han förstod ingenting. Reglerna i Sverige kan inte stoppa de kriminella, tänkte han.

Mahmoud kunde inte veta någonting om Ulf Merlander och Emelie Kullmyrs möte hos Operativa rådet i Stockholm. Det enda han visste var att de som hade misshandlat och hotat honom utanför Angeredsgymnasiet hösten 2016 och som han, med risk för sitt liv förstod han i efterhand, hade polisanmält och vittnat mot i domstolen, hade dykt upp nu sommaren 2017 och återigen slagit ner honom och sagt att han inte hade länge kvar att leva. I alla fall var det så han tolkade deras budskap.

När han kom hem skickade han ett sms till målsägandebiträdet som han hade haft i rättegången:

Mahmoud: Hej! Jag blev slagen igår av folk från Al Asim-familjen.

Jag vet inte om jag ska säga till polisen eller inte.

Målsägandebiträdet: Anmäl till polisen! Hur har de hittat dig?

Mahmoud: I Gbg. Jag vill inte, jag ska åka till ett annat land. De kan döda mig. Hur ska jag säga. Jag mår dåligt. Jag är rädd.

Målsägandebiträdet: Det förstår jag. Men du är stark.

Mahmoud kände sig inte det minsta stark. Han kände sig bara ensam och rädd.

*

Några veckor senare skulle han säga i ett videobandat polisförhör att han trodde att de ville att han skulle följa med till deras pappa för att »för dem är att döda en person lätt och normalt. De ville inte skjuta mig på öppen gata med vittnen. De ville göra det dolt. De ville nog köra mig till en annan plats och avrätta mig.«

När polisen frågade varför han trodde att de slog just honom svarade Mahmoud att han trodde att anledningen var att deras far hade blivit dömd till fängelse på grund av hans vittnesmål.

Mahmoud var rädd. Han sa det till polisen. Han sa att han var rädd förra gången också, på det så kallade försoningsmötet. Den gången hade de hotat honom och sagt att han inte skulle polisanmäla, men det hade han gjort ändå. Den gången fick han hjälp av polisen att flytta. Nu tvivlade han på vilken hjälp han skulle kunna få.

Polisen startade en förundersökning om försök till människorov och grovt övergrepp i rättssak. Men det skulle visa sig att bröderna Al Asim, 19-åriga Salim och 17-åriga Samir, och deras 24-åriga kusin Hamid hade en helt annan version av vad som hade hänt den där kvällen på Senapsgatan i Lövgärdet.

Polisen inledde sina förhör med de tre unga männen genom att tydligt berätta vad de var misstänkta för. Bröderna Al Asim och deras kusin svarade på lite olika sätt, men innebörden var densamma:

– Förnekar brott.

FAMILJEN

- Detta stämmer inte.
- Jag förnekar brott.

Under häktningsförhandlingen i augusti 2017 gav Salim sin version av vad som hade hänt. Han störde sig på Mahmouds berättelse som han tyckte var orättvis. Och han störde sig på att polis och åklagare blint verkade tro på den lögnaktige Mahmoud. Salim var säker på att myndigheterna var emot honom för att han hette Al Asim och som vanligt var familjen dömd på förhand på grund av namnet. Men Salim ville i alla fall göra ett försök att säga sin sanning, så han började berätta hur det gick till den där kvällen i Lövgärdet.

Han och hans lillebror Samir hade varit hemma hos deras kusin som också heter Salim på eftermiddagen. Där var också hans andra kusin Hamid. Salim lämnade kusinernas hem före de andra och körde moped mot Lövgärdet. Väl där stötte han på Mahmoud av en slump. Det var Mahmoud som stannade honom och ville prata. Salim tog av sig hjälmen och masken han hade för ansiktet när han körde och frågade vad Mahmoud ville. Enligt Salim svarade Mahmoud då att han ville be om ursäkt för att han hade ljugit i rättegången om misshandeln på Angeredsgymnasiet och sedan om hoten på det arabiska försoningsmötet, brotten som Salim, hans pappa och släktingar hade dömts för. Mahmoud erbjöd sig att följa med hem med Salim och kyssa hans pappas fötter som bevis för sin ånger och ursäkt. Då sa Salim till Mahmoud att det inte behövdes, för ingen var arg på honom längre. Salim berättade att han också hade talat om för Mahmoud att han nu hade barn att försörja och att familjen Al Asim hade lämnat det där bakom sig.

När Salim kickade igång mopeden igen såg han sin kusin och lillebror komma. Sedan vet han inte vad som hände, men

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

efteråt hjälpte han Mahmoud från platsen och såg till att han kom in i porten. Salim hade inte hört några hot mot Mahmoud.

Domaren i häktningsförhandlingen lyssnade uppmärksamt på hans berättelse. Sedan beslutade tingsrätten att häkta honom på sannolika skäl misstänkt för övergrepp i rättsak.

*

I september 2017 skickade kammaråklagaren in stämningsansökan till Göteborgs tingsrätt, och bröderna Salim och Samir och deras kusin Hamid åtalades för grovt övergrepp i rättsak. Eftersom Samir var 17 år och Salim 19 skulle målet hanteras skyndsamt. Rättegången pågick i fyra dagar.

Precis som under förra rättegången fick Mahmoud vittna via videolänk från hemlig ort eftersom han »omfattades av polisiära skyddsåtgärder« som det hette. Wahid fick göra detsamma. Domstolen tillät också ett av åklagarens vittnen att lämna sitt vittnesmål utan att den åtalade trion satt i salen. Anledningen var rädsla.

I domen skrev tingsrätten att Salims berättelse om att han sagt till Mahmoud att allt var glömt och förlåtet inte var särskilt sannolik. Domstolen skrev också att det faktum att de tre släktingarna hade slagit Mahmoud och hotat honom »tyder med styrka på att de ville tala med Mahmoud om annat än förlåtelse«. Att de tre tillsammans hotade Mahmoud slog tingsrätten också fast eftersom deras »släktskap och uppträdande vid mötet med all önskvärd tydlighet visade att de agerat tillsammans och i samförstånd«.

Däremot höll inte tingsrätten med åklagaren om att brottet var grovt. Samir, Salim och Hamid dömdes för övergrepp i rätts-

FAMILJEN

sak. 17-årige Samir som var yngst fick skyddstillsyn, 19-årige Salim, som redan hade en fängelsedom hängande över sig, fick 1 år och 3 månader. Och 24-årige Hamid, som dömts 34 gånger tidigare, men mest för att han konsekvent hade struntat i att använda hjälm när han körde motorcykel, fick åtta månaders fängelse.

På grund av häktetiden, som räknas bort från straffen, skulle det inte dröja särskilt länge förrän trion var tillbaka i Angered.

Nio månader senare skulle dock bröderna Samir och Salim återigen åka fast. Och den gången riskerade de att få sitta betydligt längre i fängelset.

10

NÄR JAG EN tid efter intervjun ringde Abu Nizar och tackade för senast sa jag som det var: Jag hade missat att ställa de kritiska frågorna, de om hur de försörjde sig och om polisanmälningarna mot familjen. Han skrattade gott och sa att jag var välkommen tillbaka och fråga det jag behövde.

Jag hade skrivit upp tolv frågor i mitt block när jag åkte till Abu Nizar igen, drygt två månader efter att jag var där första gången. Det var i mitten av augusti 2017 och sommarsemestern var precis slut.

Abu Nizar var lika hjärtlig och vänlig som förra gången jag var där. Det var lite färre personer hemma, men så var det också en vanlig fredagskväll och inte ramadan. Tareq satte sig med oss i vardagsrummet. Den här gången hade jag ingen fotograf med mig och vi pratade svenska hela tiden.

Abu Nizar tog fram två assietter och knivar och bjöd mig på exotiska frukter från fruktfatet på vardagsrumsbordet, som var lika välfyllt som förra gången. Han skalade en frukt till mig som jag inte visste namnet på och sa att jag skulle akta mig för kärnan.

Jag berättade att jag hade blivit avrådd från att göra ett reportage om familjen, både av en del poliser och av kriminella.

FAMILJEN

Jag berättade att de inte tyckte att familjen skulle få uppmärksamhet, att ett reportage bara gjorde saker och ting värre och gav dem mer makt. Jag frågade varför han trodde att de avrätt mig.

Abu Nizar såg förvånad ut.

– Jag tror att de tänker fel. Med ditt reportage kommer inte samhället att bli värre. För mig spelar det ingen roll. Jag har mitt folk och de känner mig i hela världen, inte bara i Göteborg och Angered. Med ditt reportage kommer jag inte bli större. Det hjälper inte mig att bli större.

Mellan 2015 och 2017 hade personer ur familjen Al Asim polisanmälts närmare 200 gånger för brott. Hur många individer det rörde sig om visste jag inte. Det var sekretess på namnen. Det kanske var som Tareq snabbt påtalade när jag tog upp ämnet, att det kunde vara 20 personer som hade polisanmälts tio gånger vardera. Men även om det var så var tio polisanmälningar på två år per individ väldigt mycket i min värld. När jag sa det invände både Tareq och Abu Nizar och sa att det handlade om småbrott, som att ungdomar inte hade haft hjälm när de körde moped, eller att någon hade kört bil utan körkort. Eller utan bälte.

Men det var inte bara sådana brott. Det var också narkotikabrott, olaga hot, övergrepp i rättssak och misshandel, invände jag.

– Vet du, jag är gammal, 60 år. Jag har aldrig ens rökt en cigarett hasch i mitt liv. Om man tycker att kokain hjälper eller hasch hjälper är det personligt. Jag kan bara ge dem som håller på rådet att sluta med det. Jag ger råd både till mina barn och till andra. Det är en del av mitt yrke. Jag ger folk rådet: sluta förstöra samhället. Om de lyssnar på mig så vinner de, om mina barn lyssnar på mig vinner de. Om de inte gör det så förlorar de, sa Abu Nizar.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Jag lyssnade och tittade på honom. Sedan frågade jag om han ändå inte tyckte att 200 polisanmälningar på två år var mycket. Han sa att han inte visste om det jag sa var sant. Jag sa att det var sant och att jag själv sett polisanmälningarna. Då höll han med mig om att det var mycket, men i nästa andetag sa han att det som lät mycket inte behövde vara så mycket i verkligheten. Han tog upp småbrotten igen. Att det blev en polisanmälan om någon cyklade utan hjälm, om man inte hade bälte när man körde bil eller om man körde för fort. Varje litet misstag blev en polisanmälan. Abu Nizar menade att det kunde vara förklaringen till att antalet polisanmälningar var så många som 200. Polisen var på familjen mycket och alltså blev det många anmälningar.

– Jag är inte emot polisen när de sköter sitt yrke, och jag kan inte säga att alla i familjen är rena, men jag kan inte säga att alla i familjen är dåliga heller. På samma sätt kan jag inte säga att alla poliser är rena eller att alla poliser är dåliga. Det är blandat, sa Abu Nizar.

Jag frågade hur familjen försörjde sig och sa att det ju bara var några personer i familjen som hade beskattningsbar inkomst. Jag hade kollat med Skatteverket vad de deklarerade för. Då räknade Abu Nizar snabbt upp sönerna som var egna företagare. Han sa också att det var svårt för många av de andra eftersom det inte var lätt att få jobb om du varit straffad. Han sa att då var det bara Försäkringskassan och socialtjänsten som stod till buds.

– Det är inte lätt att få ett jobb när man har ett register, sa han.

Tareq, till exempel, som satt bredvid oss, han jobbade inte, påtalade jag och nickade mot Tareq. Tareq svarade snabbt att han sökte jobb för fullt. Han var en av dem i familjen som hade

FAMILJEN

suttit i fängelse och menade att det var anledningen till att ingen ville anställa honom. Tareq och Abu Nizar hade förklaringar på allt jag frågade och det var nästan alltid någon annans fel att det blivit som det hade blivit.

Till sist tog jag upp sista frågan på min lapp. Guldtronen. Jag sa att jag hade hört att Abu Nizar satt i en guldtron och tog emot gåvor från folk som han hjälpte.

Först förstod han inte vad jag menade. Tareq översatte till arabiska. Båda två började gapskratta. När de hade hämtat sig frågade Abu Nizar om jag visste varför folk trodde det.

Jag skakade på huvudet.

– På grund av problemen som jag löser i samhället, svarade han.

Han sa att när andra löste likadana problem som han gjorde så tog de betalt under bordet. Och det gick att få bra betalt. En halv miljon. Eller en miljon kronor.

– Om någon vill döda dig så kan inte polisen hjälpa dig. För det är inte bara du. Du har barn och barnbarn, bröder och systrar. Polisen kan inte rädda hela familjen. Du kanske har restauranger, du har butiker. Du kan inte kasta bort det och försvinna, förklarade han.

Sedan tittade han mig i ögonen, lyfte armen, låtsades att han höll i ett vapen och siktade på mig:

– Johanna, jag frågar dig: Om du vet att någon ska döda dig, hur mycket skulle du betala för att rädda dig och familjen? Säg?

Jag blev tyst. Sedan svarade jag:

– Jag skulle betala precis så mycket som krävdes.

– Exakt. Och på grund av det tror folk att jag får pengar och sitter på en guldtron.

*

När vi nästan var klara kom en ung tjej in i vardagsrummet och sa hej. Vi tog i hand och hälsade och jag frågade något, hon log och tittade oförstående på Tareq.

– Det här är min fru, sa han stolt. Hon kan inte svenska, hon kommer från Tyskland.

– Ja, sa hon och tittade på mig.

Abu Nizar såg nöjd ut. Han pekade på hennes mage.

– Hon väntar barn, två månader kvar.

– Det blir en pojke, sa Tareq. Vi ska döpa honom till Salim.

– En Salim till, sa Abu Nizar nöjt.

Han fortsatte:

– Du vet, som polisen säger: Alla respekterar en Salim. Och nu kommer snart nye Salim. Det är bra.

Han skrattade gott igen.

*

Hos familjen Al Asim gick familj och släkt före allt, före livet och döden. Jag gillade i och för sig också min familj och var uppvuxen med nära relationer till mina kusiner och släktingar. Vi bodde i samma by när jag växte upp, firade alla högtider ihop, vi åkte på resor tillsammans, på somrarna umgicks vi varje dag. Vi ägde saker tillsammans. Våra sommarstugor ligger fortfarande 50 meter ifrån varandra. Jag uppfostrades i att om någon i familjen bad om hjälp så ställde man upp. Men i mitt fall handlade det kanske om att hjälpa till att flytta, vara barnvakt, sjösätta en båt eller låna ut ett släp.

I Al Asims fall gällde det allt. Trots att de hade lämnat

FAMILJEN

Libanon för över 35 år sedan – Abu Nizar hade bott i Sverige sedan 1984 och två av hans sju barn var födda här – levde familjen i en strikt hederskultur. Om någon i familjen hamnade i bråk visste hen att det bara var att ringa ett samtal så kom andra familjemedlemmar och stöttade upp och försvarade. Hämnades om det behövdes. Slogs om det krävdes. Knivskärningen av Tareq var ett sådant exempel. I det fallet slutade det med mord och att Asim, 20 år gammal, dömdes till ett tio år långt fängelsestraff.

Men det fanns många fler exempel. För några år sedan spelade två tonåringar basket utomhus i Hammarkullen. Klockan var strax efter halv sju på kvällen och två småpojkar från Al Asim-familjen stod vid sidan av planen och skrek fula ord och störde spelet. Basketspelarna sa flera gånger åt dem att lägga av, men ungarna brydde sig inte utan fortsatte sabotera så att de inte kunde spela. Till slut ledsnade tonåringarna och föste bort dem och skrek åt dem att dra. När de äntligen försvann kunde spelet fortsätta. Det dröjde inte länge förrän de blev avbrutna igen. Den här gången kom småkillarna inte ensamma. Med sig hade de sin betydligt äldre storebror. Storebrodern var arg och frågade de två tonåringarna vad de hade gjort med hans småbröder. Han slog till den ena basketkillen, först med öppen hand, sedan med näven. Killen började blöda. Det blev ingen mer basket den kvällen. Misshandeln anmäldes först till polisen, men sedan togs anmälan tillbaka och utredningen lades ner.

Ett annat exempel var när polisen stannade någon ur släkten Al Asim i en trafikkontroll. Inte sällan dök då fler ur familjen upp på platsen och frågade poliserna om det var något problem och varför de trakasserade just deras bror eller kusin. Sedan talade de om för poliserna att de skulle sluta med det.

Jag tog upp det här med Abu Nizar och hans yngste son Tareq när vi satt hemma i Abu Nizars vardagsrum i Angered. Hans fru kom för att sätta sig bredvid oss, och Abu Nizar reste sig genast och hjälpte henne varsamt att sätta sig ner i den bulliga fåtöljen. Hon tog sig åt ryggen, sa att hon hade väldigt ont och skulle opereras.

Jag tog upp situationen med Mahmoud: misshandeln och sedan hoten som följde efteråt. Jag sa till Abu Nizar och Tareq att det var obegripligt för mig varför familjen gjorde som de gjorde. Att man kallade på förstärkning när någon hade råkat i bråk för att sedan hämnas, trots att man var vuxen, som till exempel Hakim. Han var ju 40 år och pappa.

När vi pratade om det här hade Hakim och hans son Salim dömts till fängelse i hovrätten. Direkt när jag nämnde exemplet med Mahmoud gick både Tareq och Abu Nizar i försvar.

- Hakim gick ju fri i tingsrätten, invände Abu Nizar.
- Ja, men han dömdes i hovrätten ... sa jag.
- Ja, för att hovrätten ansåg att han var skyldig till något han inte hade gjort. Det är faktiskt sanningen. Han är oskyldig, även om han dömdes i hovrätten.

Tareq fyllde i:

- Hovrätten trodde på målsäganden. Målsäganden hade kusiner och släktingar som vittnade emot honom i tingsrätten. De berättade att han ljög och de sa i rättegången att han {Mahmoud} hade planerat att hitta på det här för att sätta dit Hakim och de andra. Ändå trodde inte domstolen på Hakim.
- Han var rädd, protesterade jag.
- Rädd? Det sa han inte i rättegången, kontrade Tareq.
- Jo, men jag har ju läst den där domen. Han började ju gråta när han stod på den där parkeringen, försökte jag.

FAMILJEN

– Nej, nej, nej, han grät inte. Han sa inte att han var rädd för Al Asim. Dessutom hade han erkänt att han slog de små barnen som var tio år gamla, sa Abu Nizar.

Han syftade på bråket utanför McDonald's, och att Mahmoud gick ut och knuffade till en av Al Asim-bröderna så att han ramlade efter att de gjort miner åt honom genom fönstret.

Både Abu Nizar och Tareq var upprörda över att polisen inte utredde att Mahmoud hade slagit deras släktingar. De menade att det var så bråket började och att det i själva verket var Mahmoud som var gärningsmannen. De sa att polisen struntade i att utreda det, eftersom allt handlade om att sätta dit familjen Al Asim.

– Det kan hända att Hakims son tuffade sig mot honom på McDonald's, men Mahmoud slog honom så han ramlade i gatan. Då kom hans storebror och var förbannad för att lillebror blivit slagen. Det är normalt att vara förbannad i den situationen.

Under diskussionen krockade våra olika världsbilder igen. Jag, Abu Nizar och Tareq var helt oeniga om det lämpliga i att göra så, och höjde rösterna i diskussionen. Jag menade att om ett barn ringer och berättar att han blivit slagen och man som vuxen går dit, så börjar man ju inte slåss själv. Det var en absurd tanke i min värld.

Tareq försökte exemplifiera pedagogiskt för att jag skulle förstå varför detta var en naturlig sak att göra för dem. Och han var säker på att jag skulle agera exakt likadant som Hakim om jag hamnade i en liknande situation, till exempel om en kvinna jämnårig med mig slog mitt tioåriga barn. Då skulle jag slå ner henne direkt på plats. Jag protesterade och sa att jag absolut inte skulle göra det. Inte ens om jag blev förbannad på den som slog mitt barn så skulle jag börja slåss själv.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

– Jo, det skulle du. Det är naturligt, sa Tareq.

– Nej! Det är helt onaturligt att göra det som vuxen.

Abu Nizar lugnade ner oss. Han sa att i deras värld var det inte Hakim och Salim som borde ha häktats och dömts för brotten mot Mahmoud. I deras värld gjorde de bara vad som förväntades av dem. De försvarade sin lillebror. Men polisen ville inte lyssna, polisen brydde sig inte om rätt och fel, utan de brydde sig bara om att sätta dit familjen Al Asim.

– Jag är inte emot polisen, men det här är polislekar som de håller på med, sa Abu Nizar.

Han pausade och fortsatte sedan:

– Det är polislekar. Om polisen verkligen ville att allt skulle bli rätt, då borde den andra killen ha blivit häktad, på grund av att han hade slagit små barn. Om Mahmoud aldrig hade bråkat med dem, så hade barnen Al Asim inte varit tvungna att ringa sina äldre släktingar och misshandeln hade aldrig hänt. Lillebror fick slåss. Då är det normalt att man slåss så att han får hjälp.

– Nej, men normalt är det ju inte! protesterade jag allt mer frustrerad.

– Jo, jo, det är normalt.

Abu Nizar stod på sig.

– Men hos polisen är det inte normalt, för de är emot Al Asim.

*

Varför såg vi på situationer så olika? Jag lyssnade igenom mina inspelade intervjuer med Abu Nizar. Det var flera timmars samtal, ändå insåg jag hur lite Abu Nizar och jag hade hunnit tala om. I efterhand märkte jag hur han flera gånger försökte förklara det här med familj och släkt för mig. Varför det var naturligt

FAMILJEN

att man hjälpte och fanns där för sin familj. Man hade ett ansvar att lösa konflikter, och man skulle inte blanda in polisen om det inte var nödvändigt. Rättegång och åklagare gjorde bara folk illa till mods och det förde inget gott med sig, menade Abu Nizar. Det var bättre att han kom in i konflikter och löste dem innan de spårade ur. Han medlade så att konflikterna upphörde. Som han sa:

– Min tunga är mitt vapen. Jag pratar, och talar folk tillrätta. Då blir det inte blodbad.

Jag visste att det där inte bara var någonting han sa. Flera år tidigare hade till och med polisen tagit hjälp av Abu Nizar i konflikter och med kriminalitet som de inte visste hur de skulle lösa själva. Abu Nizar själv berättade om ett par tillfällen under vår första intervju. Han kände sig sviken och sa att han hade hjälpt polisen och samhället, och tacken var att myndigheterna nu gått ihop och jagade familjen.

Jag kände till åtminstone tre fall där Abu Nizar faktiskt hade hjälpt rättsväsendet, och jag skrev om det i Aftonbladet hösten 2017. En händelse som Abu Nizar berättade om inträffade dock inte i Göteborg, utan i Malmö.

För 14 år sedan samlades drygt tio personer till ett möte i ett konferensrum på polishuset i Malmö. Med på mötet var polis- chefer och personer ur två stridande släkter. Flera av männen var häktade misstänkta för våldsbrott men fick ändå medverka på mötet. Bakgrunden var en konflikt som hade eskalerat från skadegörelse till skjutningar, misshandel och mordförsök. Dan Granvik, nu pensionerad, var på den tiden polischef och en av dem som var med på mötet. Det var också Dan Granvik som innan mötet hade tagit kontakt med Abu Nizar. Polisen såg hur våldet trappades upp och visste inte hur de skulle få stopp på det.

– Och vi var tvungna att göra något. Så då ringde vi den mäktigaste personen som gick att få tag i, och det var Abu Nizar, berättade Granvik för mig när jag intervjuade honom för reportaget i Aftonbladet.

Polisen i Malmö visste att det var kontroversiellt att ringa en person som Abu Nizar för att be om hjälp, även om han inte var straffad för något brott.

– Men vad skulle vi göra? Vi var ju tvungna att få slut på dumheterna, och för oss var det viktigt att hitta någon som de lyssnade på så vi kunde få lugn igen, berättade Granvik.

Anledningen till att de båda familjerna som bråkade i Malmö lyssnade på Abu Nizar var att de var släkt och kom från samma klan. De levde efter samma lagar och regler som Abu Nizar, och eftersom Abu Nizar är imam var han en respekterad medlare och en person som de lyssnade på.

Även i Göteborg hade polisen tidigare vänt sig till familjen Al Asim och andra starka ledare för att få hjälp. För flera år sedan begicks över hundra lägenhetsinbrott i Gårdsten på kort tid. Polisen hade svårt att få fram information och vände sig till Al Asim för att få slut på inbrotten. Polisen som sa ifrån till ledarna att inbrotten måste upphöra berättade för mig att ledarna lyssnade och svarade att de skulle diskutera frågan i familjen. Det dröjde inte länge förrän inbrotten upphörde. Polisen fick aldrig reda på vilka som gjort inbrotten, men det var ingenting de hade räknat med heller.

– Det löser familjerna själva, utan att blanda in oss. Men för mig som polis är det ibland viktigare att skydda allmänheten än att nödvändigtvis få någon dömd för brott, berättade en polis som var med på den tiden.

Jag kände till ytterligare fall i Angered där polisen fått hjälp

FAMILJEN

på det här sättet. För flera år sedan kastade ungdomar sten på brandkåren och ambulansen när de kom till stadsdelarna. Polisen vände sig till starka familjeledare och stenkastningen upphörde.

Samma sak när Hjällbos spårvagnshållplats renoverades och två traktorer eldades upp. Då kallade en polisman till ett möte med ett antal personer som hade stor påverkansgrad i Angered, bland annat ur familjen Al Asim. De inbjudna på mötet försäkrade att de skulle se till att vandaliseringen inte upprepades. Och så blev det.

Både polisen i Göteborg och Dan Granvik i Malmö menade att problemet med att jobba så här var att varje handling stärkte de redan mäktiga männen. Och inom polisen ville man inte medverka till att förstöra den riktiga rättsprocessen, men det var exakt det man riskerade att göra.

– Det är en balansgång, men hederskulturerna är speciellt starka i områden där samhället är svagt. Där står inte vi för våldsmonopolet, vi kan inte se till att försörjning finns, att skolorna fungerar, att människor får låna pengar. Fungerar inte samhället så går man tillbaka till de traditionella systemen, till familjen. För det är familjen som finns där, förklarade en polis i området för mig.

När Abu Nizar berättade för mig om medlingsmötet i Malmö var det med lite bitterhet i rösten. Han drog det som ett exempel på när han framgångsrikt hade hjälpt polisen att få slut på skjutningar genom att använda sin tunga, det vill säga medla och prata med familjerna. Han berättade att han själv fick ta bilen och köra ner till Malmö. Det gjorde han för att han tyckte att det var viktigt att hjälpa till i samhället.

– Och jag gjorde det helt gratis. Jag fick inte ens betalt för bensinen, sa han.

UNDER MINA SAMTAL med Abu Nizar pratade vi nästan ingenting om hans ursprung. Vi pratade ingenting om Libanon, ingenting om flykten till Sverige, ingenting om hur det var här för familjen den första tiden.

Ett och ett halvt år efter reportaget i Aftonbladet försökte jag få tag i honom igen. Jag visste ju att han egentligen inte ville vara med i boken, det frågade jag ganska tätt inpå att reportaget hade publicerats och han sa nej, men jag ville ändå ställa frågan igen och tala med honom om allt det där vi inte pratade om förra gången.

När jag lyssnade på mina inspelningar hörde jag hur Abu Nizar ville diskutera kriget i Syrien med mig. Tv:n stod på när vi kom, en arabisk kanal visade bilder och rapporterade från konflikten. På inspelningen hörde jag att Abu Nizar ställde frågor till mig, till exempel om antalet grupper som slogs i Syrien. Jag hade dålig koll och gissade på några hundra. Abu Nizar skakade på huvudet och tyckte att jag var obildad. Han berättade om de tusentals grupper som slogs i regionen. Jag ställde inga följdfrågor, minns att jag var ointresserad. Där och då var jag alltför fokuserad på det jag tyckte var spännande, som maffiaryktena runt familjen, makten i Angered och kriminaliteten.

FAMILJEN

I efterhand ångrade jag att jag inte var mer nyfiken, för ju mer jag lärde mig, desto mer misstänkte jag att ursprunget var en viktig pusselbit till hur familjen Al Asim såg på världen, Sverige och samhället.

Abu Nizar hörde inte av sig tillbaka och jag blev istället hänvisad till att försöka få fram informationen på annat sätt. I olika offentliga dokument som förundersökningar, personundersökningar och forskningsrapporter läste jag mig till det jag egentligen hade velat fråga honom själv om, och som förmodligen hade gett mycket mer exakta och intressanta svar.

Abu Nizar föddes 1956 i Libanons huvudstad Beirut, där han också växte upp. 1974 var han 18 år och fick då sitt första barn med sin 15-åriga fru. Dottern föddes ett år innan kriget i Libanon bröt ut på allvar.

Inbördeskriget var ett komplicerat krig och svårt att förstå sig på för en utomstående, kanske även för dem som befann sig mitt i det. Det liknade mest ett »alla-mot-alla-krig« där olika folkgrupper och politiska partier slogs mot varandra. Grupperna ingick allianser sinsemellan, och med utländska stödtrupper. Allianserna och lojaliteterna ändrades snabbt och det var svårt att hänga med. De inhemska parterna utgjordes av sunnimuslimska, palestinska, shiitiska, drusiska och maronitiska grupper. Mellan grupperna fanns dock oenigheter, och jag läste mig till att mot slutet av kriget hade nästan varje part varit allierad och så småningom förrått varje annan part åtminstone en gång. Länder som Israel, Iran, Irak, USA och Syrien blandade sig också i, vilket inte direkt gjorde situationen enklare.

Inbördeskriget var blodigt och väckte stor uppmärksamhet runt om i världen, dels på grund av att flera länder valde sida i

konflikten, dels rapporterades om spektakulära gisslandramer, våldsamma massakrer och mord på högt uppsatta politiker.

Själv gick jag i grundskolan på 80-talet och minns tv-bilderna när stora delar av huvudstaden Beirut lades i ruiner, och när jag hör Beirut tänker jag fortfarande på bomber trots att kriget tog slut 1990.

Abu Nizar deltog i inbördeskriget och därför tvingades han fly till Sverige med sin familj. Han visade mig ett fotoalbum med bilder från kriget där han stod beväpnad i Libanon med en grupp andra unga män bredvid sig. Jag vet inte på vilken av alla sidor han stred, men jag vet att han blev sårad i ryggen och att det delvis är därför han är sjukpensionär idag.

Abu Nizar och hans fru fick fem barn under krigsåren. Den yngste, Akim, var bara ett halvår i augusti 1984 när hela familjen flydde till Sverige och sökte uppehållstillstånd. Då var Abu Nizar 28 år och hans fru 25. En månad senare fick de uppehållstillstånd och efter ytterligare ett år blev det permanent. 1989 fick de sina svenska medborgarskap. I slutet av 80-talet och början av 90-talet flydde även fem av Abu Nizars syskon och nära släktingar med sina familjer till Sverige och Göteborg och bor fortfarande kvar, de flesta i Angered, men några också i stadsdelen Frölunda som ligger på andra sidan staden. Efter att Abu Nizar och hans fru kommit till Sverige fick de ytterligare två barn. När yngste sonen Tareq föddes var Abu Nizar 34 och hans fru 31. Då var deras äldsta dotter 17 år och höggravid med sitt första barn.

Några år efter att han kom till Sverige bildade Abu Nizar Föreningen för islamisk välgörenhet där han fortfarande är ordförande. Föreningen var huvudsakligen sunnitisk, och på Islamguiden på nätet kunde man läsa att majoriteten av de omkring

FAMILJEN

400 medlemmarna kom från Libanon, Irak och Syrien. Många var familj och släkt. De hade en egen moské, Fredens moské, som ligger i Bellevue i Gamlestaden, inte att förväxla med Bellevue-moskén som är mycket större och mycket mer radikal. I anslutande lokaler hade Föreningen för islamisk välgörenhet fokus på olika utbildningar inom islam och religionen.

En pensionerad polis som jobbade i yttre tjänst i Angered på 80- och 90-talet mindes hur det var när familjen Al Asim kom till stadsdelen. Polisen sa att familjerna som kom från krigets Libanon inte hade någon vana av ett samhälle i svensk mening, med en stat som man litade på och en förvaltning som fungerade. De hade ingen utbildning och många var analfabeter. De kom från områden där man levde i klaner och i en klan var varje individ en liten pusselbit. Om du som enskild pusselbit togs bort så var du död eftersom det inte fanns någon stat som tog hand om dig. Bara familjen, släkten och klanen.

– Vi såg ju det här, så vi började aktivt söka upp föreningarna för att tala med dem om att svenska polisen inte var som polisen i deras samhällen. Här i Sverige fungerade det på ett annat sätt. De andra invandrargrupperna började dessutom bli förbannade och tyckte att de nya invandrarna gav dem dåligt rykte, berättade den pensionerade polisen när vi talades vid per telefon.

Abu Nizar var en känd man redan när han kom till Sverige. I Göteborg fanns flera palestinska grupper som visste vem han var från Libanon och när han sedan ganska snabbt ordnade en moské blev han ännu mer populär.

En av föreningarna som polisen sökte upp var Abu Nizars, som då låg i en källare i Gamlestan.

– Han var ju ledaren och en mycket respekterad man, och vi blev alltid väldigt väl mottagna när vi kom. De var öppna och

berättade om sin verksamhet, alltid väldigt, väldigt vänliga, mindes polisen.

Enligt polisen var det redan då problem med familjens makt, och det fanns Angeredsbor som lät bli att gå ut på gårdarna på kvällstid för att de tyckte att det var obehagligt.

Den pensionerade polisen och Abu Nizar träffades ofta och regelbundet under flera år tills han gick i pension. De hade många och långa samtal. Abu Nizar var alltid trevlig när de satt hemma i hans vardagsrum och pratade eller träffades på andra ställen runt om i stadsdelen. Men han var också stenhård, enligt polisen, även mot sina egna. Polisen berättade hur Abu Nizar kunde se till att släktingar som inte rättade in sig i ledet misshandlades så »de blev helt fördärvade«. Abu Nizar hade två sidor, sa polisen.

– Det som inte passade honom, det styrde han med våld, även landsmän, och det är ingen tvekan om att han har en oerhörd makt fortfarande, berättade polisen.

Jag frågade om polisen inte pratade med honom om kriminaliteten i familjen som även fanns då, och han svarade att det gjorde han, men att Abu Nizar gav samma svar på den tiden som han gjorde till mig nu: Han visste inte allt hans söner och släktingar gjorde. De gjorde som de ville och han hade inte den makten över dem. Han kunde inte stoppa dem.

Som imam och överhuvud i en stor familj blev Abu Nizar tidigt en flitigt anlitaad medlare i konflikter, både i Sverige och utomlands. Han lärde sig svenska, om än knackigt, och han tycker själv att han pratar dåligt trots att han har bott i Sverige i över 35 år. Under perioder försörjde han sig på att ha livsmedelsbutik. Tidigare reste han mycket runt i världen och predikade islam och varnade för extremism och terrororganisationer som

FAMILJEN

al-Qaida. Jag har sett bilder där han sitter eller står på podium och pratar inför tusentals människor någonstans i Afrika eller Australien. På Youtube kan man se filmer där han förkunnar islam, eller håller i begravningar på Östra kyrkogården där hundratals män öppet sörjer när en kista sänks ner i jorden. Jag har också sett videor där han driver ut djävulen ur plågade människor.

Den pensionerade polisen berättade att han hade sett en film där Abu Nizar lämnade ett flygplan och möttes av tusentals människor i Västafrika som slängde sig på marken inför honom i vördnad och han gick runt och lade sin hand på deras huvuden.

Abu Nizar sa till mig att han nu var för gammal för resor, han gav sig bara ut på en och annan kortare tur, som för att hälsa på familj och släkt i Tyskland eller Malmö. Eventuellt tog han också på sig ett medlaruppdrag där han kunde vara behjälplig. Familjen Al Asim hade mycket släkt i Malmö och Abu Nizar besökte regelbundet stadens moské.

Sedan ett par år tillbaka var han sjukpensionär efter krigsskadan i ryggen. Han fördrev dagarna bland annat med att åka till Partihallarna där hans äldste son Nizar hade sitt grossistföretag. Familjen hade hållit till vid Partihallarna med företaget sedan de kom till Sverige, och där kände Abu Nizar sig hemma. Han snackade med kunderna, med de andra grossisterna, drack kaffe eller bara satt på Nizars kontor och spelade biljardspel på datorn.

Abu Nizar berättade för mig att familjen Al Asim inte är den enda stora familjen i Sverige. Som exempel nämnde han familjerna Omeirat, Khodr, Simmo, El-Zein och Fahkro. Alla namnen kände jag till men hade inte kopplat ihop dem med Al Asim förrän vi pratade om det. Jag började läsa mer om deras historia.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

På Instagramkonton som tillhörde familjen och släktingar i Sverige och utomlands såg jag flera gemensamma nämnare familjerna emellan. Den libanesiska flaggan var ofta med, numret 47, den turkiska flaggan, platsen Mardin. Inte sällan var bilderna illustrerade med automatvapen. Texterna var på svenska, tyska och arabiska. På flera bilder stod familjernas namn upp-räknade. Det kunde vara över 20 familjenamn under rubriker som »Ein hand« och en emoji med händer som fattar varandra i en handskakning. Även här läste jag namnen på familjer som jag stött på i bland annat Stockholm, Göteborg och Malmö.

*

I södra Turkiet, precis på gränsen till Syrien, ligger provin-sen Mardin. I provinshuvudstaden med samma namn och de många små byarna i resten av provinsen lever drygt 700 000 personer. Befolkningen är blandad, där finns araber, assyrier och syrianer, turkar, kurder och armenier. Efter första världskriget och i anslutning till andra världskriget utvandrade tiotusentals människor från regionen till Libanon. Framför allt kurderna, men också de stora arabiska klanerna som Al Asim tillhörde. Ibland kallades de felaktigt för arabiska kurder, för de var inte kurder.

När familjerna från Mardin kom till Libanon hamnade de i stor utsträckning i huvudstaden Beiruts fattiga utkanter. De kom från traditionellt jordbruk och utbildningsnivån var låg, många kunde varken läsa eller skriva. De hade svårt att passa in i Beiruts stadsliv och bristen på både utbildning och rätt yrkeskunskaper gjorde att de hänvisades till okvalificerade arbe-ten som var svåra att försörja sig på. De tillät inte flickorna att

FAMILJEN

gå i skolan och pojkarna slutade ofta efter grundskolan vilket innebar att de fastnade i en ond cirkel av dålig ekonomi och låg social status. För att överleva gjorde man som man gjort sedan urminnes tider, man vände sig till familjen och släkten och hjälptes åt. Den så kallade sedvanerätten var stark, det rättssystem som familjerna tillämpade. Sedvanerätt var uråldriga egna regler som grupperna tillsammans hade kommit överens om. Alla sedvanerätter var kollektiva. Om en person begick ett brott fick släkten sona brottet, oftast genom någon slags kompensation, till exempel en summa pengar. Hur stor summa som var lämplig avgjorde släktens äldste, klanledarna som förhandlade tills man nådde en överenskommelse.

När summan var betald, hade släkterna försonats.

Det var exakt det här Abu Nizar försökte förklara för mig under våra samtal. Han ville att jag skulle förstå varför det var viktigt att han som medlare kom in, förhandlade och ställde saker tillrätta mellan familjer. Om inte släkterna kom överens riskerade det att bli blodshämnd där alla i en släkt var skyldiga att hämnas den andra. Våldet skulle aldrig ta slut.

1985 bodde uppskattningsvis mellan 60 000 och 90 000 olika slags kurder och mardallis i Libanon. Familjen Al Asim kallade sig mardalli. Det gjorde de andra arabiska familjerna från Mardin också, som Omeirat, Simmo, Khodr, Al-Zein, Fakhro, Fattah och ett tjugotal andra.

Familjerna verkade än idag ha en romantisk syn på Mardin och byarna deras förfäder lämnade i början av 1900-talet, i alla fall som jag tolkade vad de skrev på sociala medier och filmer de lade upp på Youtube. Där hyllade de regionen. Siffran 47, som användes flitigt som symbol, var staden Mardins postnummer.

*

Att familjen Al Asim och de andra familjernas anknytning till Tyskland var stark, hade en naturlig förklaring. Under inbördeskriget i Libanon flydde tiotusentals människor till Västeuropa. Många av dem bosatte sig i Berlin, Bremen och Essen i Tyskland, medan andra flydde till Sverige och städer som Stockholm, Göteborg och Malmö. Gemensamt för familjerna var att de delade historia.

Redan innan jag själv åkte till Tyskland för att se hur polisen i Essen jobbade mot det som där gick under benämningen »kriminella klaner« kände jag igen flera av namnen som var tyskarnas »main target«. Samma familjer bodde också i Sverige och jag hade stött på deras namn många gånger. Dessutom hade Abu Nizar och jag pratat om dem vid flera tillfällen när han försökte förklara deras sätt att se på världen och vikten av att hjälpa sin bror.

– Det är vår tradition, sa han.

Familjerna i Tyskland och Sverige kände varandra väl och hade mycket kontakt. En framgångsrik fotbollsspelare i familjen Al Asim föddes till exempel i Gelsenkirchen och kom med sin familj till Göteborg och Frölunda där han växte upp när han var två år. Abu Nizars yngste son Tareq flyttade till Gelsenkirchen för något år sedan med sin tyska fru och son.

Under mitt besök i Essen fick jag reda på att familjen Al Asim bodde samlat även där, ungefär som i Angered. Enligt en polis bodde ungefär 130 personer från släkten Al Asim grannar i några få kvarter i Gelsenkirchen, en stad som i princip var hopväxt med Essen.

Essen och Gelsenkirchen ligger i delstaten Nordrhein-

FAMILJEN

Westfalen, Tysklands västligaste delstat på gränsen till Nederländerna och Belgien. Nordrhein-Westfalen är Tysklands folkrikaste med 18 miljoner invånare. Största staden är Köln, men huvudstaden Düsseldorf. Sedan 1800-talet hade gruvnäringen varit det som byggt delstaten, och de lukrativa kolgruvorna gjorde att regionen tidigare var en av landets mest blomstrande och bidrog mycket till Tysklands välfärd. På samma sätt som Sverige skrek Essen och Gelsenkirchen efter arbetskraft på 60- och 70-talet. Då kom polacker, ryssar, folk från dåtida Jugoslavien och andra länder för att arbeta i gruvorna och industrierna. Välfärden byggdes upp i ett område som var hårt sargat: av Essen fanns inte mycket kvar efter andra världskrigets bombningar.

Essens polishus ligger i ett av de få bevarade stenhusen från början av 1900-talet. I en av de långa korridorerna med högt i tak fanns en lapp på en av dörrarna: »Führungsgruppe Aktionsplan Clan«. Ledningsgrupp för handlingsplanen mot klaner. Rummet hade kunnat vara hämtat ur vilken tv-serie om polisarbete som helst. Stökiga skrivbord med datorer och kaffekoppar, trångt, en kaffebryggare på en bokhylla. Kartor över stadsdelar på väggarna. Papper och dokument överallt. Poliser som pratade i telefonen och slog i register. Och så whiteboardtavlan med 43 porträttbilder på kriminella fastsatta med magneter, under rubriker som »häktade«, »intensiv spaning« och »straff«. Här fanns 25 arbetsplatser för specialutredare som enbart hade som uppgift att jobba mot kriminella klaner.

Rummet var hjärtat i Essenpolisens nya organisation mot klankriminalitet, den enda i sitt slag i Tyskland. Den operativa chefen för satsningen hade stort mandat, tillgång till de flesta resurser om det behövdes och han rapporterade bara till polismästaren Frank Richter.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Frank Richter är född och uppvuxen i Essen. Där har han bott och jobbat i nästan hela sitt liv och han kallar Essen för »min stad där jag är ansvarig för säkerheten«. Polismyndigheten i Essen har 2 200 anställda vilket gör Essen till ett av de största polisdistrikten med över 750 000 invånare.

När jag i januari 2020 intervjuade Richter i hans rymliga arbetsrum i hjärtat av det stora stenhuset, började han berätta om arbetet mot de kriminella klanerna. Han sa att det egentligen inte var något nytt problem. Det hade börjat i Essen redan för 20–30 år sedan. Då var kunskapen om klaner låg i det tyska samhället. På den tiden sa man till och med att det inte fanns klaner, helt enkelt för att ingen förstod vad det var. Klaner och sedvanerätt var så långt ifrån det tyska samhället med förvaltning och en stark stat att det var svårt för tyskar att förstå. Men människorna som bodde i Essens utkanter förstod systemet, och de försökte göra sina röster hörda och tala om för myndigheterna vad som hände i deras bostadsområden.

– De sa att i deras områden fanns det starka familjer och klaner som hade sina egna lagar och regler. Som inte var intresserade av att rätta sig efter de tyska lagarna utan ville klara ut problem själva, berättade Frank Richter.

Ingen lyssnade när de som bodde i de utsatta områdena sa att de kände sig otrygga när de såg de unga männen som inte jobbade men ändå hade dyra klockor och bilar. De boende klagade till både Polismyndigheten och staden och sa att klanerna trodde att de ägde områden och gator. De parkerade till exempel sina bilar var som helst utan påföljd. De sålde knark öppet. Vanligt folk slutade gå ut. De anpassade sig till klanernas regler.

Under vårt samtal slog det mig hur lika situationerna i Essen och Göteborg var.

FAMILJEN

När Frank Richter blev chef och började förstå hur utbredd problemet med klaner var för invånarna i vissa områden, startade han ett projekt där han bestämde att polisen skulle vara ute på gatorna i mycket högre utsträckning än tidigare. Essenborna skulle se poliser med egna ögon och de skulle se att polisen tog deras oro på allvar. Därför infördes nolltolerans. Polisen såg till att bötfälla varje felparkering och säga ifrån när någon slängde ett papper på fel ställe eller en fimp på gatan. De gick på allt, varenda grej räknades, hur liten den än var. Efter ett och ett halvt år märkte medborgarna skillnad.

Men den här situationen kunde inte polisen lösa på egen hand. De behövde hjälp från de andra myndigheterna och kommunen. Därför hade Richter sett till att de andra också var med på banan.

Frank Richter knöt dessutom tidigt till sig forskare från universitetet i Essen som var kunniga på klaner och andra samhällssystem. Han berättade för mig att med tanke på Tysklands historia från andra världskriget med nazisterna och förintelsen var det viktigt att inget gick fel.

När Essen började med arbetet mot klankriminaliteten märkte polisen att kommunen inte gjorde sina kontroller på kaféer, restauranger, vattenpipskaféer och andra ställen i utsatta områden. Tjänstemännen vågade inte.

– Då sa vi: okej, vad behöver ni av oss för att göra ert jobb? Bra. Då följer vi med.

Därför bestämde sig polisen för att fyra kvällar i veckan, året runt göra kontroller av det som de kallade klankontrollerade företag. En gång i månaden hade polisen och de andra myndigheterna planeringsmöten där de lade upp en plan för vilka ställen som skulle kontrolleras vilka kvällar och vilka myndigheter som

skulle vara med på razzian. Varje kväll deltog 25 poliser i sju polisbussar. När de gick in på till exempel en restaurang kontrollerades samtliga gästers id-kort, ägarnas tillstånd och om det fanns några oegentligheter. Allt loggades noggrant på plats och ställe.

Frank Richter menade att samarbetet mellan myndigheter var kärnan i den nya strategin. Han hörde ofta politiker som hade en föreställning om att det alltid behövdes strängare lagar. Han höll inte med.

– Det är bullshit, det vi måste göra är att ta vara på våra möjligheter.

Han menade att det fanns alldeles utmärkta lagar och regler i Tyskland, men att det var viktigt att alla myndigheter fick möjligheter att göra sina jobb för att se till att de efterföljdes.

Politiker frågade ofta Frank Richter hur länge det skulle ta att få bukt med klankriminaliteten i staden. Han svarade alltid minst 10–15 år.

– Då får de en chock, för en politiker tänker bara till nästa val om fyra år och hur de ska bli omvalda. Men det här är ett långsiktigt arbete. Det måste man förstå.

12

EFTER ATT OPERATIVA rådet gav grönt ljus sommaren 2017 började arbetet på hemmaplan för myndigheterna i Göteborg. Eftersom denna typ av myndighetssamverkan var okänd terräng blev starten trevande, men snart hittade man ett arbetssätt som fungerade och arbetet rullade på. Varannan onsdag i lagom tid före klockan 14.30 satt representanterna från de olika myndigheterna i receptionen på Hjällbo Lillgata och väntade på att Helena Eriksson skulle släppa in dem till polisen. Helena Eriksson var till vardags operativ samordnare i Nordost och våren 2019 blev hon ansvarig för den myndighetsgemensamma insatsen mot familjen Al Asim. Helena Eriksson hade jobbat länge i området. I början av 2000-talet var hon ungdomspolis och rörde sig ute i stadsdelarna och hade sett flera av dem som nu var intressanta för insatsen växa upp och bli vuxna och få egna barn. Redan då var familjen omtalad, men inte på samma sätt som nu. På den tiden pratade man framför allt om dem i Angered, centralt i Polismyndigheten i Göteborg var intresset svalt. Då rörde sig familjen också mest i Hammarkullen där de bodde. Sedan den myndighetsgemensamma insatsen inleddes hade Helena Eriksson och de andra märkt att familjen även var inblandad i verksamheter på andra ställen än i Angered. De hade

börjat se kopplingar till Trollhättan och Vänersborg och till företag som på ytan såg seriösa ut och ville etablera verksamheter i Alingsås och Vårgårda.

Ett av Abu Nizars barnbarn, Salim Al Asim, hade också blivit stoppad av polisen i en exklusiv bil i Stockholm. När polisen slog i sina register och såg att han var kriminell och att han inte hade någon inkomst, tog de ifrån honom den dyra klockan och guldlänkarna han bar, samt kontanterna de hittade i bilen. De upprättade en anmälan om bedrägeri. Om han inte hade inkomst hade han förmodligen fått tag i grejerna genom kriminalitet.

Myndighetssamverkansinsatsen gjorde att när polisen i hela landet slog in familjens namn i sina system, såg de direkt vad de skulle göra.

Helena Eriksson visste att familjen även hade rört sig utanför Hammarkullen förut, men nu hjälptes alla myndigheter åt och det var lättare att upptäcka. Till exempel hade Skatteverket andra befogenheter än vad polisen hade. Försäkringskassan kunde kontrollera personerna i sina register, samma med Arbetsförmedlingen och de andra myndigheterna som varannan onsdag åkte till Hjällbo för att vara med på mötena.

På plats var, förutom nämnda myndigheter, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, socialtjänsten, Tullverket, Kriminalvården och Kronofogdemyndigheten.

Polisen hade alltid flera personer med på mötena, ibland så många som fem, det berodde på vilka ärenden man jobbade med. Helena Eriksson var alltid ordförande.

Mötena började alltid på samma sätt, Helena Eriksson inledde med att hälsa alla välkomna, sedan satte de igång med att följa upp föregående möte. De gick laget runt. Metodiskt

FAMILJEN

pratade de igenom olika personer och företag och vad respektive myndighet hade att bidra med sedan sist. De medverkande satt med papper och penna och antecknade namn, personnummer och organisationsnummer på personer och företag som kommit i nya ärenden.

Så här kunde det till exempel låta:

– Här har vi en man född 1976, han heter Khalid. Han säger att han är sjukskriven och att han inte bor med sin fru och barn, men vi är säkra på att han bor där, även om han är skriven någon annanstans. Vi har träffat på honom hemma hos exfrun och barnen tidigt på morgonen och deras yngsta svarade att pappa bodde där på en rak spontan fråga. Vad har ni på frun?

– På henne har jag underhållsstöd och bostadstillägg, som hon får för att hon på pappret är ensamstående, kunde Försäkringskassans representant då säga efter att ha slagit i sina register.

– Hon får bostadsbidrag och försörjningsstöd från oss också, tack vare att hon på pappret är ensamstående, kunde socialtjänstens representant fylla i.

– Det finns ett företag som får aktivitetsstöd för att maken ska jobba där, trots att han är sjukskriven, kunde Arbetsförmedlingen säga.

När de hade gått igenom förra mötets frågetecken gick de vidare till det som hade hänt sedan sist på respektive myndighet och vilka nya uppslag de hade. I slutet av varje möte hade deltagarna nya saker att kolla upp som skulle redovisas på nästkommande möte två veckor senare.

Familjen Al Asim var under lupp från alla håll, och när de beklagade sig över att myndigheterna var efter dem på grund av deras namn så hade de alldeles rätt. Det var de.

13

TIDIGT EN MORGON senhösten 2017 begav sig tre socialsekreterare från Angereds socialtjänst tillsammans med flera poliser till Bredfjällsgatan i Hammarkullen. De tog hissen upp till rätt våningsplan och knackade på dörren till lägenheten de hade besökt många gånger förut. Med sig hade de ett myndighetsbeslut på att omedelbart omhänderta tre bröder: Farid, 15, Fouad, 13, och Ahmad, 5 år, samtliga med efternamnet Al Asim.

Enligt mamma Amina stormade 30 personer in i lägenheten, och pappa Hakim drogs ner på marken med handbojor när han protesterade. Två poliser greppade tag i vardera arm på Amina när de slet yngste sonen Ahmad från henne. Situationen var kaotisk.

Polisen hade gjort flera husrannsakingar hos familjen de senaste åren och hittat både droger och vapen, och även om polisutredningarna i de flesta fall lagts ner hade polisen rapporterat allt till socialtjänsten, vilket de hade skyldighet att göra när det bodde barn i lägenheten. En miljö där det fanns vapen och droger var inte lämplig att växa upp i för ett barn, sa socialtjänstlagen. Skolan hade också rapporterat barnen till socialtjänsten. De var sällan där och skolgången fungerade inte. Vård av barnen på frivillig väg var inte att tänka på, föräldrarna

FAMILJEN

Al Asim ansåg inte att det var något fel på deras sätt att uppföstra barn eller miljön deras barn vistades i. Det hade de varit tydliga med under de många år som socialtjänsten och skolan haft kontakt med dem på grund av oro för barnen. Därför ansåg myndigheten att det inte fanns någon annan utväg än att med tvång ta barnen därifrån. I ryggen hade socialtjänsten lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU.

LVU var en skyddslag för barn och unga under 21 år som myndigheten kunde ta till i extrema fall, när de inte kunde garantera ett barns säkerhet i hemmet. I praktiken innebar LVU att föräldrarna inte längre hade rätt att bestämma över sitt barn. Samhället tog över föräldraansvaret. Det normala var att socialtjänsten vände sig till socialnämnden, som sedan vände sig till förvaltningsdomstolen när de fann skäl att omhänderta ett barn enligt LVU. Sedan prövade domstolen om det krävdes en sådan extrem åtgärd och fattade därefter sitt beslut.

I fallet med de tre bröderna Al Asim fanns det inte tid att vänta på en domstolsförhandling eftersom socialtjänsten bedömde att barnen var i omedelbar fara. Socialnämnden fattade då beslut om ett akut omhändertagande och juridiken fick redas ut i efterhand.

14

NÅGRA DAGAR EFTER omhändertagandet av barnen höll jag en påse lussekatter från Willys i ena handen och en inslagen julklapp med söta pojkkläder i blått i den andra när jag återigen gick uppför stentrappan till 70-talsradhuslängan där Abu Nizar och hans fru bodde. Det var tre månader sedan jag var där senast och åtta veckor sedan mitt reportage om familjen publicerades i Aftonbladet, en 70 000 tecken lång berättelse om familjen Al Asims makt i Angered och om maffiaryktena som omgärdade familjen. Reportaget handlade om det som brukar kallas »det parallella samhället«. Men det var också en berättelse om att hålla ihop inom en familj, om heder och om att alltid i första hand hjälpa varandra inom släkten.

Lussekatterna jag hade med mig var till hans fru och julklappen till den lille pojken som föddes några veckor efter att reportaget publicerades. Abu Nizars 30:e barnbarn. Tareqs första barn.

Abu Nizar och jag hade haft kontakt sedan reportaget publicerades och han hade berättat att alla i hans familj och alla hans vänner tyckte att reportaget varit jättedåligt. En av hans vuxna söner var så arg över att jag missförstått en händelse som jag återgett i texten att han ringde och skrek ursinnigt på arabiska i telefonen dagen efteråt.

FAMILJEN

Jag korrigerade felet och tog bort meningen där jag skrivit att han och hans fru hade gått till polisen och anmält när deras sjuårige son hade blivit misshandlad av två äldre grannpojkar.

– Du vet, står det så kan folk tro att de är golare, förklarade Abu Nizar lite ursäktande sonens upprördhet.

Abu Nizar var lika hjärtlig som vanligt. Han sken upp och lade sin högra näve mot hjärtat. Jag blev också glad över att se dem, jag hade sett fram emot att ha ytterligare en diskussion med Abu Nizar. Att träffa honom och hans familj var helt klart några av de intressantaste möten jag hade haft de senaste åren.

Hans fru och jag tog varandras händer och sa hej. Vi gick in och satte oss vid köksbordet i köket där man fick röka, och som inte rymde mycket mer än ett köksbord och fyra stolar. Abu Nizar ställde sig direkt vid bänken och började göra i ordning arabiskt kaffe åt oss. Hans fru och jag slog oss ner mitt emot varandra. Bordet hade en grå, praktisk vaxduk med ett fyrkantigt hemtrevligt mönster på, och snabbt dukades mina lussekatter fram på en vit tallrik. Abu Nizar tog också fram en låda med avokado och började skala en till mig. Jag sa att jag inte var så hungrig. Han verkade inte lyssna på det örat, istället serverade han mig en tallrik med vindruvor, avokado och sharonfrukter. Han öppnade en rund kakburk med smörpapper på botten. Där låg baklavabakelser i olika former. Sedan hällde han upp det arabiska kaffet i små svartvita koppar med fat och slog sig ner bredvid mig. Jag tackade och sa att det var för mycket. Hans fru pratade nästan ingen svenska men hon log och viftade bort min invändning med handen. Jag sa att julklappen var till Tareqs son, men eftersom bebisen var i Tyskland så kunde hon öppna den.

Abu Nizars fru tyckte att kläderna var jättefina och jag blev glad. Sedan gav hon mig en liten ljusblå prydnadskorg som

rymdes i handflatan och var gjord i något slags sidentyg och tyll. Den rymde fyra chokladpraliner och var dekorerad med små rosetter och en plastnalle i miniformat. »Baby boy«, stod det på, och hon sa att det var tradition hos dem att ge bort gåvor när man hade fått ett barn.

Den lille nyfödde pojken mådde bra och Abu Nizars fru visade stolt upp bilder på den gulliga bebisen. Men han döptes inte till Salim efter Abu Nizar som det var tänkt. Istället hette pojken Asim, efter Tareqs storebror som sköt ihjäl chilенaren i hämndaktionen.

Vi kom att sitta i köket i flera timmar och prata om allt möjligt. Sönerna Tareq och Asim kom hem. Tareq som var pappa till den nyfödde satte sig och pratade en stund, medan Asim bara hämtade någonting från kylan, sa ett kort hej till mig och sedan fräste någonting på arabiska som jag inte förstod, men som gjorde att hans mamma log ursäktande mot mig, så jag antog att det var en förolämpning mot mig.

Abu Nizar, hans fru och jag pratade ganska mycket om svenska myndigheter, om sveket och förföljelsen som familjen Al Asim upplevde från dem. Det var mer aktuellt än någonsin sedan omhändertagandet av hans tre barnbarn.

– Och nu säger socialen att vår dotter knarkar. Att hon tar droger! Det stämmer inte. De har ingen rätt att ta barnen!

Abu Nizar höjde rösten upprört när han berättade om omhändertagandet och beskyllningarna. Han hytte med pek-fingret nära mitt ansikte när han pratade om socialtjänsten. Han spände blicken i mig på samma sätt som han brukade när det var någonting viktigt han ville säga:

– Varför gör de så? Varför? De tar barn från sin mamma. Från familjen!

FAMILJEN

Han sa upprört att myndigheterna förföljde dem bara för att de hette Al Asim. Det spelade ingen roll vad de gjorde, för det var namnet myndigheterna gick efter, inte om det var bevisat att de hade gjort något.

Jag svarade som det var, att jag inte visste varför hans barnbarn omhändertagits, men att det förmodligen hade hänt något. Jag försvarade socialtjänsten och sa att myndigheter inte får ta barn utan anledning. Mamman till de omhändertagna barnen var i min ålder och jag frågade om de verkligen var säkra på att hon inte tog droger.

Båda två protesterade högljutt och skakade på huvudet.

– Titta här! Här är beviset.

Abu Nizars fru tog upp mobilen och visade skärmen för mig. Där var en bild på ett negativt drogtest. Hon berättade att dottern hade varit hos en läkare och lämnat urinprov för att bevisa för socialtjänsten att hon var ren, men att det inte spelade någon roll. De brydde sig inte utan behöll pojkarna, ingen i familjen fick reda på var de befann sig. Efter att barnen omhändertagits försökte deras pappa Hakim få tag på polischef Ulf Merlander. Hakim ville övertyga Ulf om att barnen hade det bäst hemma hos familjen och säga åt honom att ordna så att barnen kom hem igen.

Att Polismyndigheten inte hade någonting att göra med när barn omhändertogs bekom honom inte. Såväl han, som hans fru och Abu Nizar hade redan försökt ringa och besöka socialtjänsten flera gången för att tala dem tillrätta, men utan resultat.

Abu Nizar bad mig om hjälp.

– Kan inte du ringa och fråga socialen hur de kan göra så här? Fråga var barnen är.

Jag sa att det inte skulle spela någon roll om jag ringde. Socialtjänstens sekretess var så stark att de bara skulle skratta

mig rakt i ansiktet om jag ens ställde frågan. Ingen fick reda på någonting.

För att ytterligare bevisa socialtjänstens systematiska övergrepp mot barnfamiljer, särskilt arabiska, visade Abu Nizars fru mig en video som hade spridits i en arabisk Facebookgrupp som hette »Sveriges verklighet« och hade över 170 000 följare. Videon var filmad av en privatperson och visade uniformerad polis som gick in i ett hem och bar ut ett barn på ungefär ett år. Barnet grät hejdlöst, mamman skrek och rusade efter polisen som sprang ut med barnet i sin famn och satte sig i en väntande bil. Det var flera upprörda personer i trädgården, någon ramlade, mamman försökte i panik öppna bildörren där hennes barn satt. Alla pratade upprört på arabiska och jag förstod inte vad som sas, men det var en obehaglig video på ett myndighetsomhändertagande av ett barn.

Jag försökte försvara myndigheterna, sa att det såg hemskt ut men att man inte visste varför de gjorde så. Jag sa återigen att svenska myndigheter hade lagar att rätta sig efter och att man inte bara kunde ta barn hur som helst.

Abu Nizar och hans fru protesterade igen och slog upprört fast att så här gjorde myndigheter. De var ute efter vissa familjer, som deras. De sa att de bara försökte hjälpa till i samhället, men att myndigheterna var på dem hela tiden.

– Jag tycker att de ska akta sig, jag kan lyfta telefonen och se till att vi snabbt har hundra personer här som gör upplopp, sa Abu Nizar och hytte igen med pekfingret för att understryka allvaret i det han sagt.

Jag sa att jag tyckte att det lät som ett hot och att han verkligen inte skulle ringa sådana samtal. Han svarade att myndigheter inte skulle tro att de kunde göra hur som helst.

FAMILJEN

– Folk lyssnar på mig. De respekterar mig. Jag är en lärd man. Jag har sagt till polisen att om jag vill kan jag samla folk och då har de inga resurser att bekämpa det. Det blir kaos.

Jag tog upp frågan om boken. Jag sa att jag ville skriva om hans tid i Libanon, som krigare under inbördeskriget och hans första tid i Sverige. Han sa att han inte ville vara med på fler intervjuer, istället hämtade han ett fotoalbum och visade bilder på en ung version av sig själv på 70- och 80-talet. Det var bilder på honom från hemlandet Libanon i kort brun skinnjacka. Han höll ett automatvapen i skyn tillsammans med andra män i samma pose. Det var bilder på en ung Abu Nizar som dök från en hög klippa i ett sommarvarmt Fiskebäck vid havet utanför Göteborg där hela familjen satt leende på picknickfiltar, och det var bilder där man såg honom som imam stå och predika framför tusentals människor på olika platser runt om i världen.

Abu Nizar bläddrade i albumet och visade stolt upp bilderna. Det var spännande att se. Ett helt annat liv än mitt, men ändå nära när jag såg sommarbilderna från havet, de bohuslänska kala klipporna, saltvattnet och krabborna.

15

AMINA AL ASIM föddes 1977 och var näst äldst i Abu Nizars barnaskara på sju. Hon var sju år när familjen flydde från Libanon. Amina växte upp i Angered, och i Sverige fick hon två småbröder till. Vid 16 års ålder träffade hon sin blivande make 17-åriga Hakim. Han skulle senare bli pappa till hennes sju barn.

TVå år efter det första mötet kom Hakim som då fyllt 19 år till Sverige och fick uppehållstillstånd. Då var Amina gravid i sjätte månaden med deras äldste son. 1998 flyttade den unga familjen in i en fyrarummare på Bredfjällsgatan i Hammar-kullen. Socialtjänsten hjälpte dem med kontraktet och familjen hade då utökats med ytterligare två små barn, en dotter på 1,5 år och en åtta månader gammal son. Amina och Hakim hade hunnit fylla 21 respektive 22 år.

Pappa Hakim hade det inte lätt den första tiden i Sverige. Han föddes i Beirut under inbördeskriget och gick aldrig klart grundskolan. När han flyttade till Sverige hade han fortfarande inte lärt sig läsa och skriva ordentligt. Det blev inte bättre av att han kom till ett land med ett nytt språk och ett helt nytt alfabet, och att han var traumatiserad av kriget. Som tur var välkomnades Hakim in i en stor familj som redan bodde i Göteborg och även hade stor släkt i Malmö och andra svenska städer.

FAMILJEN

Alla pratade dessutom arabiska, så han behövde aldrig känna sig ensam i det nya landet. Han och Amina såg också till att så snabbt som möjligt skaffa sig en egen familj.

Men det blev ändå rörigt för Hakim. Han hade inget körkort, men körde ändå bil. Första gången han stannades av polis körde han en bil som var avställd och visade upp sitt libanesiska körkort. Han sa att han hade köpt bilen fyra dagar tidigare och inte visste att det var körförbud på den. Han trodde också att körkortet gällde i Sverige. Domstolen dömde honom för olovlig körning. Ett år senare visade han upp ett falskt italienskt körkort för polisen i en trafikkontroll. Han var 24 år och medgav att han aldrig hade kört upp i Italien och att det var en kompis som hade fixat körkortet till honom.

En sen kväll i augusti 2000 tog Hakim med sig en granne från Hammarkullen som chaufför ner till Malmö. Vad de egentligen hade för ärende där är lite svårt att läsa sig till, men resan slutade i alla fall med att Hakim träffade en släkting och de köpte kokain som de gömde i ett cigarettpaket. Sedan körde de fel när de skulle hem, hamnade i Trelleborg och bilen gick sönder. Polisen stoppade dem och de misstänkte att Hakim var narkotikapåverkad. Han fick ta blodprov och det visade att han hade kokain i blodet. I polisförhör berättade 24-åriga Hakim att han hade tagit kokain regelbundet i ungefär fyra år och att han just den här resan hade använt en 20-kronorssedel som låg i bilen för att snorta kokainet, det var därför det fanns kokainrester på den.

Polisen gjorde också husrannsakan hemma på Bredfjällsgatan och hittade kokainrester i en kaffekvarn. Hakim sa att han hade haft gammalt kokain som klumpat sig, så han hade använt kaffekvarnen för att krossa det. Polisen hittade också vad

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

de trodde var en lista på kunder, men det sa Hakim att det inte var, och det kunde polisen heller inte bevisa.

Hakim tog sedan tillbaka sitt erkännande; han sa att han hade sagt det där om kokainet för att han var rädd att häktesvakterna skulle misshandla honom annars. När han sedan märkte att de inte gjorde det, behövde han inte ljuga längre och vågade därför ta tillbaka allt han hade sagt.

Hakim dömdes trots det för narkotikabrott till ett år och tio månaders fängelse i Malmö tingsrätt. Då hade han och Amina hunnit få fyra barn. Amina var hemma med barnen.

*

Åren gick och polisen och socialtjänsten hade koll på Hakim och Amina och deras barn. Hakim slutade inte köra bil utan körkort och åkte titt som tätt fast och fick böta.

Hakims uppgift var egentligen att försörja familjen, men det var inte lätt att få jobb. En period jobbade han på en biltvätt, och där var han också ansvarig, skulle han berätta för frivården flera år senare. Vid ett annat tillfälle berättade han att han hade företag i Tyskland tillsammans med släktingar och bodde därför i Tyskland några dagar i veckan.

En augustidag 2010 gjorde polisen en husrannsakan i familjens lägenhet på Bredfjällsgatan. I en garderob hittade de en ombyggd startpistol och ammunition i ett brunt kuvert. Hakim berättade att när han hade parkerat bilen i garaget tidigare samma dag hade han sett två ungdomar som haft pistolen. Han blev orolig och tog den från den ena pojken och fick ammunitionen från den andra. Tanken var att han skulle lämna in den till polisen, men han gick upp till lägenheten och där lade han

FAMILJEN

ner pistolen och ammunitionen i en påse, och påsen lade han sedan i ett stort kuvert som han lade in i garderoben. Sedan åt han lite, blev trött och lade sig för att vila en stund. Innan han hann gå till polisen så knackade det på dörren och där stod polisen med en husrannsaktionsorder. De letade efter en kompis till hans söner och ville prata med dem, uppgav Hakim under tingsrättsförhandlingen.

Eftersom Hakim nästan bara var straffad för trafikbrott, kokainet i Malmö var tio år tidigare, påverkades inte längden på hans straff. Tingsrätten gjorde bedömningen att det »saknas särskild anledning att befara att Hakim Al Asim kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet«.

*

Sju år senare lät det annorlunda, och domstolar och myndigheter hade då helt andra formuleringar när det rörde personer ur familjen Al Asim som dömdes.

När deras tre yngsta barn omhändertogs 2017 hade Hakim och Amina flyttat isär och flyttat ihop igen. De hade numera sju barn mellan 22 och 5 år, sex pojkar och en flicka. De var också farmor och farfar. Hakim hade hunnit fylla 41 och Amina var 40.

Hela släkten var i upplösningstillstånd av oro för de tre barnen, särskilt för den yngste, Ahmad. Han var bara fem år. På Instagram och Facebook lade bröder, kusiner, syskonbarn och andra släktingar och vänner upp poster med fotografier på Ahmad och texter med hashtaggen #freeAhmadAlAsimSweden. Han fick också ett eget Instagramkonto där familjen lade ut bilder och filmer på honom. De skrev kärleksbrev med hjärtan

om hur mycket de saknade honom och texter där de berättade hur orättvist socialtjänsten hade agerat som kidnappat deras barn.

*

Några dagar efter att bröderna omhändertagits ringde det på polischef Ulf Merlanders tjänstetelefon i polishuset på Hjällbo Lillgata. Det var från receptionen.

– Hakim Al Asim står här nere och vill träffa dig, sa receptionisten.

– Jaha, men han har inte bokat tid, så det går inte just nu. Han får boka tid som alla andra om han vill träffa mig, svarade Merlander.

Hakim bokade ingen tid. Men dagen därpå kom han tillbaka. Samma sak utspelade sig igen. Receptionen ringde, sa till Ulf Merlander att Hakim Al Asim stod nere i receptionen och ville träffa honom. Ulf upprepade sitt svar från dagen innan. Hakim fick boka tid som alla andra om han ville träffa polischefen.

Merlander hade inget särskilt för sig, varken första eller andra gången Hakim ville prata med honom, men han menade att det handlade om att markera och visa vem som bestämde.

– Familjen är ju van att få bestämma. Men det går inte. De får uppföra sig och följa samma regler som alla andra.

När Hakim kom till polisstationen för tredje dagen i rad och sa att han ville träffa Ulf Merlander så övergav dock polischefen sina principer.

För mig lät det odramatiskt när jag hörde det. Ulf Merlander bestämde att ta ett möte i ett samtalsrum inne på polisstationen för att snacka. Vad var det med det? Men det var en stor grej.

FAMILJEN

För när Merlander skulle ta Hakim till samtalsrummet var de tvungna att gå genom polisernas lunchrum.

Det sågs inte med blida ögon av de andra poliserna att chefen tog in en av stadens värsta kriminella i hjärtat av polisstationen, den del som skulle vara fredad och skyddad. Det var poliser som reste sig och lämnade sin lunchtallrik i protest när de såg vem han tog in, och det blev diskussioner om lämpligheten efteråt.

I efterhand kunde Ulf Merlander hålla med om att det inte blev så bra. Han borde ha informerat sina poliser bättre. Men han tyckte fortfarande att man måste kunna prata med alla människor och kanske särskilt med dem som är mest brottsaktiva i stadsdelen, med familjen Al Asim. Samtalet med Hakim handlade både om att visa att det går att prata civiliserat med alla och att visa vem som bestämde. Det lät barnsligt i mina öron att hålla på med sådant, som en slags styrkemätning. Men Merlander stod på sig när vi pratade om saken och sa att det var nödvändigt mot de som var kriminella ur familjen Al Asim. Det var ett maktspråk de förstod, sa han och menade att polisen måste vara tydlig och fyrkantig och visa att det aldrig gick att förhandla med polisen.

Det var därför Abu Nizar, Hakim eller någon av de andra högt uppsatta i Al Asim-familjen enbart ringde Ulf Merlanders mobilnummer när de ville polisen någonting.

Någon annan än högsta chefen ville de inte prata med.

Hakim sökte upp Ulf Merlander på polisstationen för att be om hjälp att få hem sin lille son. Och när han ändå hade möte med polischefen passade han också på att fråga en annan sak. Några dagar senare skulle han inställa sig på Skänningeanstalten i Östergötland för att avtjäna sitt ett år långa fängelsestraff

som han fått efter att han hade hotat flyktingpojken Mahmoud på det arabiska försoningsmötet. Domen i hovrätten hade kommit i juli, och nu fyra månader senare, i november, hade Hakim fått en fängelseplats. Han skulle ta sig till Skänninge på egen hand.

Nu undrade Hakim om polischefen skulle kunna ordna så att han kunde komma till anstalten lite senare än Kriminalvården bestämt?

Hakim ville ha ett par sista dagar hemma med familjen innan han skulle in och avtjäna sitt fängelsestraff. Ulf Merlander sa till Hakim att Kriminalvården var en annan myndighet och att han inte kunde påverka den. Hade man en inställningstid så hade man. Men sedan sa han i alla fall att han skulle ringa och se vad han kunde göra.

Merlander ringde en kontakt på Kriminalvården och frågade om de kunde ge fan i att efterlysa Hakim i några dagar om polischefen personligen lovade att se till att Hakim kom till anstalten.

När Ulf Merlander hade pratat med sin kontakt ringde han upp Hakim och sa att han fick ytterligare ett par dagar med familjen. Villkoret var att Merlander själv skulle köra upp honom till anstalten och att han infann sig utanför polisstationen klockan åtta den morgon de hade bestämt.

Merlander sa också till Hakim att han inte fick ta med sig släktingar eller sin fru för att säga hej då. Han skulle ha avklarat alla pussar och kramar och avsked hemma, innan han kom till stationen. Hakim lovade. Han tackade så mycket för polischefens hjälp.

Fem i åtta på morgonen stod Hakim med en packad bag utanför polisstationen på Hjällbo Lillgata och väntade på att

FAMILJEN

Ulf Merlander och hans biträdande chef kom och plockade upp honom med bilen. Tre timmar tog bilfärden de 30 milen till Skänningeanstalten. Merlander satt i baksätet med Hakim, kollegan körde.

Att Ulf Merlander personligen skjutsade Hakim Al Asim till anstalten var ingen slump. Det var ett led i hans mantra som genomsyrade polisarbetet i Nordost: »Vi ska återta gatan. Relationsbyggande och gränssättande.«

Att de två polischeferna själva körde bilen med Hakim till fängelset tyckte Merlander gick under både gränssättande och relationsbyggande. Merlander och Hakim pratade nästan hela resan. Polischefen upprepade det han sagt flera gånger förut, att det var fängelse som gällde om man inte skötte sig. Han sa också att han förväntade sig att Hakim som pappa skulle ta ansvar för sina barn trots att han satt inne. Att han skulle få sina ungar att »sluta dumma« sig.

Merlander visste att även om tre av Hakims söner för tillfället var borta från stadsdelen, så skulle de komma tillbaka. Det var i Hammarkullen de hade sitt hem. Hakim försökte förhandla hela vägen. Han ville att Merlander skulle hjälpa honom att få tillbaka den femåriga sonen. Hakim försökte på olika sätt få Merlander att lova det. Polischefen sa att han inte kunde lösa det, och att han inte var intresserad av att lösa det heller. Han talade om för Hakim att om han satt av sin tid och såg till att inte begå fler brott när han kom ut igen, så hade han i alla fall bättre förutsättningar att få tillbaka barnen.

Hakim var lugn hela resan. Han var ingen våldsman på det sättet. Men det var ändå en kontroversiell sak att göra, att polischefen själv körde en kriminell till anstalten. Jag frågade Merlander i efterhand om han själv hört talas om någon annan

polischef som gjort någonting liknande. Han svarade nej, det hade han inte. Men han hade å andra sidan inte frågat någon heller.

Han fick en del kritik inne i Polismyndigheten för att han gjorde det.

– Det finns alltid folk som har svårt för att man pratar med människor. De tycker att man ska behandla kriminella som att de inte är människor.

Han sa att han gjorde detta för att han visste att Hakim skulle komma tillbaka till Angered när han hade avtjänat sitt straff. Han visste också att Hakims barn inte skulle sluta begå brott, och Merlander sa att hans erfarenhet visade att om man även hade en bra relation till stadsdelens kriminella var det bättre för alla inblandade, för hans poliser och för honom själv. Sedan hade han alltid en liten förhoppning om att kunna påverka dem i rätt riktning.

Kritikerna höll inte med om resonemanget. De menade att det var ett högst oansvarigt agerande från polischefen. De tyckte att Merlander brast i sitt säkerhetstänk. Att Hakim hade kunnat bli fritagen till exempel. Men Ulf Merlander menade att både han och kollegan var beväpnade. De var två mot en, och det fanns inga tecken på att Hakim skulle göra något annat än det som förväntades av honom.

Sedan skojade Merlander lite och sa att det gick ju att se det från andra sidan också: genom att de skjutsade Hakim så blev stadsdelen av med en av sina kriminella. Annars hade han kunnat ge fan i att inställa sig och då hade polisen tvingats lägga en massa resurser på att jaga honom när han blev efterlyst. Det här var en mycket smidigare lösning.

Det fanns också en annan anledning till att polischefen

FAMILJEN

gjorde som han gjorde. Han ville inte släppa kontakten med »verkligheten« och verksamheten. Han sa att genom att till exempel sitta i tre timmar med Hakim i ett baksäte kom han nära de personer polisen faktiskt jobbade mot och det var viktigt att han som polischef visste vad det handlade om.

– Jag vill inte bara skaka hand med politiker och andra chefer och jobba där uppe.

Det var lätt att det blev så för en chef på Merlanders nivå, särskilt när man var chef över flera »särskilt utsatta områden« som var i fokus i den politiska debatten. På den riksomfattande och årliga konferensen i Sälen, Folk och Försvar 2019, var två talare från Polismyndigheten inbjudna, Ulf Merlander och rikspolischefen Anders Thornberg.

Det fanns ett stort intresse av hur de jobbade i Nordost. Statsminister Stefan Löfven, justitieminister Morgan Johansson, inrikesminister Mikael Damberg och Moderaternas partiledare Ulf Kristersson var bara några av de politiker som var där. De hade även haft besök från tyska, nederländska, isländska, norska och danska polisen. Ulf Merlander blev ständigt inbjuden att tala på evenemang och konferenser.

Ulf Merlander sa att han ville känna sin egen verksamhet, den var viktigast, därför försökte han vara med på utsättningsarna, samlingsen som poliserna hade inför varje skift där arbetsuppgifter delades ut. Trots att han hade lång erfarenhet av att jobba i förortererna som polis, så började det vara många år sedan han själv hade yttre tjänst.

I Angered var det stentufft för poliserna som jobbade på gatan. De fick utstå mycket. Merlander sa att hans ambition med att vara synlig i debatten och att ta samtal med personer som Abu Nizar och Hakim var att ta lite fokus från hans poliser

som jobbade på gatan i Angered. Det var de som träffade på de här personerna i stadsdelarna på kvällar och nätter.

– Jag tänker att när de kriminella är arga på oss, för det blir de ju ibland, då kan de rikta lite av ilskan mot mig som polischef istället för mot mina poliser. Jag är inte där ute och får ta samma skit som de.

Ulf Merlander sa att genom att han var ett namn även för de kriminella kunde han vara lite avlastning för poliserna i yttre tjänst. De kunde skylla på polischefen, typ: »Det där får du ta med Ulf istället.«

När han vittnade i rättegången och i princip beskrev delar av familjen Al Asim som en maffiafamilj, märkte han att mer fokus hamnade på honom.

– Det var ju lite av en icebreaker, i domen tar man inte upp just det i och för sig, men det fick ändå den effekten att folk började prata om det.

Det hade han rätt i. Att han vittnade gjorde att media började beskriva familjens påverkan i Angered. Vittnesmålet var till exempel den utlösande faktorn till att jag satte igång med reportaget om familjen Al Asim i Aftonbladet.

Ulf Merlander sa att även om han fick kritik för att ha skjutsat Hakim till anstalten skulle han ha gjort exakt likadant idag. Han sa att det var hans sätt att jobba. Han var lärd att det gick att prata med alla och han skiljde på handling och person. Han sa att han visste att så länge han var chef i Angered så skulle han jobba med familjen Al Asim, och då var det lika bra att ha en bra relation med dem. Och polisen hade fortsatt att rapportera dem om och om igen sedan hösten 2017 när det här hände.

När de var framme vid Skänningeanstalten tackade Hakim för skjutsen. Sedan visste han inte riktigt vad han skulle göra, så

FAMILJEN

Merlander pekade på grinden och sa att han skulle gå och ringa på klockan. Hakim stod och väntade några minuter tills någon kom ut och hämtade honom. Ulf Merlander och hans kollega satt kvar i bilen och väntade tills de med egna ögon såg att han gick in och grinden låstes efter honom. Inte för att de trodde att Hakim skulle dra, men de ville ändå se att han verkligen gick in innan de åkte hem mot Angered och lämnade Östergötland.

Jag tog upp att Mahmoud blev hotad på Gothia cup i Lövgärdet med Ulf Merlander. Det var ju en fortsättning på brottet som Hakim åkte in för. Polisen hade efter misshandeln hjälpt Mahmoud med ett skyddat boende i en annan kommun. Enda anledningen till att han vågade sig tillbaka för att titta på fotbollsmatcherna var att han visste att Hakim och hans söner hade dömts till fängelse av hovrätten några dagar tidigare. Men så var bröderna Al Asim i Lövgärdet i alla fall, på sina mopeder och slog honom till marken och försökte tvinga med sig honom hem till sig för att kyssa Hakims händer och fötter.

Ulf Merlander sa att det var ett problem att det inte fanns fängelseplatser och att de kriminella fortsatte bo kvar hemma som om ingenting hade hänt, även om de dömts. Det gav konstiga signaler.

– Som professionell tycker jag absolut att det borde vara självklart att om man döms så borde man åka direkt till fängelse, men det finns ju inga platser. Det är som det är.

16

EN GRÅTRIST VÅRDAG ringer min mobil, och på displayen syns ett nummer jag inte känner igen. Jag svarar hallå, en ganska oartig ovana som hänger kvar sedan jag jobbade som krimreporter och under en period skrev mycket om mc-gäng. Då fick jag lära mig att aldrig svara med mitt namn: om de kriminella ringde skulle de inte veta att det faktiskt var mig de hade fått tag på. Jag förstod aldrig riktigt vad det skulle ha för betydelse, men jag svarar sedan dess aldrig med mitt namn.

Kvinnorösten säger att vi inte känner varandra och att hon ringer mig för att hon har panik och inte vet vad hon ska göra.

Hon låter stressad och ledsen, pratar fort och forcerat.

Kvinnan presenterar sig som Maria och berättar uppjagat vad som har hänt. Det är lite svårt att hänga med, men jag greppar några saker.

Det hela började ungefär ett halvår tidigare med att en man lämnade in sin BMW av modell X7 på hennes ex-makes bilverkstad. Kunden ville få hela motorn bytt, trots att bilen var ny och fin, säger Maria. Ex-maken tyckte att det var lite konstigt, speciellt eftersom mannen också ville ha den gamla motorn uppställd för avhämtning på en lastpall. Men han gjorde som kunden ville och beställde en ny motor från Tyskland för nästan en halv miljon kronor.

FAMILJEN

Några veckor efter att motorbytet var genomfört hörde mannen av sig och sa att han inte tänkte betala, för han tyckte Marias ex-make hade gjort ett dåligt jobb. Bilen lät konstigt och gick ojämt. Mannen var otrevlig och sa att han ville bli kompenserad. Ex-maken sa nej, jobbet var prickfritt utfört, han hade bytt motorn precis enligt kundens önskemål och kunden fick vackert betala vad det kostade. Mannen sa att det kunde Marias ex-make glömma. Mannen ville istället ha 200 000 kronor i kompensation för att jobbet var så uselt utfört.

Jag frågar Maria om kunden hade rätt, hade ex-maken gjort ett dåligt jobb? Maria svarar gällt att hon inte har någon aning, hon och hennes ex-make har ingen bra relation. De har inga barn ihop och de hörs i princip aldrig. Dessutom har de varit skilda i över tio år. Så Maria fattar inte varför hon har blivit indragen i det här överhuvudtaget.

*

En kort tid efter att Marias ex-make sagt till kunden att han var tvungen att betala vad motorbytet kostat kom första hotet. Sent en kväll ringde en man och talade om för ex-maken att han var skyldig kunden 200 000 kronor. Han hade två veckor på sig att betala.

Ex-maken blev rädd. Han försökte krångla sig ur situationen och sa att om kunden inte behövde betala motorbytet så kunde de kanske stryka ett streck över allt? Mannen i telefonen hade då börjat skratta och sa att 200 000 skulle de ha. Två veckor. Sedan trycktes samtalet bort. Det var ett halvår sedan och nu fanns Marias ex-make inte ens i Sverige längre.

Maria säger upprört att den fege kraken har flytt utomlands

och ingen vet var han befinner sig och nu har utpressarna vänt sig till henne istället.

Maria låter arg och säger att hon inte ens gillar sin ex-make, hon kan inte förstå hur hon kunde vara gift med honom.

– Jag var ung och dum, säger hon till mig och suckar.

De första gångerna Maria fick hotfulla sms och telefonsamtal trodde hon att det var någon som fått fel nummer.

– Jag visste ju att de inte kunde vara riktade mot mig. Visst, det var obehagligt, men jag tog det inte riktigt på allvar.

Men sedan började det gå upp för henne att de mycket väl visste vem hon var och att det var henne de var ute efter. En gammal bekant berättade vad som hade hänt ex-maken, men när hon försökte få tag i honom fanns han inte i landet längre. Hans mobil var avstängd och i hans lägenhet bodde sex rumänska arbetare som inte kunde svenska.

När Maria förstod att hoten faktiskt var riktade mot henne blev hon livrädd. I över två månader hade hon försökt förklara att hon inte hade någonting med sin ex-make att göra och att hon inte ens visste var han befann sig. Men det spelade ingen roll. Situationen hade eskalerat. Nu var skulden uppe i en miljon kronor.

– Jag vet inte vad jag ska göra, kvider Maria. Jag har haft mitt kafé i nästan 20 år och alltid skött mig. Alla känner mig och vet det. Jag har anställda och jag tar hand om alla. Jag är ensam med en nioårig dotter och min mamma bor hos mig.

Maria bönar om att jag ska göra något. Jag har hört liknande historier om påhittade skulder som säljs till kriminella flera gånger tidigare och tvivlar inte på att det hon säger kan stämma. Men jag är tydlig med att jag inte kan hjälpa henne och att jag tycker att hon ska vända sig till polisen.

FAMILJEN

Anledningen till att Maria kontaktar mig är att hon har läst reportage som jag har gjort under åren. Ett där jag intervjuade gängledaren Hazir när han satt häktad, ett annat om Balkanmaffians kopplingar till Göteborg där Bandidos förre president intervjuades. Och senast hade hon läst reportaget om familjen Al Asim i Aftonbladet. Eftersom alla de stora ledarna i Göteborg hade pratat med mig och eftersom jag senast hade varit hemma hos »den högste« så tänkte Maria att det visade att mäktiga män i Göteborg hade respekt för mig, och att jag då borde kunna hjälpa henne.

– Snälla, kan inte du medla? Du kan prata med någon och be dem göra så att skulden försvinner. Eller i alla fall minskar, ber hon.

Hon erbjuder mig 150 000 kronor för besväret.

Jag säger nej. Absolut inte. Jag säger också att jag inte tror att det spelar någon roll, det var ett tag sedan jag hade kontakt med Abu Nizar, och hans söner ville inte ens att jag skulle göra reportaget i Aftonbladet från början. När jag sist hade kontakt med Hazir eller Bandidos president minns jag knappt, så länge sedan var det.

Jag säger till henne att även om jag kunde hjälpa henne skulle det vara omöjligt för mig som journalist att blanda mig i. Jag kan ju inte börja medla med utpressare.

Men jag lyssnar gärna på hennes historia och vi bestämmer oss för att ses.

17

MÅNDAGEN DEN 19 mars 2018 skulle bli en dag som Adan aldrig skulle glömma. Den började som vanligt: han vaknade och gick till sin praktikplats på ett företag som reparerade cyklar i Hjällbo. På lunchen hade han bestämt träff på biblioteket i Kortedala med sin kompis Osman som pluggade på folkhögskolan i Hammarkullen och hade lite bättre koll på datorer och teknik än Adan. Adan skulle få hjälp att skriva ut och fylla i några blanketter för att bland annat söka jobb.

När han promenerade mot Kortedala hörde han någon tuta på honom. Det var Osman som kom med bilen. Han stannade och de åkte gemensamt till Kortedala torg. Väl där fanns det ingen parkering. Adan sa då att han kunde stå och vänta med bilen tills en parkeringsplats blev ledig, så kunde Osman gå till biblioteket och starta upp en dator och förbereda. På det sättet skulle de spara tid.

En stund senare backade en bil ut och det blev en plats ledig. Precis när Adan körde fram för att parkera kom en silverfärgad Mercedes framkörande mot samma plats och ställde sig bredvid honom. Föraren i Mercedesen gjorde tecken till Adan att han skulle veva ner rutan. Vilket han gjorde. Föraren visade med fingrarna som en pistol mot huvudet och sa att han skulle skjuta

FAMILJEN

Adan i huvudet om de inte fick platsen. Adan trodde att de skämtade, han skrattade och sa att han hade väntat länge på platsen och hissade upp rutan igen. Då kom båda personerna från den andra bilen fram till honom: den äldre i 40-årsåldern öppnade dörren och sa att de skulle ha parkeringsplatsen, annars skulle han slå Adan sönder och samman. Adan skrattade åt honom igen, då tog mannen stryppgrepp på Adan och tryckte ner honom i sätet. Adan tog tag i handen som försökte strypa honom och fick till slut bort den. Han sträckte sig efter mobilen för att försöka ringa polisen. De båda männen började prata med varandra.

Den ene av männen uppmanade den andre att åka iväg. Föraren gick tillbaka in i bilen och körde en bit bort. Passageraren, som var i 20-årsåldern, stod kvar. Långsamt sa han till Adan:

– Försök inte ringa polisen, lägg telefonen i fickan.

Samtidigt lyfte han upp tröjan och visade en pistol.

Adan körde in på parkeringsrutan och stannade bilen.

När Adan gick ur bilen såg han hur männen kom emot honom. Den äldre hade ett järnrör i handen och Adan började springa allt vad han kunde mot Kortedala torg och biblioteket. När han kom fram till torget hann den yngre mannen ifatt honom och Adan fick en spark i ryggen och ramlade omkull.

I efterhand skulle Adan säga att han mindes hur hans huvud slogs mot en brevlåda och sedan hur han fick fler och fler sparkar. När han hade räknat till 20 sparkar och slag mot huvudet, ansiktet och ryggen tappade han räkningen.

Ett vittne som jobbade på stadsdelsförvaltningen hade lunchmöte på restaurangen precis bredvid där allt hände. Han och en representant från ett fastighetsbolag satt och planerade vilka aktiviteter de skulle anordna för barn och ungdomar kommande sommar.

Vittnet och hans lunchsällskap avbröt misshandeln. Då hade en stor folkmassa samlats och det var upprört på platsen. Folk skrek på somaliska, svenska, engelska och arabiska. Adan var skärrad och sprang blödande in på biblioteket och berättade vad som hänt för Osman. De gick tillbaka ut båda två och möttes då av några kvinnor som sa åt dem att gå därifrån, att akta sig. De hade bråkat med en känd kriminell släkt, sa de. Men Osman gick i alla fall fram och frågade männen varför de hade slagit Adan.

Männen svarade att det var sådant de gjorde, misshandlade somalier. Den äldre av dem gick sedan in på restaurangen och hämtade några knivar ur en besticklåda.

Den yngre hade då tagit fram sin telefon och tagit en bild på Adan.

– Vi ska skicka en person som ska avrätta er. Ni kommer inte överleva detta, sa han och svepte kameran mot Osman.

– Vi kommer att hitta dig i Hammarkullen och vi ska slå och skjuta ihjäl dig.

Sedan sa de namnet på en känd somalisk man som var kriminell och de sa att de skulle gå via honom för att ta reda på vem Osman var.

– Ni somalier är fittor och apor! Vi ska visa vilka vi är, sa den yngre killen.

Mannen var tydlig med att han tillhörde familjen Al Asim och att Osman kunde förvänta sig att dö. Osman blev livrädd.

Flera somalier samlades på platsen och ett vittne hörde hur folk skrek åt Al Asim att åka tillbaka till Hammarkullen.

Sedan hördes sirener och de två männen lämnade snabbt platsen.

FAMILJEN

*

När Adan och Osman senare skulle komma tillbaka till bilen skulle de upptäcka att samtliga rutor var krossade. I en papperskorg bredvid hade någon stuckit ner ett järnrör, samma järnrör som den äldre mannen kommit springande med mot Adan.

Medan de var kvar på torget och väntade på polisen kom en tjej som Osman pluggade med fram och sa att han inte skulle anmäla männen som misshandlat honom. De var farliga och han kunde råka illa ut. Hon berättade vad de hette, att de var far och son, och att om han jävlades med dem så skulle de döda honom.

Polisen på plats började förhöra potentiella vittnen till händelsen. Det fanns flera, bland annat alla som suttit inne på restaurangen och ätit lunch.

Poliserna började prata med Adan och Osman. Adan blödde och berättade chockat om vad som hänt. Att det hade börjat med ett bråk om en parkeringsplats.

De gick undan och pratade bakom Kortedala torg och hela tiden kom somalier fram och pratade med Adan och Osman på somaliska. De såg allvarliga och oroliga ut. Osman översatte för poliserna och berättade att de blev tillsagda att vara försiktiga. Han sa att hans landsmän bara ville hjälpa honom och hade sagt att de precis hade hamnat i bråk med en stor kriminell familj och att det bästa för dem nu var att ta med sig barnen och lämna Göteborg.

– En äldre kvinna stannade mig, hon sa stopp, de kommer göra dig illa. Jag svarade, jag tackar för det, men jag har redan flytt från kulregn i Mogadishu. De får inte göra som de gör, sa Osman.

Både Adan och han hade bestämt sig för att medverka i polisutredningen och berätta vad som hänt.

En av polispatrullerna gick in på lunchrestaurangen på torget och pratade med personalen. De sa att de inte ville bli inblandade i någonting och ville därför inte lämna några uppgifter. Som tur var fanns det kameraövervakning inne på restaurangen, och kamerorna filmade också till viss del på utsidan. Polisen begärde ut de sparade filmerna, men personalen hävdade att de inte kunde lämna ut dem och sa återigen att de inte ville bli inblandade. Om polisen ville ha filmerna fick de kontakta ett företag inne i Göteborg som drevs av två unga killar. Där skulle det finnas backup på filmerna.

När polisen ringde och pratade med företaget fick de reda på att jo, det gick att se hela händelseförloppet på kamerorna och att filmerna mycket riktigt gick att spara.

Men efter 20 minuter ringde de tillbaka. Då hade de pratat med restaurangägaren som hade berättat vilka som fanns på filmerna och han hade uttryckligen sagt att filmerna skulle raderas, vilket företaget hade för avsikt att göra.

Det gjorde förundersökningsledaren, kommissarie Anders Klingberg, rasande, och han begärde en husrannsakan hos företaget för att säkra materialet. Anders Klingberg hade haft hand om tillräckligt många ärenden där Al Asim varit misstänkta som han hade tvingats lägga ner på grund av att vittnen och målsäganden var för rädda för att medverka. Han visste hur viktig teknisk bevisning var i mål som dessa, han visste att filmer kunde vara avgörande för domstolen. Killarna med företaget sa då att om polisen hade en husrannsaktionsorder så skulle de spara filmerna.

Adan och Osman ville fortfarande medverka i målet. De

FAMILJEN

berättade vad som hade hänt, om bråket om parkeringsplatsen, om hur den yngre hade jagat Adan och vad männen hade sagt sedan när Osman kom ut från biblioteket. De berättade att den äldre hade gått in och hämtat en bordskniv ur besticklådan på lunchrestaurangen och hur det hade samlats en massa folk runt dem. Igen hade den yngre mannen lyft på tröjan och visat pistolen han hade nedstucken i byxlinningen. Polisen frågade Osman hur han kunde veta att det var en pistol.

– Jag har erfarenhet av vapen sedan jag bodde i Somalia. Jag såg att det var en svart pistol. Kolven var vinklad så att han enkelt hade kunnat greppa den om han var högerhänt.

Polisen förhörde också den andre mannen som hade lunchmöte på restaurangen när allt hände, han som jobbade på fastighetsbolaget och tillsammans med sitt lunchsällskap från stadsdelsförvaltningen hade avbrutit misshandeln. Mannen hävdade nu att han inte ville vittna, att det var onödigt eftersom allt han gjort var att »stoppa ett bråk«. Poliserna påminde honom då om att han tidigare uppgett att han hade hört rykten om vilka förövarna var.

– Är du beredd att vittna på de uppgifter som du lämnat?

– Nej, jag vill inte vittna. Mina uppgifter är inte viktiga. Det är onödigt för mig att ställa upp och vittna. Ni verkar ju tycka att det här ärendet är stort och viktigt.

– Varför vill du inte vittna?

– Ni har ju redan mycket information. Jag har bara stoppat ett bråk. Jag ser ingen anledning att lägga mig i något så här allvarligt.

– Du har sagt att du har hört ryktesvägen vilka det är som har gjort det här. Vilka personer rör det sig om?

– Det vill jag inte säga. Jag har inga bekräftade uppgifter.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

– Ingen person blir dömd på grund av ett rykte. Det vore intressant för oss att få reda på vad ryktet säger. Kan du inte berätta vilka det rör sig om?

– Jag vill inte peka ut någon. Det är väl smartast att göra så, att inte misstänkliggöra människor.

*

En kort stund efter händelsen vid Kortedala torg stannades 19-åringe Salim Al Asim på en gata inte långt ifrån torget. Han promenerade längs vägen och när patrullen stannade honom och frågade vad han gjorde där sa han spontant att han var i Kortedala med sin farsa. Han luktade marijuana och såg drog-påverkad ut, så polisen tog med honom för kroppsbesiktning. De tog bilder på honom, och han hade på sig svart vinterjacka, en mörkblå huvtröja som var röd i huvan. Han hade svart-grå arbetsbyxor. I sin jackficka hade han en helsvart balaklava i tunt tyg och ett par svarta handskar med kardborreknäppning. Han hade också tre mobiltelefoner: en Iphone, en svart nyare androidmobil samt en äldre knapptelefon. Efter att han drog-testats släpptes han.

*

Polisen hade problem. De hade fått husrannsaksorder att hämta övervakningsfilmerna på företaget inne i centrala Göteborg, men plötsligt ringde en person från företaget upp en av poliserna. Han var rädd och sa att de hade fått information om att det var några killar, vilka visste de inte, som var på väg till dem i detta nu för att se till att de inte lämnade ifrån sig några filmer.

FAMILJEN

Polisen arbetade febrilt och fick tag på en anställd som var på plats på kontoret. Personen i telefonen var skärriad och polisen försökte lugna honom utan framsteg. Han sa att det var personer på väg nu och att han inte visste vad de var kapabla att göra. Om inte polisen kunde garantera hans säkerhet skulle han radera filmerna, skit samma att de hade sagt att polisen skulle få dem i sin husrannsakan. Det var inte värt det.

Polisen skickade omgående två patruller till företaget och försökte desperat lugna personen i telefon.

– Jag känner mig inte säker. Jag raderar filmerna nu, sa han och tryckte bort samtalet.

När polispatrullerna kom fram var allt raderat och polisen hade inte längre några övervakningsfilmer att jobba med. De tog i alla fall med sig hårddiskarna. De visste att filmerna var borta, men tänkte att det kanske ändå fanns en chans att återskapa dem. De hade gjort samma sak med de raderade hårddiskarna från restaurangen, de tog med sig dem och hoppades på det bästa. De visste att de hade duktiga dataexperter på Nationellt forensiskt center, NFC, som ibland kunde ta fram filmat material trots att det var förstört.

*

Det dröjde en tid, men sedan kom beskedet från NFC. Filmerna från restaurangen gick inte att rädda, ägarna hade lyckats förstöra allt bevismaterial från övervakningskamerorna.

Däremot hade det gått att få fram en del av filmerna från företagets hårddiskar. Inte allt, naturligtvis, men tillräckligt mycket för att man skulle se hur Nizar Al Asim gick in på restaurangen och hämtade en bordskniv ur besticklådan.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Polisen hade trots skrämnda vittnen bildbevis på att Nizar och Salim hade varit på platsen. Alla visste att det hade stor betydelse för hur målet skulle sluta.

*

Sju veckor efter händelsen på Kortedala torg, tidigt på morgonen den 7 maj, gjorde polisen husrannsakan på flera adresser. Dels för att hämta Nizar, dels för att leta bevis som kunde föra utredningen framåt. Man åkte till Abu Nizar och hans fru i radhuset, där Nizar var skriven. Där fanns han inte. Då åkte man till lägenheten där frun och barnen bodde, och där hittade man honom. Han fick följa med på förhör. Polisen tog också ett antal sedelbuntar som låg på olika platser i lägenheten i beslag. 18 500 kronor i 200- och 500-lappar från ett kuvert högst upp på en hylla i ena köksskåpet. På golvet i ett av de mindre sovrummen låg 1 640 kronor, och 5 700 kronor låg i innerfickan på en svart Fjällrävenjacka. Det största beloppet hittade polisen i ett kuvert under en madrass på golvet i ett av sovrummen. 63 500 kronor i 200-, 500- och 1000-lappar.

Nizar nekade till brott. Han begärde Ulrik Smedberg som advokat och sedan sa han inte mycket i förhören. Han sa att han gjorde anspråk på pengarna, som var familjens. Sedan svarade han »inga kommentarer« på resten av polisens frågor.

Även hans son, Salim, förnekade brott. Han begärde advokat Edip Samuelsson som försvarare. Salim svarade knapphändigt på polisens frågor, sa att han inte hade varit på restaurangen på Kortedala torg den aktuella dagen, annars svarade han mest att han inte visste eller inte kom ihåg. Han gjorde också anspråk på pengarna och sa att de var hans mammas. Han berättade också

FAMILJEN

att alla som bodde i lägenheten hade jobb och själv jobbade han som personlig assistent. Att han skulle ha misshandlat och hotat två somalier var absurt.

– Har du gjort mig till en Rambo? Jag har inte slagit någon, sa han i förhör.

Både Salim och Nizar anhölls men släpptes två dagar senare.

*

Adan och Osman påverkades starkt av händelsen. När Adan läkarundersöktes hade han ett sår på vänster sida av huvudet, han hade blodvite och var svullen på vänstra ögonbrynet. Han hade ont i ryggen och läpparna var både blodiga och svullna. Dessutom hade han tandvärk. Men det var också en annan sak, och det var bilen. Det var Osmans bil och kostnaden för att reparera de krossade rutorna gick på drygt 14 000 kronor. Det var pengar som Adan inte hade, och reparationen gick inte på försäkringen. Adan visste inte vad han skulle göra. Han levde på försörjningsstöd och gick varje dag till sin praktikplats. Sedan misshandeln hade han inte vågat ge sig iväg till Angered, vilket innebar att han inte hade fullgjort de åtaganden som krävdes för att han skulle få sitt försörjningsstöd.

Men han var ändå fast besluten att gå vidare med sin anmälan, till domstol om det så krävdes.

Osman var lika beslutsam. På frågan om han hade något han ville tillägga i slutet på ett polisförhör svarade han:

– Jag har redan flytt en gång, jag tänker inte fly igen.

Det skulle dröja ett och ett halvt år innan målet hade avgjorts i hovrätten.

18

2011 SEPARERADE HAKIM och Amina och Hakim fick en egen lägenhet. Den låg i Bergsjön, en stadsdel inte alltför långt ifrån Hammarkullen där hans fru bodde kvar med de sex barnen. Lille Ahmad var ännu inte född när Hakim flyttade till Bergsjön. Det var en bra deal och Hakim var nöjd. Han bodde i sin 2:a på 65 kvadratmeter, och kunde samtidigt fortsätta att umgås med barnen och frun. Det var också ett bra upplägg för familjen. Hakim och hans fru tjänade nästan inga pengar, så när de nu separerat fick frun både underhållsstöd, bostadsbidrag, bostadstillägg och försörjningsstöd. Egentligen skulle Hakim betala underhåll för de sex barnen, men han hade inga pengar, och föräldrarna sa till Försäkringskassan att de inte kunde komma överens om vilken summa som Hakim skulle betala, så Försäkringskassan tog kostnaden. Så var det när föräldrar inte kom överens. Det var inte meningen att barn skulle bli ekonomiskt lidande bara för att de råkade ha en fattig pappa.

För de tre yngre barnen som var under elva fick frun 1 573 kronor per månad och barn, för de två äldre 1 723 kronor och för den äldste sonen som fyllt 16 år betalade Försäkringskassan ut 2 073 kronor.

FAMILJEN

Hakim var ofta på Bredfjällsgatan hos sin familj, så ofta att myndigheterna började undra om det i själva verket var så att han bodde där. Sönerna var ofta i bråk, och redan när de gick på lågstadiet hade lärare och rektorer larmat om att situationen var ohållbar. Samma år som frun födde deras sjunde gemensamma barn startade socialtjänsten sin första utredning om deras då åttaårige son Fouad. Flera år senare skulle det gå att läsa i myndighetspapper att »[s]edan år 2012 har fem utredningar inletts utifrån anmälningar från polis och skola om att Fouad utsatt andra barn för hot, trakasserier och misshandel. Han har stängts av från skolan till följd av att skolan inte kunnat garantera elevers och vuxnas säkerhet.«

Fouads två år äldre bror Farid hade det inte heller lätt i skolan. I samma dokument kunde man läsa att »[s]edan år 2011 har två utredningar inletts utifrån anmälningar från polis och skola om att Farid utsatt andra barn för hot, trakasserier och misshandel«.

Eftersom sönerna begick brott och störde i Hammarkullen med bland annat buskörningar med mc på torget och gångvägar, knackade polisen på hos Amina titt som tätt. Polisen stötte ofta på Hakim där. De gjorde husrannsakan när de misstänkte att det fanns droger eller vapen gömda i lägenheten, och ibland gick de bara dit för att prata allvar med Amina och säga till henne att hon måste ha koll på sina ungar. Amina protesterade alltid och sa att sönerna var oskyldiga, hon visade att polisutredningar blivit nedlagda och att hon och barnens pappa hade försökt få hjälp med att byta skola till barnen, men inte fått någon. Socialtjänsten hade heller inte hjälpt dem med att byta bostad och flytta från Angered, sa hon. När polisen ifrågasatte att Hakim var hemma hos familjen hela tiden sa han att han ville vara nära

barnen, för även om de var skilda var det viktigt att han hade en bra relation till dem.

Mellan varandra sa poliserna alltid att det var uppenbart att Hakim alltjämt bodde där, men det var inte en polisiär sak, utan någonting för Försäkringskassan och socialtjänsten. Det var de som betalade ut bidrag.

Men så kom Operativa rådets satsning på myndighetssamverkan mot familjen. Istället för att bara prata med varandra när de fattade misstankar, började poliserna dokumentera saker de såg som normalt inte var polisiära uppgifter, allt för att tjänstemännen på Försäkringskassan, socialtjänsten, Skatteverket, Kronofogden och de andra myndigheterna skulle ha någonting att jobba vidare med.

*

Det fanns flera områdespolisgrupper i Nordost. De jobbade skift, men åkte i princip aldrig på larm. Områdespoliserna jobbade istället riktat mot de särskilt utsatta områdena och polisområdets så kallade fokuspersoner, som familjen Al Asim. Marcus Ekvall var gruppchef för en av områdespolisgrupperna, och det var i hans grupper som Ulf Merlanders »gränssättande och relationsbyggande« skedde i vardagen. När Ulf Merlander pratade om poliserna i yttre tjänst som »får utstå mycket« så syftade han på områdespoliserna.

Marcus Ekvall hade jobbat i Angered i över 15 år och när jag var på Hjällbo polisstation och gjorde intervjuer, gav han mig två exempel på vad gränssättande och relationsbyggande kunde innebära i praktiken.

En dag i augusti var Marcus Ekvall och hans grupp i Hjällbo

FAMILJEN

centrum. Där var också en ung man från släkten Al Asim, och Marcus Ekvall gick direkt fram och visade att han visste vem han var genom att hälsa och tilltala honom med namn. Den unge mannen visste vem Marcus var också och hälsade tillbaka. Mannen hade inte gjort någonting, så det var inte därför Marcus gick fram till honom. Han ville bara visa att polisen kände igen honom.

– Vi rapporterar familjen väldigt hårt. Och jobbar man strategiskt är det nolltolerans, så måste det vara. Men just den här dagen var det mer relationsbyggande.

Några veckor senare träffade Marcus Ekvall på en annan man ur släkten, 24-åriga Ali Al Asim. Den gången var det gränssättande arbete. Poliserna fick reda på att det var ett bråk i Hjällbo och åkte dit. Det var mycket folk på platsen och en man blödde från ansiktet. Plötsligt såg de Ali komma gående. Han bodde egentligen i Frölunda men var ofta i Hammarkullen och Hjällbo hos sina släktingar. När Ali passerade den blödande mannen hörde poliserna hur han sa »vi löser det här själva«. De var inte landsmän och Ali hade sagt till mannen på svenska. Sedan gick han iväg »som en kung«. Alla lämnade honom ifred, berättade Marcus.

Marcus Ekvall stannade honom. Ali brusade upp och blev upprörd när polisen tog tag i honom. Han ifrågasatte vad fan Marcus höll på med och hela Polismyndighetens existens. Ekvall förde Ali åt sidan och sa åt honom att lugna ner sig. När Ali upprört började väsa att Marcus förnedrade honom inför hans släkt förklarade Marcus att han förnedrade sig själv.

– Sedan sa jag att han fick välja om han ville förnedras ännu mer, för om han inte slutade skulle jag ta med honom därifrån och det skulle se fruktansvärt dåligt ut när jag bar in

honom i bilen. Eller så fick han prata som en vuxen människa med mig.

Ali valde att prata. Han berättade att han hade varit på kvällspromenad, och när han såg en folkmassa och någonting som hände hade blev han intresserad och stannade till.

Marcus Ekvall trodde inte på ett ord av vad han sa. Han skrev en brottsanmälan men trodde inte själv att det skulle bli någonting av den. Mannen som blödde sa i princip ingenting när polisen frågade vad som hänt. Han sa bara att det inte var någon fara. Han hade råkat snubbla och gjort sig illa när han ramlade. Någon på platsen sa att det hade varit ett bråk, men ingen kunde peka ut någon inblandad.

*

Sommaren 2018 hade Hakim hyrt lägenheten i Bergsjön i sju år. Om han ens hade bott där någon gång var det ingen som riktigt visste, förutom Hakim själv, och han sa att han hade det. 2018 hade i alla fall Bostadsbolaget fått indikationer från myndigheterna att Hakim i själva verket bodde hos sin fru och deras numera sju gemensamma barn på Bredfjällsgatan. När de började undersöka saken närmare visade det sig att Hakim inte ens var skriven i Bergsjön längre. Han hade sedan ett år tillbaka skrivit sig på samma adress som familjen. Däremot hade han kvar kontraktet på lägenheten i Bergsjön, och den hyrde han ut i andra hand till släktingar, sin frus systerson och systersonens flickvän. Hyresvärden sa att han inte hade tillåtelse att hyra ut lägenheten i andra hand, men Hakim menade att han hade ringt och frågat och fått ett muntligt löfte att det var okej.

FAMILJEN

I mars 2018 skickade hyresvärden ett rekommenderat brev till Hakim på adressen i Bergsjön. Där stod lite förenklat att de hade fått reda på att han hyrde ut lägenheten i andra hand utan tillåtelse, och om han inte såg till att omedelbart sluta göra det skulle han bli av med kontraktet.

Hakim brydde sig inte. Han fortsatte hyra ut lägenheten som om ingenting hade hänt.

Två månader senare skickade hyresvärdens jurist ytterligare ett rekommenderat brev hem till Hakim, den här gången till adressen där han var skriven, Bredfjällsgatan. Där talade man om för honom att han hade sagts upp från lägenheten i Bergsjön och att han hade tre månader på sig att lämna den.

Det innebar att även släktingarna som hyrde lägenheten i andra hand blev av med sin bostad. Det gillade inte systersonens flickvän. Hon menade att hon varit inneboende hos Hakim sedan 2015 och inte alls hyrde lägenheten i andra hand. Hon avslutade brevet till hyresvärdens advokat:

Jag ska inte behöva bli utslängd med mina barn som är ett år och en på tre månader. Min advokat kommer att kontakta dig. Vill du prata med honom så heter han Edip Samuelsson.

Ärendet fick till slut avgöras i hyresnämnden. I oktober hade de sammanträde och Hakims advokat Edip Samuelsson utvecklade hans talan. Från november 2017 till maj 2018 hade Hakim suttit i fängelse för hoten mot Mahmoud. Under den tiden bodde systersonens flickvän ensam i lägenheten, sa advokat Samuelsson.

Edip Samuelsson fortsatte med att berätta att Hakim bodde på två ställen; på Bredfjällsgatan med sin fru och i lägenheten i Bergsjön. Anledningen till att han skrivit sig på Bredfjällsgatan

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

var att han och hans fru ville få äktenskapet att fungera så att de skulle kunna få hem sin yngste son Ahmad som var omhändertagen av myndigheterna.

Samuelsson berättade också att Hakim de senaste tio åren hade haft ett företag i Tyskland tillsammans med släktingar och att han arbetade tre dagar per vecka där. Sedan bodde han en eller två dagar per vecka hos sin fru på Bredfjällsgatan och en eller två dagar i lägenheten i Bergsjön.

Men det hjälpte inte, Hakim blev av med lägenheten i Bergsjön i alla fall. Däremot fick de till stånd en förlikning. Hyresvärden förband sig att ordna ett förstahandskontrakt på en lägenhet till Hakims systerson med familj.

Och under de två månader den unga familjen Al Asim väntade på sitt förstahandskontrakt fick de tillåtelse att bo kvar i lägenheten i Bergsjön.

19

FEM DAGAR EFTER att jag pratat med Maria första gången sitter jag på spårvagnen till stadsdelen där hon har sitt kafé. När jag kommer fram går jag direkt dit. Det ligger på ett torg och på en skylt ovanför entrén läser jag »Café Kaffe«. När jag kommer in frågar en ung leende tjej direkt om hon kan hjälpa mig med något, jag ser mig omkring i den mysiga lokalen som går i mörkt trä och starka färger som klarblått, solgult, grönt och rött. Jag svarar att jag är här för att träffa Maria och slår mig ner vid det närmaste bordet.

En snygg kvinna i min egen ålder med en lång mörk fläta på ryggen, kommer ut genom en dörr bakom kassan. Hon nickar igenkännande och ler och jag förstår att det är Maria. Hon ber mig vänta två minuter, hon ska bara slutföra något, sedan försvinner hon igen.

När Maria kommer tillbaka vinkar hon med handen att jag ska komma bakom disken och vi går in i köket.

Köket är litet med neutralt vita och släta skåpssluckor och en lång bänkskiva där man gör sallader och andra lättare lunchrätter. Det finns en stor spis och ugn. En mikro och en fyrkantig diskmaskin i rostfritt stål står i ett hörn. Innanför köket finns ytterligare ett rum, kontoret. Ett minimalt utrymme med en

dator på ett skrivbord. Mot ena väggen står en mindre soffa, framför skrivbordet en stol. Maria börjar omedelbart att prata på.

Hon frågar om jag tycker att vi ska sitta ute i kaféet så att alla ser oss? Marias kafé har glasrutor stora som väggar som vetter ut mot torget där alla som är i centrum passerar. Om man inte vill bli sedd är Marias kafé det sämsta valet av mötesplats.

– Du bestämmer, säger jag. Mig spelar det ingen roll.

– Vi sitter ute, säger hon beslutsamt. Jag vill inte gömma mig.

Maria pratar fort och mycket. Precis som hon gjorde i telefon. Hon hälsar på nästan alla. Det är många stammisar som sitter där på eftermiddagarna och Maria har drivit kaféet i nästan tjugo år och jobbar så gott som varje öppen dag.

Hon frågar om jag vill ha en ostburek, hon säger att hennes är stadens bästa, en riktig fettbomb i och för sig, men eftersom jag är så smal tycker hon inte att det gör någonting om jag äter smördeg och ost i en salig blandning till lunch.

På kaféet sitter enbart män som dricker kaffe och samtalar.

– Kvinnorna är nästan aldrig med, förklarar Maria och jag går och sätter mig vid ett av borden längst in.

Hon stannar till och pratar med några äldre herrar som sitter runt ett bord. De pratar på en blandning av svenska och serbokroatiska, Marias mamma är »jugge« som hon säger, och hennes pappa »finne« förklarar hon senare.

– Jag är en blandning av allt. Mamma är muslim från Sarajevo, pappa är ateist från Finland. Jag är uppvuxen i Tynnered. Mina föräldrar kom hit på sextioalet, träffades och gifte sig. Jag kom till av en olyckshändelse. Min bror med, hur nu man kan göra två barn av misstag, säger hon sedan.

FAMILJEN

Jag sitter med ryggen mot väggen, med uppsikt över dörren så jag kan se vilka som kommer och går. Dessutom har jag hela tiden ena ögat riktat mot torget för att hålla koll på alla som går förbi de stora fönstren. Jag vill ha fri sikt om någon kommer och attackerar oss. Även jag är färgad av skjutningarna i förorten, och jag skäms över mina fördomsfulla tankar.

– Hemskt, säger Maria när hon kommer och sätter sig. Hon nickar mot en av de äldre männen några bord bort.

Hon serverar mig bureken på en tallrik och håller upp ett glas vatten från en flaska som står på bordet.

– Hans ena son tog livet av sig nyss. Speltorsk. Han kör svarttaxi för att klara sig. Det gör förresten hela gänget runt bordet där.

Orden flödar ur munnen på Maria och det är fascinerande att lyssna på henne. Vi är ungefär lika gamla men har levt helt olika liv. Hon föddes i Göteborg, jag i Luleå. Hon är uppvuxen i en stad, jag i en by med 500 invånare i Norrbotten. Jag bor i innerstan och hon i förorten. Hon har alltid varit egenföretagare, jag alltid anställd.

Hon berättar om när hon köpte kaféet. Hon var så glad, det var i början av 2000-talet och hon fick ta över lokalen och göra den till sin. Hennes ex-makes familj stod för finansieringen. Maria var 22 år, hade gått hotell- och restauranglinjen på gymnasiet. Hon var nygift och kär.

Vi sitter länge och pratar. Maria berättar återigen om hur hon hamnade i utpressningssituationen och vi pratar om möjliga lösningar. Jag säger att hon måste vända sig till polisen. Maria säger att hon måste lösa det själv, och kan absolut inte gå till polisen.

*

Efter en och en halv timme bryter jag och Maria upp. Jag ska ta spårvagnen hem, men det vill inte Maria. Hon tror att det kan vara farligt för mig om fel person har sett oss tillsammans. Istället går vi till hennes bil som står parkerad utanför sporthallen bredvid där kaféet ligger och hon skjutsar mig in mot stan. När vi kommer ut på motorvägen börjar hon titta i backspeglarna hela tiden.

– Nu är det en bil till höger där som jag är jättenojig över, säger hon.

– Vilken? Den där svarta? frågar jag.

– Ja. Får se om han fortsätter ... Det är så genomskinligt. Det var så här den där andra bilen följde efter mig till Högsbo. Men den gången såg jag den inte förrän det var försent. Det var för att jag inte var uppmärksam och tittade mig omkring.

Maria syftar på när hon blev förföljd av en person ett par veckor tidigare. En man gick ur bilen och stod sedan och stirrade på henne när hon var och fikade med sin kusin. Hon vet fortfarande inte vem det var.

Maria tittar hela tiden i backspeglarna. Hon byter snabbt fil.

– Ser du, nu kommer han där igen, fast på den här sidan då.

Maria accelererar ytterligare.

– Ska vi låtsas åka till Hisingen och se vad som händer? Men det är sådana köer ... Vi kan se vad som händer om vi vänder fort, säger Maria.

Efter en stund försvinner den svarta bilen ur backspeglarna. Förmodligen var det bara en slump att han låg efter oss, vi är ju trots allt inte ensamma om att åka från förorten in mot stan den här tiden. Det håller Maria med om.

FAMILJEN

- Nej, han är inte efter oss. Jag är lite paranoid.
- Ja, det är du, svarar jag och känner mig minst lika paranoid.

20

TIDIGT PÅ MORGONEN den 27 juli 2018 gick två civilklädda polismän med en hund mot förrådslängan i källaren under niovaningshuset på Bredfjällsgatan. De försökte röra sig så diskret som möjligt för att inte dra till sig uppmärksamhet. I tre veckor hade de haft telefonavlyssning på de tre äldsta bröderna Al Asim och nu var det dags. Varje huskropp hade tre portar, med 31 lägenheter i vardera, och på balkongerna syntes parabolerna vända mot satelliter som gjorde det möjligt att se tv-program från hela världen. Det bodde över 500 personer på Bredfjällsgatan.

Pelle Ylipuranen och Marcus Ekvall var erfarna poliser och hade varit på adressen flera gånger förut. Detta var heller inte första gången som de hade anledning att uppsöka källarförråden som låg i kulverten under huset.

Ett och ett halvt år tidigare hade polisen gjort en husrannsakan i förrådslängan efter hoten mot flyktingpojken Mahmoud. Polisen var då på jakt efter den kalasjnikov som Mahmoud hade sett i en bil som tillhörde familjen Al Asim.

När polisen då, i december 2016, letade igenom förråden hittade de tre pistoler, andra vapendelar, magasin och hagelpatroner i ett förråd. I ett annat låg en kalasjnikov och en väska

FAMILJEN

med cannabis, och i ett tredje, ett dubbelförråd, hittade polisen en isärtagen pistol och magasin. Där fanns också Hakim och Aminas barns skolsaker, en träsak med namnet »Salim« ingraverat, skolböcker som var märkta »Farid« och »Samir«. Det stod också en moped i ett förråd på vilken det låg en teckning med namnet »Samir« på.

Men trots den till synes starka bevisningen gick det aldrig att binda någon till vapnen. Många hade tillgång till förråden, och polisen fick snopet se på när åklagaren lade ner utredningen.

*

Ylipuranen och Ekvall tog stentrappan ner till källaren och öppnade den tunga blå branddörren som var olåst.

Direkt till höger innanför branddörren fanns en vit omärkt källardörr i metall som ledde till förrådslängan de var ute efter. De tryckte på strömbrytaren och såg de tio förråden i olika storlekar som ursprungligen var avgränsade från varandra med hönsnät från golv till tak. Dörrarna var gjorda i samma material. Flera av förråden hade dock byggts om med trä- och pappskivor och var numera helt insynsskyddade.

De båda poliserna gick direkt fram till det förråd där de skulle göra husrannsakan, drog på sig vita galonhandskar, tog fram bultsaxen och knipsade enkelt upp hänglåset. Sedan gav de hunden kommandot: Sök.

Det första fyndet tog bara några sekunder för hunden att hitta.

*

På våren 2018, några månader innan tillslaget mot förrådet, skickade Ulf Merlander in tillståndsansökningar till Länsstyrelsen om att få sätta upp övervakningskameror i Hammarkullen, Hjällbo och Bergsjön. Hisingspolisen hade redan placerat kameror i både Biskopsgården och Länsmansgården, så Merlander hyste goda förhoppningar om att få ansökningen godkänd även för Nordost.

Det var ingen liten sak att dygnet runt och i realtid kameraövervaka stadsdelens befolkning, om man såg till den personliga integriteten. Men en undersökning som Bostadsbolaget hade gjort visade att över 80 procent av deras hyresgäster ville ha kameror uppsatta i alltifrån tvättstugor till garage och trapphus. De boende sa att det handlade om trygghet.

I Hammarkullen ville myndigheterna och bostadsbolagen gå längre än på många andra platser. Här var det inte frågan om några kameror som bara spelade in material som raderades efter en kort tid. Nej, här ville man sätta upp övervakningskamerornas Rolls Royce, med teknik från USA, som bandade dygnet runt med knivskarp skärpa och där händelseförlopp gick att följa i realtid från en central inne i polishuset.

– I andra fall har man kameror som sparar bilder till en hårdisk, men här realtidsbevakar man gatorna, ungefär som att ha 15 badvakter vid en simbassäng, beskrev en representant för Bostadsbolaget de nya kamerorna.

Det var inte så att samhället hade lämnat Hammarkullen vind för våg fram till år 2017 när Operativa rådet beslutade om myndighetssamverkan. Det var bara det att satsningarna inte hade gjort situationen i stadsdelen bättre. Det mesta gick åt fel

FAMILJEN

håll, trots att man hade satsat miljoner och åter miljoner kronor i olika projekt och åtgärder.

Man hade testat föräldravandringar i samarbete med föreningar, kommunen och polisen. En grupp människor promenerade genom området på kvällen och natten för att på så sätt öka andelen vuxna ute på gator och torg, vilket i sin tur skulle öka tryggheten. Polisen hade jobbat med volontärer, frivilliga i stadsdelen som skulle finnas till hands och framför allt informera invånarna i Hammarkullen om trygghet. Projektet Människan bakom uniformen hade funnits i flera år. Personal från polis, ambulans och brandkår besökte skolor och fritidsgårdar och pratade med ungdomar om sina jobb. Tanken var att om ungdomarna såg att det fanns människor bakom uniformen skulle det sedan vara svårare att kasta sten på räddningstjänst, ambulans och polis som kom in i stadsdelarna när det brann eller någon var skadad. Polisen hade också startat grupper och stod i ständig dialog med stadsdelens trossamfund som hade stort inflytande i både Hammarkullen och i de andra stadsdelarna i Angered. Syftet var att om man hade med sig de religiösa ledarna skulle de kunna sprida vikten av trygghet och ordning i stadsdelen.

Angered var en av de första platserna i landet att använda sig av den så kallade SSPF-modellen. SSPF var en förkortning av skola, socialtjänst, polis och fritid, och var ett sätt för myndigheterna att träffas och prata om specifika ungdomar i riskzonen på ett mer informellt plan. Det var förbjudet för myndigheter att samköra register och genom SSPF-möten hittade man ett sätt att undvika att ungdomar man behövde hålla koll på hamnade mellan stolarna. Innan SSPF infördes kunde ibland polisen ha ungdomar efterlysta för grova våldsbrott, men ingen i skolan

ringde polisen när ungdomen kom dit eftersom man helt enkelt inte kände till efterlysningen.

Även allmännyttan, de kommunala bostadsbolagen, hade under flera år ställt upp och gjort sitt för att minska brottsligheten och öka tryggheten.

Men inget av detta hade hjälpt i Hammarkullen. Och nu började realtidsövervakning av stadsdelens invånare kännas som ett nödvändigt alternativ.

*

Onsdagen den 18 april 2018 monterades övervakningskamerorna upp.

I Hammarkullen placerades tre kameror på Hammarkulletorget, tre sattes på andra ställen där polisen bedömde att många brott begicks och tre kameror monterades på fasaden på husen på Bredfjällsgatan.

Samma dag som företagets montörer var i stadsdelen med sina liftar och monterade kamerorna högt i skyn ringde det i polischef Ulf Merlanders mobil:

– Ulf, varför sätter du upp kameror på mitt hus? frågade den irriterade rösten i andra ändan.

– Ditt hus? Det är väl inte ditt hus. Det bor ju närmare 500 personer där. Det är Bostadsbolagets hus.

– Varför sätter du upp kameror på mitt hus?

– Samir, det är för tryggheten. Du vill väl också att det ska vara tryggt där du och din familj bor?

17-årige Samir Al Asim, pojken som hade dömts för hoten mot Mahmoud under Gothia cup, bodde på Bredfjällsgatan.

Polisen var nöjd med sitt nya arbetsverktyg. Från grupp-

FAMILJEN

chefsrummet på polishuset i Hjällbo kunde man få en bra överblick över hur det såg ut i stadsdelarna Hjällbo, Hammarkullen och Bergsjön. Inte för att någon polis hade tid att sitta där och kolla på vad som hände i realtid, men man slängde alltid ett öga på skärmarna innan man åkte ut och patrullerade. Var det folktomt i Hjällbo centrum men fullt av ungdomar som stod och hängde på Hammarkulletorget, valde man att åka till torget istället.

Syftet med kamerorna var inte bara det. Bildmaterialet spardes automatiskt i 60 dagar och kunde användas i efterhand som bevis i utredningar och i domstolsprocesser. Men för att värna medborgarnas integritet så loggades all användning av kameraplattformen.

I ansökan till Länsstyrelsen hade Ulf Merlander beskrivit varför det var så viktigt att få kameraövervakning. Det stod att kamerorna skulle hjälpa till att förebygga, förhindra och avslöja brott. Det skulle bli lättare att avbryta pågående brott eftersom det gick att se när de hände. De skulle också automatiskt vara ett hjälpmedel i utredningar och vara bra bevisning av brott genom högkvalitativt bildunderlag. På det sättet skulle förut-sättningarna bli bättre för polisen att på ett effektivt sätt leda och fördela de polisiära resurserna som fanns att tillgå.

Och kanske framför allt: kamerorna skulle öka såväl den upplevda som den faktiska tryggheten i stadsdelarna. Det var Ulf Merlander och de andra poliserna övertygade om.

*

Fredagen den 20 april, två dygn efter att kamerorna monterats upp, slocknade tre av de nio bildskärmarna inne i polishuset

som var kopplade till övervakningskamerorna i Hammarkullen. Ingen hos polisen upptäckte skadegörelsen när det hände, men dagen därpå kunde man se exakt vilken tid kamerorna som filmade Bredfjällsgatan hade slocknat, klockan 21.40.

När tekniker åkte ut till Bredfjällsgatan och undersökte vad som hänt, insåg man att de som gjort sabotaget visste vad de varit ute efter.

Längst in i åttavåningshusets källare låg en kabelstege nedriven och en enda fiberkabel var avklippt, den som gick till övervakningskamerorna.

*

När poliserna Ylipuranen och Ekvall gav hunden kommando skuttade den snabbt fram till en väska som låg i ett av förråden. Poliserna var noga med att ha på sig de vita galonhandskarna när de öppnade väskan och tog upp innehållet: en haschkaka och vita tabletter, som de antog var Tramadol, ett syntetiskt narkotikaklassat läkemedel som liknar morfin och heroin. Inom sjukvården användes det som smärtlindring, och det var en vanlig drog på gatan.

De fortsatte söket i ett annat förråd där stora träskivor var uppsatta för att förhindra insyn. Utanför luktade det starkt av marijuana, och hunden började direkt hoppa upp mot skivan och markera.

Polismännen knipsade upp hänglåset som satt i dörren. Mellan de uppskruvade skivorna i förrådsburen och hönsnätet hittade de nästa fynd: vakuumpförpackade paket med hasch och förpackningsmaterial, små plastpåsar, så kallade zippåsar.

I en svart skruvdragarlåda direkt in till vänster låg flera små

FAMILJEN

påsar med färdigpackat kokain nedpetade i ett av facken. Längst in i hörnet, bakom en svart moped, fanns en kvadratisk papperskartong med två guldfärgade lampskärmar i.

När poliserna lyfte på lampskärmarna och tittade på botten av kartongen låg där mer än tio kilo bruna haschkakor – prydligt vakuumpförpackade täckte de hela botten av kartongen.

Bara några meter bort låg ett tredje förråd som poliserna var intresserade av. Där fanns en vakuummaskin för hantering av större mängder narkotika. I förrådet stod också ett skrivbord med en stol. I översta lådan låg en våg och kokain. Förrådet verkade vara inrett som en plats där man enkelt kunde sitta och packa och förvara narkotika till kunder.

De båda poliserna var inte förvånade. Det var just den här misstanken som gjorde att de hade haft avlyssning på Hakim och Aminas tre äldsta söner de senaste veckorna. Genom underrettelser och spaning tyckte sig polisen veta att det var familjen Al Asim som stod för narkotikaförsäljningen i Hammarkullen och Angered sedan flera år tillbaka. Och den här gången verkade det som att de skulle kunna binda dem till en större mängd narkotika. Polismännen var noga med att byta galonhandskar och munskydd flera gånger under tiden de arbetade i förråden. De ville inte ge någon advokat chansen att i efterhand anklaga dem för att ha kontaminerat det ena eller det andra. De visste att om de bara var smarta och inte klantade till det skulle bevisen de samlade den här dagen kunna räcka ända in i rättssalen.

De vanligaste försäljningsmängderna på gatunivå av både marijuana och hasch är fem gram, vilket ofta benämns som »en hel«. Ibland saluförs även påsar med 2,5 gram och kallas då för »en halv«. »En hel« kostar mellan 500 och 600 kronor, medan »en halv« kostar omkring 250 kronor. Tidigare var det ofta

tillgång och efterfrågan som avgjorde priset på gatan. Så är det inte längre, det som betyder något är hur ofta man köper. En stamkund får bra pris och bra grejer. En person som bara köper någon enstaka gång riskerar att bli blåst och få betala fullt pris för en mindre mängd marijuana än utlovat.

Senare, när Nationellt forensiskt centrum, NFC, var klar med sin analys av den beslagtagna narkotikan, visade det sig att polismännen hade hittat över tolv kilo hasch och drygt 100 gram kokain i förrådslängan. Kokainet är långt dyrbarare på gatan än vad cannabis och hasch är, särskilt kokain av den sort som legat på Bredfjällsgatan. NFC uppmätte halten i det beslagtagna kokainet till mellan 83 och 98 procent, vilket räknas till en »speciellt hög halt« när man kollar i NFC:s tabeller. Den genomsnittliga halten i beslagtaget kokain i Sverige ligger på mellan 25 och 30 procent, och om man räknade med att Bredfjällskokainet blandades ut tre gånger innan försäljning så låg värdet på gatan på över 300 000 kronor.

När Pelle Ylipuranen och Marcus Ekvall hade varit nere i förråden, gjort husrannsakan och dokumenterat allt de sett och rört vid, stod de en stund utanför porten på Bredfjällsgatan och lade upp en plan. De förstod att personerna de var ute efter förmodligen låg hemma och sov och att de förmodligen inte heller skulle säga någonting i förhör.

Medan de ringde efter förstärkning snackade de ihop sig och kom överens om att det viktigaste var att de kunde binda kyllarna till förråden, gärna genom deras nycklar och mobiler. De skulle försöka ställa frågor till föräldrarna i förbifarten så att de bara skulle svara, inte så att det verkade som ett förhör, för det var det ju inte heller, utan mer som att det var naturliga frågor där svaren sedan skulle gå att använda som bevis emot dem.

FAMILJEN

När poliserna kände sig trygga med sin plan gick de in i porten och tog hissen upp till tredje våningen. De knackade på dörren där de varit många gånger förut. Klockan hade hunnit bli 12.00. De ropade att det var polisen. Efter en stund hörde de fotsteg inifrån lägenheten och Hakim, som var villkorligt frigiven, öppnade tillsammans med 17-årige sonen Samir.

Polismännen hälsade och de gick alla in i lägenheten och satte sig i vardagsrummet. Mamma Amina och storebror, 22-årige Said, kom in och frågade vad det var som hade hänt. Ekvall berättade varför de var där och att de hade hittat narkotika i familjens källarförråd. Said och Samir skulle gripas misstänkta för grovt narkotikabrott och var tvungna att följa med till arresten. Bröderna såg oförstående ut och protesterade. De sa att de inte hade gjort någonting. Föräldrarna protesterade också. Mamma Amina klagade högljutt och sa att polisen inte hade bevis för att hennes söner hade gjort det polisen nu påstod. Polisen var bara ute efter dem på grund av deras efternamn.

Ylipuranen vände sig mot Samir och frågade var hans saker var. Samir svarade surt att han inte hade några saker. Då frågade han om det var Samir som sov på madrassen på vardagsrumsgolvet. Han sa nej.

– Är det här dina saker då? frågade Ylipuranen och pekade på en Peak Performance-jacka och några mobiltelefoner som låg bredvid madrassen.

Samir svarade återigen nej. Han var inte det minsta intresserad av att hjälpa polisen.

Polisen satte på honom handfångslen och förde ner honom till den väntande polisbussen.

När Samir hade gått vände sig poliserna till pappa Hakim och frågade vem som sov på madrassen i vardagsrummet, och

Hakim sa att det var Samir. Hakim svarade också jakande när poliserna frågade om mobilerna som låg bredvid madrassen. Ja, de var mycket riktigt Samirs mobiler. Amina bekräftade också att det var Samirs saker.

När de sedan tömde jackfickorna hittade de Samirs id-kort, kontanter, monteringshandskar och en balaklava. I fickorna låg dessutom nycklar som senare visade sig passa till ett av hänglåsen som de hade klippt upp för att komma in i förrådet där narkotikan låg. Samir hade också nyckeln till motorcykeln som stod i förrådet i sin ficka.

– Vem sover i det här rummet?

Mamma Amina sa att rummet innanför köket var Saids och hans flickvän Dianas. I rummet låg en axelremsväska på sängen. Den innehöll nycklar som passade till förrådet där kokainet och förpackningsmaterialet hade hittats. De hittade också Saids id-kort och kläder och annat som de antog tillhörde Said och hans flickvän.

När Marcus Ekvall och Pelle Ylipuranen lämnade lägenheten hade de gripit 17-åriga Samir och 22-åriga Said Al Asim misstänkta för grovt narkotikabrott. De hade också med sig kontanter, jackor, nycklar samt över tio mobiltelefoner med kontantkort och väskor i beslag.

Men de hade hoppats på mer, för den mest tongivande personen i narkotikaförsäljningen var inte där. Den tredje brodern var fortfarande på fri fot när de lämnade lägenheten på Bredfjällsgatan.

FAMILJEN

*

Det skulle visa sig vara lättare än de trott att hitta den tredje brodern. Så fort polisen hade lämnat lägenheten på Bredfjällsgatan med de två gripna bröderna i handfångslen, ringde pappa Hakim sin 20-åriga son Salim. Han berättade upprört vad som hade hänt. Mamma Amina grät i bakgrunden.

Efter att polisen hade gjort flera husrannsakingar på hösten i familjens lägenhet på Bredfjällsgatan, och när socialtjänsten till sist kom och tvångsomhändertog hans tre yngre bröder, fick Salim och hans fru nog. De bodde också i lägenheten hos föräldrarna med sina två små barn, och ville inte riskera att socialtjänsten skulle få för sig att även omhänderta dem. Salim och hans fru hittade ett fint ljusgrått trähus med en stor altan och trädgård att hyra på en idyllisk villagata i Alafors, ett litet samhälle med knappt 1 500 invånare i en annan kommun längs med Göta älv, två mil norr om Angered. Familjen trivdes och Salim sa att det kändes tryggt och bra för barnen att bo där. Eftersom det var en annan kommun riskerade de inte att socialtjänsten i Angered kom och knackade på dörren heller.

Salims fru var mammaledig och fick föräldrapenning från Försäkringskassan; med hennes inkomst och ett bostadsbidrag klarade de sig bra. Och varför skulle de inte göra det? Om polisens misstankar stämde så drog Salim in en ansevärd summa pengar varje vecka på försäljning av narkotika. Vad Salim och hans två bröder inte visste var att polisen sedan en tid tillbaka hade haft telefonavlyssning på dem. Kvällen innan hade de hört att Salim ringt sin lillebror Samir och sagt till honom att de var tvungna att göra ett viktigt ärende. De skulle hämta grejer. Samir fick instruktioner att han skulle ta mc:n och köra till

parkeringen bakom »sola«. Han skulle komma ihåg att ta på sig handskar. Sedan skulle han vänta på Salim på parkeringen och se till att ingen såg honom, för han skulle gömma grejerna.

Polisen var säkra på att det de hade hört på avlyssningen betydde att Salim gav order till sin lillebror att flytta knarket från förråden och gömma det någon annanstans.

Direkt efter att Hakim ringt och berättat att Salims två småbröder var gripna slängde sig Salim i bilen och körde de två milen till Angered i hög hastighet. När han kom fram gick han, hans mamma och pappa ut och satte sig på gården och pratade.

I förhör skulle han sedan berätta att han satt och tröstade sin mamma som var helt förtvivlad över vad som hade hänt. Efter en stund åkte Salim, hans farbror och hans svåger till Fiskebäck för att bada. När de åkt en bit upptäckte Salims farbror att han glömt sitt körkort, och de vände då tillbaka mot Hammarkullen. När de var mellan Hjällbo och Hammarkullen stoppades de av polisen och Salim greps odramatiskt.

Några timmar senare satt han i det första polisförhöret. Förhørsledaren inledde förhöret med att berätta att Salim var misstänkt för grovt narkotikabrott.

– Du har rätt att ha en försvarare närvarande vid förhör, är det någon särskild du önskar?

– Edip Samuelsson.

– Om du inte skulle få Edip finns det någon annan du önskar istället?

– I så fall får Edip Samuelsson anlita någon annan i sitt ställe.

– Du har också rätt att inte svara på mina frågor. Hur ställer du dig till misstankarna du delgivit om grovt narkotikabrott?

– Jag förnekar brott. Jag önskar en advokat vid min sida innan jag svarar på fler frågor.

FAMILJEN

*

När advokat Edip Samuelsson anlönt höll polisen det andra förhöret med Salim Al Asim. Inledningsvis svarade han på polisens frågor. Han berättade bland annat att han inte bodde på Bredfjällsgatan längre. Han och hans fru och deras två barn hade flyttat ifrån föräldrarnas lägenhet i mars. Anledningen var att det blev problem med myndigheterna: efter att hans tre småbröder blev omhändertagna vågade Salim inte riskera någonting.

Polisen var intresserad av källaren där de hade hittat knarket. Förhørsledaren frågade honom om förråden som var kopplade till föräldrarnas lägenhet. Salim sa att han inte visste om det fanns några förråd till lägenheten längre, Inte sedan polisen hade hittat vapen, bland annat en kalasjnikov, i ett förråd något år tidigare. Han sa att hans mamma förvarade lite saker i hans hus nu, och att det skulle kunna vara ett tecken på att det inte fanns något förråd till lägenheten längre.

Polisen talade då om för honom att hans bröder var kopplade till två av förråden på Bredfjällsgatan, där de hade funnit hasch och kokain. Salim sa att han inte hade någon koll på det, han hade ju som sagt flyttat därifrån, och utöver att hälsa på familjen någon gång ibland så var han aldrig där.

Då berättade polisen att man hade haft telefonavlyssning på de tre bröderna ett tag, och att de bland annat hade kunnat höra hur Salim den 26 juli sa till lillebror Samir att de skulle göra ett viktigt ärende, att de skulle hämta grejer. Samir skulle ta motorcykeln till parkeringen bakom »sola« och möta honom där.

Polisen sa att de trodde att Salim och Samir skulle flytta ett parti knark. Salim försäkrade dem om att det samtalet handlade om att de skulle sola solarium. Det finns ett solarium i Ange-

reds centrum, som kallades »sola«, sedan blev det i och för sig ingenting med det, för Samir ångrade sig. Att Salim uppmanade Samir att ta på sig handskar var bara för att hans lillebror måste skydda sig när han kör mc.

Poliserna undrade också vad Salim menade när han pratade om att han var »under huset«.

– Att jag är på gården utanför. Det kan ni se på övervakningskamerorna, va? svarade han.

Sedan förklarade Salim att han faktiskt hade varit nere i källaren fem dagar tidigare. Han behövde en tång för att fixa sin mc och åkte då till Bredfjällsgatan för att låna en av sin lillebrors kompis. Eftersom tången fanns i källaren gick de ner dit, och hans lillebror tog fram tången ur en verktyglåda. Salim tänkte dock inte på hur det såg ut där nere, om det var något särskilt. Han gick ju bara ner för att hämta tången.

*

Det dröjde tolv dagar tills polisen höll nästa förhör med Salim. Under tiden satt han häktad med restriktioner. Han fick varken ta emot samtal, besök eller på annat sätt ha kontakt med omvärlden. Inte titta på tv eller läsa tidningar. Då hade Salim bestämt sig. Han ville inte svara på fler frågor. Advokat Edip Samuelsson satt med vid förhöret.

– Med all respekt så har jag valt att inte kommentera någon av de frågor jag kommer att få vid förhör. Jag kommer att ge mina förklaringar och min berättelse i samband med förhandling i tingsrätten, sa han.

Polisen ställde tappert sina frågor ändå, men Salim upprepade bara samma svar om och om igen.

FAMILJEN

Det var ingen slump att Salim planerade att vara tyst till rättegången. Det var en uttänkt plan och anledningen var att han inte ville snärja in sig i en massa svar och resonemang innan han visste vad polisen hade för bevisning mot honom och bröderna. I god tid innan åklagaren väckte åtal skulle hon skicka ut förundersökningen i sin helhet på så kallad delgivning. Alla inblandade hade rätt att ta del av polisens utredning och den bevisning som fanns mot dem.

När han väl läst förundersökningen kunde han och hans advokat i lugn och ro lägga upp försvaret utifrån vad som stod där. Bevisen och det som sas i rättegången var det viktiga för domstolen.

*

I november 2018 åtalades de tre bröderna för grovt narkotikabrott och den 13 december, på Luciadagen, fann tingsrätten dem skyldiga.

Salim och hans advokat Edip Samuelsson hade gjort sitt bästa under rättegången för att försöka få domstolen att förstå att det inte var hasch, marijuana och kokain de hade pratat om på telefonavlyssningen när de pratade om »brunt« och »grönt« eller »ladd«, »cola« och »gubbar«. Det hade i själva verket handlat om Tramadol och det potenshöjande medlet Viagra.

Advokaten gjorde en detaljerad sakframställan om användning, färger, former, priser med mera beträffande Viagra och Tramadol, men tingsrätten trodde inte på dem. Domstolen menade att förklaringarna var efterhandskonstruktioner och de tre bröderna dömdes till fängelse. Said fick fem år, Salim och Samir som var under 21 när brotten begicks hade straffrabatt

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

och dömdes till 3 år och 9 månader, respektive 2 år och 6 månaders fängelse.

Nu hade Hakim och Amina Al Asim de tre äldsta sönerna i fängelse, och de tre yngsta var tvångsomhändertagna enligt LVU. Kvar hemma fanns den 21-åriga dottern.

21

TULLVERKETS UNDERRÄTTELSEENHET I Västs uppdrag var att ha koll på allt från kriminella gäng i Göteborg till spritsmugglare i Värmland. Familjen Al Asim var egentligen en ganska liten del av deras verksamhet, men även de små pusselbitarna var viktiga, därför satt verkets underrättelserepresentant med på samverkansmötena hos polisen i Hjällbo varannan onsdag.

Särskilt värdefullt för Tullverket var information om alla personnamn och företagsnamn som de kunde mata in i sina egna system och »lägga spärrar« på. Att lägga en spärr betydde att varje gång ett företag eller en person med en spärr beställde en legal försändelse från ett icke-EU-land, larmade systemet och Tullverket fick ett automatiskt meddelande om att det här kanske kunde vara någonting man borde kontrollera.

Det var det som hände när Said Al Asim hade beställt en container elscootrar från Kina. Det fanns egentligen ingenting misstänkt med lasten, förutom att en person med namnet Al Asim hade gjort beställningen och stod på ordern. Det räckte för en kontroll.

– Vi stoppade containern för vi tänkte att det kanske kunde vara narkotika i den, men det var det ju inte, berättade en kvinna som arbetar med underrättelser på Tullverket.

När myndigheten kontrollerade lasten noggrant upptäckte de att elscootrarna inte var godkända och elcertifierade som de måste vara för att få säljas i Sverige. Tullverket beslagtogs lasten, vilket blev en stor ekonomisk förlust för familjen Al Asim.

Ett annat exempel var när Abu Nizars son Hassan dömdes för smuggling efter att ha beställt 150 tårgasburkar och 15 springknivar, fem med knogjärn, från Kina. Han sa att han inte visste att han hade varit tvungen att anmäla varorna till Tullverket. Varorna skulle han egentligen ha hämtat ut på Arlanda och i Malmö.

Vid den första beställningen av tårgasburkarna sa han att han hade hjälpt en vän som hade problem att beställa från tyska Amazon. Den andra försändelsen med 100 tårgasburkar beställde han för att »tjejerna i hans familj och stora släkt skulle ha dem att skydda sig med«.

Knivarna skulle han sälja till samlare. Om Tullverket inte hade varit med i myndighetssamverkan skulle ingenting med de försändelserna ha verkat misstänkt och både Hassan och Said skulle ha klarat sig.

– Men är det inte lite oschysst att göra så. Familjen säger ju att det bara är på grund av deras namn som myndigheterna är efter dem? undrade jag.

Kvinnan på Tullverket svarade att lite så är det. Samtliga i släkten Al Asim åkte med på en sådan här myndighetsgemensam satsning. Även de oskyldiga. Men hon sa att det inte kunde hjälpas.

– För det är ju inte så lätt att veta vilka som är okej och vilka som inte är det.

Hon sa att för Tullverkets räkning är det bra att vara med i myndighetssamverkansprojektet, just för att det ständigt kom-

FAMILJEN

mer upp nya namn och företag som myndigheten annars inte hade haft koll på, företag som kanske vid första anblicken inte var kopplade till familjen, men ändå var det, eftersom de tillhörde andra som hjälpte familjen i affärer eller var släkt på långt håll. All sådan information var svår, eller omöjlig, att få tag i utan de andra myndigheternas hjälp.

För Tullverket var till exempel spaning i området Partihallarna, där bland annat Al Asim och andra grossister hade sina verksamheter, inte att tänka på, även om Tullen till skillnad från till exempel Försäkringskassan hade en spaningsverksamhet.

– De som vistas i Partihallarna märker direkt om de ser någon som inte hör hemma där, så det är meningslöst att vara där och spana. Det görs ju vissa insatser i området och vi har varit med på en del, men det är mycket som man låter pågå där.

Den stora vinsten med myndighetssamverkan var den samhällsekonomiska, menade hon. Att myndigheterna kommer åt kriminalitet, bidragsfusk, barn som far illa, skattebrott och att det säljs en massa varor på den svenska marknaden som är farliga eller åtminstone inte godkända.

– Även om inte vi haft så många ärenden på Al Asim just, så blir man ju jätteglad när man hör att de andra myndigheterna når resultat.

*

Det verkade dock som att just Hassan Al Asim inte blev skrämmd av att Tullen tog hans tårgasburkar och knivar. Han fortsatte ta in olagliga knivar i landet, troligtvis under ett annat namn. I september 2019 stod han på Kvibergs marknad i Göteborg

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

och sålde samma slags springknivar som Tullen hade beslagt. Hassan Al Asim hade 33 springknivar till försäljning på marknaden och åtalades för brott mot lagen om förbud beträffande knivar.

22

FÖRORTSTORGET DÄR MARIAS kafé ligger är litet. Kaféet är i hörnet av en lång, glastäckt gång med affärslokaler på varje sida. Flera av lokalerna gapar tomma.

– Det är inte likadant här nu som för tjugo år sedan, säger Maria när vi går på torget en solig dag i maj. Du vet, då hade vi Duka och Interflora här. Det är faktiskt en jätteskillnad, då var det jättebra. Och nu ska de här också stänga. Jag hörde att de är less på alla rån.

Hon nickar mot en klockaffär.

Maria har bestämt sig för att lämna stadsdelen. Hon ser inga andra alternativ.

Maria berättar att hon har offrat allt för kaféet. Hon har aldrig kunnat göra sådant som andra gör, som att skjutsa dottern till gymnastikträningen eller till kompisar. Sådant ordnar Marias mamma. En gång när hon dök upp på dotterns träning frågade folk vem hon var eftersom de aldrig hade sett henne förut.

– Som jag slitit för kaféet i alla år. Tjugo år! För vadå? Att nu tvingas lämna allt för att slippa bli mördad?

Vi står i köket, dit bara personalen har tillträde. Utanför är det fullt med liv, det är lunchtid. Jag ställer samma fråga som

jag gjort flera gånger sedan den där första gången vi pratades vid på mobilen: Ska hon inte gå till polisen?

– Nej. Det går inte.

Maria är benhård och säger att i en sagovärld kanske hon kan sitta och vittna mot dem, men det fungerar inte så i den verkliga världen. Hon säger att hennes dotter måste kunna leva som vanligt och gå till skolan varje dag, och polisen skulle inte kunna skydda familjen.

Maria har en kusin som bor i en annan del av Göteborg. Hon bor längst ner i sitt hus och har en uteplats med en gräsplätt och staket runt. Dagen innan jag och Maria ses har kusinen hittat en död kanin framför sin dörr. Maria säger att det var en kaninunge, eller möjligtvis en hare, och att den bara låg där, död. Utan skador. Maria säger att hon fattar att det inte behöver ha någonting med utpressningen att göra, men att det är sådana konstiga tillfälligheter.

– Allting gör mig så rädd. Minsta ljud eller minsta grej. Jag sover ingenting.

Polisen patrullerar ofta utanför kaféet. Ryktet om utpressningen har nått även dem, det vet Maria. Men att anmäla? Nej, det finns inte på kartan.

Maria vet varken ut eller in. Men hon känner ändå att de har stöd, för enligt henne vet »alla« vad som har hänt dem. Flera av stammisarna har visat sitt stöd. Det har också mannen som äger gymmet i sporthallen gjort. Maria ser i folks ögon att de känner till vad som har hänt, men hon vet att ingen skulle vittna för henne. Inte ens de som öppet ger henne sitt stöd.

Varje morgon tittar Maria under bilen efter bomber. Hon kan inte leva såhär, säger hon. Familjen behöver beskydd, men eftersom hon inte kan gå till polisen får hon fixa det själv. Där-

FAMILJEN

för har hon börjat leta efter en livvakt, men alla hon hittills har frågat har sagt nej.

Maria berättar att hon, genom ett ombud, har vänt sig till en av gängledarna i staden. En man som varit inblandad i gängkrig och som nu börjar bli lite till åren men som de kriminella i Göteborg har respekt för. Maria tänker att han kan prata med utpressarna.

– Du vet, alla lyssnar på honom. Om han pratar med dem, så kommer orden liksom från en betydelsefull man. Det är sådant som är viktigt.

Jag frågar Maria om det verkligen är så smart att blanda in en sådan person i situationen.

– Nej, men vad ska jag göra?

23

HAKIM OCH AMINA överklagade förvaltningsrättens dom om tvångsomhändertagandet av de tre sönerna till kammarrätten. Kammarrätten gick på förvaltningsrättens linje och barnen fick inte flytta hem. Domstolen menade att 13-åringen och 15-åringen behövde komma bort från familjen för att börja gå i skolan ordentligt och sluta med kriminalitet, och 5-åringen mådde inte bra av att bo i en lägenhet där det funnits vapen och narkotika. Dessutom, menade socialnämnden, hade lille Ahmad själv berättat att pappa Hakim slagit både honom och bröderna. Att Hakim åkt in i fängelset några månader tidigare även om det inte hade med någon eventuell misshandel av de egna barnen att göra, hjälpte inte familjens sak.

Socialnämnden hade också visat domstolen att det inte bara var polisutredningar som låg bakom att pojkarna var omhändertagna. Sedan de var små hade skolan skickat in anmälningar till socialtjänsten om att de oroade sig för hur pojkarna hade det.

Mamma Amina kände sig uppgiven. Inget hon gjorde verkade duga för socialtjänsten. I domstolen berättade hon att båda de stora pojkarna nu lyssnade på henne på ett annat sätt. Hon hade vänt sig till socialtjänsten för att få stöttning, och om pojkarna kom hem skulle även de ha möjlighet att få hjälp av socialtjäns-

FAMILJEN

ten på hemmaplan. Att föräldrarna skulle misshandla Ahmad, det stämde helt enkelt inte. Polisen hade öppnat en polisutredning efter det lille Ahmad hade berättat, men den var nedlagd eftersom det inte gick att styrka brott, sa hon, vilket stämde.

De stora pojkarna ville komma hem. 15-åriga Farid var besviken, och i kammarrättens dom kunde man läsa att »han upplever att hans familj särbehandlas på grund av deras efternamn. Han bör behandlas som alla andra barn och därmed saknas grund för fortsatt vård.«

Familjen Al Asim hade också kallat ett vittne till domstolen. Och det var inte vilket vittne som helst, utan en socialsekreterare som under våren 2018 jobbade som barnsekreterare på socialtjänsten i Angered. Hon var med och stöttade familjen, främst Amina, när hon skulle hälsa på de stora pojkarna på deras respektive institution. Barnsekreteraren hade ingenting att anmärka på när det gällde Aminas föräldraskap. Hon tyckte att Amina var en bra mamma som var väldigt mån om sina barn. Hon vittnade också om att samspelet mellan mamman och barnen fungerade bra.

Barnsekreteraren såg »inga hinder för att barnen kan flytta hem igen«.

Trots att Hakim och Amina argumenterade för att barnen hade det bättre hemma hos familjen, och trots att de kallat in vittnen och kunde visa på att flera av polisutredningarna som domstolen och socialnämnden hänvisade till var nedlagda, så hjälpte det inte. Både förvaltningsdomstolen och kammarrätten gick på socialnämndens linje och ansåg att de tre pojkarna behövde skyddas från sina föräldrar och sin släkt och omgivning i Hammarkullen.

Barnen skulle fortsätta vara omhändertagna, och social-

sekreteraren som hade vittnat till familjens fördel fick sluta på socialtjänsten i Angered.

*

Ett halvår efter att Hakim blivit av med lägenheten i Bergsjön verkade det nu vara dags igen. Den 1 april 2019 kom ett rekommenderat brev adresserat till Amina och Hakim. När de öppnade såg de att det var från Bostadsbolaget som meddelade att familjen var uppsagda från lägenheten på Bredfjällsgatan och att de skulle flytta ut senast den 31 juli. De hade hyrt fyrrarums-lägenheten på 87 kvadrat i över 20 år.

I brevet motiverade Bostadsbolaget uppsägningen med att familjen »bedrivit brottslig verksamhet i form av förvaring och överlåtelse av narkotika i bostadslägenheten, i dess tillhörande utrymmen samt i nära anslutning till fastigheten där bostadslägenheten ligger«.

Hakim och Amina kontaktade sin advokat Edip Samuelsson och överklagade Bostadsbolagets uppsägning. Ärendet gick till hyresnämnden, och det var ingen liten inlaga som Bostadsbolagets jurist skickade in till nämnden, bara ansökan var på 13 sidor. Och då var inte bilagorna medräknade, bilagor som bestod av flertalet dokument som skulle styrka Bostadsbolagets ansökan och »case«.

Hyres- och arrendenämnden ligger i tingsrättens lokaler. De fattar beslut i frågor som rör bostäder, lokaler och arrenden: till exempel andrahandsuthyrning, en del bostadsrättsfrågor samt ändringar av villkor i hyres- och arrendeavtal. Nämnderna medlar också i tvister liknande den Hakim och Amina nu hade med Bostadsbolaget som ville vräka dem.

FAMILJEN

Bostadsbolaget hade skickat in en diger lunta med bilagor som skulle bevisa att Hakim och Amina Al Asim var olämpliga hyresgäster. Bland annat fanns ett antal promemorior från polisen med som stödbevisning. Bostadsbolaget tog upp de saboterade övervakningskamerorna på Bredfjällsgatan, de berättade om när Samir hade tjuvkopplat elen och startat någon slags moppeverkstad i källaren utan tillåtelse. Domen och utdrag från förundersökningen om brödernas narkotikaförsäljning i källarförråden var med.

Advokaten hade också skickat in exempel på medierapporteringen om familjen. Först i raden hittade jag mitt eget reportage om familjen från Aftonbladet.

Det som slog mig när jag läste igenom materialet var att allt som Bostadsbolagets anlitate advokat på Fronts advokater, Roland Adrell, hade skickat in till hyresnämnden var från polisen och media. Ingenting kom från Bostadsbolaget eller Störningsjouren. Om familjen nu stört så mycket borde rimligtvis Störningsjouren ha någon anmärkning om familjen. Det hade de inte, förutom tjuvkoppling av elen vid den där »moppeverkstaden«. Så när Bostadsbolaget bestämde sig för att vräka familjen tvingades de luta sig mot polisens och medias rapportering.

Al Asim är en känd släkt i Göteborg och runt om i Sverige. Enligt polisen har slakten varit inblandad i organiserad brottslig verksamhet under en längre tid och har därmed påverkat lokalsamhället i Angered negativt. Slakten kallas vanligtvis för Al Asim-familjen. Enligt uppgifter från polisen är Al Asim-familjen känd för att inneha ett stort våldskapital och har begått brott som mord, utpressning, narkotikabrott, vapenbrott, grov kvinnofridskränkning, misshandel, olaga hot etc.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Ett par veckor innan förhandlingen var jag i kontakt med advokat Roland Adrell, som drev målet för Bostadsbolagets räkning. Han sa att han inte ville ge några kommentarer innan förhandlingen i hyresnämnden, men jag envisades med att fråga varför han hade skickat in så många handlingar, om det var för att de hoppades på ett prejudikat.

– Det är klart att vi vill att civilsamhället ska göra ett avtryck här. Och då är det viktigt att spela upp en ordentlig bakgrund, svarade advokaten innan vi lade på.

Vi bestämde oss för att ses när förhandlingen var över.

*

Amina och Hakim och deras advokat Edip Samuelsson reagerade kraftigt mot Bostadsbolagets försök att vräka familjen. I ett tio sidor långt yttrande som advokat Samuelsson skickade in till hyresnämnden avfärdade han systematiskt punkt för punkt Bostadsbolagets påståenden om varför familjen skulle vräkas.

Att Bostadsbolaget överhuvudtaget skickat in mitt reportage och andra artiklar om familjen som bevisning tyckte advokat Samuelsson var under all kritik:

Svepande, generella och dessutom lögnaktiga påståenden ur kvällstidningar och andra liknande sensationsjournalistiska framställningar saknar uppenbart betydelse i sak för prövningen och bedömningen i detta ärende. Det gäller särskilt det material som hyresvärden hänvisar till rörande skrivelser och påståenden om andra än hyresgästerna i detta ärende. Hyresvärden tynger onödigtvis ärendet genom att inge och relatera till sådan svepande, generell och för prövningen i sak irrelevant sensationsjournalistik

FAMILJEN

som närmast får betraktas som rent kafferepsprat. Samtliga påståenden av nu angivet slag bestrids. Hyresvärden ombeds precisera sin talan och sina påståenden i sak samt till person, plats samt tid och sammanhang så det går att bemöta i sak.

*

Familjen Al Asim började känna av myndigheternas samarbete på allvar. Polisen rapporterade dem för minsta lilla, Skatteverket var på deras företag, Bostadsbolaget ville vräka dem. Försäkringskassan ifrågasatte assistansbidrag till en funktionsnedsatt son, de kontrollerade underhållsstöd och sjukpenning, socialtjänsten ifrågasatte deras föräldraskap och barn tvångsomhändertogs. Tullverket granskade allt de importerade eller köpte på internet. Familjen var upprörda och tyckte att det var orättvist. De kände sig förföljda och beskyllde myndigheterna för att använda oärliga metoder.

En kvinna som presenterades som en vän till familjen lät sig intervjuas i kammarrätten en av gångerna när familjen hade överklagat beslut som gällde barnen. I en film på Youtube såg man henne sitta utanför salen där förhandlingen pågick. Klädd i svart slöja och tröja berättade hon upprört och välformulerat hur myndigheterna behandlade familjen.

Det är så här att polisen har bestämt sig för att de ska krossa den här familjen. Det är polisen i Sverige i samarbete med andra myndigheter som socialtjänsten, och genom att de tycker illa om vissa i familjen så försöker de att ta ut det på lilla Ahmad.

24

SALIM ÖVERKLAGADE DOMEN för grovt narkotikabrott till hovrätten, och han hade gott hopp. Efter att han året innan hade dömts i tingsrätten för grov misshandel av Mahmoud, hade hovrätten ändrat domen. Han friades från grov misshandel och dömdes bara för övergrepp i rättssak, och istället för att få åtta månaders fängelse fick Salim till slut två månaders fängelse och skyddstillsyn.

Det hade varit en orolig tid för hans fru sedan polisen grep honom. I bilen som polisen beslagtog fanns både barnstol och barnvagn, och det dröjde ett tag innan hon fick tillbaka allt. Hon hade sagt till polisen att hon verkligen behövde grejerna eftersom hon använde dem dagligen för barnen.

Det var också otäckt för både henne och barnen när polisen gjorde husrannsakan i huset. De gick igenom allt och tog med sig en mängd saker, särskilt kassar och väskor som familjen förvarade på nedervåningen. Det var inte ens deras saker som polisen tog med sig, utan Salims systems. Systemen förhörde och bekräftade det för polisen. Hon berättade också vad det var för saker.

– Jag ska om några månader flytta utomlands och gifta mig. Det som polisen tagit i beslag är saker jag under en längre tid köpt och fått inför mitt liv som gift. Det är en tradition inom

FAMILJEN

vår kultur att kvinnan ska ta med sig vissa tillbehör till det kommande hemmet och det är dessa saker ni hittat. Saker för att förbereda kvinnan på sitt kommande liv. Eftersom jag inte hade plats hemma att ställa alla lådor och kassar fick jag lov att ställa dem hos Salim och hans fru. Det var jättemånga kassar med porslin, kläder, lakan, kuddar, bestick med mera. Exakt vad polisen tagit vet jag inte, men sakerna tillhör mig. Jag vill gärna ha tillbaka alla mina saker och gör härmed anspråk på dessa, sa hon i polisförhöret.

Polisen hade också tagit med sig 10 000 kronor i kontanter, 20 stycken 500-kronorssedlar som Salims fru och Salim förvarade i en byrålåda i sovrummet. Hans fru uppgav i polisförhör att det var barnens pengar som de hade fått av släktingar och familjen på födelsedagar och andra högtider.

Salim skrev till kriminalvården och bad om tillstånd att ringa sin fru och barnen. Han tänkte att nu borde restriktionerna vara hävda, tingsrättsdomen hade ju kommit även om den inte vunnit laga kraft eftersom de hade överklagat.

I ansökan till Kriminalvården skrev han som det var, att han hade två små barn hemma som hela tiden frågade efter honom, de behövde kontakt med sin pappa. Han skrev att myndigheten måste tänka på barnens bästa. Det var dessutom viktigt för hans fru att hon kunde komma i kontakt med honom om viktiga frågor som gällde barnen. De hade ju gemensam vårdnad. Salim beskrev också sin frus situation, att hon sedan de flyttat från Hammarkullen bodde långt bort från övriga familjen. Han skrev att hon inte var dömd för något brott och dessutom inte bodde i något utsatt område längre.

Kriminalvården avslag hans ansökan. Han fick varken ringa till sin fru eller till sina barn.

Kriminalvården menade att Salim hade uppgivit att han ville ringa ett mobilnummer till en kontantkortstelefon och att det då var enkelt för frun att bara ge mobilen eller simkortet till någon annan. Det var helt enkelt svårt att kontrollera vem han pratade med. Ett annat argument mot att han skulle få ringa sina barn var att han haft en ledande roll i organiserad narkotikaförsäljning tillsammans med sina bröder.

Salim överklagade beslutet till förvaltningsrätten.

Och förvaltningsrätten höll med honom om att det var viktigt att familjen och han kunde ha kontakt. De skrev dessutom att Salim hade rätt, mobilnumret han hade angett var inte hemligt som kriminalvården påstod.

Men det hjälpte inte. Förvaltningsrätten gick ändå på kriminalvårdens linje. Brottsligheten som Salim var dömd för var så allvarlig och det var för enkelt för frun att lämna över mobilen till någon annan.

*

Förvaltningsrättens beslut om Salims möjligheter att ringa var bara ett av alla tusentals dokument från olika myndigheter om familjen Al Asim som jag har haft tillgång till. När jag läste i dessa dokument ville jag jämföra och se om det gick att upptäcka ett »före« och ett »efter« myndighetssamverkansinsatsen även i formuleringar från myndigheterna. Och det gjorde det.

I handlingar från Kriminalvården syntes det extra tydligt att familjen Al Asim numera var kategoriserade på ett särskilt sätt i myndigheternas system. När en person satt häktad misstänkt för ett brott intervjuades hen om sitt liv av den avdelning på Kriminalvården som kallades frivården. Frivården kontrollerade

FAMILJEN

också socialregister, skulder till Kronofogden samt polisregister, sedan skrev de ner vad de fått fram. Syftet var att teckna en levnadsberättelse av den misstänkte som skulle ge domstolen ett så bra underlag som möjligt när de sedan skulle bestämma vilket straff som var lämpligt om den misstänkte dömdes.

När frivården skrev ett yttrande om Salim Al Asim i februari 2017 efter misshandeln av Mahmoud, stod det ingenting om kriminellt nätverk i frivårdens bedömning. Det stod att han själv inte trodde på kriminalvårdens insatser och inte heller på frivården, därför var frivårdande straff inte att tänka på. Däremot fanns det inget hinder för samhällstjänst.

Operativa rådet beslutade om insatsen mot familjen Al Asim ett halvår senare, sommaren 2017. När Salim satt häktad misstänkt för narkotikabrottet i källaren året efter gjorde frivården ett nytt yttrande om honom. Den här gången såg det helt annorlunda ut:

Enligt kriminalvårdens säkerhetsorganisation har dock Al Asim relation till ett kriminellt nätverk, vilket indikerar förhöjd risk för återfall i brott. Med anledning av det höga straffvärdet i aktuell brottsmisstanke saknas det förutsättningar för en frivårdande påföljd. Al Asim bedöms ej lämplig för samhällstjänst då han har relation till ett kriminellt nätverk.

Enligt Kriminalvårdens säkerhetstjänst uppfyllde familjen Al Asim kriterierna för kriminellt nätverk enligt den definition som var uppsatt av EU. Det innebar att myndigheten ansåg att fyra grundläggande punkter var uppfyllda.

För det första skulle brottsligheten handla om samarbete mellan fler än två personer under en lång och obegränsad tid.

För det andra skulle det finnas en misstanke om allvarliga kriminella handlingar, och en strävan efter makt. För det tredje skulle det finnas tilldelade uppgifter för personerna i nätverket, och ett mått av kontroll och disciplin på internationell nivå, där våld och andra metoder användes för att upprätthålla makt. Och slutligen använde sig ett kriminellt nätverk enligt EU:s definition av kommersiella eller affärsmässiga strukturer, de deltog i penningtvätt och utövade påtryckningar mot politik, medier, offentlig förvaltning, rättsliga myndigheter och näringsliv.

Kriminalvårdens säkerhetsorganisation hade gjort bedömningen om familjen Al Asim, och den grundade sig i Operativa rådets analys. Det här betydde bland annat att Kriminalvården var extra restriktiv när det gällde att bevilja personer ur familjen Al Asim saker som till exempel telefontillstånd, besök, permissioner eller samhällstjänst. Liknande skrivelser fanns hos de andra myndigheterna när någon ur familjen Al Asims namn kom upp.

Under arbetet med boken fick jag höra flera historier om familjemedlemmar som hade bytt namn eller ville byta namn för att de hade fått problem på grund av myndighetssamverkan. Till exempel bytte en känd fotbollsspelare i familjen både för- och efternamn efter att han dömts för ekonomisk brottslighet sommaren 2019.

Jag fick också höra om en pappa till en idrottande son som var förtvivlad för att sonen kom hem ledsen efter träningen. De andra föräldrarna ville inte låta sina barn umgås med honom längre.

25

FREDAGEN DEN 22 februari 2019 satt sex män och åt en sen middag på restaurang Orient i Göteborg.

Orient är en populär restaurang med plats för över hundra gäster. Svarta bord och stolar, fönster mot parkeringen. Bakom disken brann en stor kolgrill. Grillspett och smårätter, meze, från Mellanöstern var Orients specialitet.

När de sex männen hade ätit klart var klockan halv elva på kvällen. Sällskapet reste sig, skakade hand och klappade om varandra. Två av dem hade portföljer med sig. Sedan gick de mot utgången.

Och där hände någonting.

Orients ägare, en man i 40-årsåldern, gick fram till dem precis innan de skulle gå ut. Stämningen hettade till. Ägarens pappa, en gråhårig man i 60-årsåldern, gick fram mot en av portföljmännen och såg ut att vilja lugna situationen. En kortklippt, vältränad man i 30-årsåldern var på väg ut genom dörren med armen om den andra portföljmannen. Plötsligt tvärvände han och rusade tillbaka in och gav sig på restaurangägaren med knytnävsslag i nacken och ansiktet.

Tumult utbröt. De trettioalet gäster som satt och åt sprang från sina platser och lämnade tallrikarna på bordet när slagsmålet startade.

Allt filmades av restaurangens övervakningskameror, och när jag tittade på filmerna i januari 2020 kände jag direkt igen fyra av männen som satt och åt den sena middagen. Det var Abu Nizars söner Asim och Akim, Nizars son Salim och Mohammed, en 47-årig släkting som också bodde i Angered med sin familj.

Det var Asim som rusade tillbaka in och misshandlade ägaren. Hans storebror Akim stod bredvid.

På övervakningsfilmen såg man hur ägarens pappa försökte gå emellan i slagsmålet och skydda sin son. Det hela gick fort, på mindre än en minut var allting över och sällskapet lämnade upprört restaurangen. På filmen verkade det som att misshandeln inte var planerad. Till exempel såg man hur Mohammed handgripligen tog en av männen med portfölj i kragen och kastade ut honom, trots att de var i sällskap. Det fick mig att undra vad portföljmannen sa till ägaren. Var det hans ord som gjorde att Asim flög på ägaren? Vad var det som gick fel där inne? Det fanns inget ljud på filmerna, så det gick bara att gissa vad som sas.

Till höger utanför ingången stod en papperskorg, och på filmen såg man hur Asim slängde kniven han höll i handen under attacken i papperskorgen direkt när han kom ut. Mohammed följde också med, och väl ute på parkeringen skällde han ut Asim och de andra. Det såg ut som att Akim svarade emot. Mohammed fortsatte att skrika. Han var arg på de andra.

När jag tittade på filmen var det mest intressanta ändå inte själva misshandeln, utan att se att männen med portföljer och Al Asim var så goda vänner. Männen var bröder och företagare och hade i polisförhör och i intervjuer bestämt förnekat att de kände någon i familjen Al Asim.

De två bröderna hade flera etablerade företag i Göteborg.

FAMILJEN

Det största bolaget byggde restaurangkök och 2019 omsatte det 44 miljoner. Omsättningen hade ökat varje år sedan det bildades 2013.

Förra året bestämde sig Orients ägare för att öppna ytterligare en restaurang, på andra sidan stan. Han hittade en bra lokal, och när han skulle välja en entreprenör som skulle stå för omvandlingen av lokalen till restaurang valde han brödernas bolag som var specialiserade på just det. Han fick en offert med ett fast pris på vad det skulle kosta, han accepterade offerten och båda parter var överens.

När bygget var klart betalade Orients ägare fakturan med priset de hade kommit överens om, men då ändrade sig företagarna. De sa att offerten inte gällde längre. Byggnationen hade tagit längre tid och blivit dyrare, påstod de. Orients ägare protesterade, men företagarröderna gav sig inte. 685 000 kronor mer skulle de ha. Och om inte Orients ägare betalade, hade han en skuld till dem på 685 000 kronor.

Orients ägare vägrade betala. De kunde inte bara hitta på en skuld på det sättet. Priset på offerten skulle gälla

I normala fall om en företagare inte får betalt för en faktura som hen anser sig ha rätt till, finns det lagar att förhålla sig till. Företagaren kan då vända sig till ett inkassobolag för att få in den obetalda fakturan och i sista hand låter man skulden gå till Kronofogden och så får myndigheten driva in pengarna.

De två företagarröderna hade en annan metod. De hade bestämt att ägaren på Orient var skyldig dem 685 000 kronor, och när han vägrade betala vände de sig till familjen Al Asim. Den sena middagen på restaurang Orient handlade om skulden, bröderna ville sätta press på Orients ägare. De ville göra klart för honom vad som skulle hända om han inte betalade.

Efter misshandeln inne på Orient växte skulden snabbt. I samma ögonblick som Al Asim tog över var den uppe i 1,5 miljoner. En tid senare 3 miljoner. Om han inte betalade skulle Al Asim gör hans liv till ett helvete. Misshandeln var bara början.

En källa som varit del av den kriminella världen i Göteborg under lång tid och själv varit med om att driva in pengar, berättade för mig att anledningen till att en skuld växer så fort är att när fler blir inblandade, är det fler som ska ha betalt.

När familjen Al Asim tog på sig indrivningen av skulden bestämde de hur mycket arbetet skulle kosta. Sedan bestämde bröderna ränta på beloppet. De ville markera att de inte skojade.

Även Abu Nizar blandade sig i utpressningen. Det gjorde han inte alltid, och det vittnade om allvaret i situationen. Han skickade ett sms till Orients ägare: »Har du löst problemet än?»

Flera av gästerna som åt på restaurangen kvällen då misshandeln ägde rum ringde 112. När polisen kom till platsen var Orients ägare tyst. Han ville inte delta i någon polisutredning och han vägrade att lämna ifrån sig det kameraövervakade materialet.

Poliserna hade beslut från åklagaren att beslagta hela utrustningen mot ägnas vilja. De tog allt, kameror och hårddiskar.

En tid efter händelsen fick polisen reda på att en man suttit i en bil på parkeringen och väntat på att de skulle lämna stället. Bilen var registrerad i Stockholm, och när polisen åkt från platsen kom en man in. Han var beväpnad och sa att han hade kommit för att hämta övervakningskamerorna och filmerna.

FAMILJEN

*

Orients ägare räknade sitt liv i före utpressningen och efter utpressningen. Han var ständigt rädd, håret hade blivit tunt. Han såg sig om över axeln var han än var och utanför restaurangen stod Al Asims bilar ibland och spanade.

När han åkte hem körde han alltid två varv i rondellen och försäkrade sig om att ingen följde efter honom. Han har tänkt på att flytta utomlands, men han hade familjen och företagen och visste inte vart han skulle ta vägen.

26

MARIA KÄNNER EN restaurangägare som också är utpressad. Jag har bett Maria att presentera oss, och vi är på väg dit för att äta lunch. Maria berättar för mig att ägaren är förtvivlad. Han är så stressad att han gått ner i vikt.

– Jag svär Johanna. Han ser ut som ett spöke. Lova mig att säga till mig om jag också börjar se ut sådär.

När vi kommer till restaurangen är det mycket folk som vanligt vid lunchtid. Men ägaren är inte där. Han messar och vill att vi ska komma till honom där han befinner sig. Men han är på andra sidan stan och vi har inte så mycket tid.

På restaurangen möts vi av stora, välkomnande leenden. Om jag inte kände till vad som hade hänt, skulle jag inte för mitt liv kunna gissa mig till det. Men Maria, som känner flera ur personalen, märker att stämningen inte är som vanligt.

– Hur är det? frågar Maria den unge servitören som visar oss till vårt bord.

– Så där. Du vet ... men man måste ju jobba på, säger han och ler lite osäkert.

– Ja, jag vet. Jag vet. Förjävligt, säger Maria.

Vi slår oss ner och beställer var sin dagens lunch.

– Det här är bästa maten i stan, förutom på mitt kafé. Det

FAMILJEN

är hemskt om de blir tvungna att stänga eller sälja nu. Ägaren vet ju inte än vad han ska göra, säger Maria när vi har börjat äta.

När Maria och en kompis åt middag med ägaren en vecka tidigare hade han tre livvakter som satt utspridda i lokalen.

– Det är så bisarrt att en helt oskyldig människa ska behöva lägga pengar på livvakter, säger hon. Ibland undrar jag vilket land vi lever i egentligen?

*

Maria ringer tidigt en morgon och kan nästan inte prata. Jag försöker lugna henne och frågar vad som har hänt. Hon berättar hulkande att någon har krossat alla rutorna till kaféet. Klockan fyra på natten väcktes hon av att mobilen ringde. Det var en person som bor granne med kaféet som talade om vad som hänt. Han hade sett två svartklädda män krossa alla rutorna med stora stenar, eller tegelstenar. Han visste inte så noga och han vågade inte gå ut och titta heller.

Maria hade åkt dit direkt.

Nu står hon utanför och gråter i glaskrosset som ligger på gatan utanför.

Maria har fått ett sms under natten.

»En miljon kronor«

*

Det går några veckor. Gängledaren har nu hört av sig och meddelat att han inte vill hjälpa Maria längre. Han sa att Maria har skvallrat för mycket runt om på stan så att alla vet om det här. Hon suckar.

– Min tunga, min mamma har alltid sagt att den kommer att bli min ...

Hon tystnar.

Jag säger att jag ändå är glad att han inte vill hjälpa. Att jag alltid, alltid, alltid kommer tycka att polisen är det bästa alternativet. Inte andra kriminella som ska »lösa saker«.

Maria och jag ses som vanligt på kaféet. Av de krossade rutorna finns inga spår kvar. Hon jobbar och säger att det har varit lugnt i två dagar nu. Inga sms, ingen som stått utanför kaféet vid stängning. Hon vet inte om det är ett bra eller dåligt tecken.

Polisen har hört av sig. De har varit förbi och pratat med henne, en del poliser kommer in i uniform och äter lunch, till och med polischefen äter hos dem.

Men polisen kan inte skydda dem. Hon säger att en polis till och med har sagt det till henne. Hon säger att hon har ett barn, en bror, en mamma, syskonbarn, kusiner. Flera har företag och alla arbetar eller går i skolan. Alla kan inte flytta och börja nya liv.

– Det är omöjligt, säger hon och skakar på huvudet.

Och jag tänker på vad Abu Nizar sa när jag var hemma hos honom. Han sa något liknande. Man kan inte fly. Det går inte att flytta ett helt liv, därför betalar många stora summor för medling, även om han försäkrade mig att han aldrig tog betalt, eller fick någonting för att han medlade.

Innan jag och Maria skiljs åt säger hon:

– Nu kommer det en mördare från Ryssland som ska vakta mig. För ingen i stan vill. Jag betalar bra, men alla har sagt nej.

Hon säger »mördare« om livvakten, och ordvalet får mig att haja till. Hon menar inte exakt en mördare, säger hon när jag

FAMILJEN

påtar det. Hon menar mer en man som skulle kunna mörda om det behövdes, förklarar hon.

– Han är en galning, som inte är rädd för det här. Han ska bo hos oss.

27

HAKIM OCH AMINA fortsatte kämpa för att barnen skulle få flytta hem igen. De ringde till socialtjänsten, de överklagade varje beslut som fattades till högre instans. De månade särskilt om lille Ahmad. Jag pratade med Abu Nizar om omhändertagandet och han ifrågasatte vad för brottsligt en liten femåring hade hunnit göra i sitt liv.

– Jag frågar dig Johanna, vad har han gjort för ont? Vad? Han är fem år gammal. Han är en oskyldig pojke och har inte gjort någonting, ändå tar myndigheterna honom.

Det var inte bara en familj i släkten Al Asim vars föräldraskap ifrågasattes. Flera familjer med minderåriga barn rapporterades till socialtjänsten.

En sen natt vintern 2018 stoppades 24-årige Kamal Al Asim av polisen när han tillsammans med sin kusin, 21-årige Salim Al Asim, och två kompisar körde bil på E45:an mot Angered. Polisen kände igen bilen och var högst medvetna om vilka de stannade. Alla fyra unga män i bilen bar skottsäkra västar. En av dem som satt i baksätet hade två skarpladdade pistoler på sig. Lite anmärkningsvärt, tyckte polisen, att han hade två vapen och de andra inget. Men mannen bedyrade att båda pistolerna var hans. De andra höll med, så var det.

FAMILJEN

Efteråt skulle en frustrerad polis berätta för mig att mannen ljög. Det är klart att de inte var hans.

– Vi fattade ju att Al Asim hade slängt pistolerna på honom när de blev stannade och att han hade fått order om att ta på sig allt, vilket han gjorde. De var på väg för att skjuta någon, vem vet vi inte, men vi förhindrade förmodligen ett mord genom att ta dem där, berättade polisen.

Polisen gjorde husrannsakan hemma hos Kamal efter händelsen. Hans dotter hade ännu inte fyllt två år, och polisen hittade spår av kokain och marijuana på flera platser i hemmet. Det låg till exempel marijuana på köksbordet, och i sovrummet stod flera glasburkar med vad poliserna på plats misstänkte var rester från kokain och marijuana. Kamals fru berättade också att polisen hade hittat droger där två gånger tidigare, men att det var innan dottern föddes.

Socialtjänsten ville att flickan skulle omhändertas enligt LVU, och socialnämnden höll med. Ärendet hamnade hos förvaltningsrätten.

Det var februari 2018, och fyra månader tidigare hade Hakim och Aminas tre yngsta pojkar omhändertagits. Detta hade Kamal och hans fru i färskt minne, och de var lika upprörda som resten av familjen över det. Nu höll samma sak på att hända deras lilla dotter.

De motsatte sig naturligtvis att flickan skulle omhändertas även formellt. Kamals fru litade inte på socialtjänsten. Hon sa att hon kände till vad de hade gjort mot femårige Ahmad och det oroade henne. Hon hade även läst i tidningen om en myndighetsgemensam strategi specifikt mot familjen Al Asim. Kamals fru menade att familjen inte behandlades som andra familjer bara för att de hette Al Asim.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

– Jag har därför valt att utvandra till Libanon med min dotter, hälsade hon till förvaltningsrätten via sitt ombud.

Även Kamal hade flyttat till Libanon.

Polisutredningen mot honom, där han misstänktes för grovt vapenbrott, för pistolerna och skyddsvästarna i bilen, hade lagts ner.

Förvaltningsrätten beslutade att dottern skulle omhändertas, men det var svårt att genomföra i praktiken eftersom familjen hade utvandrat till Libanon.

Våren 2019 hade det gått ett och ett halvt år sedan Ahmad omhändertogs, och sånär som på ett kort telefonsamtal hade Hakim och Amina Al Asim varken fått träffa eller prata med sin son. De var förtvivlade och gav inte upp. Hösten 2019 väddjade de om att de åtminstone kunde få träffa honom varannan vecka i fyra timmar, under ett övervakat besök. Socialtjänsten såg en överhängande risk att Hakim och Amina skulle försöka göra samma sak som sina släktingar hade gjort med sin dotter, föra lille Ahmad utomlands om de fick tag i honom.

I handlingarna gick att läsa att Hakim i maj 2018 listade ut var Ahmad befann sig. Han hade då tagit bilen och kört dit och stått utanför sonens nya hem en hel natt. Händelsen gjorde att Ahmad akut flyttades till en annan ort och ett annat familjehem. Hakim själv sa i efterhand att han bara hade åkt dit för att han hade hört att Ahmad for illa i familjehemmet, att familjehemmamman var rasist och att hon hade slagit honom och tvingat honom att äta fläsk.

När förvaltningsrätten återigen beslutade att neka föräldrarna att träffa sonen hade Ahmad hunnit fylla sju år. Rätten hänvisade till flera saker i domen, bland annat att Hakim flera gånger hotat med att han kunde hämta hem Ahmad när han

FAMILJEN

ville. Enligt socialnämnden var det exakt det han försökte göra den där majdagen 2018, när han satt utanför huset i sin bil. Socialnämnden beskrev också att de fått vetskap om att hela släkten Al Asim intensivt sökte efter Ahmads nya familjehemsort, men att de än så länge inte hittat den. Familjen hade också skickat brev till Ahmad där de skrivit »att han inte ska lita på familjehemmet eller socialtjänsten, att han inte ska vara rädd för sina föräldrar utan för socialtjänsten samt att han ska få ett eget rum när han kommer hem«.

Sammantaget talade detta inte till Hakim och Aminas fördel, tyckte domstolen.

En annan händelse som gjorde att domstolen befarade att Hakim och Amina skulle ta med Ahmad om de fick träffa honom var en rymning. I början av sommaren 2019 rymde Ahmads storebröder Fouad och Farid från institutionerna där de satt placerade. Domstolen skrev i sitt beslut att man fick anta att föräldrarna nu ville ena familjen, och då blev risken att de skulle föra bort Ahmad ännu större.

Därför var det viktigare än någonsin att hålla det hemligt var Ahmad befann sig.

28

SÖNDAG DEN 9 juni 2019 var en mulen och småregnig dag i Göteborg. Temperaturen var knappt 15 grader halv nio på morgonen när två polispatruller rullade fram i Partihallarna och parkerade framför den stora tegelbyggnaden i ena ändan av det inhägnade grossistområdet. Polisen hade tips om att det skulle finnas droger i företaget Paketprinsens lokaler som låg på andra våningen. Med sig hade de en sökhund.

Det fanns två ingångar till byggnaden, dels från Blomstergatan, dels från Grönsaksgatan där poliserna hade parkerat sina bilar. Det gick att nå Paketprinsens lokaler från båda ingångarna.

Poliserna gick uppför trapporna och direkt fram till dörren som ledde in till Paketprinsens lokal. Den var låst och ingen var där, vilket var väntat med tanke på dag och tidpunkt som var noga vald. Polisen fick hjälp av en låssmed och kunde gå in i den 250 kvadratmeter stora lokalen. Längs med lokalens väggar stod hyllor med kartonger, säckar och påsar från golv till tak. Pallställ för lastpallar i tre våningar delade av lokalen i gångar. Som Ikeas tag-självlager, fast mindre och stökigare. Hunden sprang in och började arbeta. Längst in i lokalen var takhöjden något lägre, och i ena hörnet fanns ett inrett kontor

FAMILJEN

med toalett och ett kök. Även i köket stod pallställ för förvaring. Hela lokalen var fylld med lådor och kartonger, öppnade och öppnade. Många var märkta Paketprinsen. De flesta var bruna pappkartonger, igentejpade med genomskinlig tejp.

När poliserna gick igenom innehållet i kartongerna på plats upptäckte de allt från sjalar, leksaker och nagelklippare till knivar, porslin och vattenpipor.

På kontoret stod en dator och på skärmen stod det »Nizar alasim«. På skrivbordet låg fakturor och fraktsedlar, alla var ställda till eller från Paketprinsen.

Polisen tog med sig datorn i beslag. Det var det enda intressanta de hittade i lokalen. Hunden hade inte markerat en enda gång.

Under tiden poliserna gick igenom vad som fanns i lokalen stod gruppchef Andreas Bork utanför och vaktade så att inga obehöriga skulle gå in.

När de var klara i den stora lokalen gick de vidare till en mindre lokal som låg bredvid på samma våningsplan. Samma procedur där. De gick in med hjälp av låssmed, sedan började poliserna och sökhunden gå igenom det som fanns i lokalen.

Den mindre lokalen såg ungefär ut som den första; fylld med kartonger och sopsäckar med olika föremål, och längs väggarna stod pallställ med ännu mer varor. Även i den här lokalen var kartongerna bruna och igentejpade med genomskinlig tejp. Flera var märkta Paketprinsen.

När de precis höll på att slutföra genomsökningen av lokalen dök en man i 60-årsåldern upp. Han frågade Andreas Bork vad de gjorde i hans förråd.

*

Partihallarna är ett inhägnat industriområde med flera låga lagerlokaler i brunt tegel och plåt drygt två kilometer från centrala Göteborg. Området är 900 meter långt och 300 meter brett och inget ställe man åker förbi om man inte har ett ärende just dit, det ligger helt enkelt lite knöligt till. Partihallarna är inklämt mellan de stora huvudlederna in till Göteborg, med tågspåren på ena sidan och Sävån på den andra, precis där Tingstadstunneln till Hisingen dyker ner under Göta älv.

Partihallarna är grossisternas område. På den stora asfaltsparkeringen finns gott om utrymme för lastbilar, truckar och släp. Området byggdes på 60-talet när Heden inne i centrala staden blev för trång och grossisterna behövde mer plats. Byggnaderna i Partihallarna är slitna, skyltar som markerar vilka företag som är i vilken byggnad är trasiga och urblekta. Det är skräpigt och fönstren är dammiga och ofta förtäckta.

Aktiviteten i Partihallarna har stadigt gått ner under åren, men fortfarande kämpar ett antal grossister på och varje vardagsmorgon är det en viss rusch innan alla har fått varorna de kommit dit för att handla. Hösten 2019 öppnade trendiga mikrobryggerier som Stigberget en provsmakningsbar, ett så kallat tap room, i en av de ruffiga lokalerna, och medelklassen vågade sig dit vissa kvällar. Men egentligen är Partihallarna inget ställe man besöker kvällstid. Då ligger området till stor del tyst och öde.

I slutet av 80-talet köpte det kommunala bolaget Higab, som är helägt av Göteborgs stad, fastigheterna i Partihallarna.

Polisen hade flera gånger under åren varit på Higab om att de måste städa upp i området. Till att börja med kunde de ju ta reda på vilka hyresgäster som fanns där, tyckte polisen. Efter en

FAMILJEN

razzia upptäckte polisen till exempel att det bodde fyra indiska gästarbetare i en lokal som egentligen skulle vara kontor. Indierna var skrivna på olika adresser runt om i Göteborg, men i verkligheten bodde de i Partihallarna.

– De betalade 4 000 spänn för var sin sketen, loppäten säng, berättade polisen Marcus Ekvall för mig när vi åkte runt i området och tittade en sensommarkväll 2019.

Han pekade på två fönster på andra våningen i en sliten tvåvåningsbyggnad:

– Där var det! Du ser de där fönstren? Det ser ut som att det bor någon där fortfarande. De har ju gardiner och du ser att ett par gympaskor står där i fönstret.

Ekvall suckade.

– Det ser ju inte ut som att Higab har gjort någonting åt det än i alla fall.

Han suckade igen.

– Vet du hur många gånger vi har påtalat det här för dem? Det är ju ändå ett kommunalt bolag. Det är ju kommunen! De måste ju för fan ta reda på vad de har i sina lokaler.

*

Mannen som undrade vad polisen gjorde i hans förråd presenterade sig och sa att han var ansvarig för en förening som låg på samma våningsplan och att förrådet de höll på att söka igenom var hans. Mannen drev en byggfirma och hade sitt lager i Partihallarna. Han var där tre till fyra dagar i veckan, och förrådet som polisen nu gjorde husrannsakan i hade han hyrt från Higab i ungefär tio år, berättade han.

– Bra, sa Andreas Bork. Har du nyckeln?

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Det hade han inte, svarade mannen. För sedan några månader tillbaka hyrde han i sin tur ut det till en annan person.

– Vem hyr du ut till?

Mannen svarade att han hyrde ut till Salim Abu Nizar Al Asims son som hette Nizar. Mannen pekade mot Paketprinsens stora lokal som de precis sökt igenom.

– Det är de, sa han.

Andreas Bork frågade återigen om han hade nyckel till förrådet, men mannen upprepade sitt svar och förklarade att Nizar Al Asim hade bytt låset i dörren direkt när han började hyra det i april.

Dörren till det mindre förrådet var placerad i mitten på ena långsidan, och plötsligt såg poliserna hur hunden markerade vid en stor mörkblå resväska som låg två och en halv meter innanför dörren, bakom en brun flyttkartong.

När poliserna öppnade den blå resväskan såg de att husrannsakan inte hade varit förgäves. I väskan låg två vapen. En AK 47 och ett äldre automatvapen. Där låg också ammunition.

De hittade också andra saker i lokalen som de tog med sig. I ett utrymme vid en ventilationstrumma precis vid taket låg en svart bag. I bagen fanns en mindre våg och en Willyskasse med en mattkniv, en sked och rester av pulver. Där låg även en genomskinlig påse med lite papper och pulver. Hela väskan med innehåll togs i beslag.

*

Abu Nizar väcktes på söndagsmorgonen av att hans fru stod och ropade på honom från övervåningen. Hon hade ropat ett bra tag, men han hade varit djupt inne i sömnen och inte hört

FAMILJEN

henne. Han rusade yrvaket uppför trappan och frågade vad som stod på.

Hon pekade på telefonen.

– Det har ringt flera gånger, sa hon.

När ingen svarade hade deras son Hassan ringt till henne och sagt att polisen var i Nizars lokal i Partihallarna. Mannen som hyrde ut förrådet till Nizar hade ringt Hassan och berättat.

– Han har försökt ringa dig men du svarade inte och han har försökt ringa Nizar, men han svarar inte heller, sa Abu Nizars fru.

Abu Nizar slängde på sig kläderna, tog med sig cigaretterna, gick ut till garaget och hämtade bilen och körde ner mot Partihallarna. Han hade ingen aning vad det var frågan om.

Partihallarna var ingen okänd plats för Abu Nizar. Han hade varit i området i 30 år och kände flera av de andra grossisterna. Han åkte gärna dit flera gånger i veckan och gick runt i området, tog en kopp kaffe och snackade lite skit med de vänliga människorna som jobbade där. Men mest var Abu Nizar i Paketprinsens lokaler när han var i Partihallarna. Om det råkade komma in någon kund medan han satt och spelade biljardspel på datorn och hans son inte var där, skrev han bara upp en lista över vilka varor kunden beställde och så fick Nizar ta tag i det när han kom.

När Abu Nizar kom fram till Partihallarna den här morgonen parkerade han bilen och gick direkt fram till en av poliserna som stod utanför.

– Vad gör ni? frågade han.

– Vi gör en husrannsakan i lokalerna som tillhör Paketprinsen, svarade polisen.

Polisen frågade vem det var som jobbade på Paketprinsen, och Abu Nizar svarade att det var han och hans son.

- Vem har nycklar till lokalen?
- Det har jag och min son, svarade Abu Nizar.

Han räckte över sin nyckelknippa till polisen. Polisen tog emot den och sedan berättade han att de hade hittat vapen i Paketprinsens lokal, och i nästa andetag sa polisen att Abu Nizar var gripen misstänkt för grovt vapenbrott.

Abu Nizar förstod absolut ingenting. Han hade bott i Sverige i 36 år och aldrig tidigare varit misstänkt för ett brott. Han hade åkt ner till Partihallarna för att hjälpa polisen. Han hade tagit med sig nyckeln till dem.

Att polisen grep familjen Al Asims överhuvud skulle ge eko bland Al Asims släktingar och de andra klanerna i hela Europa.

Det var sensationellt.

Det var inte bra för Abu Nizars rykte att han hade blivit tagen av polisen. Han var en erkänd imam och medlare och respekterad både i Sverige och utomlands. Sedan det hade börjat skrivas om familjen i media hade andra stora familjer hört av sig och undrat vad det var frågan om. Myndigheternas samverkansinsats mot familjen kändes. De var under lupp hela tiden och fick aldrig vara i fred. Flera av Abu Nizars barnbarn var tvångsomhändertagna, andra hade flyttat till Libanon, en av hans söner hade tagit sin familj till Tyskland, assistansersättning till ett av hans barnbarn hade begränsats, bidrag till kvinnorna i familjen hade börjat ifrågasättas. Dessutom hade Bostadsbolaget inlett processer för att vräka en av hans döttrar med familj.

Och nu hade polisen mage att gripa honom. Familjens överhuvud. En religiös from man. Ostraffad sedan tidigare, och en medborgare som under årens lopp hjälpt polisen att hålla ordning i stadsdelen. Så många gånger som han hade medlat mellan familjer eller gäng som var i luven på varandra. Så många gånger

FAMILJEN

som han hade sett till att det inte spillts blod i Angered. Han hade hjälpt polisen, och det här var tacken.

Det första förhöret inleddes klockan 11, och Abu Nizar sa att han inte ville prata om inte hans advokat Edip Samuelsson var närvarande. Han låstes in i en cell i arresten.

Ett dygn senare satt han i förhørsrummet igen. Med sig hade han både en tolk och advokat. Efter att Abu Nizar delgetts misstanken om grovt vapenbrott frågade förhørsledaren hur han ställde sig till den.

– Jag förnekar. Jag har ingen aning om det här på något sätt.

Abu Nizar förklarade för poliserna exakt hur det var. Att han brukade åka till sin son och Paketprinsen när han hade tråkigt. Ibland varje dag, ibland någon gång i veckan. Han hade ingen aning om några vapen.

Poliserna frågade också om nycklarna till Paketprinsen. Abu Nizar svarade att både han och sonen hade nycklar dit. Han hade lämnat ifrån sig nycklarna direkt när polisen frågade efter dem vid Partihallarna. Han förklarade att Nizar och två av hans bröder var skrivna hos honom och hans fru. Och om man bodde på samma adress var det naturligt att nycklarna låg hemma och den som åkte till lokalen tog med dem. Det var inte konstigare än så. Vad gällde lokalen där vapnen hittades visste han inte vad det var för lokal. Vad han kände till hade Paketprinsen bara den stora lokalen med kontoret och så två små förråd i källaren. Där hade han varit någon gång, men det var länge sedan.

Polisen gjorde också husrannsakan hemma hos Abu Nizar i radhuset. Där hittade man ett litet kassaskåp som polisen hoppades skulle innehålla nyckeln till företaget där vapnen hittades. Men det gjorde det inte.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Som avslutning på förhöret frågade polisen om Abu Nizar skulle godta ett strafföreläggande.

– Jag godtar ett straff ifall jag har gjort mig skyldig till något brott. Men jag accepterar inte orättvisan i att vi anklagas för något som vi inte gjort. Jag anser mig vara oskyldig och godtar inte ett strafföreläggande.

*

Att polisen hade gripit Salim Abu Nizar Al Asim slog ner som en bomb till och med inom polisen.

»Det är en oerhörd markering från vår sida«, sms:ade en polis till mig samma kväll han hade gripits.

Häktningsförhandlingen hölls i tingsrättens säkerhetsal under stort säkerhetspådtag. Innanför entrén på domstolen stod ett tiotal poliser, och under förhandlingen satt fem poliser med och lyssnade. Abu Nizar själv vinkade glatt till sin familj som satt på åhörarplats.

Häktningsförhandlingen varade en timme och åklagaren ville få honom häktad på sannolika skäl misstänkt för grovt vapenbrott. Det fick hon inte, och hon fick argumentera ordentligt för att få tingsrätten att häkta honom överhuvudtaget. Till slut valde rätten den lägre misstankegraden, skäligen misstänkt. Det betydde att Abu Nizar skulle sitta i häkte i en vecka, sedan var det omhäktesförhandling.

Egentligen var det 39-åriga Nizar som polisen letade efter. Paketprinsen var hans företag och det var han som blivit utpekad som den som hyrde förrådet där de hade hittat vapnen. Problemet för polisen var bara att det inte fanns något kontrakt.

Allt tydde dock på att lokalen tillhörde Paketprinsen; kar-

FAMILJEN

tongerna och säckarna var märkta med Paketprinsen och dessutom hade polisen hittat en säck med gamla pärmar som innehöll papper och dokument från banker och andra myndigheter med flera av bröderna Al Asims namn och personnummer på.

Polisen hade också ett vittne till att lokalen hyrdes av Paketprinsen och Nizar.

Den 60-årige mannen som var ansvarig för föreningen på samma våningsplan hade sagt till gruppchef Andreas Bork att han sedan några månader tillbaka hyrde ut lokalen till Nizar Al Asim.

Mannen hade sagt att han kände Abu Nizar väl och att de var goda vänner.

Andreas Bork tog upp det mannen sa som ett formellt förhör redan när de stod och pratade utanför avspärrningen.

Polisen förstod att det centrala i målet skulle bli frågan om vem som hade tillgång till förrådet. Därför ville de dubbelkolla om vittnet verkligen hade hyrt ut förrådet till Paketprinsen och Nizar Al Asim. De ringde honom för ett kompletterande förhör:

– I ett tidigare förhör säger du att du hyr ut ditt förråd till Paketprinsen, stämmer det?

– Ja, det stämmer. Jag lånade ut det till honom. Han sa till mig att han ville ha det några veckor. Men det blev mer än tre månader.

– När du säger »han«, vem menar du då?

– Han som äger Paketprinsen.

– Vet du vad han heter?

– Nizar.

*

Abu Nizar hjälpte polisen så gott han kunde i utredningen. Han svarade på deras frågor. När de bad om lösenordet till datorn berättade han det direkt, när de ville ha pinkoden till mobiltelefonen fick de den. Han sa hela tiden att han inte hade någonting att dölja. Han höll också fast vid att Paketprinsen bara hade den stora lokalen där han brukade vara och spela på datorn. Det var den enda han kände till, och när polisen berättade för honom att ett vittne sagt att även lokalen där de hittade vapnen tillhörde Paketprinsen blev han förvånad och förnekade all kännedom om saken. Han blev också besviken över anklagelserna och i förhöret sa han:

– Jag har försökt hjälpa polisen och försökt hjälpa min son. Det har alltid varit mitt problem, jag försöker hjälpa till och det vänds mot mig.

Nizar hade fortfarande inte dykt upp. Abu Nizars yngste son Tareq kom hem från Tyskland med sin fru och tvååriga son på grund av krisen i familjen nu när hans far satt inlåst i häkte. Släktingar från andra länder ringde och undrade vad som stod på. De andra stora familjerna i Sverige frågade sig samma sak. I häktet satt Abu Nizar på den smala britsen med galonmadrass och funderade på vad det var som hade hänt.

När han hade suttit häktad i tio dagar med fulla restriktioner hölls ett nytt förhör. Återigen svarade han på alla frågor så gott han kunde. Som avslutning undrade polisen om han hade något att tillägga.

– Jag ber er att hjälpa mig här och nu att komma ut härifrån. Jag tror med säkerhet att ni innerst inne tror att jag är oskyldig. Därför vill jag att ni försätter mig på fri fot här och nu.

FAMILJEN

Det gjorde inte tingsrätten. Abu Nizar blev kvar i häktet. Senare skulle Abu Nizar berätta att polisen sagt till honom att om han såg till att Nizar inställde sig hos polisen självmant så skulle han släppas direkt.

39-årige Nizar som ägde och var vd för Paketprinsen anhölls i sin frånvaro och efterlystes. Han var skild från kvinnan som han hade fem barn ihop med och var skriven hemma hos sina föräldrar. I polisförhör berättade mamman till hans barn att hon och Nizar ändå sågs nästan varje dag för att Nizar hjälpte till med barnen. När de åkte på semester brukade han också följa med för att hon inte tyckte om att åka utomlands ensam med barnen.

Men nu visste hon inte var han befann sig. Till henne hade han sagt att han skulle åka på semester i två till tre veckor. Hans mobil var avstängd så hon kunde inte få tag i honom. Hans bröder visste inte heller var han fanns, hans mamma hade för sig att han hade nämnt någonting om Grekland, men var inte säker.

*

Det dröjde en månad innan Nizar dök upp. Tisdagen den 2 juli kom han in till polishuset på Ernst Fontells plats i centrala Göteborg. Halv fem förhöordes han. Han ville inte uttala sig utan advokat, men sa att han förnekade brott när han fick höra vad han misstänktes för. Dagen efter hade advokat Ulrik Smedberg förordnats och de satt tillsammans i ett rum på sjätte våningen i polishusets förhörszon.

Nizar förnekade fortfarande brott. Han berättade att han ägde företaget Paketprinsen, och han poängterade särskilt att hans pappa inte hade någonting med företaget att göra.

– Jag vill vara nogga med att du skriver ner detta. Min farsa

har ingenting med mitt företag att göra. Han kan komma ner när han är rastlös och spela biljard på datorn. Det är mitt företag, jag är vd, jag styr och ställer där.

Polisen frågade vilka lokaler som tillhörde Paketprinsen och Nizar svarade att han hade den stora lokalen där kontoret och köket fanns. Och så två mindre förråd i källarna. Det var allt. Lokalen där polisen hittat vapnen tillhörde varken honom eller Paketprinsen.

Han berättade också att han ibland brukade låna ett utrymme på andra våningen av mannen som var polisens vittne. Där hade han bytt ut låset, men där förvarade han bara grejer om det kom något större containerlass som inte fick plats i den egna lokalen.

Polisen frågade om han inte hade något mer utrymme på samma våning som lokalen? Nej, svarade Nizar. Det var bara de utrymmen han hade räknat upp. Inget annat.

Polisen berättade vilken lokal de hade hittat vapnen i. De pekade ut den på en ritning. Nizar tittade på ritningen och förnekade att det var hans. Men så sa han någonting oväntat som fick poliserna att höja på ögonbrynen.

– Jag vet vem som hyr förrådet. Det är en kille som heter Tarek.

Det var första gången i utredningen som polisen hörde namnet »Tarek«. Men det skulle inte vara den sista.

Polisen ifrågasatte uppgiften, men Nizar höll fast vid att det var den här Tarek som hyrde förrådet där vapnen hade hittats. Hur det kunde komma sig att det fanns en mängd kartonger och sopsäckar märkta med »Paketprinsen« förklarade Nizar med att han hade sålt ett parti med mixade varor till Tarek, sjalar, vattenpipor och bönemattor. Så att kartongerna var märkta med

FAMILJEN

Paketprinsen var inte konstigt, Tarek hade ju köpt dem från Nizars företag. Om Tarek sedan också hade råkat få med sig en säck gamla pärmar och bankpapper som tillhörde hans bröder, så må det väl vara hänt. De var flera år gamla och ingen hade saknat dem. Totalt hade Nizar sålt mellan 20 och 30 lådor till Tarek för ungefär 17 000 kronor, exklusive moms. Överenskommelsen var att Tarek skulle betala när denne sålt av godset.

Om vittnet uppgett att det var Nizar som hyrde förrådet, så stämde det helt enkelt inte. Nizar stod inte skriven på kontraktet, han hade inte lånat det i andra hand, han hade inga nycklar dit och han kände således inte till någonting om varken automatvapnen eller de narkotiska preparaten.

*

Dagen efter förhöret med Nizar släpptes Salim Abu Nizar Al Asim ur häktet. Han var inte längre misstänkt för brottet, vilket var exakt det han hävdade hela tiden.

Lite senare samma dag skulle polisen hålla ett tredje förhör med vittnet. Mannen i 60-årsåldern hade i två förhör berättat att han hade hyrt ut lokalen där vapnen påträffats till Nizar. Första gången han sagt det var samma dag som polisen gjorde husrannsakan i lokalen. Andra gången var fyra dagar efteråt, då en polis ringde och gjorde ett telefonförhör för att dubbelkolla uppgiften.

Och vittnet hade svarat på samma sätt: Han hyrde ut lokalen till Nizar Al Asim. Han och Nizars pappa var goda vänner.

Det var samma polis som förhörde honom nu som hade ringt och ställt frågor över telefonen tre veckor tidigare. Med sig i förhørsrummet hade hon en kollega.

Polisen inledde med att fråga när vittnet hade hyrt ut förrådet. Mannen svarade att det var några månader tidigare. Sedan lade han spontant till att det inte bara var Nizar som hade hyrt det, utan också en annan person.

Polisen förstod inte vad han menade. Det här var ny information. Vittnet förtydligade sitt svar och sa att han också hade hyrt ut förrådet till en person från Skåne som hette Tarek. Polisen frågade vem Tarek var och vittnet berättade att Tarek hade hört av sig till honom för att han behövde en lokal att lägga sina grejer i.

– Alla känner mig i Göteborg. Jag hjälper folk hela tiden, förklarade vittnet.

Vittnet berättade att han bara hade träffat Tarek en gång. Det var för fem månader sedan när han överlämnade förrådets nyckel till honom.

Vittnet sa att Nizar hade lånat förrådet innan han hyrde ut det till Tarek. Poliserna suckade. Det här var verkligen en ny historia och inte den vittnet hade berättat i de två första förhören.

Vittnet fortsatte och sa att han inte visste hur man fick tag i Tarek. Tarek hade inte betalat hyran på fem månader och vittnet kände inte till hans efternamn. Han hade skrivit upp Tareks mobilnummer på en lapp, men den hade han tyvärr tappat.

Till slut kunde inte polisen låta bli att fråga om någon hade påverkat honom att svara på deras frågor på ett särskilt sätt.

– Det är ingen som kan göra det, svarade mannen.

Det verkade som att det kunde bli svårt att få tag i Tarek, även om de hade fått ett efternamn och ett nummer, för vittnet berättade nu att han hade hört att Tarek var död. Vittnet hade hört att han hade skjutits i Göteborg i maj samma år.

Och det verkade som att vittnet hade rätt. En man från Skåne

FAMILJEN

vid namn Tarek hade mycket riktigt mördats i närheten av en förskola i Lövgärdet den 27 maj.

Och nu sex veckor efter mordet påstod Nizar att det var den skjutne Tarek som hyrt lokalen där polisen hittat vapen. Vittnet hade precis bekräftat Nizars historia. Och det var svårt för polisen att kontrollera deras samstämmiga berättelse när mannen de pekade ut var död och alltså varken gick att förhöra eller få tag i.

Innan vittnet lämnade förhørsrummet frågade han poliserna:

- Får man en kopia på förhöret?
- Nej. Varför vill du ha en kopia? frågade polisen.
- Så att jag vet vad jag har sagt.

*

– Det blev ett jäkla liv bland familjens släktingar runt om i Europa när Abu Nizar blev gripen, berättade gruppchef Marcus Ekvall för mig en kväll när vi körde runt i Angered.

Ekvall fortsatte och sa att enligt ryktena började folk höra av sig till familjen. Vad var det som hände där i Angered? Abu Nizar var ju en erkänd imam, så även människor utanför Al Asim-sfären reagerade och ifrågasatte familjen.

Ekvall trodde att det var pressen utifrån som gjorde att Nizar kom in och anmälde sig själv.

– Jag blev överraskad över att han kom, jag trodde nog mer att familjen skulle skicka dit någon ensamkommande afghanpojke eller liknande som skulle ta på sig allting.

Några veckor senare skulle Ekvalls farhågor besannas när en 15-årig pojke klev in på polisstationen för att erkänna ett brott. Men det var inte en ung afghan, utan en pojke som stod familjen betydligt närmare.

29

PÅ KAFÉET HAR de nu en ny medarbetare: Sasha. Han sitter vid datorn som är kopplad till övervakningskamerorna som Maria låtit sätta upp. Sasha har koll på vilka som rör sig i anslutning till kaféet. Han följer också med Maria när hon ska ut.

– Ibland vill jag skriva över kaféets rutor, med stora röda bokstäver: »Vi har blivit utpressade«. Jag vet att alla kunder skulle vara på min sida, säger Maria.

Hon pendlar mellan att vara arg och bottenlöst ledsen och rädd.

– Jag hatar dem! De förstör vårt liv.

Maria berättar att hon har fått en tidsfrist. »30 dagar, annars pistolen«, lydde meddelandet. Vad som händer när den går ut vet hon inte.

– Ibland tänker jag att jag bara ger dem pengar. Men samtidigt, det går inte. En miljon är mycket, jag har inte så mycket pengar. Och jag har inte gjort något! Jag är inte skyldig någon någonting.

– Ska du ändå inte gå till polisen? försöker jag för jag vet inte vilken gång i ordningen.

– Man går inte till polisen, det gör man inte. Jag känner mig helt ensam i det här. Ska jag ställa mig upp som en jävla Jeanne d'Arc mot dem? säger Maria och gestikulerar.

FAMILJEN

Plötsligt skriker Maria till och störtar in i det lilla kontoret.

– *What have you done?!*

Maria frigör en liten mops som sitter på soffan fastknuten i en laddarsladd till en Iphone. Livvakten Sasha hade tröttnat på att hunden sprang omkring, så han gjorde en ögla av mobilsladden och band fast den.

– Är du inte klok? säger Maria argt på engelska, innan de fortsätter diskussionen på serbokratiska som ryssen tydligen kan.

Jag förstår så mycket som att Maria skäller på honom samtidigt som hon smeker sin lilla ögonsten, som nu ligger tryggt i hennes famn. Sasha säger inte mycket, han tittar mest på henne. Sedan rycker han på axlarna och återgår till att titta på övervakningsfilmerna som spelas upp i realtid på skärmen.

När situationen har lugnat sig tar jag och Sasha i hand och hälsar.

Maria går ut i kaféet och jag och Sasha är kvar i det minimala kontoret. Han vet vem jag är. Jag nickar mot skärmen där han följer övervakningskamerorna och frågar på engelska om det har hänt någonting idag.

– *No*, inget ovanligt idag.

Jag frågar vad han tror om hela situationen, om utpressningen och att han är där som livvakt. Han tittar på mig och skakar på huvudet. Sägar att han inte förstår sig på Sverige och svenska polisen. Sasha säger att om det här var Ryssland så skulle ryska polisen ha gillrat en fälla åt utpressarna. De skulle ha uppmanat Maria att bestämma tid och plats för att lämna över pengarna. Polisen skulle ha varit där för att dokumentera allt och sedan skulle de ha gripit de kriminella på plats och ställe.

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Jag kontrar med att det är förbjudet i Sverige. Att det skulle vara en brottsprovokation.

Sasha bara suckar.

– Jag vet att polisen inte får göra det i Sverige, det är det som är problemet, säger han innan han vänder sig mot skärmen igen och fortsätter titta på övervakningskameran.

30

DAGEN EFTER TILLSLAGET mot Paketprinsens lokal åkte polisen tillbaka till Partihallarna. Den här gången hade de bokat ett möte med platsansvariga för Higab. Förundersökningsledaren hade fattat beslut om att nu skulle de fan i mig gå in och söka igenom alla lokalerna i huset som ägdes av det kommunala fastighetsbolaget.

TVå fastighetsskötare var med för att låsa upp överallt. Men redan där började problemen. Låsen var bytta på flera ställen och de två fastighetsskötarna hade ingen aning om vad som fanns i lokalerna. Polisen ville ha chefen på Higab med sig när de gick runt i byggnaden för att han skulle få se »hur det såg ut«. Patrullen på plats försökte få tag i chefen men blev bara runtkopplade. Till sist tröttnade de och ringde till Fredrik Lennartsson, biträdande chef i Nordost. Lennartsson i sin tur ringde Higab och kom fram direkt. Han sa att det var bäst att någon av cheferna åkte ner till Partihallarna och såg hur det såg ut när polisen gjorde husrannsakan.

Då dröjde det inte länge innan en representant fanns på plats.

Sällskapet gick tillsammans uppför trapporna och började gå igenom det flera tusen kvadratmeter stora tegelhuset med alla lokaler och förråd. Precis när de kommit upp till tredje

våningen mötte de en man som var på väg ut genom en dörr. Polisen kände hur ett moln av marijuanarök omgärdade honom och frågade vem han var och vad han gjorde där. Mannen svarade snabbt att han kom ut från en föreningslokal.

Polisen bad att få komma in. Det första poliserna kände när de öppnade dörren var att det luktade marijuana även där. Det andra som gick upp för dem var att de inte befann sig i någon föreningslokal. De stod inne i en lägenhet. Mannen hade byggt om lokalen till en fullt fungerande bostad och flyttat in. Det fanns sovrum, bokhyllor och sängbord. Han hade lagt in golv och hängt upp gardiner, tv och soffa stod i vardagsrummet. Polisen hittade hans kläder och skor och han hade hängt upp krokar i hallen där hans jackor hängde. Det fanns kök och tvättmaskin.

När polisen och fastighetsägaren gick in kom en liten hund springande mot dem och viftade på svansen.

– Det är min brors, jag passar den. Han är på bröllopsresa, förklarade mannen.

När mannen förstod att han skulle vara tvungen att följa med polisen ringde han till sin mamma som kom och tog hand om hunden. Mannen greps på platsen misstänkt för grovt narkotikabrott och vapenbrott. Totalt hittade polisen över ett kilo amfetamin, 30 gram kokain och 17 gram cannabis. De hittade också en svart startpistol under mannens säng.

Higabchefen kunde bara stå tyst och titta på när allt polisen ville prata med honom om illustrerades på bästa sätt inför hans ögon. Hur kunde de inte veta att en knarklangare hade gjort om en av deras lokaler till lägenhet och flyttat in?

FAMILJEN

*

I slutet av augusti 2019 gjorde hösten sig så smått påmind i Göteborg. Semestrarna var över och i skolorna började elever nya terminer efter lovet. Polisutredningen om vapnen i lokalen i Partihallarna pågick som förut. Nizar Al Asim satt alltså häktad, hans pappa Abu Nizar var släppt sedan länge och inte längre misstänkt.

Jag försökte flera gånger under sommaren ringa Abu Nizar, men det var bara telefonsvararen som gick på. Meddelandet var långt och på arabiska. En kompis som kan språket lyssnade och sa att det var det artigaste telefonsvararmeddelande hon någonsin hade hört. Jag lämnade flera meddelanden, men han hörde inte av sig.

Vittnet hade inte förhörts igen efter att han berättat historien om Tarek. Nizar höll fast vid samma historia.

Polisen kom ingen vart med den tekniska utredningen. De hade varken DNA eller fingeravtryck. Eller jo, de hade hittat fingeravtryck på vapnen, men de matchade inte några fingeravtryck som de hade i sin databas.

Men så plötsligt klev en 15-årig pojke tillsammans med sin advokat in på polisstationen på Ernst Fontells plats. Pojken var mörk, ganska kort och hade glasögon. Han hade lite mage, så där som ungdomar som rör sig för lite och ännu inte har tappat tonårshullet har. Han såg osäker och självsäker ut på samma gång.

Pojken hette Salim Al Asim och första gången jag träffade på honom var han sju år och hade precis fått stryk av två tioåriga grannpojkar. Andra gången var när jag intervjuade och åt middag hos hans farfar. Salim var då 13 år och satt med hela kvällen.

Nu hade han hunnit fylla 15 år och var hos polisen för att han ville erkänna ett brott. Han sa att han ville bli förhörd direkt och att han ville bli förhörd som »misstänkt«.

– Ni har tagit fel person, sa han till polisen som tog upp anmälan. Ni har tagit min farbror Nizar, ni skulle ha tagit mig istället. Ni har hittat en lokal bredvid Nizars affär med vapen som tillhör en annan. Det är inte Nizars vapen, det är Tareks vapen. Tarek var en person som dog nyligen.

Polisen som tog emot anmälan ringde jouråklagaren, som ringde åklagaren och citerade vad pojken just hade sagt.

Eftersom Salim bara var 15 år kontaktades socialjournen, men ingen från dem kunde medverka under förhöret. Advokaten påtalade igen att Salim ville höras som »misstänkt«.

Men polisen som höll i förhöret hade fått instruktioner att han skulle förhöras som »annan«, absolut inte som »misstänkt«.

Det fanns en anledning till att advokaten var påstridig om det där med »misstänkt«. Det som bara verkade vara en formalitet på ett förhørsprotokoll var i själva verket av stor betydelse. Om någon förhördes som »misstänkt« stod skattebetalarna för advokatkostnaderna, men om man istället förhördes som »annan« fick personen själv betala advokatens arvode.

Advokaten och 15-årige Salim ville till varje pris undvika att familjen skulle behöva betala advokatens arbetstid. Men åklagaren var stenhård. Salim skulle förhöras som »annan«.

I förhöret berättade Salim att han brukade hjälpa sin farbror Nizar på Paketprinsen med att bära lådor och städa. En dag när han var där hade han träffat Tarek. Tarek var en mörk man i 35-årsåldern som hyrde en lokal på samma våningsplan. Tarek och Salim hade lärt känna varandra. Salim hade till exempel fått ställa in sin moped av märket Aprilia i hans lokal.

FAMILJEN

Salim berättade att en dag när han och Tarek stod och pratade lite som vanligt så frågade Tarek om Salim ville tjäna snabba pengar. 5 000 kronor skulle han få. Salim sa ja och de bestämde att de skulle träffas i Lövgärdet, vid skolan som kallades Rävén. Salim mindes inte vilken tid på dygnet som de hade träffats, men väl där gav Tarek Salim ett par handskar och en resväska som var täckt med en svart plastpåse. Sedan sa Tarek till Salim att han skulle gömma väskan i skogen någonstans.

– Han gav mig väskan och 5 000 kronor.

Sedan dröjde det bara någon månad och så sköts Tarek.

Salim berättade vidare att när Tarek var död visste han inte vad han skulle göra, så han bad en vän att köra honom och väskan till Tareks lokal i Partihallarna. Han hade fått en extranöckel av Tarek eftersom han förvarade sin moped i lokalen.

– När jag kom till lokalen öppnade jag väskan. Jag såg två automatvapen, jag blev rädd. När jag såg vapnen så lade jag väskan under en hylla till höger bakom några kartonger.

Salim sa att han var helt ensam när han öppnade väskan och att han inte hade berättat för någon om den. Polisen frågade om han hade erfarenhet av vapen. Salim svarade nej.

– Hur visste du att det var automatvapen? frågade polisen i ett försök att pressa honom.

– Jag spelar ett dataspel och där förekommer vapen. Det var en kalasnikov och ett gammalt från Hitlers tid, svarade Salim.

Efter förhöret ringde polisen Salims mamma och berättade vad som hade hänt. Han var fortfarande inte misstänkt för brottet, för trots att advokaten insisterade så gav sig inte åklagaren. Hon trodde inte på ett ord av Salims historia.

Det här hade någon sagt åt honom att göra. Vem eller varför visste hon inte. Men att det var så, det var hon säker på.

*

Den 3 september bestämde polisen att 15-åriga Salim skulle komma in på ytterligare ett förhör. Då hade det gått några dagar sedan han gick in till polisen och erkände brottet för första gången. Polisen ringde hans föräldrar och bokade in förhöret. Föräldrarna sa att advokaten skulle vara med och att de inte ville att polisen kontaktade dem igen. De önskade att all kommunikation hädanefter skulle gå via advokaten.

På morgonen ringde advokaten till polisen och meddelade att Salim inte skulle komma. Han sa att så länge som Salim kallades till förhör som »annan« och inte som »misstänkt« skulle han inte komma till polisstationen.

Polisen som svarade sa att om inte Salim kom frivilligt skulle de komma och hämta honom.

Torsdagen den 5 september klockan 09.00 satt Salim åter i förhørsrummet. Med sig hade han sin advokat och en socialsekreterare från socialtjänsten i Angered. Hans mamma och pappa satt utanför och väntade.

Polisen ville ha svar på ungefär samma frågor som i det första förhöret. Salim sa att han redan hade svarat på dem och att hans svar fanns nedskrivna.

Men några saker berättade han.

Han berättade att han tyvärr hade kastat bort extranyckeln han hade fått av Tarek, i havet vid Askim när familjen var där och badade i somras. Han visste inte vad Tarek hette i efternamn, eller vad han hade för nummer. De hade aldrig bytt nummer. Salim ville heller inte uppge namnet på den som hade skjutsat honom med väskan från gömstället i skogen när han skulle lägga den i lokalen. Han sa att han lade väskan där för

FAMILJEN

att vänner till Tarek då kanske skulle kunna hitta vapnen, om de var deras.

Efter förhöret skev polisen i ett pm att »Salim kan inte svara på några detaljerade frågor och det föreligger inte skäl att delge misstanke«.

*

Varför gick en 15-åring helt plötsligt in på en polistation med en advokat i släptåg och erkände ett grovt brott? Det gick olika rykten om det. Ett rykte sa att Abu Nizar hade fått nog av Salim och att han behövde sättas på plats. På sensommaren kom larm om skottlossning i Hammarkullen. De som ringde 112 berättade att en ung kille gick omkring och sköt i luften med en pistol, mitt på blanka eftermiddagen.

Polisen ryckte ut till Bredfjällsgatan. När de kom dit såg de Salim smita in i sin trappuppgång, precis där hans pappa hade sin orange motorcykel parkerad.

Polisen gick efter. I trappuppgången hittades en gammal startpistol. Poliserna tog med sig pistolen, men Salim själv nekade till att han haft den, och eftersom de inte kunde binda honom till vapnet lät de honom vara.

– Abu Nizar gillar nog inte att man går och okynnesskjuter på det där sättet, det är inte okej för familjen. Salim har förmodligen fått en jävla avhyvling för det skulle jag tro. Hans pappa vill inte ha polisen rännande där i området heller, berättade en polis som spekulerade i att Salim var tvungen att ta på sig ansvaret för vapnen i lokalen som ett straff.

En annan teori var att familjen bestämde att Salim skulle ta på sig brottet på grund av sin ålder. En 15-åring fick ett mycket

lägre straff än vad till exempel Nizar skulle få om han dömdes. Nizar var en vuxen man, och även om han mest var straffad för trafikbrott var det ändå besvärande för honom. Om mannen i en familj hamnade i fängelse fick dessutom övriga släkten stå för försörjningen av frun och barnen under tiden han satt inne. Det var kostsamt. En 15-åring hade inte hunnit bilda egen familj än, och således blev det billigare för släkten om Salim hamnade i fängelse istället för Nizar.

Agerandet skulle också kunna vara ett smart drag i planerandet av Nizars försvar. Advokaten ville så tvivel i domstolen och visa på ett alternativt händelseförlopp. Skulle det kunna vara så att en annan person hade förvarat vapnen? Principen i svenska domstolar var »hellre fria än fälla«, och om domstolen anade att det misstänkta brottet hade kunnat gå till på ett annat sätt än som åklagaren påstod skulle Nizar frias.

*

Jag fick tag i Abu Nizar en söndag i slutat av augusti. Då hade jag försökt ringa hans mobil hela sommaren men inte kommit fram. Plötsligt slog det mig att polisen såklart hade beslagtagit mobilen i samband med att han greps och att han förmodligen inte fått tillbaka den ännu. Jag ringde hans fru istället. Hon svarade direkt, och efter ett par artighetsfraser räckte hon över mobilen till Abu Nizar.

Abu Nizar hälsade vänligt på mig och jag förklarade mitt ärende, att jag nu skriver boken som vi hade pratat om tidigare och att jag skulle vilja fråga honom om några saker.

– Nej, det går inte nu för jag ska iväg på bröllop i Göteborg om en halvtimme, svarade Abu Nizar.

FAMILJEN

Jag förklarade att jag inte menade »nu« som i »just nu«, utan någon annan gång, när han har tid. Men han sa nej, nej och sedan var han tvungen att göra sig redo för bröllopet. Det blev ett kort samtal där jag sa tack och hej då och att han skulle hälsa sin fru. Jag tänkte att jag nog måste skriva ett brev och få det översatt till arabiska så att jag var säker på att han förstod vad jag undrade. Ju mer jag lärde mig om familjen, desto fler frågor uppstod. Jag hoppades fortfarande att han skulle ändra sig så att jag kunde göra fler intervjuer med honom för det var Abu Nizar som satt på svaren. Jag skulle vilja veta mer om medlingen, om familjens kontakter med sina släktingar utomlands. Men framför allt ville jag prata med honom om hur han såg på myndigheternas samverkan mot familjen.

31

FÖR ABU NIZAR var häktningen på sommaren djupt orättvis. Han hade varit en hederlig man, som till och med stått på polisens sida i många konflikter, ända sedan han kom till Sverige. Och nu behandlades han som en kriminell.

Han satt inlåst i en cell i 24 nätter. Han övervakades. Han hade fullständiga restriktioner, vilket betydde att han varken fick läsa tidningar, titta på tv, ringa eller ta emot besök från några andra än sin advokat.

När han släpptes fick han reda på att folk hade börjat undra vad det var som hade hänt, varför han suttit inlåst.

Abu Nizar tvingades att återupprätta sitt rykte. Den 19 augusti 2019 skrev därför advokat Edip Samuelsson en ansökan om skadestånd till Justitiekanslern.

Det var inget konstigt med det, den som har varit anhållen eller häktad utan att sedan bli dömd för brottet hade rätt till ersättning av staten. Det var en särskild lag som styrde det, lagen om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder.

Ersättningen skulle till exempel täcka förlorad arbetsförtjänst, i Abu Nizars fall sjukpension. Den skulle också täcka eventuella kostnader man hade haft för advokaten om man

FAMILJEN

hade haft hjälp att fylla i blanketten till Justitiekanslern. I Abu Nizars fall var det Edip Samuelsson som ville ha 4 500 kronor för jobbet.

Men framför allt var skadeståndet till för det lidande man utsatts för om man satt oskyldigt frihetsberövad. Med lidande menade man bland annat oros känslor, obehag och maktlöshet som en inlåst person antogs känna. Ersättningens storlek bestämdes med utgångspunkt i hur många dygn den misstänkte hade suttit inlåst. Därför behövde man inte särskilt styrka hur ens lidande hade sett ut. Alla antogs mer eller mindre lida av att sitta oskyldigt inlåst.

Men Abu Nizar hade haft det värre än de flesta, det var han säker på. Hans advokat Edip Samuelsson stolpade upp hans lidande i fem punkter som kompletterade skadeståndsansökan till Justitiekanslern.

Den felaktiga bilden som Abu Nizar ansåg hade målats upp av honom i media med anledning av gripandet medförde att han nu tvingades att lägga både tid och kraft på att återupprätta sitt rykte i egenskap av imam.

Edip Samuelsson förtydligade det till Justitiekanslern i en av punkterna:

En imam ska i sin utövning ha ett förhållningssätt som starkt tar avstånd från bland annat vapen och annan kriminalitet, av denna anledning har de nyhetsartiklar som publicerats försämrat Al Asims anseende väsentligt.

Under rubriken »Ersättning yrkas« på ansökningsblanketten till Justitiekanslern fanns två rutor att kryssa i. Den ena rutan fylldes i om man yrkade på ersättning enligt Justitiekanslerns

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

praxis. Om man yrkade på ett annat belopp skulle man använda den andra rutan. Det gjorde Salim Abu Nizar Al Asim.

Han ville ha tre miljoner kronor i skadestånd.

32

TIDSFRISTEN NÄRMAR SIG sitt slut och Maria har inga planer på att betala.

En kväll sitter jag i köket på kaféet och väntar på henne. Vi har bestämt att ses och hon är sen. När hon kommer ser hon orolig ut. Hon säger hej och går direkt fram till plåtskåpen där personalen kan hänga av sig sina kläder. Jag ser hur hon tar av sig jackan, under den har hon en mörkblå väst som ser ut att vara i nylon. Jag har sett sådana förut och vet att det är en skottsäker väst. Maria lossar de två kraftiga kardborrebanden som fäster västen runt magen och kränger av sig den. Hon ser att jag tittar.

– Ja? Men vad ska jag göra då, frågar hon när hon hänger av sig västen i skåpet. Jag har den bara när jag går till och från bilen. För min dotters skull.

Jag frågar var Sasha är och hon svarar att han sitter i en bil på parkeringen och vaktar. För att komma in på torget där kaféet ligger med bil finns det bara en möjlig väg. Maria är hela tiden beredd på att hon ska bli anfallen och vet att om det kommer någon finns det ingen annan flyktväg med bil, därför sitter Sasha beväpnad utanför och spanar på vem som kommer. På det sättet kan han larma Maria om någon av utpressarna närmar sig och då hinner hon sätta sig i säkerhet. Så ser planen ut.

I värsta fall får Sasha skjuta. Det är han beredd på.

*

Maria och jag har kontakt varje vecka. Hon försöker hitta lösningar. När tidsfristen har gått ut tar hon med sig sin dotter och mamma och åker utomlands. Telefonen går varm. När de kommer tillbaka har Maria ordnat ett möte med en av Göteborgs tyngsta kriminella personer.

Maria tog bilen sent en kväll och åkte hem till mannen, klockan hade hunnit bli elva. Hon ställde bilen på parkeringen utanför höghuset där han bodde, men inte var skriven.

– Det kanske var dumt, för folk märkte ju direkt att bilen stod där, även om det var sent. Men jag vill inte gömma mig heller.

Inne i lägenheten var mannen hon stämt träff med och en annan man som hon inte kände till. Maria blev tillsagd att lämna sina vapen på ett bord. Maria berättar att det kändes som att hon var med i en film. Hon sa att hon inte var beväpnad. Männen lade sina pistoler på bordet, de hade två var.

– Helt sjukt, och otäckt var det. Sedan var alla tvungna att lägga mobilerna i ett annat rum ifall vi var avlyssnade. Sedan kunde mötet börja och jag vädjade om hjälp, berättar Maria.

*

Maria ringer sent en kväll. Hon är ledsen och stressad.

– Johanna, jag har fått reda på sex andra som de har utpressat. Alla företagare och alla har betalat. Vad ska jag göra? Ingen kan hjälpa mig, jag har en livvakt här som jag betalar för. En okänd man som bor i mitt hem som jag inte känner. Jag vill inte ha det så här.

FAMILJEN

Hon är så arg på sin ex-man som satt henne i den här skiten. Hade det inte varit för honom hade ingen gått på henne, och han har dragit utomlands med sin nya familj. Maria har inte fått tag i honom, varken på sociala medier eller telefon. Det som slutligen fick honom att lämna allt var när han en dag kom till jobbet och såg att någon hade skjutit mot bilverkstaden på natten. Rutorna var sönderskjutna. När han fick ett sms där det stod att nästa gång skulle de ta hans fru och son istället, så packade han familjens väskor och drog.

Ex-maken gick inte till polisen. Att utpressarna sedan gick på Maria, tycker jag verkar långsökt. Särskilt när hon och ex-maken inte har någon kontakt. Men det är inte ovanligt att utpressare jobbar så förstår jag när jag pratar med kriminella som varit med om att driva in påhittade skulder.

– Du vet, allt handlar om att mjölka pengar. Då gäller det att hitta på någonting, ett tjafs som kan bli en grej som sedan kan vara en anledning för att man tycker att någon ska betala. Om den personen då inte betalar, går man på nästa på tur, någon anhörig till exempel.

Mannen jag pratar med säger att det dumaste man kan göra är att betala, men att de flesta gör det ändå, eftersom de är rädda. Att utpressarna först ville ha 200 000 kronor av Marias ex-make och att beloppet nu har vuxit till en miljon är precis som det brukar vara. De ursprungliga utpressarna har sålt skulden till andra kriminella som får driva in den och när det är fler inblandade ska fler ha del av kakan och beloppet höjs. Jag invänder mot resonemangen om »anhörig« och säger att Maria och hennes ex-make har varit skilda i över tio år och att de inte har någon kontakt, det är nästan som att äktenskapet aldrig har ägt rum. Han säger att det inte spelar någon roll. Utpressarna

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

vet att Maria har ett företag och de tror att hon har pengar. De vill ha in sina pengar och tänker förmodligen att de kan mjölka henne på pengar under lång tid framöver. Om hon betalar.

Maria har sett till att hennes dotter inte går ensam till skolan längre. Hon har inte berättat vad som hänt, vare sig för sin mamma eller för sin dotter för hon vill inte skrämma dem, utan håller upp en fasad. Att Sasha bor i radhusets källare förklarar hon med att han behöver någonstans att bo tillfälligt när han är i Sverige och jobbar några månader.

– Jag vet inte vad jag ska göra, bara att jag måste få bort utpressningen. De kommer att mörda oss. Jag har fått rådet att skaffa en pistol. En pistol, Johanna.

Innan vi lägger på, ändrar hon tonläge och utbrister:

– Jag hatar dem! De ska fan inte få några pengar av mig!

33

VAD SOM EGENTLIGEN hände en kylig morgon fredagen den 13 september 2019 i Partihallarna fanns det helt olika versioner av. Några saker var alla inblandade dock överens om, till exempel att företagaren Ahmad satt i det lilla rummet precis till höger om entrén till Mat- & Dryckgrossisten, det som kallades kassarummet, och att klockan var omkring nio på morgonen.

Ahmad och hans bror var syrier och hade kommit till Sverige under den stora flyktingvågen 2015. Nu drev de en stor livsmedelsbutik i Vänersborg och ett par gånger varje vecka åkte Ahmad de knappa tio milen ner till Göteborg för att handla varor till butiken från grossistfirmorna som fanns där. Det var alltid Ahmad som åkte, av det enkla skälet att han var den av bröderna som kunde bäst svenska, inte mycket i och för sig, men han hade i alla fall lärt sig några ord. Ahmad kunde dessutom läsa, vilket hans bror inte kunde, varken på svenska eller arabiska. Resorna ner till Göteborg hade han gjort regelbundet i tre år, och den här gången skulle han hämta och betala varor som han hade förbeställt i Partihallarna.

Nu satt han i kassarummet med chefen för Mat- & Dryckgrossisten och en av deras anställda och väntade på att få fakturorna utskrivna så han kunde betala. Kassarummet hade fönster

ut mot gången till butiken. Senare skulle Ahmad berätta för polisen hur en för honom okänd, äldre man kom in på kontoret. Mannen hade gråvitt skägg och en grön huvudbonad. Han bar svart kavaj, svarta byxor och vit skjorta. Mannen var allvarlig och sa ingenting. Han bara tittade på Ahmad och satte sig på en stol längst bak.

Efter en stund reste sig den äldre mannen och lämnade kontoret tillsammans med den anställde. De stod utanför och genom den öppna dörren kunde Ahmad höra hur någon nämnde hans namn. Strax efteråt kom den äldre mannen in igen och lade armen om honom och sa till honom att följa med ut för han ville prata. De ställde sig utanför butiken och den äldre mannen spände blicken i honom och sa:

– Vet du vem jag är? Jag bestämmer här, det är jag som är staten och ingen säger nej till mig. Jag kör över sådana som dig. Jag ska slakta dig, din familj och bränna ner dina företag.

Ahmad blev skrämmd. Han såg sig omkring och han tyckte att det verkade som att alla visste vem den äldre mannen var och att de var rädda för honom. För att visa att han menade allvar knöt den äldre mannen nävarna när han talade till Ahmad.

– Du kommer inte att komma levande härifrån. Jag vet allt om er, jag ska bränna ner er butik i Vänersborg.

Ahmad blev iskall.

I samma ögonblick kom pappan till mannen som ägde Mat & Drycksgrossisten ut. Han var i samma ålder som den äldre mannen och försökte lugna ner situationen. Han bad den äldre mannen, som han kallade Abu Nizar, och Ahmad att följa med upp på övervåningen och dricka kaffe för att prata i lugn och ro. Ahmad tyckte situationen var obehaglig, men följde efter de andra. Samtidigt skickade han sin position via appen Whatsapp

FAMILJEN

till sin bror som var hemma i Vänersborg. Brodern visade positionen för sin son som hjälpte till i affären. Ahmads brorson ringde upp nästan genast och Ahmad höll handen för munnen och viskade i mobilen:

– *Shorta, shorta*. Maffian är här.

Shorta är det arabiska ordet för polis. Brorsonen ringde så fort han kunde polisen och berättade att det verkade som att hans farbror som befann sig i Göteborg var i fara. Någoting hände vid Partihallarna och hans farbror hade sagt att maffian var där.

Ahmad, Abu Nizar och ägarens pappa gick uppför spiraltrappan till övervåningen där kontoret fanns. Där stod en soffa och på bordet en askkopp. Ägarens pappa gjorde i ordning kaffe till de tre. Han och Abu Nizar verkade känna varandra väl. Ahmad var chockad. Han visste inte vart han skulle ta vägen, han var ensam i Göteborg och alla andra verkade känna varandra. På kontoret fortsatte hoten. Ägarens pappa serverade kaffe. Abu Nizar slog med handflatan hårt i bordet, lutade sig fram och upprepade samma grova hot som utanför affären:

– Jag kommer att döda er, jag kommer slakta er, jag kommer förgöra er.

Situationen var aggressiv. Efter tio minuter kom någon upp och sa att polisen var där. Abu Nizar reste sig och gick nerför spiraltrappan igen. Ahmad gick efter honom på darrande ben.

När Salim Abu Nizar Al Asim kom nerför spiraltrappan och gick ut från Mat- & Dryckgrossisten såg han två polisbilar som kommit till platsen. Han mötte poliserna som var på väg mot affären och en av poliserna hälsade på honom när han passerade. Han hälsade tillbaka och frågade om de var där för att prata med honom.

– Det vet jag inte, vill du prata med oss? frågade polisen.

I samma veva kom en av de anställda från Mat- & Dryckgros-sisten ut och frågade polisen vad det var som hade hänt. Poli-sen släppte Abu Nizar med blicken och svarade den anställde. I nästa sekund hade Abu Nizar försvunnit mellan bilarna på parkeringen och var borta.

En patrull gick in och pratade med ägaren om vad som hänt. Den andra patrullen försökte utröna vem av dem på platsen som var Ahmad. När de identifierat honom fick han sätta sig i en av polisbilarna och de körde undan en bit från affären. Ahmads svenska var för dålig, han kunde inte prata med poliserna, de ringde upp hans son som fick översätta. Då berättade Ahmad att han precis hade blivit hotad av Abu Nizar och han sa att han inte hade en aning om varför. Han sa också att han visste att i Sverige gick man via rättsväsendet när sådant här hände, att det inte var som i landet han kom ifrån där andra kunde komma in och ta polisens plats. Poliserna som höll i förhöret i bilen lyssnade och ställde frågor. Sedan berättade de för Ahmad om brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten som de hade och vilken hjälp han kunde få. Ahmad ville gärna ha all hjälp i världen, men han var samtidigt mån om att han och hans bror kunde driva affären i Vänersborg vidare.

– Jag vet inte vad jag ska göra nu, tänk om de skadar mig? Jag har förstått att familjen inte är så rolig. Jag blir ju rädd för mig själv och mina barn, sa Ahmad.

Polisen filmade förhöret med sin kroppskamera; ifall Ahmad skulle ta tillbaka sitt vittnesmål så hade de det i alla fall på film.

FAMILJEN

*

Under tiden Ahmad satt i polisbilen och blev förhörd gick två andra poliser in i butiken och pratade med ägaren. De frågade om det fanns någon övervakningskamera där och ägaren sa nej.

– Men vi ser ju kameror i taket, påpekade en av poliserna.

– Ja, vi har kameror där, men de spelar inte in, svarade ägaren.

Då frågade poliserna var datorerna som var kopplade till kamerorna fanns. De visades uppför trappan till kontoret där ägarens pappa satt kvar. Poliserna frågade pappan om de kunde få se övervakningsfilmerna.

– Javisst, svarade pappan. Inga problem.

Poliserna tömde innehållet från övervakningskamerorna på en USB-sticka. En polis med mycket bra personkännedom kom också till platsen. Hon gick upp till kontoret och pratade med ägarens pappa. De pratade om hur han var släkt med Al Asim. Inte bara att de ursprungligen kom från samma ställe, utan också att de var blodsläktingar. Abu Nizars systerdottrar i Malmö var gifta med ägarens pappas kusins söner. Familjerna bodde i Malmö.

Ägarens pappa bekräftade att han och Abu Nizar hade känt varandra länge och att Abu Nizar var en sådan person som man visade respekt. Ägarens pappa sa att han hade hört att det var någon som hade förolämpat Abu Nizar på telefon och att han tog upp dem båda till kontoret för att bjuda på kaffe och lugna ner situationen. Han sa också att han och hans barn inte hade någonting otalt med Abu Nizar.

Ägarens pappas version av vad som hänt skiljde sig betydligt från Ahmads.

Ägarens pappa berättade för polisen att han hade kommit

till jobbet vid niotiden på morgonen, och då stod Ahmad och Abu Nizar utanför affären och pratade politik och religion. Han hälsade på båda och även på sin son som stod en bit bort.

Ägarens pappa bjöd in Abu Nizar och Ahmad på kaffe, för han ville inte att de skulle stå och prata just i entrén, där trucken behövde komma förbi med varor. De gick uppför spiraltrappan till kontoret där de satte sig vid ett bord, tände cigaretter och började prata. Ägarens pappa började fixa med kaffemaskinen som stod på kontoret, sedan satte han sig bredvid sina gäster och lyssnade. Från början handlade samtalet om politik och religion, men sedan fick Ahmad ett telefonsamtal och Abu Nizar sa att det var respektlöst om han svarade. Ägarens pappa förstod att det var något problem mellan Abu Nizar och Ahmad, för Ahmad sa till Abu Nizar att han hade varit otrevlig mot Ahmads bror i telefon tidigare.

– Du har sagt dåliga ord till min brorsa, hade Ahmad sagt till Abu Nizar.

– Jag har aldrig sagt ett dåligt ord till din bror, han stängde av telefonen, sa Abu Nizar.

Som ägarens pappa förstod det hade Abu Nizar och Ahmad bråkat om något telefonsamtal där Ahmad beskyllt Abu Nizar för att ha sagt otrevliga saker till hans bror. Abu Nizar å sin sida sa att Ahmads bror hade tryckt bort samtalet, och så gör man inte mot en imam.

Ahmad hade svarat att han skulle prata med sin bror om det.

Sedan var plötsligt polisen där och det var allt som hände.

– Jag svär på att det här är sant. Ahmad är en bra kund, jag respekterar honom och hans bröder, sa ägarens pappa till polisen som förhörde honom.

Polisen frågade om han var rädd för familjen Al Asim.

FAMILJEN

– Jag är inte rädd för Al Asim, jag är bara rädd för Gud, svarade han.

Chefen på Mat- & Dryckgrossisten berättade en liknande historia som sin far. Han sa att efter att Ahmad hade varit uppe på kontoret och druckit kaffe med hans pappa och Abu Nizar, kom han ner igen till kassarummet och de gjorde klart fakturan och han betalade. Ahmad var precis som vanligt.

Chefen sa att han kände både Ahmad och några av hans bröder eftersom de var kunder. Han tyckte att de var en helt underbar familj. Han sa att Ahmad var driftig och hade en fin affär i Vänersborg. Egentligen var enda felet på Ahmad att han ville pruta lite mycket, skojade chefen.

Han hade inte hört exakt vad Abu Nizar och Ahmad hade pratat om utanför affären innan de gick upp till kontoret, men han hörde att det var någonting om profeten Muhammed. Tyvärr var han inte så bra på just den dialekten av arabiska så han uppfattade inte mer.

*

Senare samma dag förhöordes Abu Nizar i ett förhörssrum vid intaget på Ernst Fontells plats. Förhöret tog åtta minuter och det enda som hände var att Abu Nizar fick reda på att han var anhållen och att han var misstänkt för ett brott:

– Du delges härmed misstanke om försök till utpressning genom att med hot om dödligt våld ha försökt tvinga Ahmad till att betala en okänd summa pengar idag runt klockan 09:00 vid Partihallarna i Göteborg, inledde polisen som höll i förhöret.

Abu Nizar sa att han förnekade misstanken och sedan sa han att han ville ha advokat och tolk. Hans advokat Edip Samuels-

son var snabb, och strax efter halv åtta höll polisen det andra förhöret.

Abu Nizar hade inget att dölja utan berättade som det var. Ja, han hade varit i Partihallarna på morgonen. Han var där för att handla frukt och grönt och ägg. Han gick in på Mat- & Dryckgrossisten för att handla konserver. Han sa att han kände i princip alla i Partihallarna. Ahmad kände han ytterst ytligt, några av hans syskon kände han bättre. När han såg att Ahmad var på Mat- & Dryckgrossisten gick Abu Nizar fram till honom, hälsade och skakade hand. Sedan gick Abu Nizar ut och rökte och Ahmad kom efter. Efter en liten stund kom Ahmad fram till honom och började prata.

– Han sa: du har säkert hört att vi hamnat i en konflikt med ett gäng palestinier, berättade Abu Nizar för polisen som förhöörde honom.

– Så sa han att de här palestinierna kände mig väldigt väl. Jag sa att jag hade hört talas om detta, men att jag inte har någon inblick i det.

Sedan sa Abu Nizar till Ahmad att det i vilket fall var frågor som han inte ville lägga sig i, för det angick inte honom.

– Jag sa till honom att om det är så att ni har konflikter er emellan, så se till att få det löst så att det slutar gott och inte illa. Jag sa: gå välgörenhetsvägen.

I den vevan kom ägarens pappa och bjöd upp dem på kaffe på kontoret. Ahmad tog ett telefonsamtal, och efter det gick de uppför spiraltrappan och satte sig för att dricka kaffe. Väl däruppe tände de en cigarett och rökte. Ahmad tog återigen upp frågan om konflikten med palestinierna. Abu Nizar sa att han inte lyssnade så noga utan lät Ahmad prata på. När han var klar reste sig Ahmad och gick ner. Abu Nizar gick efter.

FAMILJEN

– Jag gick ner till min bil och kollade om jag behövde köpa något mer. När jag väl kommer ner ser jag att polisen kommer till affären. Poliserna hälsar på mig: »Hej, hej, hur är det med dig.« Då sa jag att det var helt okej och frågade om de ville mig något, och de sa nej. Då gick jag till bilen och gav mig iväg.

Sedan åkte han hem och efter några timmar, precis när han stod och tvättade sig inför bönen, kom polisen och hämtade honom och nu satt han här.

*

Polisen i Nordost bad kollegorna i Fyrbodal om hjälp att förhöra Ahmad, hans bror och brorson som alla befann sig i Trollhättan och Vänersborg. De var också noga med att återigen informera Ahmad om polisens personsäkerhetsprogram. De frågade var han bodde, hur han bodde, vilka som bodde med honom och hur hans dagliga rutiner såg ut.

Det visade sig att hans liv var väldigt inrutat. Han jobbade i butiken minst tolv timmar varje dag. Gick upp, åt frukost, åkte till jobbet. Var där tolv timmar, sedan åkte han hem.

– Vi håller igång verksamheten, vi driver den och det är jobbar vi gör. Finns inte mer tid för fritid, sa han till polisen som ställde frågorna.

Polisen visste att det var kritiskt och att de hade bråttom. Det hörde inte till vanligheten att de hade en målsägande som var villig att anmäla Al Asim och dessutom fortsätta berätta för polisen vad som hade hänt. De tyckte att Ahmad var trovärdig, men de anade också att han undanhöll någonting. Han sa inte allt han visste, det var någonting som skavde.

När polisen förhörde Ahmads bror berättade han att han hade fått ett hotfullt telefonsamtal en kort tid innan Abu Nizar och Ahmad träffades i Partihallarna. Brodern hade polisanmält samtalet. Han berättade att det kom från Abu Nizar, men att det var en person som brodern hade sparat i mobilen under namnet »Dr Ahmad« som ringde. Dr Ahmad kom från Malmö.

Enligt brodern hade Dr Ahmad sagt att han skulle åka från Malmö till Göteborg. Där skulle han träffa familjen Al Asim och de skulle gemensamt komma upp till Vänersborg och mörda brodern och hans familj.

Enligt brodern räckte sedan Dr Ahmad över mobilen till Abu Nizar som stod bredvid.

När brodern anmälde hoten för polisen berättade han att Abu Nizar också hade sagt att han skulle komma och döda honom, att han kunde kolla i tidningarna och se hur många han hade dödat förut. När Ahmads bror gjorde lite efterforskningar i Göteborg efter samtalet fick han reda på att Abu Nizar var grossist och att släkten var kriminell.

Ryktet sa att hans barn utförde mordet och att han hade en son som hade suttit inne i tio år för att ha skjutit en chilensare på en fotbollsplan.

Allt detta förnekade Abu Nizar. Han blev bestört när han hörde anklagelserna och lögnerna.

Ahmads bror hade också fått höra ett rykte från Turkiet, där hans pappa bodde. Pappan hade ringt dagen efter att Ahmad blivit hotad i Partihallarna och sagt att ryktet i Turkiet sa att Abu Nizar skulle leja en 14-åring att åka till Vänersborg och skjuta honom i hans hem. Ahmads bror sa att samma rykte gick inne på Partihallarna. Han visste inte om ryktet var sant, men han var rädd.

FAMILJEN

Efter händelsen hade Ahmads bror också blivit uppsökt av pappan till han som ägde Mat- & Dryckgrossisten. Pappan hade varnat honom och sagt att Abu Nizar var någon man skulle passa sig för.

– Jag förklarade för honom att jag flytt Syrien och krig och kommit till ett land som är säkert med rättssäkerhet och att vi kommer anmäla detta för att se till att rättsväsendet tar tag i detta.

Egentligen hade Ahmads bror inte velat att Ahmad skulle åka till Göteborg och handla på grund av telefonhotet. Han sa att det kunde vara farligt.

– Han hotade allt jag håller kärt, min familj, mina pengar. Därför ville jag inte att han skulle åka. Men om vi inte gör inköp så måste vi lägga ner, så det var ett nödvändigt ont att han åkte.

Bröderna pratade inte om det som hade hänt i efterhand. Ahmads bror märkte att Ahmad inte mådde bra och han märkte också att Ahmad inte ville oroa honom, därför låtsades han som att allt var bra.

Varför Abu Nizar skulle ha ringt till Ahmads bror via en person i Malmö för att uttala dödshot visste inte Ahmad. Det sa han till polisen som förhörde honom.

Det verkade vara en rörig historia, i alla fall för polisen som skulle reda ut vad som egentligen hade hänt och varför. Och vad som var sant.

Enligt uppgifter till polisen skulle Ahmads bror och Dr Ahmad ha affärer ihop i Syrien. Det skulle bland annat handla om import av pistagenötter; Dr Ahmad kom från en provins i Syrien där de var kända för att odla pistagenötter. Han hade skickat folk till Syrien för att köpa nötterna, men det hade blivit problem med regimen och de hade beslagtagit alla nötter. De

hade beslagtagit alla redskap som man använder för att odla pistagenötter med också.

När polisen ställde frågor om nötterna till Ahmad och om bakgrunden till vad allt kunde handla om, blev han irriterad och tyckte att polisen blandade ihop saker.

– Jag tror att min bror trotsade Al Asim genom att han anmälde honom. Jag tror nu att Al Asim vill hämnas och de gick på mig eftersom jag kom till butiken ensam. Al Asim menade hoten på allvar, sa Ahmad.

Abu Nizar släpptes på söndagen efter att ha varit inlåst i två dygn i polisens arrest.

Åklagaren tyckte inte att det fanns tillräckliga skäl att hålla honom anhållen längre, att han ens suttit frihetsberövad nådde aldrig journalisterna och inget rapporterades i media.

*

Två och en halv månad efter att jag första gången fick höra om händelsen i Partihallarna hade jag fortfarande inte hört något mer. Jag mejlade tingsrätten och frågade om de hade fått in några offentliga dokument, men i akten var det nästan tomt.

Jag frågade en poliskälla hur det gick med utredningen:

– Jag vet inte. Vi har kört fast. Jag vet inte om det kommer att bli något med det här. Vi kanske måste lägga ner utredningen om vi inte kommer vidare.

– Det var svårt med bevisen. Ord stod mot ord. Och sa Ahmad och hans bror hela sanningen? Vad undanhöll de? Vad skulle motivet för hoten vara?

Polisen hade ingen aning.

34

MARIA OCH HENNES anställda försöker jobba på som vanligt på kaféet. Poliser i uniformer patrullerar förbi flera gånger per dag. På kvällarna, när de stänger klockan 21 är det ofta ett gäng killar som står och blänger in genom rutorna. Maria visar mig de inspelade övervakningsfilmerna. Killarna gör ingenting, bara hänger och tittar in.

På en av filmerna ser man hur två poliser stannar och snackar med dem. Några av killarna försvinner direkt. En annan drar upp sin huva på tröjan. De pratar med poliserna och ser inte glada ut. En kille i jeans och röd huvtröja går fram mot den ena polisen, man hör inte vad som sägs, men det ser ut att vara irriterad stämning. Polisen motar bort honom och ser ut att försöka lugna ner honom.

Maria har fått ett speciellt nummer hon kan ringa till polisen om det blir bråk.

*

Maria bor i ett blått radhus i samma stadsdel som kaféet. Där har hon fått hjälp att montera upp övervakningskameror. Från teven i sovrummet kan hon följa de fyra monitorerna och se

varje rörelse utanför på den lugna gatan: vem som går ut med hunden, vilka bilar som kör uppför gatan. Marias radhuslänga ligger högt uppe på en återvändsgata.

Övervakningssystemet har kostat Maria nästan 50 000 kronor och hon har tagit lån på huset för att ha råd, berättar hon en dag när jag är där och hälsar på och vi står utanför och tittar på de uppsatta kamerorna.

– Men vad ska jag göra? Det är billigare än att betala.

Maria har också skaffat en liten pistol, varken hon eller jag vet vad modellen heter, men den är svart, lätt och får plats i handväskan, eller i fickan på förklädet som hon har när hon jobbar i kaféet. Det är Sasha som har hjälpt henne.

Hon berättar att en tidig helgmorgon åkte de ut i skogen och vid en sjö lärde han henne att skjuta. Det var obehagligt, men inte så svårt. Maria säger att hon var grymt bra på att skjuta prick med luftgevär när hon var liten, så hon har det där med att skjuta i sig, tror hon.

När hon sköt med Sasha i skogen ekade skotten över sjön. Nu har hon pistolen bredvid sig i sängen när hon sover och varje morgon lägger hon den i handväskan. På jobbet har hon den i förklädets ficka så hon lätt kommer åt den om det skulle behövas.

*

Maria ringer mig och berättar att hon har bestämt sig för att strunta i gängledarna och de andra högt uppsatta kriminella. Istället ska hon åka till Malmö och prata med en respekterad man där.

Jag frågar om det verkligen är en så bra idé men Maria viftar

FAMILJEN

bort min invändning och säger att hon ändå har bestämt sig. Hon måste hitta en lösning. Det får bära eller brista.

Maria har hört av sig till sin moster som hon mer eller mindre inte har pratat med på tolv år. Maria tänker att det är bra att ha med sig en äldre, troende kvinna i slöja som ser riktigt muslimsk ut, för den hon ska åka till är imam. Och till saken hör att mostern inte har någon kontakt alls med Marias mamma. Så hon får inget veta.

Maria vill visa imamen i Malmö att hon respekterar honom som religiös ledare. Därför har hon också tagit med sig en ring som är värd över hundra tusen kronor, som hon tänker ge honom i gåva, som bevis på både respekt och tacksamhet över att han i så fall vill ge henne lite av sin dyrbara tid.

Hon och mostern beger sig till Malmö en lördag och Maria är nervös när hon parkerar bilen i närheten av den föreningslokal där hon hoppas att imamen ska vara. »Kulturförening«, står det på en skylt på dörren och Maria knackar på.

Mostern håller sig i bakgrunden.

Efter vad som känns som en evighet öppnar en ung man med långt skägg dörren och bara tittar på dem. Maria känner hur det hettar om kinderna när han frågar vem hon är. Maria presenterar sig och säger att hon kommer från Göteborg. Hon säger att hon och mostern är goda muslimer och vill tala med imamen om ett problem.

Den unga mannen ropar något som Maria inte förstår in mot föreningslokalen och efter en stund träder en lång äldre herre fram i dörröppningen.

Maria tar sin chans. Hon säger att hon äger ett kafé i Göteborg, och så berättar hon snabbt om utpressningen mot hennes ex-make, att nu har hon skulden på sig, att den vuxit till en

miljon och att de hotar att döda henne och hennes dotter. Hon berättar att de redan har krossat alla rutor till hennes kafé en gång och att hon är rädd för vad som nu ska hända.

Mannen i skägget ser oförstående ut och frågar vad Café Kaffe är för något? Sedan säger han att han inte vet vad hon pratar om. Maria vädjar om att få komma in och få prata. Bara fem minuter. Hon säger att hon har stor respekt för honom och att han är en man som kan skilja på rätt och fel. Hon vill bara komma in och berätta sin historia, och sedan kan han få avgöra om de ska betala den påhittade skulden eller inte. Maria har hört att man ska säga att imamen får bestämma.

Det verkar fungera. Mannen står kvar i dörröppningen och lyssnar.

– Ingen har någonsin rört oss i området, snälla kan du hjälpa oss? Jag vet att du är en lärd, respekterad man och att du känner folk i Göteborg och att de lyssnar på dig, säger Maria och känner gråten i rösten.

Mannen skakar på huvudet och svarar att han tyvärr är upptagen.

Maria vädjar. Hon säger att hon har ett barn och att familjen är muslimer. Hon säger att de inte klarar det här, pressen är för stor.

Då kliver Marias moster fram och säger med hög röst att de har bott i Sverige sedan 1969 och minsann aldrig har haft problem i det här landet. De är hederliga människor.

Mostern fortsätter att prata och säger att Maria vill ordna upp det som har hänt. Maria säger att hon kan betala imamen om han bara kan medla och få bort skulden från de kriminella i Göteborg. Maria visar upp den värdefulla ringen.

Imamen säger nej tack, han vill inte ha gåvan. Men sedan

FAMILJEN

säger han att de kan komma tillbaka vid lunch dagen därpå. Maria tackar honom så mycket och på darrande ben går hon och mostern tillbaka till bilen. Hon känner på ringen som fortfarande ligger i handväskan. Den ska hon ta med sig på mötet imorgon.

Maria och mostern tar in på hotell i Malmö och ringer till vännerna som har hand om dottern och frågar om hon kan sova över.

Maria är på gott humör. Hon tror verkligen på en lösning.

35

NÄR JAG SÅG filmerna som 24-årige Ali Al Asim hade lagt upp på sin story på Instagram hösten 2019 tänkte jag att han verkade ha uppnått sin dröm. Musiken.

Den 27 september var det dags för första fredagsfinalen i 2019 års upplaga av TV4:s succéprogram Idol. Temat på första fredagsfinalen var »Jag är Idol«, och de tolv spända tävlanden hade fått välja låtar själva. Vi som tittade på programmet fick bland annat höra Beyoncé's »Pretty hurts« och Amy Winehouses »Valerie«. Kvällen var sprakande och tv-underhållningen massiv. Aftonbladet och Expressens reportrar livechattade med tittarna under programmet.

Kvällen till ära, det var ju ändå första fredagsfinalen, hade TV4 bjudit in gästartister.

17-årige stjärnskottet Einár, som vid 2019 års början var ganska okänd men slog igenom med sin låt »Katten i trakten« och plötsligt hade över en miljon lyssnare varje månad på Spotify, skulle köra låten »Tänker på mig« tillsammans med Danny Saucedo och DJ Black Moose.

Första minuten av låten var Danny och Black Moose själva på scenen. När Einár sedan kom ut och rappade i sin keps och svarta täckväst jublade Idolpubliken.

FAMILJEN

Det fanns en annan person som också jublade, i alla fall inombords. Han stod backstage och filmade med sin mobil in mot scenen när trion uppträdde. Filmen lade Ali Al Asim sedan upp på sin Instastory. Några dagar senare kunde man också se en film när han var i, vad som såg ut att vara, ett vardagsrum med Anders Bagge och de andra från Idol.

En vecka innan Ali stod backstage på Idols fredagsfinal och tittade på Einárs framträdande hade Kriminalvården gjort klart sitt yttrande om honom. Han var misstänkt för grov olovlig körning, och eftersom han i maj 2017 dömdes till tre års fängelse för bland annat rån och grov utpressning gjorde de nu ett nytt yttrande så att domstolen skulle veta vilken påföljd som var lämplig för honom om han dömdes för det nya brottet. Han satt inte häktad, och till kriminalvården hade Ali sagt att han var musikintresserad och ville kunna försörja sig på musiken. Han sa att han höll på att starta ett företag i musik- och klädbranschen.

Ali Al Asim verkade vilja bli manager för Einár som under 2019 hade varit omhändertagen enligt LVU och bott på ett behandlingshem i Dalarna där han skrev sina succélåtar. Ali var också mycket tillsammans med Aden och Asme, två rappare från Hammarkullen som liksom Einár gjort stor succé senaste åren. Aden och Asme var bland annat gäststartister på världsstjärnan Stormzys konsert på Way Out West i Göteborg i augusti 2019. Under publikens jubel körde de sina låtar iklädda skottsäkra västar på scenen. En polis som kände Ali väl såg filmerna från Idol på hans story på Instagram. Hon berättade att hon hade sett honom tillsammans med flera av de populäraste rapparna just nu.

– Ali är alltid med, till exempel när de uppträder på Trädgården och så. Sedan umgås han också med 1.Cuz, han med balaklavan som också alltid har en Gucci-skottsäker väst på

sig. Och Dree Low, som har låten »Pippi«. Den är inspelad i Hjällbo på barbershoppen. De har ju mycket samarbeten mellan Stockholm och Göteborg.

Ali rör sig alltid med oerhört mycket pengar, sa polisen.

– Alltså med likvida medel, inte på kontot naturligtvis, sa hon och skrattade till. Det verkar vara mycket pengar i musikbranschen.

*

Två dagar före julafton 2019 häktades Ali misstänkt för grov misshandel och narkotikabrott.

Halv sex på söndagsmorgonen, precis efter att nattklubben Excet hade stängt, såg en polispatrull ett bråk på gatan bakom nattklubben. De kom precis lagom för att se hur Ali smällde till en man så hårt med baksidan av handen att mannen ramlade i backen. Sedan hotade Ali mannen, han lyfte på tröjan och visade byxlinningen och sa att han skulle skjuta honom. Ali var påverkad när polisen satte honom i bilen och körde iväg. Han hade dock inget vapen, men försökte kasta ut en liten påse med marijuana från bilen.

Polisen såg vad han försökte göra och sa till honom. Då ändrade Ali humör. Han spände blicken i polisen som satt bredvid i baksätet. Med ett allvarligt tonfall frågade han om polisen visste vem han var? Visste han det?

Det var en knapp kilometer mellan Avenyn och intaget på polishuset på Ernst Fontells plats dit de var på väg.

Ali fortsatte stirra på polisen med svart blick. Stämningen var spänd och polisen satte sig närmare honom, förklarade att han uppfattades som hotfull och beordrade honom att titta rakt fram.

FAMILJEN

Då sa Ali långsamt att han aldrig glömmer ett ansikte och vände sig mot polisen igen. Polisen uppfattade att Ali skulle börja slåss och tryckte honom mot dörren och höll bort hans ansikte. Han upprepade att han uppfattade honom som hotfull och att han skulle tänka på vad han sa och gjorde i bilen.

Ali tvingade tillbaka sitt ansikte och skrattade hånfullt.

– Du kommer få se vad som kommer att hända. Du ska bara veta vad jag är kapabel till. Du har bråkat med fel person och fel familj.

Ali fortsatte vara hotfull hela vägen in till polishuset.

– Ni kommer få se. Det kommer att hända något mot polisen en vacker dag.

När de väl kommit fram till arresten och polisen släppte sitt grepp för att ta ut honom från bilen gestikulerade Ali med båda händerna som att något sprängdes, samtidigt som han sa »boom«.

Några timmar senare skjutsade en annan patrull honom till Östra sjukhuset för att ta ett blodprov som drogtest. När de närmade sig sjukhuset sa Ali:

– Det kommer hända något stort snart, en polis kommer dö och ni kommer få se.

Polisen frågade vad han menade med det. Om det var hon som skulle få problem vid blodprovet eller om hotet var riktat mot polisen allmänt?

Ali svarade att hon fick tolka det som hon ville.

– Det kan hända idag, det kan hända imorgon, men en polis kommer att dö. Att ta blodprov på mig nu kommer vara ert minsta problem. Men jag gillar att chocka och ni kommer bli chockade. Det kan vara riktat mot hela samhället.

36

ETT PAR TIMMAR efter Marias besök i föreningslokalen ringer hennes mobil. Det är en bekant från Göteborg. Han säger att han måste prata med henne om något viktigt. Sedan går han rakt på sak. Det skulle inte bli något möte med imamen i Malmö nästföljande dag. Det är inställt.

Maria sjunker ihop. Hon som hade hoppats så mycket på att det skulle rädda dem. Hon frågar vad som har hänt.

– Jag vet inte. Jag fick bara ett telefonsamtal där en person bad mig hälsa till dig att det inte ska bli något. Han vill inte träffa dig, svarar hennes bekant.

Tillbaka på ruta ett igen.

*

Några dagar efter att hon var i Malmö får jag ett sms av Maria. Hon är utomlands.

Flyttar hit nu. Fick rådet att lämna landet ett tag. Svenskt rättssystem, gör tio brott, åker bara dit för ett. Varför inte få 678 år eller ngt?

Jag kommer inte tillbaka till Sverige mer. På riktigt.

Kaféet är till försäljning och även radhuset snart.

Kram

37

DET VAR LÄTT att se vilka personer som kom från familjen Al Asim när tre män kom in i Göteborgs tingsrätt den 3 oktober 2019 och lade upp sina jackor, bälten och skor i plastlådorna på bandet i säkerhetskontrollen. De gick som alla andra igenom metallbågarna. Fem poliser stod vid ingången av tingsrätten, och ännu fler poliser var på plats en trappa ner där säkerhets-salarna fanns och målet skulle avgöras.

Rättegången mot Nizar Al Asim för vapnen i Partihallarna skulle avgöras på en dag. Nizar var ensam åtalad, hans pappa Abu Nizar var ju avskriven från alla misstankar sedan sommaren, och att Nizars brorson Salim hade knallat in på polisstationen och erkänt brottet spelade ingen roll. Åklagaren trodde inte på honom, däremot hade Nizars advokat Ulrik Smedberg kallat in honom som ett vittne.

Åklagaren hade kallat två poliser och ordföranden i föreningen som vittnen.

När jag cyklade mot tingsrätten vid halv nio på morgonen hoppades jag att Abu Nizar skulle vara där som åhörare. Jag ville gärna prata med honom, men han hade inte svarat på brevet som jag hade översatt till arabiska och skickat. Han hade heller inte ringt, och jag hade inte ringt hans fru igen.

Men till min besvikelse var Abu Nizar inte där.

Däremot kände jag direkt igen mannen från familjen Al Asim som kom in genom metallbågarna, däribland Akim Al Asim, 36 år gammal och den som var med på fotbollsplanen 2007 när hans bror sköt ihjäl chilенaren som hade knivhuggit deras lillebror Tareq. Akim gillade inte att jag skrev reportaget om familjen i Aftonbladet. Han och de andra sönerna var emot att jag skulle göra intervjun med Abu Nizar redan innan den var gjord. Det fick jag reda på i ett mejl några dagar innan jag skulle dit. Det var ett välformulerat och artigt mejl där det stod att familjen hade bestämt sig för att inte vara med i media »på grund av orsaker« och att min och Abu Nizars överenskommelse om intervju inte gällde längre.

Mejlet kom från hela familjen förstod jag, även om det var undertecknat av Nizar.

Jag svarade inte på mejlet på en gång, utan ville först prata med Abu Nizar själv. Det var vi två som hade en överenskommelse, det var honom jag ville intervjua, inte de andra i familjen eller någon annan. När jag väl fick tag i honom sa han att jag fortfarande var välkommen.

Jag visste att Akim kände igen mig, men han rörde inte en min när han såg mig. Det gjorde inte de andra heller. Den andra var 21-åriga Salim, Nizars äldste son, och så var en av deras kompisar med, en man som jag kände igen från flera utpressningsmål och grova misshandlar.

Rummet utanför säkerhetsalarna var inrett som ett typiskt väntrum i offentlig förvaltning: soffor i en praktisk blå och lila färg, bord i ljus trä på metallfot, några ståbord. Det fanns en toalett och en dörr till ett medhörningsrum som användes om alla åhörarplatserna inne i salen var fullbokade. Den här dagen var det ingen risk att det skulle bli fullt.

FAMILJEN

Ingen, varken från allmänheten eller från media, brydde sig om det här målet. Ändå fick jag en lapp av vakten på tingsrätten för att jag skulle få komma in i salen. Det fick alla vi som skulle vara med och lyssna på rättegången. Det vill säga, jag, Akim, Salim och deras kompis.

– Det kommer nog sex personer till, sa Akim till vakten. När det är paus. Eller efter lunch.

– Okej, sa vakten. Är det familj?

Akim nickade.

Vakten drog vilka regler som gällde: inga mobiltelefoner, ingen fotografering, inget prat. Bröt vi mot dem skulle vi bli utkastade direkt.

Vi nickade alla fyra och sa att vi hade förstått. Ingen från familjen Al Asim gav mig så mycket som en blick.

Men så kom Nizars advokat Ulrik Smedberg ner. Det var tio minuter innan förhandlingen skulle börja och han gick direkt fram och skakade hand med Salim, Akim och deras kompis. De bytte artighetsfraser, advokaten var deppad för att hans favoritlag Tottenham gjort en dålig match i Champions League-kvalet några kvällar tidigare. Sedan började han och Akim prata om motorcyklar.

Jag visste att Akim var intresserad av motorcyklar, särskilt sådana som gick snabbt. Jag hade sett bilder på honom på nätet där han poserade bredvid en orange mc, inte för att jag visste vad det var för modell, men den såg ut att gå fort. Jag hade också sett den stå parkerad utanför hans port på Bredfjällsgatan.

Ulrik Smedberg satte sig i soffan bredvid oss och visade en film när han själv körde mc på en bana. Jag satt så nära att jag tjuvkikade, det gick fort. Han låg ner i kurvorna när han körde. Sedan började han och de andra prata säkerhet och

farter, och advokaten berättade att han alltid hade ett slags skydd som var som en airbag när han körde på bana. Akim var imponerad när han såg filmen i advokatens mobil, det märkets på hans frågor, på hans skratt och på hans gillande blickar.

Eftersom jag hade läst förundersökningen så visste jag ungefär vad som skulle hända i rättssalen. När vi fick gå in satte jag mig på raden bakom Akim, Salim och kompisen. Åklagaren drog sin sakframställan bakom glasväggen som skiljde oss åhörare från dem i rättssalen. Nizar såg glad ut, Ulrik Smedberg segerviss. När jag hörde sakframställan tänkte jag att polisen som messade mig och sa att »caset var tunt« nog hade haft rätt. Åklagaren hade inte mycket att komma med.

Hur skulle hon kunna bevisa att det var Nizars vapen som låg där i den blå resväskan i lokalen? Och hur skulle hon kunna bevisa att han visste om vapnen överhuvudtaget?

*

Efter en och en halv timme var det paus, och när vi kom ut satt sex kvinnor i sofforna och åt medhavd matsäck. De skrattade och pratade på arabiska och Akim och Salim gick direkt fram till dem och föll in i deras snack. Jag gissade att en av dem var Nizars fru, eller exfru som han själv kallade henne, mamma till hans barn var hon i alla fall. Jag kände igen en av kvinnorna: Salim Abu Nizars fru, Nizars mamma. Hon och jag hade setts många timmar flera gånger när jag varit hemma hos henne och Abu Nizar. När hon såg mig kom hon fram och jag reste mig från soffan, och vi hälsade genom att ta varandras båda händer. Hon sa hej och jag sa hej och hur mår du? Vad roligt att se dig. Hur är det med ryggen?

FAMILJEN

– Inte så bra, sa hon och log vänligt.

– Allt bra med dig? hann hon fråga innan Akim sa någonting till henne på arabiska och hon backade från mig och log lite ursäktande.

I efterhand fick jag reda på att han hade sagt till henne: »Mamma backa undan från henne, hon är kompis med grisen.«

*

Ulrik Smedberg hade kallat 15-åriga Salim som vittne på eftermiddagen. När vi lämnade rättegångssalen för eftermiddagspaus satt han därute i sofforna och det blev högljutt och glatt när resten av släkten som satt på åhörarpåsar träffade honom. Kvinnorna kramade och skrattade och skojade med den mörke 15-åringen, som hade glasögon, pottfrisyr och lite för mycket tonårsmage. Han log med hela ansiktet, svarade skrattande på frågor. Stämningen var uppsluppen och det märktes att han var omtyckt. De fem poliserna som hela tiden fanns där stod stilla och iakttog alla.

– Har du någon flicka än? Skojade en av kvinnorna och nöp Lill-Salim i kinden.

Alla skrattade. Även han.

– Jag ska skaffa dig en bra flicka, sa hon sedan.

Alla skrattade ännu mer.

– Vad vill du ha för mat när du har vittnat klart? frågade Akim sin son. Säg vad du vill ha så får du det. Kebab eller kanske pizza?

Någon skojade om att han inte borde äta sådant.

– Haha, skrattade Salim, jag har fått min mage av en anledning, vet ni väl!

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

Han tog sig stolt över magen med båda händerna.

När vi fick gå in i salen igen var det dags för Salim att vittna. Direkt när han kom till vittnesbåset sa han att hans advokat hade sagt till honom att han inte behövde svara på några frågor som rörde egen brottslighet. Om det stämde att han hade hjälpt till att förvara två automatvapen hade han ju gjort sig skyldig till ett grovt brott, och som vittne behövde han inte prata om det.

Han svor sanningseden och sedan började han svara »inga kommentarer« på alla frågor.

– Jamen du måste säga hur gammal du är? För om du är under 15 så får du inte vittna överhuvudtaget. Det är därför vi undrar, sa domaren.

– Ja, jo, okej. Men inga kommentarer, svarade han.

Han såg liten ut där han stod. Och det såg ut som att han inte hade en aning om vad han gjorde där, men han svarade som han hade blivit tillsagd. Även på advokat Ulrik Smedbergs frågor. Salim svarade inga kommentarer på exakt allt.

Vittnesmålet tog inte lång tid. Efteråt fick Salim välja vilken mat han ville av familjen, som tack för att han varit så duktig.

Halv fyra var rättegången slut, rätten skulle ha överläggning och vi lämnade rättssalen.

*

Dagen efter messade jag till advokat Ulrik Smedberg och frågade om Nizar hade släppts efter rättegången.

Han svarade nästan genast: »Hej, han släpptes igår kort efter förhandlingen. Tummen upp.«

Att Nizar hade släppts ur häktet kunde bara betyda en sak: Han skulle frias.

FAMILJEN

*

När domen kom stod det klart. 39-åriga Nizar Al Asim friades från grovt vapenbrott och narkotikabrott. Den bevisning som åklagaren hade presenterat för domstolen, räckte inte. Någon vecka senare träffade jag den polis från Angered som messade mig på sommaren och sa att det var ett svagt »case« men att de hoppades på det bästa.

– Jaja, det var det vi visste. Att det var fifty-fifty om han skulle fällas eller inte. Men det är ändå viktigt att det gick till domstol tycker jag.

Varför då, undrade jag. Polisen och rättsväsendet hade ju tidigare klagat på alla resurser som åts upp av alla dessa meningslösa utredningar och rättegångar utan vittnen.

– Jag tycker ändå domen är intressant. Om du läser den så ser du att mellan raderna säger domstolen att familjen förvarade de där vapnen där, det är bara det att de inte kan säga vem som gjorde det. Och de kan i alla fall inte bevisa att det var Nizar.

Polisen hade rätt. Det var en speciell dom på det sättet, för Nizar friades för brotten han misstänktes för. Ändå fick domstolen det att låta som att de visste att någon ur familjen Al Asim var skyldig, de visste bara inte vem. Rätten avfärdade historien om Tarek som hittepå och gav inte någonting varken för 15-åriga Salims erkännande eller 60-åriga vittnets ändrade berättelse.

Åklagaren valde att inte överklaga domen.

*

Två och en halv vecka senare skulle dock Nizar dömas till fängelse för ett brott han begick ett och ett halvt år tidigare.

Den 4 november 2019 kom hovrättsdomen mot Nizar och hans son Salim för misshandeln mot somalierna Adan och Osman på Kortedala torg, det som hade börjat med bråk om en parkeringsplats.

Nizar hade åtalats för grovt olaga hot, grov misshandel och skadegörelse och för att ha kört 150 km/h på en 80-väg med narkotika i blodet sommaren 2018. Salim hade även åtalats för förgripelse mot tjänsteman efter att han knuffat en polisman i tjänsten en sen kväll på Hammarkulletorget dagen före julafton 2017.

Båda två dömdes, men inte för allt åklagaren menade att de hade gjort. Domstolen ansåg det styrkt att Salim var den som misshandlade Adan och att han hotade Osman. Domstolen menade också att det var styrkt att även Nizar hotade Osman. Däremot var det inte bevisat att Nizar deltog i misshandeln, eller att någon av dem hotade Adan. Varken misshandeln eller hoten bedömdes vara grova av domstolen.

Det var dessutom inte styrkt vem som slog sönder bilrutorna med järnstolpen, och därmed kunde de heller inte fällas för skadegörelse.

Tingsrätten dömde först Nizar till två månaders fängelse för olaga hot, rattfylleri, ringa narkotikabrott och hastighetsöverträdelse. Salim dömdes till sex månaders fängelse för misshandel, förgripelse mot tjänsteman och olaga hot.

Och nu gjorde hovrätten samma bedömning.

38

JAG VISSTE INTE varför Maria åkte utomlands, förrän hon kom tillbaka till Sverige. För det gjorde hon efter några veckor.

När hon kom till jobbet morgonen efter det inställda mötet med imamen, och skulle låsa upp såg hon fyra små hål i dörren. Hon visste precis vad det var. Skotthål. Någon hade skjutit mot kaféet. Det var en varning. Tre av skotten hade gått igenom en innervägg och fortsatt in i köket. Ett hade krossat glaset på en tavla som hängde på andra sidan rummet. Polisen hade varit där. Hon vet inte vem som ringde, förmodligen någon som bor i höghuset runt torget som hört skottlossningen.

Vi är på kaféet, i köket och Maria bakar en kaka. Jag sitter på en pall.

Det är mycket folk där, det är fredag eftermiddag och alla bord är upptagna. Stämningen är god, även om jag ser en del som sneglar mot dörren.

– En från polisens vittnesskydd har kontaktat mig. De tror att det är en bra idé att vi flyttar utomlands. Polisen sa att då får jag inte berätta för någon var vi är och så. Men min dotter vill inte flytta. Och andra vänner jag har pratat med tycker inte heller att vi ska göra det. »De ska inte få vinna«, säger de.

Maria suckar bedrövat medan hon håller smeten i en form.

– Jag ska i alla fall lägga ut huset till försäljning nu så får vi se. Och förhoppningsvis får jag spekulanter på kaféet också. Du ser, det är ju ett populärt ställe!

Hon nickar ut mot gästerna.

*

När polisen Marcus Ekvall och jag körde omkring i Hammar-kullen med polisbussen en eftermiddag tog jag upp alla utpressningar med honom, att folk betalade eller kände sig tvingade att hitta på en massa egna lösningar för att komma undan, när de inte tyckte de kunde vända sig till polisen. Ekvall svarade att polisen kände till det där, att de också fick sådan information under bordet som ingen ville stå för.

Han sa att om det inte fanns någonting dokumenterat, till exempel en inspelning av utpressningen eller någonting skrivet var det svårt att leda i bevis. Ord mot ord höll aldrig i rätten, eller ens för att åklagaren skulle anhålla, menade Ekvall. Polisen kunde i och för sig skriva en egen anmälan om inte brottsoffren ville göra det själva, men om ingen berättade vad som hade hänt och det inte fanns bevis skulle polisutredningen ändå läggas ner.

Han sa att om polisen gjorde upp ett möte mellan utpressaren och offren för att dokumentera brottet skulle det röra sig om bevisprovokation. Och det var förbjudet. Dessutom skulle det kunna vara farligt. Vilka risker innebar det för målsäganden att göra så?

– Det är ju människoliv man spelar med i de lägena, sa Marcus Ekvall.

Personligen trodde han att det skulle mycket till innan kri-

FAMILJEN

minella skulle döda vad han kallade en »vanlig person«, men många levde på ryktet att de skulle kunna göra det.

Ekvall förstod att folk som blev utpressade var rädda. Han kände till att företagare tog till hemmaplanslösningar för att försöka komma ur situationen. Eller att de betalade. Han sa att det fanns ett enormt mörkertal, men att egna lösningar naturligtvis inte var någonting som polisen rekommenderade. Varken egna lösningar eller att man betalade.

39

ABU NIZAR VILLE ha 3 miljoner i skadestånd av staten för sitt lidande när han satt häktad i 24 dygn sommaren 2019. I ersättningsansökan hade advokat Samuelsson argumenterat för att Abu Nizar hade lidit mer än de flesta eftersom hans rykte som imam hade blivit befläckt. Släktingar från olika ställen i Sverige och Tyskland hade hört av sig och frågat vad det var som hände, och det tog både tid och kraft för Abu Nizar att återupprätta sitt rykte och sin heder när han väl släpptes och inte längre var misstänkt för brottet. Själv hade han hela tiden hävdad att han var oskyldig.

När JK:s beslut kom den 11 november blev beloppet betydligt lägre än 3 miljoner. Myndigheten ansåg inte att Abu Nizar hade lidit mer än andra för att ha suttit häktad, utan han fick 26000 kronor i ersättning, vilket motsvarar vad som normalt betalas ut vid frihetsberövanden av jämförbar längd.

Edip Samuelsson fick sin yrkade ersättning på 4500 kronor sänkt till mindre än hälften.

40

EN FÖRMIDDAG RINGDE Edip Samuelsson plötsligt tillbaka. Jag hade ringt och mejlat honom flera gånger under hösten 2019, men han hade aldrig svarat. Han var kort i tonen och sa surt att »jaha, du ska skriva en bok nu och rida på framgångsvågen av artikeln«.

Jag sa att jag redan höll på med boken, vilket han visste, och frågade om han hade läst mejlet jag skickade flera veckor tidigare. Det hade han, sa han.

– Då vet du vad den handlar om, sa jag. Det är två delar kan man säga. Den ena delen är familjen och den andra är myndigheternas samverkan mot dem.

Jag upprepade det jag redan skrivit till honom på mejl och sa att jag visste att Abu Nizar sagt nej till att göra ytterligare intervjuer, men att jag ändå ville försöka fråga honom igen.

Advokaten började berätta vad han tyckte om myndigheternas samverkan. Han hade en lång utläggning om riskerna när det gällde rättssäkerheten och tog upp tre fall där han tyckte att myndigheterna gick att ifrågasätta: hovrättens dom om övergrepp i rättsak där Hakim dömdes, omhändertagandet av lille Ahmad och vräkningen av Hakim och Amina. Han sa att allt gick att härleda till polisen och menade att det var polisens

kamp mot familjen det här handlade om. Han tog hyresnämnden som exempel, där fanns inte en enda störning anmäld mot familjen, ändå skulle de vräkas.

Edip Samuelsson sa att myndighetssamverkanssatsningar hotade rättssäkerheten, och vad skulle det egentligen i slutändan kunna göra för sådana som han och jag? Om rättssäkerheten urholkades var det negativt för alla i ett samhälle.

Om det är någon som objektivt och sakligt bedöms ha gjort någonting brottsligt så ska han självklart dömas för det, men vart och ett av målen måste ses för sig själv, sa Edip Samuelsson.

Han menade att som myndigheterna agerade nu straffade de familjen Al Asim kollektivt, och inte som individer.

Vi pratade i över 20 minuter i telefon och jag sa att jag gärna ville att han utvecklade det han nu hade nämnt, särskilt delen som handlade om rättssäkerheten. Jag bad honom återigen ställa frågan till Abu Nizar. Han lovade att fråga. Så sa han:

– Men du vet Johanna, det är inte som att du är överst på deras topplista. Det är på grund av din artikel allt det här började mot familjen.

Jag protesterade och sa att så var det inte och det visste han mycket väl. Beslutet om myndighetssamverkan fattades innan mitt reportage hade publicerats.

– Men det påverkade. Du vet att myndigheterna påverkas mycket, och man hänvisar till ditt reportage när man beskriver familjen.

41

EN DAG I slutet av november 2019 när jag kom till jobbet och öppnade min dator låg ett mejl i inkorgen, men inte från advokat Edip Samuelsson, utan från familjen Al Asim. Det var skickat klockan 01 på natten och inte undertecknat av någon, men av mejladressen och innehållet förstod jag att det var Nizar Al Asim som hade skickat det. Det var en inbjudan:

Hej

Jag ville meddela om att Al Asim-släkten har en demonstration idag i Angered Centrum, utanför stadsdelsnämndens möte vid Blå stället, Angereds Torg. Al Asim-familjen ska demonstrera mot godtyckliga LVU-beslut som de anser sker p.g.a. den myndighetsgemensamma insatsen.

Socialtjänsten använder mycket lögner och bryter mot lagar, t ex när förvaltningsrätten beslutade att omedelbart lämna tillbaka ett barn så hittade socialtjänsten på en helt ny ansökan. Annat exempel är när socialtjänstens egen personal vittnar mot sina egna kollegors tillvägagångssätt i förvaltningsrätten. Denna socialsekreterare fick då lämna jobbet i Angered p.g.a. hon stod på släktens sida och vittnade mot sina kollegors konstigheter.

Familjen anser att det kan finnas vissa brister i uppfostran, men

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

de anser att helt isolera ett 5-årigt barn i 2 år, utan att han ens får prata med sina föräldrar när grunderna och problemen inte är så stora. Detta görs enbart som en maktkamp mot familjen i den myndighetsgemensamma insatsen.

De ska demonstrera kl 14.00–16.00 och stadsdelsnämnden Angered börjar sitt möte kl 15.30.

Jag ringde Ulf Merlander och frågade om mer detaljer om demonstrationen. Han visste inte så mycket mer än jag. Men han var nöjd.

– De har skickat in en riktig tillståndsansökan för demonstrationer till Polismyndigheten, precis som man ska göra. De har därefter blivit förevisade en plats av oss där demonstrationen ska hållas, sa han.

Demonstrationen skulle hållas i Angereds centrum, utanför Blå stället, kulturhuset som firade 40 år och var det första kulturhus som byggdes i en förort. Blå stället inhyste teater, bibliotek och konsthall. Här ordnades dans, musik och yoga, samtalskvällar för den samhällsintresserade och en mängd andra aktiviteter. Här hade SVT sin lokalredaktion i Angered. Sedan en tid tillbaka höll också Angereds stadsdelsnämnd sina regelbundna månadsmöten på Blå stället, det var ett led i att bli mer öppna och tillgängliga för medborgarna. Numera satt man alltid i skolmatsalen med stora fönster från golv till tak ut mot den bakre entrén till Angereds galleria. Passerade man utanför såg man allt som hände i lokalen.

Polisen hade ingen särskild beredskap för demonstrationen. Ulf Merlander frågade: Varför skulle de ha det? Familjen hade visat att de skötte sig, de hade lämnat in tillståndsansökan, de visste vad som gällde. Blev det stökigt skulle polisen naturligt-

FAMILJEN

vis åka dit, men enligt Merlander var det ingenting som tydde på det.

Inför demonstrationen hade släkt och familjemedlemmar gjort plakat med bilder på Ahmad och texter: »Stoppa socialtjänstens kidnappning« och »Vi kräver rättssäkerhet och ärlighet« och »Ahmad har rätt att träffa sina föräldrar«. De hade tryckt upp många plakat som de delade ut från en kundvagn till dem som ville ha. Göteborgs-Posten och SVT Väst var där och rapporterade.

Familjen hade byggt upp ett podium av tre lastpallar där talare ställde sig och pratade i en megafon. Abu Nizar var där. Han var uppklädd i vit skjorta och svarta byxor. Han hade en svart knälång rock och den gröna huvudbonaden som han alltid bar. Abu Nizar ställde sig framför podiet och höll ett tio minuter långt tal. Runt omkring honom stod familj och vänner i alla åldrar i täckjackor med huvorna uppfällda. Barn sprang omkring och lekte eller satt i barnvagnar. De vuxna stod och stampade lite på stället för att hålla värmen i den råkalla eftermiddagen. Hakim såg trött ut där han stod med grånat skägg tillsammans med resten av innersta familjen närmast lastpallarna. Han höll ett brandgult radband mellan sina fingrar.

Abu Nizar höll talet på arabiska och inledde med att välkomna alla:

– Läkare, advokater, alla är ni välkomna. Det här är en manifestation till stöd för en familj som har fått livet förstört på grund av polisen och socialtjänsten. Vi har varit i det här landet i 35 år och Sverige är ett demokratiskt land med lagar. Men dessa lagar gäller inte polisen och socialtjänsten.

Han fortsatte och sa upprört att polisen påminde om polisen i deras hemländer. Att förtrycket här var detsamma.

– Polis vantolkar saker på Facebook och Whatsapp. Det här gäller inte bara vår familj Al Asim, utan många familjer. Det sprids saker om vår familj. Av polis, socialtjänsten och media. Att vi ska ha 150 polisanmälningar på oss? Visa oss dessa anmälningar. Det är lögn.

Folkmassan lyssnade. Ett barn lekte med en boll. Några rökte och stod och småpratade. En man gick fram och hämtade te från pumpstermosen de hade med sig.

Abu Nizar pratade i mikrofonen och en ung man stod bredvid och höll upp megafonen som ljudet kom ifrån.

– Att vi styr. Det är lögn. Vi är en stor och enad familj. Ahmad är vårt barn. Han togs på felaktiga grunder. Slets ur knät på sin mor av polis. Hon är förkrossad. Han ska vara hos sin mor och hos oss.

Abu Nizar sa att de hade kämpat i två år och att det här bara var början. Att de skulle fortsätta kämpa och att de inte bara var ett fåtal, han kunde samla tiotusentals personer till en demonstration.

I slutet av talet sa han att de inte skulle kasta sten utan vara fredliga och att de bara krävde sin rätt. Talet avslutades med applåder och att alla skanderade »Free Ahmad« i kör medan de klappade händerna.

Flera personer gick fram och skakade Hakims hand efter Abu Nizars tal.

*

Demonstrationen gick lugnt till, men ändå var stämningen på torget spänd på något sätt, berättade en person som jobbade på Blå stället:

FAMILJEN

– Jag menar, alla vet ju vilka de är. Och så stod de där på torget, helt svartklädda och med huvorna uppfällda. Allt gick lugnt och ordnat till, men det var ju liksom ändå hotfullt bara för att de är de de är. Maffian står och demonstrerar som vilka som helst, liksom.

Stadsdelspolitikerna höll sitt möte som vanligt. Genom glasrutorna såg de släkten Al Asim stå precis utanför med korslagda armar och titta in på dem.

Efter att nämnden gått igenom den del av mötet som var sekretessbelagd, bjöds allmänheten in att ta del av resten. Flera representanter från familjen gick in och fick en halvtimme att själva berätta för nämnden hur de upplevde myndigheternas jakt på familjen.

Familjen Al Asim menade att myndighetssamverkan gått för långt och att de blev jagade på grund av sitt namn, en förklaring som ständigt återkom när familjemedlemmar förhörde eller ombads berätta om situationer och brott som de hamnat i.

Familjen accepterade att det fanns enstaka individer i familjen som var kriminella, det medgav också Abu Nizar i samtal med mig. Men han, liksom de andra, menade att man inte kunde dra alla över en kam, det var inte schysst.

Samtidigt som nämnden hade sitt politiska möte fortsatte demonstranterna att skandera: »*Free Ahmad*«.

*

Hakim och Amina var centrala i demonstrationen. Amina ville ha hem sin lille kille, sin yngste son som hon inte hade sett på så länge. Hennes hjärta brast när hon tänkte på honom, och hon förnekade inte längre att det hade funnits vissa brister i

uppfostran, men det var ändå inte av sådan art att man bara kunde kidnappa ett barn från sin familj, som hon menade att socialtjänsten hade gjort. Dessutom hade hon bättrat sig. Hon sa att hon gjort allt i sin makt för att de skulle bli nöjda med henne och ge henne sonen tillbaka.

Angereds stadsdelsnämndspolitiker hade aldrig varit med om någonting liknande. Nog för att folk hade protesterat utanför politiska möten förut, det var liksom hela grejen med demokrati, men att så många människor hade samlats, en familj och släkt, för att protestera i ett enskilt personärende, det hade aldrig hänt förut.

Dagen efter demonstrationen skulle Bostadsbolagets vräkning av Hakim och Amina upp i hyresnämnden.

Och samma dag hölls en rättegång i tingsrätten mot Asim. Han stod åtalad för hot mot tjänsteman efter att han hotat två poliser som tagit fast en ung kille som körde en crossmotorcykel i Hjällbo centrum en eftermiddag i april 2019. Femton män omringade poliserna som höll ner killen med crossen mot marken, en av dem var Asim. På övervakningsfilmen såg man hur han drog upp luvan och maskerade sig för ansiktet när han gick i riktning mot polisingripandet. Asim var den som var mest hotfull av de 15 och skrek nära den ena polisens ansikte att han skulle sticka upp batongen i polisen om han inte satte undan den. Och om polisen rörde honom skulle han ge tillbaka.

Ändå var det där med demonstrationen någon slags seger för myndigheterna. Familjen Al Asim hade skickat in en formell tillståndsansökan om att få genomföra manifestationen och allt hade gått lugnt till när de demonstrerade. De hade inte förstört nämndmötet, utan bett om att få tala inför politikerna och gjort

FAMILJEN

det lugnt och sansat. Efteråt hade politikerna tackat dem för deras synpunkter.

– De vet, någonstans känns det här som att vår påverkan går åt rätt håll, sa Ulf Merlander efteråt. Vårt mål är ju att familjen ska sluta begå brott. Det är exakt det jag har sagt till familjen hela tiden. Begår ni brott kommer vi att jaga er och sätta er i fängelse, gör ni inte det får ni vara ifred. Han drar liknelsen med skorna igen: Antingen har man kängorna på eller så har man dem av när man besöker någon. Har man dem på är det för att gripa, har man dem av är det för att bara ha ett samtal. Det är de som väljer hur de vill ha det.

Ulf Merlander berättade att han skickade ett sms till Hakim efteråt och berömde dem för att de hade genomfört demonstrationen på ett lugnt och fint sätt.

Han fick en tumme upp som svar.

Det var inte länge sedan som Abu Nizar sa till mig att han kunde ringa och samla en massa människor som skulle se till att det blev kaos.

Från inställningen att det kändes rimligt att ringa folk och skapa upplopp, till att skicka in en formell ansökan om att anordna en demonstration utanför ett nämndmöte, var det milsvid skillnad.

42

MARIA HAR HITTAT en köpare till kaféet. En man som brukar titta in och äta lunch ibland är intresserad. Han har redan fyra andra kaféer i stan så han vet vad han ger sig in på.

Maria är glad och lättad över att hon har en köpare. Hon vill så snart som möjligt bli av med kaféet så att hon kan börja om någon annanstans. Det har varit lugnt efter skottlossningen, men Maria säger att det händer småsaker hela tiden.

– I förrgår var det en bil som förföljde min kusin när han körde sin scooter. Den körde långsamt, långsamt och sedan stannade den och väntade in honom. Han blev jätterädd och svängde in på en cykelväg, säger hon.

Maria får nästan ingenting för kaféet. Inte vad det egentligen är värt. Men det spelar ingen roll.

– Jag är ju jätteglad att någon vågar köpa, för folk vet ju vad som har hänt. Ryktet går. Jag är så tacksam.

Sasha sitter kvar på kontoret och tittar på övervakningskamerorna. Och Maria har anlitat ytterligare en livvakt. Det är en kollega till Sasha från Ryssland. Han sitter utanför i bilen och håller koll på vilka bilar som kommer in på parkeringen.

I förklädets ficka känner Maria tyngden från pistolen.

FAMILJEN

*

En natt när Maria inte kan sova och hjärnan bara går i spinn av oro går hon in på regeringens hemsida och letar reda på hur man kan kontakta statsministern. Sedan skriver hon ett långt brev till statsminister Stefan Löfven och justitieminister Morgan Johansson. Hon berättar om sin situation, om utpressningen, rädslan, ångesten och hur det känns när man vet att man inte kan gå till polisen, men ändå vill ha hjälp. Att vara rädd hela tiden och veta att de som är ute efter en är kapabla att mörda. Maria skriver också att hon vill ha hårdare lagar, en rejäl förändring, för hon tror att det är det enda som kan hjälpa i längden. Att de som gör sådant här försvinner från området.

– Jag fick svar! Ett jättelångt svar. Det stod kanske inte så mycket, men jag blev i alla fall glad att de svarade. Jag hade inte förväntat mig det. Jag skulle vilja åka upp till riksdagen och berätta för dem hur det är. Det här är vårt hem. Och nu kan vi inte vara kvar här längre. Det är förjävligt, säger hon.

Hon skickar regeringens svar till mig. Det är en »kommunikatör« som har svarat.

Hej Maria

Tack för ditt mejl till statsminister Stefan Löfven och till Regeringskansliet. Jag har blivit ombedd att svara.

Jag förstår av det du skriver att du och din familj befinner er i en pressad situation. Vi kan från regeringskansliets sida inte kommentera enskilda ärenden eller uttala oss om hur självständiga myndigheter agerar i ett enskilt fall. Vad jag kan göra är att redogöra för regeringens arbete som rör problemen du tar upp.

Regeringen har som ambition att, under nuvarande mandat-

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

period, införa ett nationellt exitprogram för att fler ska ges möjlighet att lämna kriminaliteten bakom sig.

Jag är naturligtvis medveten om att de åtgärder jag nu informerat om inte råder bot på den situation du beskriver att du och din familj befinner er i. Dock är det värdefullt för oss att du tog dig tid att skriva till oss och att du delade med dig av dina erfarenheter och synpunkter. Tack för att du tog dig tid till det. Jag är ledsen att återkopplingen dröjt.

Med vänliga hälsningar

*

Maria har bott i sitt blåa radhus sedan skilsmässan, och har renoverat lite i taget: lagt in nya golv ena året, renoverat badrummet nästa, nya tapeter. Hon har lagt mycket pengar på att få hemmet som hon vill ha det. Egentligen älskar hon sitt hus, hon köpte det för att hon aldrig mer skulle flytta. Det är i tre våningar, hennes mamma har sovrum på nedervåningen, hennes dotter och hon själv på övervåningen och i mitten finns kök och vardagsrum i en öppen planlösning.

Men nu är det slut. Maria har precis hämtat upp mig i sin bil och vi åker hem till henne.

– Vill du ha tofflor? Det är lite kallt här, frågar hon mig när vi kommer in i hallen.

Vi går uppför trappan till köket och vardagsrummet. Utanför finns en liten uteplats. Den är välskött och insynsskyddad. Maria berättar att hon har rensat upp ordentligt på uteplatsen, det är därför den är så mysig. Hon talar så fint om sina grannar också. Pensionärsparet, kvinnan som går ut med hundarna. Maria säger

FAMILJEN

att hon har »jättegoa« grannar och att hon kommer att sakna dem.

Maria serverar oss var sin stor bit chokladkaka på fat som hon har tagit från kaféet.

– Jag fick med mig nånting därifrån i alla fall, säger hon och skrattar uppgivet.

Hon håller upp blåbär och hallon i två skålar och ställer mitt på bordet. Hon serverar kaffe. Sedan sätter hon sig och suckar.

– Så nu ligger huset på Hemnet. »Idylliskt« står det i annonsen. Det ser så fint ut på bilderna. Huset är 110 kvadrat, men det ser stort ut i annonsen. Jag kommer nog inte att få ut lika mycket pengar som jag lagt ner på det, men det är skit samma nu. Jag kan inte bo kvar.

Hon låter beslutsam. Men i nästa sekund ändrar hon tonfall.

– Men samtidigt: mitt lilla hus, jag har ju gjort i ordning det så fint. Jag trodde ju att jag skulle bo här hela livet, tills jag blev gammal.

*

Några dagar senare får jag ett sms från Maria.

Nyaste nytt:

Fick en drömlokal nere vid vattnet!

Goda kontakter återigen 🙏

Många gör saker för att hjälpa mig, det känns så härligt!

Den nya lokalen har havsutsikt med båtplats och brygga.

Att gå ifrån kaféet med sämst location till best location är som en överklig dröm! Tänk på vintern med tända lyktor och glögg och pepparkakor utanför

43

DAGEN EFTER DEMONSTRATIONEN utanför Blå stället satt Hakim och Amina på förhandlingen i hyresnämnden tillsammans med sin advokat Edip Samuelsson. På andra sidan satt advokat Roland Adrell som företrädde Bostadsbolaget. Frågan som hyresnämnden skulle avgöra var om Bostadsbolaget hade rätt att vräka Hakim och Amina från lägenheten där de bott i över 20 år.

Jag träffade Roland Adrell vid Kungstorget i Göteborg där Front Advokater hade sitt kontor en dryg vecka efter förhandlingen. Än visste ingen av oss vad hyresnämnden skulle besluta.

Roland Adrell klappade på en tjock pärm som låg på hans skrivbord.

– Det här, det är målet. Det är mycket papper och mycket att hålla reda på, sa han.

Roland Adrell fick ärendet av Bostadsbolaget våren 2019. Det skulle egentligen inte alls ha hamnat på hans bord, men ingen annan ville ta i det.

När jag några månader tidigare läste igenom dokumenten och bilagorna som Roland Adrell och Bostadsbolaget hade skickat in till hyresnämnden reagerade jag på att all bevisning gick att härleda antingen till polisen eller till media. Varken

FAMILJEN

Bostadsbolaget eller Störningsjouren hade någon egen dokumentation om att familjen Al Asim hade misskött sig, förutom att elen i källaren hade varit tjuvkopplad vid ett tillfälle.

– Precis. Och då kan du också ställa dig frågan varför ingen av dem drev ärendet, alltså Störningsjouren eller Bostadsbolaget.

Han svarade på sin egen fråga.

– På grund av att ärendet var komplext men givetvis också för att alla var rädda för familjen. Ingen vågade.

Jag blev självklart nyfiken och frågade vad som fick honom att ta sig an fallet.

– Jag tänkte att vad fan, jag är 60 år och om inte jag tar det så vem ska då göra det? Om jag också hade sagt nej såg jag risken att det kanske inte skulle bli någon process. Och så kan vi inte ha det i civilsamhället, sa han och menade att man inte kunde låta bli att driva ett ärende på grund av rädsla.

Roland Adrell medgav att även han varit orolig ett tag. Under en period hade de säkerhetsbolag inkopplade, och vakter inne på kontoret.

*

Förhandlingen i hyresnämnden var lugn. Roland Adrell hade kallat tre vittnen: två poliser och en sociolog som arbetat mer än tio år som sakkunnig i hederskultur och våld som samhällssystem, bland annat för polisens underrättelseenhet.

Adrell sa att det hade stärkt processen om Störningsjouren eller Bostadsbolaget hade haft mer egen dokumentation, något som Edip Samuelsson gjorde en stor poäng av. Adrell hade en annan förklaring.

– Du vet, en husvärd på Bredfjällsgatan går ju inte upp dit och

JOHANNA BÄCKSTRÖM LERNEBY

knackar på dörren och säger: Det var väldigt vilket knarkspring det har varit här i veckan, ska vi ta och sluta lite med det, va?

I förhandlingssalen visade Edip Samuelsson upp en lista med närmare 30 namnunderskrifter från grannar på Bredfjällsgatan som intygade att Hakim och Amina var skötsamma hyresgäster som inte störde någon. De vittnade även själva om att de i alla år hade skött sig.

*

Två dagar före julafton kom beslutet i hyresnämnden. Amina och Hakim skulle vräkas. Det var en 20 sidor lång redogörelse av prövningen som nämnden hade gjort. Hyresnämnden gick pedagogiskt igenom sitt beslut och hur de hade kommit fram till det. De menade bland annat att även om inte narkotikakunderna hade kommit upp till själva lägenheten och köpt knark så var det uppenbart att bostaden varit en förutsättning för brödernas narkotikaverksamhet.

Den lista med grannar som intygade att Hakim och Amina var skötsamma tyckte hyresnämnden snarare talade emot dem än för dem, med tanke på den tystnadskultur och rädsla som fanns för Al Asim i Hammarkullen.

I januari 2020 överklagade Hakim och Amina hyresnämndens beslut till Svea hovrätt.

*

En månad senare inledde Göteborgs-Posten en granskning av Front advokater. Tidningen berättade bland annat om att byrån saltade sina fakturor för att kompensera ett lågt ramavtal med

FAMILJEN

Göteborgs kommun. Roland Adrell var delägare i byrån och fick stå till svars. Vräkningen av Hakim och Amina hade till exempel kostat Göteborgs skattebetalare över en miljon kronor, och det var innan målet hade överklagats till hovrätten.

Bostadsbolaget har inga egna jurister, men det har Störningsjouren. Och vanligtvis sköter Störningsjouren vräkningsärenden själva, när det till exempel handlar om svartkontrakt och liknande. Men vräkningen av Hakim och Amina var annorlunda. Ingen på Störningsjouren ville ta ärendet. Medarbetare var rädda med tanke på vilken familj det handlade om, och man valde att lägga ut det på Front advokater. Men utåt sa Bostadsbolagets vd Kicki Björklund att anledningen till att man anlidade Front enbart handlade om att det var att komplicerat ärende.

I ett sms till mig, via sin pressansvariga förklarade hon:

Vi tar alltid hjälp av externa jurister i större fall, eller i sådana fall som kan bli prejudicerande, så det är ingen skillnad mot andra ärende. Det är som sagt alltid Bostadsbolaget som vräker och om vi tar hjälp med handläggningen av ärendet av interna eller externa jurister beror på ärendets art. Alltså vilka punkter som ligger till grund för vräkningen – inte vilka personer det är som vräks. Det hänger inte ihop på det viset.

I början av april avgick Roland Adrell som vd för Front advokater. I ett pressmeddelande skrev han att situationen efter den massmediala uppmärksamheten kring honom hade blivit ohållbar och riskerade oförtjänt att gå ut över resten av advokatbyrån och medarbetarna.

När vi pratade efteråt sa han att han inte visste vem som skulle ta över vräkningsmålet med Hakim och Amina.

44

MARIA HAR SKICKAT bilder från det nya kaféet, och det är verkligen en fin lokal hon har fått tag i. Den ligger precis vid vattnet och har varit en mäklarbyrå. Hon har bytt glas i de stora fönstren.

– Jag har satt i krossäkert glas. Egentligen ville jag ha skottsäkert också, men det är svindyrt, så jag tog krossäkert. Då kan i alla fall ingen kasta in en handgranat genom fönstren. Så det känns bra.

När jag kommer fram efter en kort promenad står dörren till kaféet öppen. Golvet är fortfarande täckt av papp och i ena ändan står Marias kompis och monterar stolar och bord. Mycket är gjort, men en hel del arbete återstår innan kaféet är helt färdigt och ska invigas.

Maria står och pratar med en kund som undrar när de öppnar. Hon pekar och visar:

– Jag har tagit bort innertaket, jag visste inte hur det skulle bli. Men det blev jättebra, lite industrikänsla. Och så lade jag in båt-golv och lite mjukare stil också med kristallkronorna.

Hon ser glad och nöjd ut.

– Hyran är som på gamla stället, och bara havet här är ju värt pengarna. Du vet, är man stressad så är det bara att titta ut, så blir man lugn. Så fint.

FAMILJEN

Vi går till en restaurang som ligger fem minuter bort. Medan vi väntar på maten frågar jag om hon har fått huset sålt. Maria svarar att hon inte har sålt än och att det är svårt att sälja nu. Marknaden har gått ner, det kommer inte många på visningarna. Hon skojar och säger att alla går plus på en husaffär och att det är typiskt att just hon ska gå minus.

Maria har inte varit tillbaka på gamla kaféet sedan hon sålde. Det gör ont att se det.

Snart flyttar hon in i en ny lägenhet i en annan kommun. Hon ska få skyddade personuppgifter.

– Jag har hört att de har frågat efter mig. En kväll stod det också en stor svart bil nära mitt hus. Det var utpressarnas bil, jag är säker. I den satt två män i svarta kläder. Sedan började bilen larma och tuta hysteriskt länge, det var på med alla blinkers och lampor och så tuta på det.

Maria blev rädd och frågade i efterhand en kriminell man hon känner varför någon skulle göra så. Störa i ett bostadsområde på det sättet.

– Han sa att det kunde vara ett sätt att locka ut folk på gatan. När man hör att det larmar så går folk ut för att se vad som står på, och då är det någon som sitter i buskarna och lurpassar och skjuter en. Min kompis sa att det var tur att jag inte gick ut.

45

TILL SLUT fick jag svar från Edip Samuelsson.

Bästa Johanna!

Jag har som jag lovade dig att tala med mina klienter igen om de vill prata med dig. Mina instruktioner är väldigt enkla och raka. Mina klienter vill under inga omständigheter tala med dig eller att jag pratar med dig om dem.

Med anledning av detta, så vill mina klienter inte att du skickar något meddelande via någon annan om att få prata med dig och ej heller vill de att jag pratar med dig om dem.

Vore tacksam om du hade vänligheten att respektera detta och önskar dig lycka till med din bok.

Med vänliga hälsningar

Edip Samuelsson

Advokat

Jag behövde verkligen alla lyckönskningar jag kunde få, för i februari 2020 började det bli dags att avsluta boken, men jag hittade inget bra slut. Allt jag skrev om bara pågick och

FAMILJEN

ingenting stannade av. Varje gång jag skulle sätta punkt fick jag höra någonting nytt.

Det hade varit rättegång mot Ali Al Asim efter misshandeln utanför nattklubben Excet och de efterföljande hoten mot poliserna när han greps. Han släpptes ur häktet, och på hans story på Instagram lade han upp en bild på Jokern och på bilden hade han skrivit: »Äntligen tillbaka, tack för alla era tankar, support och välmenande. O till er som trodde att jag skulle vara borta längre än väntat sätt er på den o rotera. I AM BACK, FTP«, och så tre emojis som föreställde grisar. FTP stod för *Fuck The Police*.

När domen sedan kom stod det klart att straffet blev skyddstillsyn och behandling. Tingsrätten stödde sig på frivårdens utredning och de hade kommit fram till att Ali hade behov av stöd, hjälp och kontroll i sin vardag, därför skulle han gå en behandling för att bland annat lära sig om problemlösning, attityder och värderingar.

Polisen trodde inte sina öron när de fick höra vad påföljden blev. Det låga straffet gjorde att de till och med misstänkte att det kunde ha skett påverkan, det vill säga, att någon i rättskedjan hade hotats till att ge Ali minsta möjliga straff. Polisen utredde misstankarna noggrant, men de hittade ingenting som tydde på att så hade varit fallet. Varken hos frivården eller domstolen.

– Om det hade funnits påverkan så hade vi hittat det. Så noga undersökte vi saken, berättade en polis för mig efteråt.

Asim hade varit på ytterligare en rättegång. Helgen före julafton hade han misshandlat en man och en kvinna utanför restaurang Bordet i Angered en sen natt efter stängning. Asim fick dock inte lämna häktet efter rättegången som sin kusin Ali.

I rättegången mot Asim fick huvudvittnet i målet vittna från en hemlig ort där hon lugnt kunde berätta vad som hänt den där natten utanför restaurang Bordet.

Den 10 februari 2020 kom domen. Han fick ett år och åtta månaders fängelse för misshandel och grov misshandel.

Edip Samuelsson överklagade Bostadsbolagets vräkning av Hakim och Amina och skickade in en tio sidor lång inlaga till Svea hovrätt där ärendet senare skulle avgöras. Edip Samuelsson riktade främst in sig på grunden för vräkningen som han menade var fel. Enligt honom gick det inte att visa att det hade pågått någon narkotikahandel från just lägenheten, och det gick heller inte att visa att förråden i källaren där narkotikan hade hittats tillhörde lägenheten, menade han.

Edip Samuelsson ifrågasatte också om hyresnämnden hade varit objektiv i sitt beslut, med tanke på att man använde ordet »tilltag« när man beskrev bevisen som Hakim och Amina visade upp för nämnden, den lista på grannar som skrivit på om att de inte hade stört dem.

Och flera gånger i sitt överklagande återkom Samuelsson till att man inte kan dra en hel familj över en kam.

Hakim och Amina hade inte fått tillbaka barnen. Efter demonstrationen och precis före jul pratade Hakim med en socialsekreterare, och i frustration över att lille Ahmad fortsatt skulle vara omhändertagen hotade han socialsekreteraren. Polisen hämtade in honom på förhör och upprättade en anmälan om hot mot tjänsteman.

I slutet av mars 2020 blev Samir villkorligt frigiven ur fängelset. Då hade han avtjänat sitt straff för narkotikaförsäljningen i källaren på Bredfjällsgatan. Han hade precis fyllt 20 år. Hans båda bröder Salim och Said skulle friges första halvan av 2021.

FAMILJEN

*

Det blev mars, och i skuggan av coronapandemin pågick myndighetssamverkan alltjämt.

Ulf Merlander och jag sågs över en fika i Göteborg och pratade lite högtravande om samhällsansvar och vikten av att säga ifrån. Merlander berättade att när han började som chef i Nordost var polisen inne och tassade i alla andra myndigheters arbete. Socialtjänsten ville ofta ha med sig polisen när de skulle någonstans. Samma sak med andra myndigheter. Ulf Merlander sa att han förstod att det »var gött« att ha med sig polisen överallt, men att olika myndigheter har olika uppdrag. Så han talade om för dem att socialtjänsten hade sitt uppdrag och polisen hade sitt. De skulle samarbeta om mycket, men inte om allt.

Han berättade att han markerade på liknande sätt mot skolan. Skolorna i Angered ringde ofta till polisen och ville att de skulle komma och prata om normer och värderingar med eleverna. Merlandes svar var att de vuxna på skolorna fick börja ta ansvar innan de ringde till polisen.

– Jag brukar fråga: Har ni rektor? »Ja.« Studierektor? »Ja.« Har ni biträdande rektor? Har ni lärare, vaktmästare? Skolkurator, elevassistenter, rastvärdar? »Ja, det har vi.« Då har ni vuxna som kan prata med barnen om rätt och fel. Det behöver inte polisen göra.

Polisen behövde koncentrera sig på polisarbete och inte göra alla andra myndigheters jobb. Merlander menade att det var en av anledningarna till varför det gick bra för dem i Nordost. Poliser var poliser och ingenting annat.

Sörplande på sitt te berättade Ulf Merlander att sedan han vittnade mot familjen Al Asim i rättegången våren 2017, hade

flera myndigheter som inte tillhörde rättskedjan bett honom att vittna mot familjen Al Asim. Socialtjänsten ville till exempel att han skulle vittna i förvaltningsrätten när Hakim och Aminas barn skulle omhändertas. Han sa nej, varför skulle han göra det?

– Jag sa att det får väl socialtjänsten göra själva, det är deras ärende.

Då ville socialtjänsten att han skulle skriva ett pm om familjen. Det sa han också nej till. Han frågade dem varför han som polischef skulle skriva ett pm om en miljö som socialtjänsten själva hade bedömt vara olämplig för barn?

Samma sak i hyresnämnden om Hakim och Aminas vräkning. Då ville Bostadsbolaget och Störningsjouren att Ulf Merlander skulle vittna om hur mycket familjen störde i området.

– Jag sa, men vad fan, ska jag vräka folk också? Det får ni göra själva.

Efter varje val fick polisen samma fråga av politikerna: Vad vill ni ha av oss? Överst på Ulf Merlanders önskelista stod inte fler poliser, även om han såklart också ville ha fler poliser. Men högst upp på listan hade han andra önskemål:

– Fixa skolan och anställ fler socialarbetare. Och så önskar vi oss politiska överenskommelser som håller över tid och inte ändras beroende på vilka som vinner valen. Långsiktiga överenskommelser, det är vad vi vill ha. Som en kärnkraftsöverenskommelse, ungefär.

46

MARIA OCH JAG har inte setts på ett tag. Hon har varit utomlands och hälsat på kompisar.

Hon har också haft invigning av det nya kaféet. Jag kunde inte vara där, men följde på sociala medier. Maria, hennes mamma och bror var där. Hennes kusiner också. Det var ballonger och bubbel. Hundra personer dök upp, långt fler än Maria hade vågat hoppas på.

När vi nu ses är de färgglada löven på Vasagatans lönnar och lindar borta sedan länge och luften är vintergrå, kall och våt. Det blåser. När Maria kommer fram där jag står och väntar tecknar hon med handen att hon pratar i telefon.

Maria är stressad och orolig när vi väl slår oss ner i ett hörn av lunchstället. Återigen har hon hört att någon har sagt att »det har gått för långt«. Att det inte finns någonting att göra för att få bort utpressningen.

Maria tittar sig hela tiden över axeln när vi sitter ner. Livvakterna har åkt hem och jag försöker lugna henne, men hennes oro smittar av sig. Hon tycker att restaurangägaren tittar på oss. Jag säger att ägaren kanske tycker att hon är snygg. Hon säger nej, det är inte det. Han går omkring med civila kläder, det är inte normalt, menar hon.

– Är det okej om vi går ut och tar en promenad istället, frågar hon.

*

I maj 2020 lever Maria på hemlig ort och har fått skyddade personuppgifter till sig själv, sin dotter och sin mamma. Det finns regler för vem som får skyddade personuppgifter, det krävs att det finns ett ordentligt hot mot personen, att det finns risk för liv och hälsa. Det är Skatteverket som avgör om det är befogat med skyddade uppgifter, och eftersom allt som regel är offentligt i Sverige, är det långt ifrån självklart att det beviljas.

Men Skatteverket har bedömt att hotet mot Maria och hennes dotter är så stort att de är tvungna att skyddas och flytta.

Vi pratar i telefon. Maria skickar en bild på alla blanketter hon måste fylla i och alla broschyrer hon måste läsa: »Så pratar du med ditt barn om skyddade personuppgifter«. Maria säger att de har haft möten i skolan. Dottern får absolut inte vara med i skolkatalog, på foton, på sociala medier eller annat som kan avslöja dem. Maria får tänka sig för när hon skickar bilder till kompisar. Hon får aldrig ta en selfie där bakgrunden kan avslöja var hon bor.

Hon har kvar pistolen i fickan på förklädet när hon jobbar. Och hon kör alltid två varv i rondeller för att se om någon följer efter henne. Livvakterna har hon fortfarande kontakt med.

Hon har inte hört av utpressarna sedan hon träffade en bror till en av dem i en mataffär. Han tittade länge på henne. Sedan sa han hej, fast de aldrig tidigare hade träffat varandra.

Maria messade mig efteråt:

FAMILJEN

Jag svängde bara förbi Willys för att mamma hade beställt ost. Tänk om jag hade blivit mördad pga en hushållsost. Sjukt. Lol.

Maria hoppas att utpressarna har glömt henne. Men hon är inte säker. Hon säger att hon inte kan slappna av och att hon är beredd om de kommer.

Hon är arg. Arg på sin ex-man som satte henne i den här skiten, hon är arg på utpressarna, hon är arg på polisen som inte kan göra något. Hon är arg på regeringen. Hon är arg på allt.

Men framför allt är hon arg på att det är hon som har utsatts för ett brott. Och ändå är det hon som fått lämna sitt hem, sälja sitt företag och byta liv. Hon är den som fått börja om.

- Det känns orättvist, säger hon.
- Det *är* orättvist, säger jag.

FÖRFATTARENS TACK

ATT SKRIVA EN bok kan vara ensamt, men det är inte ett ensamjobb. För att boken ska bli så bra som möjligt krävs många personers insatser. Här nedan vill jag tacka några av dem som betytt mest för att den här boken blev just såhär:

Tack till min bästis A från Luleå för att du numera är den som läser mina manus först och tydligt säger vad som är förvirrande och obegripligt, men också vad som är jättebra och vad som gör att man inte kan sluta läsa. Tack mitt hjärta.

Tack till min vän och kollega JL på SVT Sport. För att du är så bra och också läste manus tidigt och sa vad som var rörigt i berättelsen. När du också sa att den var spännande och intressant rakt igenom, då vågade jag tro att den kanske inte var så dum ändå. Tack.

Tack till LM, min kollega i grävbranschen och min guide i det arabiska språket. Tack för att du har hjälpt mig med namn och uttryck, lyssnat och översatt arabiska inspelningar.

Tack till mina döttrar för att ni lär mig någonting nytt varje dag och är så roliga att vara med.

Tack till alla källor som många gånger med rädsla för era liv valt att prata med mig. Jag har en sådan oerhörd respekt för er alla.

Tack till alla ni myndighetspersoner som låtit mig ta del av ert arbete och som generöst har berättat för mig om er vardag.

Tack till familjen.

Tack till Ulf Merlander och alla poliser i Nordost som visade mig stort förtroende under mitt arbete.

Jag vill också tacka det finaste vi har i Sverige: Den svenska offentlighetsprincipen och källskyddet. Utan dessa grundlagskyddade principer hade den här boken inte varit möjlig att skriva.

Sist men inte minst vill jag tacka alla proffsen på förlaget Mondial. Tack till EU som är en klippa på allt, LE som hjälpt mig så mycket med allt möjligt viktigt fix och så mina två fantastiska förläggare SB och OG som lagt ner själ och hjärta för att boken ska bli så bra som möjligt. Lyxigt att ha så bra personer vid sin sida i arbetet och som man dessutom alltid har spännande, härliga och kreativa diskussioner med.

Är så glad att ni övertalade mig att skriva boken *Familjen*. Stort tack!

